This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

NEW-YORK
838 BROADWAY

PRESENTED BY
THE HEIRS OF
ELISHA JONES
ASSOCIATE PROFESSOR
OF LATIN 1881-88

PA
6379
.D2
1873

STERMANN & Co
NEW-YORK
BROADWAY

PRESENTED BY
THE HEIRS OF
ELISHA JONES
ASSOCIATE PROFESSOR
OF LATIN 1881-88

PA
6379
.D2
1873

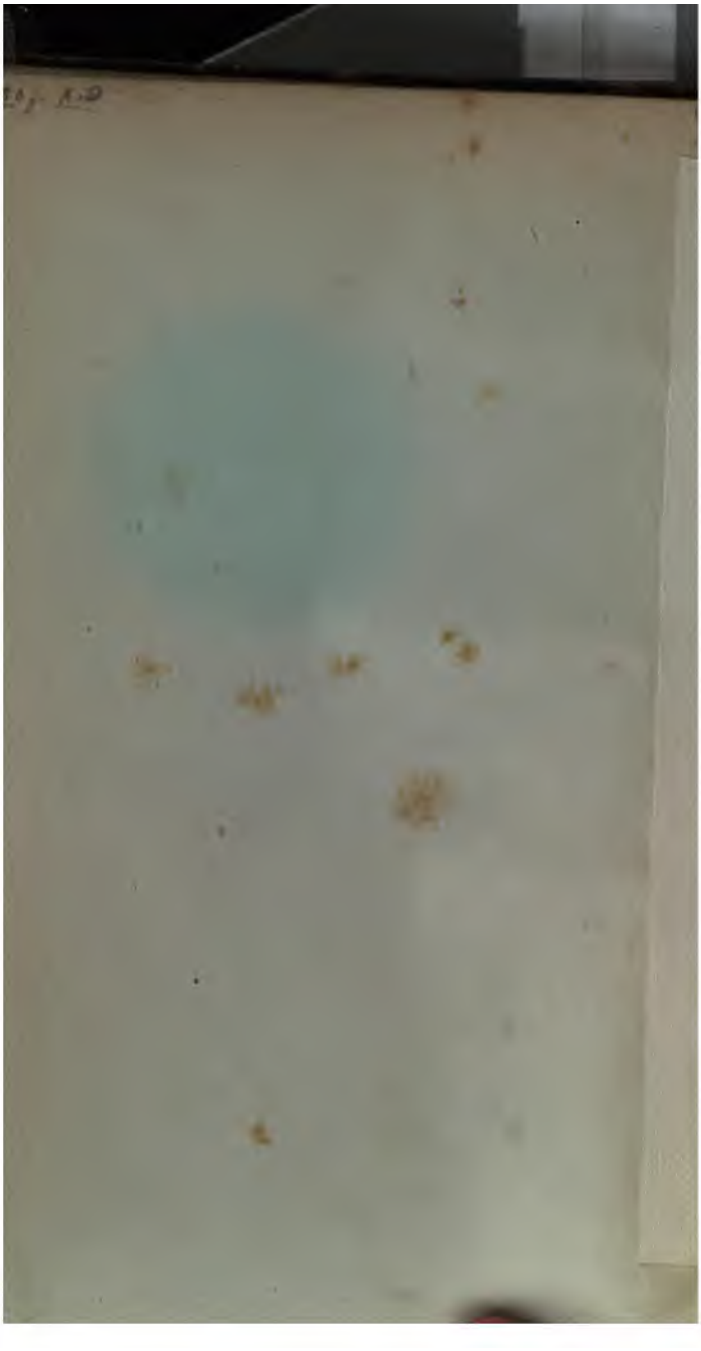

Dares, Phrygius

DARETIS PHRYGII

DE

XCIDIO TROIAE HISTORIA

RECENSUIT

FERDINANDUS MEISTER

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MDCCCLXXIII

Grad. R. R. 1
PA
6379
.D2
1873

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Quod pretium libris manu scriptis Daretis Phrygii tribuendum esset cum ante hoc biennium quaererem[1], non dubitavi codici Bambergensi quamvis multis foedisque vitiis inquinato palmam decernere eumque in textu quem dicunt constituendo sequi. Sed paulo post, id quod tum ne sperare quidem ausus eram, contigit, ut alia praesidia critica acciperem quae nescio an etiam pluris aestimanda sint.

Etenim haec mihi iam tum praesto erant:

F. Florentinus Laur. LXVI. 40 f. 6[b] Saec. X. partim a collega doctissimo Riccardo Foerstero, cum litterarum causa in Italia versaretur, partim a viro humanissimo Ludovico Jeepio collatus: in eo desunt haec: p. 9, 11 ubi ita audisset — nuntiatum est Pylum p. 13, 5. scriptus est a Johanne Subdiacono.

G Sangallensis bibliothecae monasterii n. 197 Saec. X quem egregie mihi contulit Eduardus Woelfflinus.

H Bernensis n. 427 Saec. X intercedente Hermanno Hageno collatus ab Emilio Kurzio.

Praeterea autem ipse contuleram hos libros:

A Codicem bibliothecae universitatis litterarum Vratislaviensis IV F 33 saec. XIII

B Bambergensem E III 22 saec. X

O Guelferbytanum Ang. 36 19 fol. saec. XV

R Rhedigeranum bibliothecae Vratislaviensis oppidanae Scr. I 7 n. 2 saec. XIII

---

[1]) Ferdinand Meister, über Dares von Phrygien de excidio Troiae Breslau 1871 Programm des Gymnasiums zu St. Maria Magdalena.

Ad hos accesserunt

D Dresdensis bibliothecae regiae D 107 saec. XIII mutilus, pertinet usque ad verba „Troiaeque expugnationem“ p. 22, 5.

L Leidensis bibliothecae universitatis Vossianus Lat. F. 113 saec. X, quem maxima benevolentia vir doctissimus W. N. du Rieu mihi concessit. deest initium, incipit a verbis p. 12, 1 „dies festus erat his diebus“.

M Monacensis n. 601 saec. X fort. IX, quem Carolus Halmius qua est egregia humanitate ipse mihi contulit.

V Vindobonensis bibliothecae imperialis n. 226 saec. XII, cuius collationem suam liberalissime mihi concessit Ioannes Schmidt.

Postremo textu novae huius editionis iam typis exscripto forte accidit, ut vir doctissimus W. Foerster Vindobonensis, qui hoc ipso tempore litterarum causa Parisiis versatur mecum communicaret se ad novam Daretis editionem parandam codices bibliothecae Parisiensis publicae exquisivisse. Et cum ego ei statim specimen typographicum a me correctum misissem, paucis post diebus collationem optimi codicis Paris. saec. IX n. 7906 quem ille *P* nominavit diligentissime factam ab eo accepi, quam in meum vel potius litterarum usum converterem. Paullo post idem vir doctissimus mihi specimen cod. Par. 10307 saec. XI (P^1), 17812 saec. XII (P^2), 18270 saec. XIII (P^3) transmisit.

Quo insperato rerum favore factum est, ut ad genuinam scriptoris formam propius accedere et hoc quoque loco nonnulla addere liceret.[1])

---

[1]) *Scribendum est enim* 2, 1 in Peloponenso, *ex P solo delendum* quod 2, 16, *ex M P scrib.* 1, 10 gestae essent quas 13 minime *pro* anne, 2, 10 fortissimus 9, 12 deberet — *ex LP 13, 23 conparandam* 19, 14 cui rei Achilles 20, 21 ibi 33, 18 *del. ideo 34, 4 in v. qu.* in 18 *del.* exultanti et 21 *del.* hostes

Praeterea magnus extat codicum numerus, quos, cum inspicere aut noluerim aut non potuerim, certe enumerare non superfluum mihi esse videtur, veluti Lipsiae cod. Haenelii fol. 143 saec. XIV cf. Serapeum VII, 233, Lugduni, ut vir doctissimus du Rieu mecum commucavit, bibl. Publ. Lat. 133 B saec. XV, Vindobonae tres codd. saec. XV n. 3221 n. 3400 n. 3517, quos Ioannes Schmidt inspexit, Parisiis[1]) in bibliotheca publ. praeter eos quos supra commemoravi quindecim saec. XII XIII XIV XV, Monte Pessulano in bibl. scholae medic. n. 121 saec. XII, n. 131 saec. XII, Trecis n. 1940 saec. XV, Romae, id quod Riccardus Foerster mecum communicavit 1. Vat. lat. 1795 fol. 1, Vat. lat. 504 fol. 105[b] — fol. 110, Vat. lat. 5261 fol. 81—102, Vat. lat. 5622 fol. 38—52, lat. 3683, lat. 3339 fol. 248—259. 2. Palat. lat. 910 fol. 2—9, ubi haec: explicit ystoria de bello graecorum et troianorum a darete frigio composita. 3. Regin. lat. 905 fol. 1—13. Incipit prologus Cornelii Taciti in historia troia; Cornelius nepos salustio crispo suo salutem. Regin. lat. 946 fol. 24—28[b], Regin. lat. 1847 fol. 10—20. 4. Ottob. lat. 1808 fol. 140—166 (ex codd. Ioannis Angeli Ducis ab Altaemps), Florentiae in Riccardiana n. 824. Praeter hos Daretis liber extat Cantabrigiae[2]) in bibliotheca Caiana, Oxonii in Collegio omnium animarum, Ant-

---

43, 3 ad portas conf. 44, 7 proelium instruit 10 pariter concurrunt 18 possint 46, 1 mala multa 47, 2 *del.* atque 3 *del.* clam 48, 3 unde omnibus — *ex L quem denuo contuli, cuius secunda manus suepe praestantiores lectiones praebet* 12, 9 At v. H. 19, 13 mitterentur 23, 12 advenerit 28, 21 *et* 38, 20 funerari 33, 10 *del.* porro (productores *P*) 35, 12 d. i. esset imp. 37, 9 non etiam 39, 17 A. veniens o. et 40, 19 foedusque *M om. L* (pacem foedus *PL, sed hic punctis notatum*) 49, 7 denuntiavit.

[1]) A. Joly Benoit, de Sainte-More et le roman de Troie. Paris 1870. 1871 II p. 172 ff. non omnes enumerat. Ger. Ioa. Vossius de historicis Latinis lib. III. p. 701.

werpiae codex qui Moreti fertur fuisse (etiam Pindarum Thebanum continens) saec. X, Bernae n. 392 saec. XII, n. 29 (Bongarsianus) saec. XIII, Bruxellis in bibl. Burgundica a. 1119 scriptus, Duaci n. 835 saec. XII, Montibus Hannoniae saec. XIII etc. etc.

Iam vero ut de iis libris quibus ipse usus sum paucis exponam, non erit difficile duas quasi familias discernere, unam eorum qui, quamvis singula corrupta sint, in universum tamen a librariorum licentia integriores manserunt, scilicet *LMPP*[1]*BH*, alteram eorum qui plurimis cuiusque generis additamentis corrupti sunt, *GFP*[3]*V*, quae, etiamsi nonnullae lacunae illorum librorum recte his explentur, tamen maximam partem librariis videntur adscribenda esse. Prioris familiae quo melior est *L* correctus a prima, ut videtur, manu, eo magis dolendum quod mutilus est atque initium desideratur: proxime ad hunc accedit *M*, quapropter ita rem institui, ut textum quem praebet *L* et usque ad p. 12, 1 *M* quam maxime sequerer, reliquorum librorum lectiones, quippe quae plurimae librariorum incuriae aut inscitiae debeantur rarissime tantum commemorarem. *B* et *H* mendis scripturae potius quam iusta lectionis discrepantia ab his diversi maxime inter se consentiunt et fortasse ex eodem fonte fluxerunt. pluribus tamen lacunis *H* quam *B* laborat, quamquam etiam nonnulla in *H* leguntur quae in *B* desunt, ut p. 24, 9 fugat—interfecit, p. 36, 13 vocat—consulit, p. 47, 10 Antenor ut vidit se obstrictum, p. 47, 18 clam—Agamemnonem, p. 51, 12 Polyxena Agamemnoni praesentetur.

Ex altera familia longe praestantissimus est *G*. qui cum, ut mihi quidem videtur, aevo medio saepius usurpatus sit a viris doctis atque poetis, eius quoque discrepantes lectiones omnes enumerandas esse censui. In fine huius libri addita sunt quaedam quae hoc loco nolui praeterire, etenim p. 118 sub finem scriptum *est hoc:*

ITEM DE ENEA ET ANTENORE

p. 119

gitur aeneas cum adhuc apud troiam post profectionem maneret grecorum cunctos ex archadia atque ex proxima poene insula sollicitare coepit. adit. orat. uti secum antenorem exuerent. et se in regnum sub limarent; At postquam de se peruerso nuntio antenor audiuit. regrediens ad troiam in perfecto negocio facile cohibetur. et prohibet, Ita eneas coactus cum omni patrimonio atroia nauigat. uenitque ad mare atricum; Multas interim gentes praeuentas. ibi cum his qui secum *etc.*

octo versus

Nunc reditum nostrorum narrare libet:

DE REDITU GRECORVM A TROIA

Igitur postquam inpositis cunctis

triginta quatuor versus

neque tamen inualidus uirium

Ex Plicit DE REDITV GRECORVM A TROIA

Manifestum est epitomatorem quendam haec ex Dictye V 17 et VI addidisse eo consilio, ut narrationem quae minus perfecta videretur, ad finem perduceret.

Ad hunc librum proxime accedit *F*, non quidem statim ab initio, sed fere a fine capitis XIX ita, ut permultis locis etiam in rebus levissimis uterque consentiat. Quamvis autem non raro hic liber plurimis additamentis foede inquinatus sit, tamen in quibusdam genuinam speciem servavisse eum apparet atque etiam sub hac forma praestantia libri, unde descriptus est, cognosci potest. Quantopere autem mutata sint verba scriptoris uno tantum exemplo demonstrabo. Extrema pars cap. IV (fol. 9[b]) haec est:

hectorem in peonicam misit. In Ilio portas fecit quibus nomina haec sunt antenoridas dardania caiascea timbrea troiana. Denique postquam ilium munitum vidit et regnum stabiliit, tempus ei visum est

ut iniurias eorum qui ad troiam uenerunt cum exercitu laumedontem patrem suum occiderunt. hesionem sororem abduxerunt de eis se ulcisceretur et de ea re uti satisfaceret et sibi hesionem remittant. Antenorem legatum mittit.

Consentit cum libro *G* etiam *V*, sed hic quoque qui longe recentioris est temporis ita, ut saepe mutandi quoddam corrigendique studium deprehendatur. Praeter hunc tres ut supra dixi in bibliotheca Vindobonensi asservantur codices Daretis saec. XV, quorum unus n. 3221 prope ad nostrum accedit, reliqui n. 3400 et n. 3517 ad vulgatam.

Eidem familiae adscribendi sunt etiam *R A D*, in quibus multa sunt mutata, eidem P^2 et qui ex hoc videtur fluxisse *O*, unde fere textus qualis etiamnunc plerumque circumfertur ortus est. Nam editiones admodum inter se consentiunt, excepta ea quae Venetiis a. 1499 prodiit, et cum plerumque Dares Dictyi subiungeretur, parum operae huic scriptori tributum est. unus Iosias Mercerius optime de eo restituendo meritus est, quem duobus usus codicibus, ut ait in praefatione, e bibliotheca S. Victoris Parisiensis triginta annis ante et amplius collatis Parisiis a 1618 in lucem prodidit: sed cum scriptorem ipsum non tanti esse censeret, ut mutationum ab ipso factarum rationem reddendam esse censeret, nunc non semper facile est ad discernendum, id quod equidem conatus sum, utrum quid e codicibus an e coniectura scripserit. Digna quae commemoretur est editio Ludovici Smidsii Amstelaedami 1702 Andreae Dederichi Bonnae 1835, cuius Indices in meum usum convertere non dubitavi.

In multis codicibus et in antiquissimis editionibus addita est tabula pugnatorum, quae in L haec est:

Quis troianorum quem et grecorum occiderunt. haector cc protesilaum patroclum merionem arcesilaum. *Cleopelenam* dorium pollexenam philyppum antyppum

diomeneum polibentem carpedontem lepodemum uifore maimentum. Aeneas amphimacum nereum. Alexan- 5
der palameden. Antilocum aiacem achillem. Aiax telamonius et Alexander mutuis se uulneribus occiderunt. Alexander in praelio moritur. Aiax telamonius in castris. Quis grecorum quem troianorum occiderit de ducibus exceptis plebeis. Achilles eufremium 10
hyppotuum plebeum asterium ligaonium euforbum haectorem troilum memnonem. neoptolemus pentesiliam priamum polixenam ad tumulum patris diomedes xantyppum misten protenorem horcomeneum palamonem epistrophium scydium *in marg.* Palamedes 15
deyphobum sarpedonem. EXPLICIT.

---

2 cc *om.* MBH 4 carpidonem patroclum lepodino euforem merionem amientum archisilaum elopenorem *B*, *similiter H post* diomeneum: sarpedonem lepodino uiformem amientum clopenorem puluxenium antioppum polipoetem 3 Cleopelenam *om. M* 5 aimentum M 1 Alexander—achillem *om. B* 6 qui et paris *add. M. post* Alexander 12 haect. tr. memn. *om. BH.*

Hanc equidem ita restituendam esse censeo:

Quis Troianorum quem Graecorum occiderit.

Hector Protesilaum Patroclum Merionem Boetem Arcesilaum Prothoenorem (Orcomeneum) Ialmenum Epistrophum Schedium Elephenorem Diorem Polyxenum Philippum Antiphum Idomeneum Polypoetem Leontium Sthenelum.

Aeneas Amphimachum Nireum.

Alexander Palamedem Antilochum Aiacem Achillem.

Aiax Telamonius et Alexander mutuis se vulneribus occiderunt. Alexander in proelio moritur, Aiax Telamonius in castris.

Quis Graecorum quem Troianorum occiderit de ducibus exceptis plebeis.

Achilles Euphemum Hippothoum Pylaeum Astero-

paeum Lycaonem Euphorbum Hectorem Troilum Memnonem.

Neoptolemus Penthesileam Priamum Polyxenam ad tumulum patris.

Diomedes Antiphum Mesthlen.

Palamedes Deiphobum Sarpedonem.

Antiquissima transformatio quaedam Daretis Phrigii in cod. Leidensis blbl. universitatis Voss. L. q. 20 saec. X fol. 2[b] — fol. 5 invenitur, metrica[1]) quae fere 930 versus hexametros complectitur in biblioth. publ. Paris. n. 8430 ante Iliadem *Simonis Chêvre d'Or* fol. 9—16, cuius initium hoc est:

Historiam Troiae figmenta poetica turbant
Unde, licet magnis fortuna sit invida ceptis,
Dignaque tam longis non sit mea buccina bellis,
Mens tamen incaluit, vestigia fida sequendo
Daretis frigii Troianum scribere bellum.

clauditur hoc versu

Et precor ille (*sic*) mei sit consummatio cepti.

Praeterea extat Francogallica interpretatio *Ioannis de Fliccecourt*[2]) monachi Corbeiensis, anno 1272 mense Aprili facta quae nunc in bibliotheca Hafniensi reservatur.

Eodem fere tempore *Jofroy de Waterford* Hibernia oriundus Daretem in linguam Francogallicam vertit admodum diligenter, ut ex iis quae Joly[3]) in medium profert cognoscere licet: nunc in bibl. publ. Par. f. fr. n. 1822. Namque Dictyn et Daretem ipsorum praefatione confisus fide dignissimos habuit et praeclarissimis rerum scriptoribus Herodoto Thucydidi Xenophonti Polybio Diodoro Siculo anteposuit.

Ex saeculo XV supersunt „l'Ystoire de Troie abrégée"[4]) versibus, in bibl. publ. Par. f. fr. n. 1671 et „la destruction de Troyes la grant en brief" ibidem

---

[1]) Joly l. l. II, 155. [2]) Joly l. l. II, 173. [3]) Joly l. l. II, 174. [4]) Joly l. l. II, 174.

n. 2861. Quae ignotorum auctorum interpretationes quantopere hominibus illius temporis probatae fuerint facile inde cognoscimus, quod etiam sequenti saeculo saepius repetitae sunt.

Complures interpretationes saec. XVI in Francogallia factae sunt. In Italicam linguam Daretem vertit *Tomaso Porcacchi* 1570, *Poggius* 1578. In linguam Germanicam translatus est per *Marcum Tatium* Augustae Vindelicorum 1536[1]), 1556 Lipsiae 1774 a I. Ad. Hermstädtio, postremo in Russicam iussu Petri Magni a. 1712.

Iam vero auctor huius libelli quisquis ille erat ipse sibi nomen Daretis Phrygii adiecit atque haberi voluit is qui apud Homerum Il. V, 9 commemoratur sacerdos Hephaesti. (Commemoratur etiam a Vergilio in Aeneide V, 369 sqq. Dares

Solus qui Paridem solus contendere contra
Idemque ad tumulum, quo maxumus occubat Hector
Victorem Buten immani corpore; qui se
Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat
Perculit et fulva moribundum extendit arena.

et lepidissime eius et Entelli certamen singulare describitur.) Neque tamen eum Homeri carmina ac ne illum ipsum quidem locum legisse statuemus, quo narratur qua fortuna Daretis filii cum Diomede pugnaverint. Nam celeberrimi poetae vix nomen novit atque ut ex epistula quae sine dubio eiusdem est apparet, maxima cum superbia eum despicit, quippe qui superstitione adeo imbutus fuerit, ut deos cum

[1]) Warhafftige Histori und beschreybung von dem Troianischen Krieg, und zerstörung der Stat Troie, durch den hochgeachten Geschichtschreiber, Dictyn Cretensem und Daretem Phrygium, Erstlich in Griechischer sprach beschriben, darnach Latein, und jetzund newlich durch Marcum Tatium etc. Auß dem Latein ins Teutsch verwandelt, vormals nie gesehen, mit durchauß schönen Figuren gezieret Augspurg MDXXXVI.

hominibus proeliis contendisse narraverit. Certe non omni verisimilitudine caret quae est sententia diligentissimi cuiusdam editoris Daretis[1]), eum hoc nomen sibi imposuisse, quoniam fama fuerit, id quod paullo infra accuratius perscrutabimur, a compluribus scriptoribus Dareti Iliadem attributam esse.

Hoc igitur Daretis nomen occurrit p. 14, 9 et p. 52, 3 ubi iure mireris nomen usurpatum esse scriptoris, cum potius primam personam expectemus praeterea autem in epistola sub nomine Cornelii Nepotis ad Sallustium data. Nam quin non Cornelio Nepoti tribuenda sit, non potest dubium esse: Iam Ger. Ioa. Vossius[2]) de hac re ita iudicat: „extat genuini Cornelii Nepotis liber de Attici vita; item quem scripsit de Imperatoribus externis. Quid his libris purius elegantiusque? Quid ad ista tralatio Daretis? Nempe, ut dici solet, aliter catuli olent aliter sues". Similiter is quem supra laudavi Smids[3]) „De Cornelio Nepote vix erit unquam qui credat eum huius libelli interpretem fuisse, nisi qui Augustaei aevi nitorem et genium ignorabit. Auctor enim iste vix latine scribit: illa Epistola, quae Salustio Crispo inscripta est, ita futilis est et nugax, ut latinitatis potius ultimum senium, quam vigorem illum et florentem illam adolescentiam resipiscat."

In hac igitur epistula Cornelius Nepos narrat se Athenas venisse et cum libros antiquos quaereret, historiam Daretis invenisse ipsius manu scriptam, statim se eam in linguam Latinam ad verbum transvertisse. sibi persuasum esse eum Homero fidelius res Troianas descripsisse, quippe qui eodem tempore vixerit et ipse militaverit, cum Homerus post multos annos natus sit et in rebus describendis saepe a vero abierit. Hac igitur ratione auctor nugax fidem sibi

---

[1]) Smids, Praefatio in Daretem Phrygium p. 2. [2]) de *Historicis* Graecis p. 429 [3]) l. l. p. 2.

comparare conatus est eamque invenit plurimam: nomen autem suum, cuius sane nihil interest, nos celavit.

Iam vero tempus est testimonia scriptorum prioris temporis accuratius investigare, quibus ii nituntur qui contendunt olim Daretis opus extitisse Graecum, ex quo id quod etiamnunc habemus fluxerit.

Ac primum quidem Ptolomaeus Hephaestionis (c. a. 70—100) (novarum historiarum Excerpta ed. Roulez) p. 15 dicit

Ἀντίπατρος δέ φησιν ὁ Ἀκάνθιος Δάρητα πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνελεῖν Πάτροκλον ἑταῖρον Ἀχιλλέως.

Qua fide dignus sit hic Ptolomaeus Chennus ostendit R. Hercherus[1]) et docet Ptolomaeum ex numero eorum grammaticorum fuisse qui, ut maximam suam doctrinam expromerent, res inauditas et incredibiles finxerint, libros et auctores qui numquam extiterint fontes esse simulaverint. Neque prorsus dubium est, quin etiam Antipater Acanthius, de quo nihil amplius scimus, a Ptolomaeo ad eum finem fictus sit, quo tutius sub hoc nomine mentiretur. Quid enim est quod contendit ille? Iliadem eum conscripsisse antiquiorem quam Homeri. Ex qua comparatione hanc quoque Iliadem versibus compositam fuisse colligas. Id autem consilium quod Ptolomaeus Hectori Daretem dantem facit, scilicet ne Patroclum interficeret, apud Daretem quem nos habemus non reperitur.

Verisimillimum est Eustathium Ptolomaei librum cognovisse atque inde sumpsisse id quod ad Odyss. XI p. 1697 notavit:

„*Ἀντίπατρος δὲ ὁ Ἀκάνθιός φησι καὶ τῷ Ἕκτορι Δάρητα Φρύγα δοθῆναι μνήμονα μὴ ἀνελεῖν φίλον τοῦ Ἀχιλλέως Ἀπόλλωνος τοῦ Θυμβραίου τοῦτο*

[1]) über die Glaubwürdigkeit der neuen Geschichte des Ptolomaeus Chennus, in Jahnii Annalibus 1855 Suppl. I p. 260 sqq.

χρήσαντος. τὸν δὲ αὐτομολήσαντα ὑπ' Ὀδυσσέως ἀναιρεθῆναι."

Hic igitur addit Daretem ad Graecos transiisse et ab Ulixe interfectum esse, cum in nostro opere p. 52, 4 narratum sit eum Troiae cum Antenoris factione remansisse: Daretem autem auctorem Iliadis ante Homerum scriptae fuisse nimirum quoniam ipsi parum probabatur, ex eodem fonte noluit repetere sed silentio praeteriit.

Tertium est testimonium Aeliani (a. 170 p. Chr.) V. H. XI 2. „*ὅτι ἦν Ὀροιβαντίου Τροιζηνίου ἔπη πρὸ Ὁμήρου, ὥς φασιν οἱ Τροιζήνιοι λόγοι καὶ τὸν Φρύγα δὲ Δάρητα, οὗ Φρυγίαν Ἰλιάδα ἔτι καὶ νῦν ἀποσωζομένην οἶδα, πρὸ Ὁμήρου καὶ τοῦτον γενέσθαι λέγουσιν.*" Satis infinita sunt ea verba quibus utitur Aelianus *ἀποσωζομένην οἶδα*, unde concludi non potest eum hanc Iliadem vidisse quam ipse Phrygicam (non Graecam) fuisse dicit.

Plane aliud est testimonium Isidori (a. 570—640) Origines I, 41: „historiam primus apud nos Moyses ...conscripsit; apud gentiles vero primus Dares Phrygius de Graecis et Troianis historiam edidit, quam in foliis palmarum ab eo conscriptam esse ferunt. post Daretem autem in Graecia Herodotus primus historiographus habitus est."

Hic enim de Darete rerum scriptore, non poeta disserit eumque antiquissimis temporibus iam ante Herodotum historiam Graecorum et Troianorum scripsisse dicit. Fortasse ipse (Dictys et) Daretis librum vidit, fortasse cum adderet in „foliis palmarum" ut Rudolfus Peiper suspicatur, tiliarum meminit quas Dictys opere conscriptas fuisse in Prologo (p. 2, 18) legimus.

Ex his igitur testimoniis vix puto concludi posse, Daretis opus Graeca lingua scriptum extitisse: illud autem apparet, qui fieri potuerit, ut nomen Daretis *potissimum* libro posteriore tempore scripto inscribe-

retur. Etenim cum pervulgata esset opinio Daretem antiquissimis temporibus Iliadem scripsisse, nullum nomen aptius, nullum celebrius visum est quoque facilius quis et aequales et homines posterioris temporis falleret. Atque is qui hanc fraudem instituit tam audax fuit et credulitate hominum adeo confisus est, ut difficultate quae inde movetur, quod antiquissima illa Daretis Ilias versibus scripta fuisse videbatur, plane neglecta miserrimum libellum suum vetustate sacratum vellet.

Neque vero id quod fecit auctor huius libri admodum insuetum aut inauditum erat, nam cum nomen Troiani Daretis suo libro inscriberet modo reliquos qui de eadem materia scripserunt imitatus est. Nam Dictys Cretensis, sub cuius nomine Ephemeridos Belli Troiani libri sex circumferuntur, ut apud ipsum legimus (in Epistola et Prologo, praeterea autem etiam I 13 V 17 VI 2) comes Idomenei erat, Sisyphus Cous teste Malala (Chronographia V p. 168) Teucri scriba bello Troiano interfuit atque eius belli historiam confecit, ex quo postero tempore Homerus Iliadem, Vergilius Aeneidem condidit, denique Corinnus (teste Suida sub *Κόρινν*ος) Palamedis discipulus erat, qui inter Bellum Troianum litteris Doricis a Palamede inventis Iliadem carmine composuit, unde Homerus suum argumentum hausit.

Atque id quod voluit ille homo levissimi animi melius et plenius, quam quisquam suspicetur, consecutus est. Etenim omnibus saeculis fuerunt multi et amplissima doctrina ornati viri, qui id quod litteris traditum erat pro vero habentes historiam Daretis primitus graece scriptam fuisse arbitrabantur, novissimo tempore Dederichus[1]) et Cholevius[2]). Fuerunt etiam qui olim amplissimum Daretis opus latine scriptum

[1]] Praef. in Dictyn p. 22, in Daretem p. 6. [2]) Geschichte der deutschen Poesie nach ihren antiken Quellen Leipzig 1854 I p. 109.

extitisse crederent, contra Artopoeus in Praefatione editionis suae Argentorati 1691 historiam Daretis periocham carminis Iosephi Iscani esse censet: quod quominus comprobemus impedimento sunt ipsius Daretis libri plurimi saec. X scripti. Neque tamen defuerunt, qui aliter censerent. Ioa. Ludovicus Vives[1]) ita iudicat: „Dares Phrygius et Dictys Cretensis figmenta sunt eorum qui de bello famosissimo voluerunt ludere" eique assensi sunt Ger. Ioa. Vossius aliique. Nuperrime Hermannus Dunger[2]) vir amplissima eruditione et acerrimo ingenii acumine praeditus neque graeco neque latino sermone scriptum Daretis aliud umquam atque nos etiamnunc habemus extitisse egregie ostendit totamque hanc quaestionem tam luculenter tractavit, ut eum et in iis quae infra sequuntur et in iis quae ipse[3]) iam publici iuris feci fere semper sequerer. Eodem tempore in Francogallia de hac re A. Joly[4]) summa cum industria et doctrina disseruit atque ita, ut in gravissimis rebus ad eundem atque Dungerus exitum veniret.

Qui fontes fuerint scriptoris praeter Homerum et Dictyn nescimus: hunc sequitur cap. 25, quo Palamedi imperium abrogatum esse narrat (cf. Dictyn II, 15), illum in recensendo exercitu Graecorum et Troianorum cap. 14. et 18, nisi haec quoque eum ex Dictye (I 17 II 35) sumpsisse statuemus. In universum inter Dictyn et Daretem hoc discrimen intercedit, quod cum Dictys e partibus Graecorum staret, hic ita narrationem suam instituit, ut Troianorum rebus quam maxime favere videatur.

---

[1]) Ioannis Ludovici Vivis Valentini de disciplinis Libri XX Coloniae 1532 p. 360. [2]) Die Sage vom Troianischen Kriege in den Bearbeitungen des Mittelalters und ihre antiken Quellen Dresden 1869 Programm des Vitzthumschen Gymnasiums. [3]) Ueber Dares von Phrygien de excidio Troiae p. 25—36. [4]) A. Joly, Benoit de Sainte-More et le Roman de Troie ou les métamorphoses d'Homère et de l'épopée *gréco-latine* au moyen-âge Paris 1870—71.

Unde oriundus sit auctor et quo tempore vixerit difficile est ad diiudicandum: non male Dungerus p. 14 eum Romanum fuisse inde conprobare conatus est, quod cum (p. 3, 17) Argonautarum mentionem fecerit, de Argonautis Valerii Flacci (qui ante a. 90 p. Chr. mortuus est) cogitaverit, quoniam ex his nominatus sit etiam Philoctetes (p. 20, 17), quem ille solus exhibeat. Item recte censet eius librum postremo tempori antiquitatis Romanae saeculo sexto adscribendum esse.

Stilus, sit venia verbo in hoc scriptore, est neglegentissimus: eadem verba, eaedem constructiones saepissime repetuntur neque ulla in rebus describendis ars aut studium varietatis manifestum est, simplicissime omnia et si fieri potest eadem ratione, quin immo iisdem verbis exponuntur, quod bene explosit Albertus Stadensis, de quo infra loquemur, cum caneret:

Vocibus instare nos semper oportet eisdem:
Sternuntur, sternunt, millia multa cadunt.

Scilicet epitomatoris vel etiam pueruli ieiunam narrationem te legere suspiceris. In hoc libro autem utcumque conscripto utrum nomina propria librariorum incuria, an non ipsius auctoris culpa tam foede corrupta sint, iure dubitari licet.

Severum quidem sed iustum est iudicium quod Mercerius in praefatione editionis suae de Darete facit: „in quo neque eruditionem neque iudicium neque ullam elocutionis elegantiam observamus, ut nimis impudenter fecisse videatur, qui Cornelii Nepotis nomen ementitus est quasi inficetae versionis auctoris. In narratione totius historiae fere ubique diversus abit ab omni antiquitate, pauca similia vero de suo adstruit, absurda inconsequentia plurima: ut vel id quod de variis plurium annorum ac mensium induciis effingit, ut ad decennium perveniat nec quicquam in toto libello singulare, praeter Thesidarum mentionem, quos una cum Anio rem frumentariam curasse scribi et inepti illi Troianorum Graecorumque ducum

mulierum formae ac morum χαρακτῆρες, quibus similia deliramenta e Graecorum neotericorum nugis ediderunt nuper viri docti."

Quae cum ita sint, non immerito mirabimur, quod per complura saecula summa fuit auctoritas Daretis. Hoc sane fieri non potuit, nisi eis temporibus, quibus Graecae litterae plane ignotae atque Homeri praeclarissima carmina prorsus oblivione obruta erant. Accedebat alia causa gravissima: nam cum reliqui Europae populi tum Francogalli a Troia originem suam duxerunt et historiam Troiae primordium suae historiae esse crediderunt. Itaque factum est, ut antiquissimus liber[1]) Daretis in bibl. publ. Paris. n. 7906 inscriberetur „Geste des Troyens, explicit Gesta Troianorum" et deinde sequeretur „Geste des Français, incipit Gesta Francorum a S^to.^ Gregorio". Et Monte Pessulano est codex n. 158 inscriptus „Historia Daretis de Origine Francorum" compendium quoddam compendii neglegentissime factum[2]), sub cuius finem scriptum est: „Et exinde origo Francorum fuit, et ce fut là l'origine des Français".

Primus qui Daretis historia usus est fuit *Benedictus Mauranus*, nam neque Bernardus Floriacensis qui saec. XI carmen de excidio Troiae versibus leoninis scripsisse fertur[3]), neque Simon capra aurea sive Chêvre d'or, cuius Iliadem supra p. X commemoravi, eum cognovisse videtur. At de hoc paulo post, nunc consideremus eos qui lingua Latina utebantur et quorum docta carmina propius ad antiquitatem accedunt Josephum Iscanum et Albertum Stadensem.

Iosephus Devonius sive *Iscanus* vel *Excastriensis*, natus in Devonia quae citerior Dumnoniorum regio est, educatus Iscae Damnoniorum, et Graecarum et Romanarum litterarum admodum gnarus

---

[1]) *Joly* l. l. II 155. [2]) Joly l. l. II 172. [3]) Carmina burana *p. 60 sqq.* (in Biblioth. soc. lit. Stutgardiensis 1847).

carmen de bello Troiano circa a. 1185 scripsit et Balduino Cantuariensi archiepiscopo dedicavit. Quemadmodum non defuerunt, ut supra p. XVI commemoravimus, qui hunc esse librum existimarent, ex quo noster Dares excerptus esset, ita etiam in compluribus editionibus[1]) quae in Germania prodierunt Cornelio Nepoti qui Daretem Graecum in linguam Latinam vertisse ferebatur, attributus est: quem errorem Samuel Dresemius in editione sua (a. 1620) explosit: qui non solum verum auctorem restituit, sed etiam a plurimis mendis liberavit. Iosephus igitur eum cum in ordinanda materia auctorem sequitur, ut ipse dicit I 25

Mira quidem dictu sed vera, advertite, pandam;
Nam vati Phrygio Martem certissimus index
Explicuit praesens oculus, quem fabula nescit.

tum singula verba et phrases ex eo sumpsit. Neque tamen hunc solum ante oculos habuit, sed multa quae ille simplicissime narravit, alia ex aliis fontibus bene adiecit, alia quae poetae refragari videbantur, ut catalogum navium praetermisit, quamquam personarum descriptionem addit. In quibusdam sequitur Ovidium (I 174 seqq. cf. Metam. VII, VI 370 cf. Metam. XIII 476 seqq.), Statium (I 166, 199 seqq. cf. Theb. V 513 seqq., VI 483 cf. Achill. II 3 seqq.), in fine etiam Dictyn (VI 879 seqq. cf. Dict. VI 1 seqq.) vel, id quod mihi magis probatur, epitomen qualem supra p. VII commemoravi, nam pariter atque in illa factum est poeta ea quae VI 4—15 continentur omittit. Non minore libertate quam Dares in nominibus propriis utitur, non raro etiam ea finxit, ut V 246 Hyphitonenses VI 239 Lybida 241 Achon 242 Thyodamas etc. etc. alia ita mutavit, ut plane recognosci

---

[1]) Libri manu scripti pari modo inscripti fuisse videntur: Leodii est codex Daretis Phrygii de bello Troiano libri sex a Cornelio Nepote in latinum sermonem conversi cf. Serap. V 208.

nequeant, inductus opinor libri eius quo utebatur pravitate, ut IV 8

Instruit Amphimachum Colophonia

haec sane parum consentiunt cum iis quae apud Daretem p. 22, 15 scripsimus, sed nostri codices hoc loco vehementer perturbati sunt compluribus nominibus omissis, ultimo (*scil.* de Caria) corrupto. In editione Veneta a. 1499 scriptum est ita: „de colophonia a suis cariis Amphimachus."

Paulo post v. 11 commemoratur Remus, qui iam nullus existit, sed modo in compluribus codd. invenitur: atque v. 12 Ephemus, qui error inde ortus est, quod in codd. *LG* verba „de heliconia eufenus" repetuntur. Nam manifestum est eundem virum, scilicet Euphemum utraque lectione contineri.

VI 55, 56

Occidit infelix Gobius nec laetior illo
Triptolemus

cum apud Daretem p. 31, 20 legamus: „obvius ei fit Tlepolemus Rhodius," verisimile est Iosephum vocem quam non satis intellexit in libro suo invenisse, certe triptolemus in *A* legitur.

VI 66 tres legati occurrunt

Demophoon Garamas et te Thesida volentem
Tertia cura vocat

apud Daretem p. 24, 4 et p. 32, 11 Thesidae Demophoon et Acamas nominantur.

VI 895 appellatur Cernusius Cherronensus Daretis cf. p. 52, 1: at hoc quoque loco codd. magnopere fluctuant, chersunesum praebet *G*, cerenenson *F*, fortasse alicubi librariorum incuria permutatis duabus quae syllabas inchoant litteris „chernusesum" vel tale quid scriptum invenerat auctor.

Secundo loco commemorandus est Troilus *Alberti Stadensis*, quod carmen anno 1249 perfectum uno cod. Guelf. servatum sed nondum editum 5320 distichis *continetur*. Diligentissime enim Albertus Daretem

sequitur, cuius etiam personarum descriptiones et catalogum navium imitatur: Ipse fontem suum his versibus indicat:

Nulla poetarum posuit figmenta, Daretis
Historiam soliti scribere vera tenens.
Et Phrygius fuit iste Dares et tempore belli
Ipse quidem miles proelia visa refert.

et alio loco de Darete canit:

Hunc sequor adiiciens interdum verba virorum
Quaeve loquebantur vel potuere loqui.

et eadem quae Dares eadem fere ratione narrat, argumentum suum hoc versu significans:

Et liber est Troilus ob Troica bella vocatus.

Neque vero hunc tantum sequitur, sed etiam Ovidium, ex cuius Heroid. XVI et XVII, ut Dunger l. l. p. 28 docet, multos versus ad verbum exscripsit, Pindarum Thebanum, in describendis Amazonibus et regina Penthesilea Orosium adv. pag. I 15, quod ipse confitetur his verbis:

Non meus hic sermo, testatur Horosius ista,
Cuius habent plenam singula verba fidem.

praeterea Vergilium et Dictyn.

Iam revertimur ad eum quem supra commemoravimus *Benedictum Mauranum*. Hic in amplissima aula Henrici II. c. a. 1175—1185 vixit et scripsit 30000 verss. „le Roman de Troie", nunc demum praecipue secundum cod. n. 2181 bibl. publ. Paris. ab A. Joly editum, cum adhuc excerpta quamvis egregie electa Caroli Frommanni [1]) nobis praesto essent, praeterea autem Chronica ducum Normanniorum [2]). Poeta saepius se ipsum nominat, ut v. 125.

Ceste estoire n'est pas usée
N'en gaires leus n'en est trovée:

---

[1]) in Pfeifferi Germania 1857 II p. 49—81, V 307—341. [2]) Joly l. l. p. 57 seqq.

Ja retraite ne fu unqore,
Mès Beneeiz de Seinte More
L'a contrové et fait et dit,
Et o sa main les moz escrit
v. 2049
ne Beneiz pas nel alonge
v. 2054
si com Beneiz l'aparceit

saepissime fontem ex quo hauserit scilicet Daretem. Joly[1]) sexaginta tres locos, quibus hoc nomen occurrat enumerat et qua ratione Benedictus fonte suo usus sit uberius explicat. Ita cum Dares (p. 14, 15) Helenam „formosam" appellaverit, Benedictus de eadem dicit (v. 5107)

De bialté tote rien sormonte
Ço dit Daires, qui ço reconte,
Sormontot de bialté Heleine
Tote rien qui nasqui humaine.

De Ulixe Dares (p. 16, 18) ita loquitur: Ulixen firmum dolosum ore hilari statura media eloquentem sapientem: apud Benedictum legimus (v. 5183)

De grant bialté, ço dit Dares,
Les sormontot toz Ulixes.
N'ert mie granz ne trop petiz,
Mès de grant sens esteit garniz.

ille Hectorem (p. 15, 1) pluribus verbis describit: „vultu venerabili barbatum decentem" *etc.*, hic (v. 5422)

Bien nos en est Daires garanz,
Qu'il fu flors de chevalerie.

ille (p. 38, 16): „acriter per aliquot dies pugnatur, multa milia hominum ex utraque parte cadunt"; hic (v. 20140)

Ne truis le terme ne les dis
Que ceste bataille dura.
Mès cil dedanz et cil delà,

---

[1]) *l. l. p.* 207 seqq.

Ço dit Daires qui par tot fu,
Milliers de genz i ont perdu.

Alia quae a Darete modo indicata sunt ab hoc copiosius exponuntur: ita cum ille narraverit (p. 32, 22) „Postquam anni dies venit quo Hector sepultus est Priamus et Hecuba et Polyxena ceterique Troiani ad Hectoris sepulchrum profecti sunt“ hic (v. 17457—17490) triginta et amplius versibus idem describit et quod ille (p. 26, 18) his verbis „Hector Epistrophum Schedium occidit“ absolvit, hic non minus centum decem versibus exornat.

Postquam haec exempla consideravimus, ex quibus perspicimus ea quae Benedictus ex Darete se sumpsisse diserte dicit apud illum aliter, plerumque quidem brevius explicata esse, minus offendemur, cum cognoscamus multa apud Daretem non inveniri, quae inde sumere se dicit poeta. Hoc enim testimonio nisus (v. 12291 seqq.) loquitur de Sagittario, quem non agnoscit Dares, v. 8789 nominat laudibusque effert regem Celidis, at ne hunc quidem Dares agnoscit, Hectoris comitatum cum Achillem viseret amplissimum splendidissimumque fuisse fingit (v. 13011), de qua re D. plane tacet, denique ut reliqua omittam (v. 6204 seqq.) vestes, quod a poetis medii aevi libentissime factum esse videmus, Diomedis et Ulixis accuratissime describit, addens tamen „se li livres ne nos ment“, cum Dares nihil eiusmodi habeat.

Neque id nobis mirificum videbitur, si respicimus id quod poeta ipse (v. 138 139) eloquitur, se additurum esse quae bene addere possit. Multa autem, ut aridam Daretis epitomen expleret, ex geographia atque historia, ut historiam Amazonum, summa cum libertate, Plinium Isidorum Hippocratem Galenum secutus adiecit.

Omnia quae mirabilia possint videri, Daretem in hac quoque re imitatus abesse vult (cf. v. 60 seqq.). Homerum reprehendit quod deos cum hominibus bella gessisse narraverit, deosque a suo carmine excludit, tamen

certe nonnulla vestigia superstitionis illius temporis apud eum occurrunt. Introducitur enim fea, cui nomen est Morganae, quae Hectorem vehementer amabat eique Galateam equum donabat (cf. v. 7990), alia (v. 29404) quae erat mater Memnonis: et cum Iason draconem interfecisset, homines qui accesserunt eumque summa cum admiratione spectabant dixerunt „que c'est chose faée." (v. 1978)

Artissime cum his cohaeret ars magica sive nigra cuius haud raro mentio facta est, et res incredibili arte factae quales in aula pulchritudinis inveniuntur, ab incantatoribus perfectae. De his Joly p. 227 ita disserit: ce sont d'ingénieux industriels qui habillent magnifiquement les personnages, leur fournissent des armes, ornent leur démeure; leur art n'est que prestidigitation. Ils ont la baguette magique, qui fait éclore les merveilles. Mais leurs créations les plus extraordinaires ne sont pas, à proprement parler, des prodiges, ni des œuvres de magie, comme on en trouve dans la légende de Virgile. Ce sont surtout des prodiges de mécanique, de très-remarquables automates, qui, une foi mis en place, recommencent éternellement le même jeu. Tel est cet aigle d'or qui vole si naturellement, et ce petit satyre qui jongle si bien (v. 14760—14798). Ce sont les enchanteurs qui ont fait ces quatre figures, si habilement colorées qu'on les eût crues vivantes; ces deux jeunes filles admirablement belles et ces deux beaux jeunes garçons, qui, placés sur quatre piliers d'ambre, de jaspe, d'onyx, de jayet, aux angles de la Chambre de Beauté, y donnent des spectacles sans cesse renouvelés. L'une danse et fait mille tours, et fait paraître devant elles cent jeux divers, danses, luttes, combats d'animaux marins ou terrestres, qui se remplacent sans cesse, sans que l'on sache ce que sont devenus les précédents acteurs. L'autre, tantôt fait entendre une merveilleuse musique, pareille aux harmonies célestes, qui ferme l'oreille à tout autre bruit et rend la chambre

propre à toutes les confidences, et tantôt sème des fleurs toujours nouvelles. L'autre tient un miroir magique où chacun se voit immédiatement tel qu'il est et reconnaît les défauts de sa toilette. L'autre enfin donne à chacun, à part et à lui seul, le conseil dont il a besoin. C'est encore aux enchanteurs que sont dus ces parfums vivifiants, et ces flammes qui s'allument toutes seules (v. 14584—14840). Ce sont eux qui, devant la salle du roi Priam, ont planté ce pin merveilleux (v. 6250) „dont la tige mince et élancée, à peine plus grosse qu'une lance, soutient un épais feuillage d'or qui s'étend sur toute la placé".

Ex iis quae hic describuntur multisque aliis manifestum est, quanti momenti fuerint expeditiones crucigerorum quibus oriens[1]) eiusque miracula patefacta sunt: hinc enim ortum est regnum Amazonum (v. 23231—483) hinc Memnon eiusque soror (v. 6833), hinc depromptae sunt vestes (v. 13012 seqq.) suppellex domestica (v. 7857—7883, 15537—15547), arma (v. 7042, 8029), animalia cuiusque generis alia plurima.

In universum autem Benedictus mores atque instituta saec. XII describit atque ea in antiquissima tempora atque eos viros qui tum vivebant transfert[2]). Iuppiter Apollo sol luna terra mare testes invocantur v. 25727, Calchas fit episcopus, Paris sepultus est in templo Minervae atque Priamus (v. 22962)

Al cors velt que len chante et serve;
Car molt par i a grant covent
Et molt i a de sainte gent.

Ubi exequiae in honorem Hectoris factae describuntur legimus (v. 16511)

Tuit li poete et li clergie
De par trestote l'evesquie
Vindrent au cors, si vus di bien,
Que il ne se feinstrent de rien.

---

[1]) Joly l. l. p. 229. [2]) Joly l. l. p. 234.

En bien chanter et en bien lire
Tote la nuit dura à tire.

Troiani cibo abstinent ad honorandas amicorum animas, cum Troiani atque Graeci pacem facere vellent legimus (v. 25405)

Granz i esteit li appareiz
Molt i aveit jones et vielz;
De saintuaires molt preisiez
Fu li autex pleins et chargiez.

Cum viri fortissimi ex more medii aevi equitee facti essent virtutesque equiti convenientes maximi aestimarentur, non iam mirabimur quod de Minerva legimus (v. 25283)

Pallas, nos nel mescreons mie,
Deesse de chevalerie.

Plurima, ut supra vidimus, Benedictus ex Darete quem primitus graeca lingua scriptum et a Cornelio nepote Sallustii versum esse putat (v. 77 seqq.) sumpsit, expeditionem Argonautarum accuratius describit ex Ovidio[1]) (Metam. VII), in longiore digressione geographica (v. 23055 seqq.) ut ipse indicat (v. 23063) Iulium Caesarem, cui olim cosmographia Iulii Honorii Oratoris attributa est, sequitur, in terra et moribus Amazonum describendis v. 23257 seqq. Paulum Orosium, ultima ex Dictye quem hic illic commemorat (v. 28295 29581 *etc.*) haurit.

Argumentis firmissimis docuit Dungerus[2]) Benedictum eo libro Daretis quem hodie quoque habemus usum esse, ex quo vera ac falsa, verisimilia ac minus verisimilia in suum carmen transferret. Hic quoque Pelias erat rex Peloponensi (D. p. 2, 1), nominatur tamen Peleus, ut in cod. *G.* Paridis iudicium transfertur in Indiam (v. 3843), addita est descriptio Polydamantis et Memnonis (v. 5461 5473), de qui-

---

[1]) Dunger l. l. p. 33 Bartsch, Albrecht von Halberstadt *p. LXXXIII.* [2]) l. l. p. 37.

bus plurima narrantur, deest descriptio Merionis vel potius quod animadvertit Frommann[1]) ea quam affert Dares (p. 17, 5) Machaoni data est (v. 5245), post Helenam describuntur Graeci (v. 5121) Agamemnon Menelaus Achilles reliqui, alio ordine atque apud Daretem. Merito poeta quem offendit quod Briseidae, cuius forma pingitur p. 17, 3 (v. 5257) alibi mentio facta est nulla, optimam et celeberrimam digressionem de ea addit quae ardentissimo amore Troili impleta (v. 13235 sqq.) postea cum rogatu patris Calchantis qui ad Graecos transierat reddita esset Graecis, fidei atque iurisiurandi dati acceptique oblita Diomedem redamat (v. 14927 sqq. 20195 sqq.), Meriones bis ab Hectore interficitur (v. 9993 et 14095), quod et ipsum apud Daretem scriptum invenit cf. p. 24, 21, 28, 10. Altero loco „et Merionem" quoniam tantummodo in cod. *G* additum est equidem expunxi, Benedictus autem librum ad manus habuit, in quo hoc vitiose additum erat, fortasse Sangallensem ipsum, ad quem fontem etiam ea quam supra p. XX commemoravimus commutatione nominum „Euphemus" (eufemus) et „Remus" ducimur: nam (v. 6673) Eufemes de l'Ancoine et deinde post Hippothoum (Hupoz) et Cupesum (v. 6691) Remus de Cisonie inter reges Troianorum enumerantur. Ex eodem numero sunt apud Daretem (p. 22, 15) „de Colophonia M*opsus, de Phrygia* Asius, de Caria Amphimachus Nastes": in libris desunt ea quae litteris obliquis excusa sunt, „de colof. masius caras a. nesteus" optimorum codicum est lectio, cum his consentit quod Benedictus habet (v. 6653)

De Colopon une contrée
Qui de mer est avironée
I vint Carcas et Ficius
Nestex li fors et Fimacus.

---

[1]) Herbort von Fritzlâr, ad notatio ad v. 3099.

Etiam reliqua nomina iis quae in codicibus praecipue *LG* exhibentur simillima sunt ut

(v. 6725) de Pevonie Pretemissus et Therepex — de peonia praetemesus teropeus *G*.

(v. 6747) de Frise Xantipus et Misceres et Alcamus — de frigia ascanius xatippus et merceres *G*.

(v. 6759) de Boece Amphimas, Fortius et Sanias — de boetia sanias asimaus et phortus *G*.

(v. 6771) de Botine Boethes et Epistroz — de boetino Epistropilis et boetius *G*

(v. 6785) de Paflagoine Filimenis omissis Antipho et Mesthle — de plafaconia phillemenis *G*

(v. 6832) de Ethiopes Persès, Mennon — de aethiopia perses et menno *G*

(v. 6853) de Theresche Theseus et Archilogus — de tracia heseus et argilogus *G*

(v. 6863) D'Astesse Fion et Esdras — de agrestia adrastus et amphius *G*

(v. 6871) de Lizonie Pistroplex — de alizonia epistrophus *G*

Egregie, ut hoc tantum addam, cum cod. *G* consentiunt nomina portarum Troiae, apud hunc (v. 3132) Antenoridas Dardanides Ylia Cea Tynbrée Troiana, apud illum (p. 6, 14) Antenoride dardanidae iliasce tymbria troiana.

Occurrunt etiam nonnulla nomina a vulgaribus diversa, Aeetes (v. 1150) Oetes, Astyanax (v. 15388) Asternautes appellatur, Clytemestra (v. 27951) Climestra, Molossus filius Pyrrhi et Andromachae (v. 29620) Achillides. Sed secundum consuetudinem illius temporis in nominibus fingendis poeta liberior est, occurrit (v. 1134) Iaconites urbs Aeetis, (v. 2493) Cedar Troianus, (v. 2539) Seguradan, (v. 2615) Eliachin filius regis Carthaginiensium, (v. 4220) urbs Estrimestrée, *fortasse corrupta*, ut Frommann censet, ex Clytemestra

(cf. Dares p. 11, 24 Castor et Pollux ad Clytemestram ierant), (v. 29478) Laudomata filius Hectoris et Andromachae, (v. 8063 sqq.) triginta filii Priami e concubinis nati Menelus Ydors Chirrus Cheridoras Ermagoras Mondanz *etc.*

Etiam in iis quae ex Dictye[1]) sumpsit aliquotiens erravit, quod verba scriptoris non satis intellexit, aut parum accurate ea legit: apud illum legimus (p. 92, 34) Theano quae ei templo sacerdos erat persuasit, v. 25509. 25344 Theanz est vir: tum pro Heleno (Di. p. 93, 22) v. 25619 Crises i. e. Chryses ponitur, cum nondum adhuc, ut a Dictye, narratum esset Helenum ad Graecos transiisse. Inter eos qui de Palladio certant est etiam rex Thelamon (v. 26531), apud Dictyn autem (p. 98, 19) Aiax Telamonis; quae v. 27350 seqq. narrantur Antenorem Troiam reversum aditu prohibitum esse atque inde in Italiam se contulisse et Corcyram condidisse, a Dictye (p. 101, 16) de Aenea tradita, falso autem a Benedicto intellecta sunt: porro quae leguntur v. 28082 seqq. culpa librariorum Dictys nec vero Benedicti obscura et perturbata sunt: nam omnibus in libris scriptum est (p. 103 24) Aeneam, Oeneum coniectura Mercerius restituit, denique e „Strophio“ (p. 104, 10) urbem fecit „Trofion“ (v. 28197) et cum sequerentur verba „is namque Phocensis“ (forensis in cod. B.) nominatus est „Florentes“ qui Oresti auxilio venit (v. 28199).

Brevi tempore amplissimum hoc Benedicti carmen per totam Francogalliam innotuit et e Normannica dialectu in complures alias translatum est. Priamus Hector Achilles Ulixes aliique quales ab illo descripti erant, Troia ipsa illis temporibus notissima fuerunt atque saepe commemorantur. Paulo post multis modis transformari coeptum est ac primo quidem saec. XIII a quodam *Ioanne Malkaraume*[2]), qui permulta

---

[1]) Dunger l. l. p. 37. [2]) Joly l. l. p. 405 sqq.

ad verbum rescripsit, pauca alia addidit, ut somnium Hecubae, amorem Paridis et Oenonae, dolum Ulixis in aula Lycomedis de Achille adhibitum, alia praecipue quae fidei Christianae repugnabant mutavit (ut verba à la déesse Diana in „à cest diable dict Dyana") ita tamen, ut ubicunque Benedicti nomen in carmine ipso scriptum erat hoc deleret et pro eo suum poneret.

Deinde in cod. bibl. publ. Paris. msc. fr. n. 821[1]) saec. XIV fol. 1—12 1988 versibus sine dubio, ut lacuna historiae expleretur, iuventus Hectoris describitur qui Hercule necato mortem Laomedontis avi sui ulciscitur atque in eodem libro, in quo cum alia tum fol. 82—251 „le Roman de Troies" inter „historiam Troianorum eorumque coloniarum" et „Daretis historiam Philippi et Alexandri" reperitur, fol. 264—269 prosaica narratio est „rerum gestarum filii Hectoris Landomata", repetita in cod. n. 785 quae cum carmine Benedicti artissime cohaeret sed minimi pretii est.

A saec. XIII Benedicti carmen aliquotiens lingua prosaica redditum est[2]) atque hodieque extat in bibl. publ. Paris. cod. n. 785 saec. XV et paucis mutatis in cod. n. 1612 saec. XIV, n. 1627 saec. XIII, n. 1631 atque in codice qui Petropoli reservatur n. 12 saec. XV. Auctores harum interpretationum omnes data opera id egerunt, ut sibi laudem inventionis vindicarent, Benedicti nomen in oblivionem adducerent.

Praeterea etiam *historici*[3]) hoc opus in suum usum converterunt, ut in cod. n. 301 bibl. publ. Paris. „Les livres des Histoires du commencement du monde" fol. 25—165 agitur de historia Troiae, ita ut summa cum fide ea quae Benedictus cecinerat repetantur, descriptiones illae Troianorum et Graecorum ineptae adiciantur ac ne vestes quidem quibus vestitae

---

[1]) Joly l. l. p. 410 sqq. [2]) Joly l. l. p. 417 sqq.
[3]) *Joly l. l. p.* 423 sqq.

fuerint mulieres omittantur. Ex hoc historicorum numero est etiam *Ioannes Mansel*, *Ioannes de Courcy* et auctor libri „Recueil des Histoires romaines", cui tamen Guido de Columna non ignotus erat: hi et alii complures in primis Benedictum secuti nusquam sui fontis mentionem fecerunt, ob eam causam, quod hoc nomen iam oblivione obrutum erat neque in iis quibus utebantur libris reperiebatur.

Eadem haec materia saec. XV solito illis temporibus more in *Mysteriis* tractata est: nam le Mystère de la Destruction de Troie la Grant quem a. 1450 scripsit *Jacobus Millet*[1]) maximam partem illo nititur, denique saec. XVI in tragoediis, ut in tragoedia Hector composita ab *Ant. de Montchrestien.*

Neque solum per Francogalliam sed per omnes fere Europae terras fama Benedicti divulgata est: ubique sectatores et imitatores invenit, in primis in Germania et Italia, de quibus paulo copiosius infra agemus. In *Hollandia* saec. XIII *Jacob van Maerlant*[2]) eum interpretatus est: huc pertinet etiam haud dubie „De Trojaensche vorlog"[3]), quem scripsit *Seger Dieregodgaf.*

Certam partem quandam, nempe amorem Troili et Briseidae lepidissime a Benedicto tractatam in Italia felicissime imitatus est *Boccatius*[4]) in libro quem inscripsit Filostrato: hic saec. XIV exeunte in Francogallia, cum iam nemo Benedicti carmen legeret, a (*Petro*) *Beauvau* in linguam Francogallicam versus est: et Benedicti carmen et *Boccatium* imitatus *Chaucer* celeberrimus Britanniae poeta circa a. 1360 composuit „here followeth Boke of

---

[1]) Joly l. l. p. 434 sqq. [2]) edid. Blommaert, Oudvlaemsche gedichte der XII., XIII. en XIV. Eeuwen II, 73 cf. Dunger l. l. p. 39 Bartsch, Albrecht von Halberstadt p. XLCV. [3]) ed. Blommaert l. l. I, 1. [4]) Joly l. l. p. 604.

Troilus and Cresseide", qui liber per longissimum temporis spatium apud Britannos in summa auctoritate erat. Hinc notissima fabula Shakespearii „Troilus and Cressida" a. 1600 originem duxit et eodem tempore a. 1599 *Decker* et *Chettle* composuerunt tragoediam initio „Troyelles and Cressida" postea „the Tragedy of Agamemnon" inscriptam.

Postremo adicienda est interpretatio Benedicti Graeca[1]) mutila quae nunc in bibl. publ. Paris. n. 2378 saec. XIV reservatur. Constat ex 8000 fere versibus non simili sono desinentibus et confecta est ab homine qui latinam historiam non legit, qui ignarus Graecae linguae antiquae, ignarus historiae et mythologiae Graecae haud pauca vix Graeco sermone reddere callet: Dares huic est *Δάρος*, Mars non quod expectes *Ἄρης* sed *Μάρος*, Meriones *Μεριόνν*.

Apud nos quoque hoc Francogallicum carmen cognitum et adamatum est: in Germaniam allatum a Landgravio Leiningensi, a celeberrimo Thuringorum Landgravio Hermanno qui in aula sua splendida (a. 1190—1216) poesin et poetas maximopere colebat, *Herborto Fritzlârensi*[2]) qui se ipse v. 18451 gelârter schuolære appellat, traditum est ea condicione, ut in vernaculam linguam verteret. Quod princeps imperaverat factum est. Herbortus[3]) mediocris ingenii poeta lingua germanica Benedictum accuratissime vertit et in libro „liet von Troye" saepius (v. 47 65 106 1178 4786) non illum quidem, at „das wälsche Buch" suum fontem esse repetit; praeter hunc autem (v. 53) Tares (v. 1617 2908 3243 4042 12523 13759 14945) Dares (v. 14938 14945 16324

---

[1]) Ideler, Geschichte der altfranzösischen National-Literatur p. 74. Joly l. l. p. 521. [2]) Dunger l. l. p. 40. Cholevius, die Geschichte der deutschen Poesie nach ihren antiken Elementen p. 126 sqq. [3]) ed. Frommann 1837 ex unico cod. Heidelberg. cf. Frommann Herbort von Fritzlar etc. in *Pfeifferi Germania* p. 49 sqq.

16661 16726 17040 17055 17108) Itis vel Ytis i. e. Dictys nominatur. Sed maximum in errorem adduceretur, si quis inde colligeret ipsum Daretem eum inspexisse, nam iisdem his locis etiam Benedictus Daretis mentionem facit, cum potius inde quoque iudicari possit quanta fide fontem suum secutus sit. Quid quod etiam complures interpretis errores, proverbia quaedam Francogallica, quin immo voces Francogallicae receptae originem ita indicant, ut plane nulla dubitatio esse possit. Nam cum apud Benedictum (v. 3029) legisset

A une part font Ylion
De Troie le mestre *daujon*

(vel doujon) male intellectis his verbis vertit sic (v. 1795):

Un hiez den turm ylion.
Den worchte einer der hiz *Donion*.

deinde cum invenisset apud illum (v. 5593)

Et de Boece de *l'enor*
Entre Archelax et Prothenor

voce *l'enor* (i. e. imperium) male intellecta terram ipsam unde oriundi essent significari credidit (v. 3313). deinde verba illius (v. 5949)

En la grant selue renommée
Qui *Elida* est apelée

(v. 3611) interpretatur:

keret in den walt *zyda*,

tamquam scriptum fuisset au lide.

Idem non satis intellecta verba *le cheval de nubie* vertit (v. 6302)

Daz ros da er uffe saz
Daz hete der *wolken* snelheit

denique alio loco vocem *aigle* quae scripta erat et *angle* confundens inter se (v. 15779) scribit:

Die wile quam ein *engel* dar
Oder der tufel an der gebere
Als er ein engel were.

Proverbia Francogallica occurrunt v. 5459 7574

13012 16575, verba e Francogallica lingua recepta: v. 7585 *nasel* (ea pars galeae quae nasum tuetur: *nasal* Ben. v. 2513, v. 9303 *tumerschin* i. e. saltatrix (ortum ex *tonbe*), v. 11099 15705 *bisant* i. e. Byzantinus nummus aureus besanz: v. 25362 etc.

Rectissime autem notat Dunger l. l. p. 42 Herbortum non solum complura nomina recte scribere, ut Peliam sed etiam hic illic bene et cum sano iudicio mutare. Non enim ut Benedictus bis mortem Palamedis describit, sed alteram descriptionem ex Dictye sumptam omittit, Achilles (v. 10637 seqq.) Hectorem fortiter pugnans, non ut est apud illum dolo usus interficit, idem (v. 10411 seqq.) placidis lenibusque verbis morientem Hectorem prosequitur, non ipse Achilles sed Kalo quidam (v. 13219) Hectoris corpus circa muros Troiae raptat. Nonnulla etiam ex aliis scriptoribus addit, Cerberum ab Hercule ex inferis adductum esse scit (v. 425 seqq.), notitiam quandam Platonis eiusque Dialecticae habet (v. 10670), Ovidii Artem amandi novit (v. 701), non minus Statii Achilleidem, ut ex v. 6289 seqq. suspicari licet, ubi Achillis iuventus memoratur.

Multo praestantior quam Herbortus est *Conradus de Virceburgo*[1]) cum Romanarum litterarum admodum gnarus, tum ingenii sollertia excellens, sed verbositate atque omne nimium concupiscendo lectorem defatigans. A. 1280 inchoavit carmen celeberrimum „Der Troianische Krieg“[2]) idque a. 1287 moriens imperfectum quamvis amplius 40000 versuum complecteretur reliquit.

Francogallicum fontem se sequi ipse dicit (v. 266)

von Wirzeburc ich Cuonrât
von welsche in tiutsch getihte
mit rimen gerne rihte
daz alte buoch von Troye.

[1]) Cholevius l. l. p. 136—145 Dnuger l. l. p. 43—60.
[2]) *edid. Adelbert* von Keller Stuttgardiae 1858.

at paullo infra Daretis mentionem facit (similiter etiam v. 13081 seqq.) (v. 296)

Dares, ein ritter ûz erwelt,
der selbe vil vor Troye streit,
swaz der in kriechisch hât geseit
von dirre küneclichen stift,
daz wart mit endelicher schrift
ze welsche und in latine braht

unde vix puto quemquam conclusurum esse eum huius libro usum esse. Contra quod ex accurata comparatione apparet Benedictum secutus est, in multis tamen sine dubio alium fontem Francogallicum, non quidem Malkaraumium, quocum in quibusdam consentit. Statim ab initio ut hic somnium Hecubae, iuventutem Paridis, nuptias Pelei cum Thetide, natum atque educatum Achillem (secundum Ovidium et Statium[1]) narrat, tum expeditionem Argonautarum, fata Iasonis et Medeae (praecipue secundum Ovidium), Troiae excidium et refectionem secundum Benedictum, deinde (v. 13392—17300) Achilles apud Lycomedem regem Scyri describitur, (v. 15074 cf. Statii Achill. I, 276—282, v. 15350 cf. I, 372 seqq.) Tum poeta ad Benedictum revertitur et narrat Antenorem in Graeciam missum, eodem Paridem profectum esse, plurima ex hoc, raptum Helenae ex Ovidii Heroid. XVI XVII[2]). Ineptae Graecorum Troianorumque descriptiones recte omittuntur, in numero Graecorum sunt (v. 23907 seqq.) Castor et Pollux, Cursalion ûz Ungerlant, Manbri von Riuzen, Achel von Tenemarken, Lerant von Schotten, Anachel von Engellant, Margalius von Norwegen, Colebrant von Irlant, Floranz von Portigal, Urian von Navarre et postremo equites Germanici (v. 23996)

---

[1]) Cholevius l. l. p. 131 Bartsch l. l. p. XX [2]) Cholevius l. l. p. 140 Bartsch l. l. p. XXVI

diu wol mit ellentricher craft
nâch werde hât gerungen.

Inter eos qui Troianis auxilio venerunt nominantur (v. 24881) Alchimeliar ein richer markis, Florminius der künec von Schaldeie, Esoras herzog von Aggaron etc. In iis quae sequuntur rursus longioribus digressionibus (ex Ovidio et Statio sumptis) de Achille Scyro arcessendo et de morte Herculis agitur. Tum poeta denuo ad Benedictum redit et prima proelia apud Troiam commissa describit. Genuinum Conradi carmen usque ad v. 40424 pertinet: quae sequuntur ab ignoto homine addita sunt, qui cum neque ingenio neque doctrina neque elegantia Conrado par esset, hoc tantum sibi proposuit, ut inchoatam narrationem ad finem perduceret. Hoc igitur ita fecit, ut Daretem praecipue autem Dictyn quos latina lingua legisse manifestum est sequeretur.

Conradum sequuntur duo libri mscr. bibliothecae Monacensis[1]), unus „der troianische Krieg" cod. germ. 570 ab Ulrico Weickmanno fol. 92—161 a. 1457 scriptus, alter cum hoc fere consentiens „das buch von Troia" cod. germ. 579 fol. 164—222, in quo sub finem pauca desunt.

Etiam Gothae[2]) liber est prosaicam belli Troiani descriptionem continens, qui Conradum certe in genuina eius parte, in reliquis Guidonem sequitur.

Vestigia quaedam huius operis etiam apud *Rudolfum de Amisia*[3]) in libro quem inscripsit „Weltchronik" et apud *Ioa. Sachsium*[4]) in eius fabulis medio sexto decimo saeculo scriptis deprehenduntur, inprimis initio Historiae, „die Zerstörung der mechtigen stat Troya"[5]) et „das urteil Paridis"[6]) cum in secunda parte „Beraubung Helena auß Kriechenland" manifesto

---

[1]) Frommann l. l. p. 351 cf. Dunger l. l. p. 68. [2]) Dunger l. l. p. 69. [3]) Dunger ibidem. [4]) Dunger ibidem. [5]) *edid. Adelb. de* Keller II 154. [6]) ibidem p. 148.

Daretem, quem v. 39 (Darius Phrigius) nominat et initio Historiae „Mordopffer der göttin Diane mit der jungkfraw Ephigenie“[1]) Dictyn secutus sit.

Non alienum videtur hoc loco de miro quodam libello bulgarica vel serbica et latina lingua scripto disserere. *Trojanska priča* bugarski i latinski na svijet izdao *Fr. Miklošić* u Zagrebu 1871. Cum iam supra commemoraverimus plurimos Europae populos maximo ardore Troicas fabulas amplexos esse, in quibus suae ipsorum historiae primordia reperiebant, non mirabimur quod Bulgari quoque quos olim Myrmidones appellatos esse Malalas[2]) confirmat idem fecerunt.

Scriptus est hic liber fere saec. XIV. atque extat in cod. bibl. Vatic. Cui tempori autem latina interpretatio debeatur nescio. Ex quo fonte fluxerit, utrum ex slavico (bohemico aut polonico aut hungarico ut censet B. Kopitar Hesych. 45, an ex latino equidem non diiudicaverim. Iam antiquissimo tempore in linguam graecam versus est.

Argumentum libelli hoc est: Capite I. narratur de compluribus urbibus conditis. II. somnium Hecubae, Alexandri Paridis iuventus, certamen inter tres fatidicas de malo, amor Paridis et Oeneš. III. Troia aedificata a Tebuš (erat fidicen) et Neptenabuš, perfidia Priami, Ipiter Kaštrandrae excidium Troiae praedicit, Pariž in Graeciam proficiscitur. IV. Helena, cum Menelaus in bellum profectus esset, rapta Troiam venit. V. Agameno et alii reges Menelao auxilium ferunt, erant naves 1170, Felešae fatidicae ira ob cervam necatam, sacrificium Cvêtanae. VI. Proelia apud Troiam, Menelaus et Urekš legati de reddenda Helena ad Prêjamuš mittuntur. Oineš ivit ad Fariž et ad Helenam rixatura cum ea. VII. Urekšeš imaginem Minêrvae rapit et album equum Reideš regis, idem Acileš arcessit a litore Kalkadini, ubi rex erat

---

[1]) ibidem p. 72. [2]) Chronographia lib. V O 122.

Koeta. VIII. Agameno sumpsit Rižeudam filiam sacerdotis Rižeuš, magnus morbus, ira Acileš, Aiakš egressus est contra Nestorem, Alexander Fariž et Menelaus certant, Venuša domina auxilio venit. IX. Potrokoluš occiditur, Tetiša filio nova arma fert, somnium Evtropiae (*paullo infra* Androphia) uxoris Ektoris, Ektor interficitur ab Acileš, Prêjamuš in tentorium Acileš venit, Acileš in templo Troiae ab Elenuš percussus in calce. X. Urekšiš et Iaiakš contendunt de armis, Urekšiš ea accipit, Aiakš se transfigit. XI. Jakupa filium Polidvoruš ad Polinešter regem mittit: equus Troianus, excidium urbis, Menelaus Helenam et Alexandrum securi percuti iussit, Polikšena Jakupa. XII. Polinešter Polidvoruš occidi iussit et ipse occiditur. et revertit rex Menelaus cum omnibus graecis cum magno honore, postquam Troiam per decem annos et septem menses obsederunt. et ita interiit regnum troicum ante Christum natum anno trecentesimo sexagesimo, indictione septima. et ita deus superbos humiliat, et semen impiorum delet, uti propheta praedixit, dicens: vidi impium superbientem et sese extollentem *etc. etc.* amen.

De quo libello misere conscripto quid sit iudicandum non admodum facile est ad discernendum, primum tamen hoc mihi persuasi monachum quendam eius auctorem fuisse, non solum ob finem quem modo laudavi, sed quoniam quae christianae fidei repugnant quam maxime commutat, ut (c. II) deas Paleš Junaa Venuša saepius „dominas fatidicas“, Tebuš et Neptenabuš III, 3 „diabolos terrestres“, item IX, 16 „parvos diabolos Vulcani“ appellat. Monachum etiam sapiunt verba quibus describitur Priamus tentorium Achillis post interfectum filium Hectorem ingressus (IX 50): „et coepit quaerere tentorium Acileš: quem hodie deus honoravit, ut mihi potum et cibum praeberet peccatori et peregrino“ et ea quibus Jakupa *regina flentes* virgines consolatur (XI, 55): „tacete,

filiae meae, nolite flere, habeo, qui nostras lacrimas supprimat."

Non pauca ut doctissimus amicus meus R. Koehler mecum communicavit, auctor ex poetis Romanis sumpsit, ut ex Ovidii Metam. XII 615

et de tam magno restat Achille
Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam.

haec (IX 83): o robur et gloria Acileš, omnes urbes et omnia litora te capere non poterant, et nunc unam urnam auream non imples.

ex Metam. XIII 168

Nata dea, dixi, tibi se peritura reservant
Pergama. Quid dubitas ingentem evertere Troiam?

haec (VII 32): o divina virgo, ne perterrere Troia urbe, expectat te Troia a te delenda.

ex Metam. XIII 291

neque enim clipei caelamina norit
Oceanum et terras, cumque alto sidera caelo,
Pleiadasque, Hyadasque, immunemque aequoris Arcton,
Diversasque urbes, nitidumque Orionis ensem.

haec (VII, 17): arma cum scuto, in quo picta erat imago totius mundi, sol et luna et stellae et tempestas et avidus gladius Oreš regis.

ex Heroid. V 29

Cum Paris Oenone poterit spirare relicta
Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.

haec (II 83): o domina Oineuša, non deseram te; si vero te deseruero, fluvius hic Kašantuša retrorsum fluet.

ex Heroid. V 57

Utque celer venias, virides Nereïdas oro.

haec (VI 26): cum tu ires in Graeciam ... tum ego precabar vilam maris, ut sisteret maris fluctus, ut tu ires laeto corde.

ex Heroid. XVI 185

O quotiens dices „quam pauper Achaïa nostra est!"
Una domus quaevis urbis habebit opes.

haec (IV 29): troicum palatium unum plus habet auri et argenti quam graecum imperium.

ex Heroid. XVII 87

Orbe quoque in mensae legi sub nomine nostro,
Quod deducta mero littera fecit AMO.

haec (IV 11): Alexander Fariž scribebat rubro vino in albo sudario, et ita loquebatur: Helena regina, ama me, amabo te.

ex Servio (ad Verg. Aen. II 81) salem seminare (V 4 X 6) atque ex eodem (ad II 241) „novimus integro sepulcro Laomedontis, quod super portam Scaeam fuerat, tuta fuisse fata Troiana“: id quod legimus (VI 44) quamdiu stat lapis magnus super portam .... Troia expugnari non potest.

Praeterea rixa inter Ulixem et Aiacem de Achillis armis exorta non immerito cum eadem Ovidii descriptione (XIII 1—381) conferri potest. Multa etiam Dictys et Daretis commonefaciunt (cf. II 4 Di. p. 68, 14 — IV 53 Di. p. 7, 30 — VIII 5 Di. p. 37, 11 — VIII 18 Di. p. 49, 6 — VIII 31 Da. p. 25, 5 — IX 19 Da. p. 28, 24 — XI 31 Da. p. 51, 15, etc. Sed quod multo mirabilius est atque recte vidit Koehler, non pauca etiam cum carmine Conradi de Virceburgo consentiunt; nam primum ut etiam apud Malkaraumium et in Trojumanna Saga somnium Hecubae narratur, deinde Paridis iuventus. Neque solum in utroque describendi ratio similis est, sed occurrunt etiam complura quae maximopere mireris, nihil autem magis quam hoc: Apud Conradum enim legimus (v. 622)

jô was er ein griezwarte
und ein guot rihter under in.
wan swer den sic do fuorte hin,
dem sazte er uf sin houbet
ein schapel wol geloubet

et deinde (v. 646)

swaz dâ gesigte bi der stunt:
ez wære ein ohse, ez wære ein wider,
daz reht enleit er dâ niht nider,
wan er im eine crône
sazt uf sin houbet schône.

in hoc libello (II 24): Pariž committebat duos boves, et pungebant inter se et uter vincebat, ei nectebat coronam e floribus.

Etiam quae II 79 seqq. exponuntur a Conrado plane simili modo paullo supra narrata sunt: apud illum enim legimus v. 702

dô treip er dicke in einen bach
daz vihe trenken in dem wage,
der flôz in einem schœnen hage
vür eine wilde clûse.
dar inne was mit hûse
gesezzen ein gotinne.

apud hunc II 79 „et appropinquavit Troiae ad fluvium dictum Kašantuša, et apud fluvium eum invenit Veneuš dominam“

apud illum v. 790

sô Pariz und Egenoê
von ir minne scheident
und beide einander leident,
sô muoz diz wazzer wunneclich
ze berge fliezen hinder sich

apud hunc II 83 quod iam supra memoravi: „non deseram te; si vero te deseruero, fluvius hic Kašantuša retrorsum fluet“

apud illum v. 726

wan si begunden under ein
ir muot verstricken und ir lip.
er wart ir man, si wart sin wip.

apud hunc II 85 „et cum ea primum amorem iniit et sumpsit ei coronam.“

denique apud illum v. 20770 (cf. 21678)

„amo“ daz wort er dicke schreip
mit wîne lûter unde frisch
für die vil clâren ûf den tisch

apud hunc IV 11 Alexander Fariz scribebat rubro vino in albo sudario et ita loquebatur: Helena regina, ama me, amabo te.

Quae modo attulimus quamvis eiusmodi sint, ut inde suspicari liceat auctorem e fonte quodam fortasse latine scripto hausisse, cuius auctor non ignarus fuit litterarum Romanarum, ex aliis facile comprobari potest eum posteriore tempore vixisse atque seri huius temporis fabulas, quibus tum homines delectabantur, adhibuisse. Etenim Paris cum ad Menelaum venisset, dixit: (IV 3) o domine rex, sciat maiestas tua me non venisse servitum tibi propter aurum aut argentum aut propter alia bona, sed ut viderem, qualia sint convivia in tua aula. — de Iphigenia hoc narratum est V 64 „et quum esset mane, inebriaverunt eam vino, et sopiverunt et reliquerunt“. — Paris dicit tribus deabus, quarum de pulchritudine ei iudicandum erat (II 58): ite dominae, et exuite vos. — Hectore interfecto Priamus humilibus et detritis vestibus indutus citharamque habens (IX 52) peccator et peregrinus ad Achillem profectus est.

Sunt autem, nisi fallor, vestigia quaedam duplicis recensionis, prioris atque posterioris, quae non omitto, quamvis unum alterumve nimiae auctoris neglegentiae tribui posse non negaverim. Itaque scriptum est IV 50 „troici heroes et troicae dominae noluerunt ei obviam exire, nullus heros, nullus e servis“ et paullo post: „et exiit ei obviam pater eius Pr. rex et mater“. — V 12 Palamedes orat, ut ad Ulixem insaniam simulantem mittatur „et reges miserunt Ajakš Solomonič“. — V 21 „aderat vero etiam Acileeš fortior quam omnes Graeci, Fereleši *filius“ pergitur „et* induit muliebrem vestem et am-

bulavit cum dominabus per urbes" — V 51 narratum est Agamemnonem filiam suam arcessivisse, eodem versu legimus ambo reges Ulixem ad Clytemestram misisse ad eam arcessendam.

Exeunte saec. XIII *Guido de Columna* iudex Messanensis qui per longius temporis spatium in Anglia[1]) degerat, lingua latina historiam destructionis Troiae mandato Matthaei de Porta archiepiscopi Salernitani ut ipse in epilogo dicit scriptam ad finem perduxit. Codices extant in bibl. publ. Paris. non minus quam 18, quorum duo saec. XIV sunt, reliqui XV, complures in Italia, Vossius[2]) appellat cod. suum, praeterea cod. Cantabrigiae in bibl. domus S. Petri, Oxonii in bibl. Collegii Balliolensis. Guido ut pro illo tempore satis eruditus erat, non solum peritus Romanorum poetarum, quorum Ovidium et Vergilium saepius laudat, sed etiam aliorum scriptorum Ptolomaei Aegyptii, Dionysii Areopagitae, Iustiniani, Isidori, Bedae aliorum, ex quibus quavis occasione arrepta litterulas suas iactat, praecipue ad historiam geographiam artes naturales pertinentes. Ut ipse in praefatione exponit Daretem et Dictyn sequitur quippe quorum fides sit maxima: „quamquam hos libellos quidam Romanus Cornelius nomine Salustii magni nepos in latinam transferre curaverit, tamen dum laboraret nimium brevis esse, particularia historiae ipsius quae magis possunt allicere animos auditorum prae nimia brevitate indecenter omisit." „Asseruit enim in codice sui operis graeca lingua composito omnes illos suis oculis inspexisse" (De grecis inchoantibus inire consilia etc.) Ex his verbis Daretis et Dictyos libros cognitos habuit: sed etiam alium librum cognitum habuit, in quo hoc Cornelii vitium vitatum erat, scilicet Francogallicum Benedictum, qui copiosius quam Cornelius bellum Troianum descripsit neque quidquam

---

[1]) Ger. I. Vossius l. l. p. 491. [2]) ibidem.

eorum omisit quae merito ab omnibus laudari debent. Hoc quidem plane reticuit Guido, sed rem ita se habere manifestum est. Quod viri docti existimaverunt primitus graece fuisse scriptum Daretem et postero demum tempore in linguam latinam transversum, simul autem contractum iis quae apud Guidonem animadvertimus prorsus videtur comprobari. Cum enim compluribus locis Daretis nomen commemoretur in rebus describendis quas hodie frustra apud Daretem quaerimus, nihil videtur simplicius quam putare alium Daretem Guidoni praesto fuisse. Sed res aliter se habet, nempe ex Benedicto quem ille Daretis interpretem esse credidit ea sumpta sunt. Conferamus autem haec: In „secundo bello iam obsidione firmata" prodit Hector dux nonae aciei, equum conscendit „Galatheam, de cuius magnitudine fortitudine pulchritudine et suis aliis virtutibus mirabilia scripsit Dares". Nusquam tale aliquid apud nostrum Daretem invenimus, sed ne suspicari quidem licet quo loco scriptum fuerit, sumptum est ex Benedicto (v. 7989 seqq.). In capite inscripto „Quando Polidamas irruit in Mereum nepotem helene et interfecit eum" narrat de Merionis corpore mortui dimicatum esse, tum pergit: „Rex vero Celidis qui diebus suis omnibus aliis in forma pulchritudinis fuit praelatus, de quo scripsit Dares, quod eius formam nullus describere potuisset, quem regina de femineo tanti amoris ardore praecordialiter diligebat, quod magis eum carum habebat intime, quam se ipsam". Etiam hoc sumptum est ex Benedicto (v. 8789 seqq.). In „octavo bello" init. indutiis factis Hector vulnera curat „iacens tunc in aula pulchritudinis nobilis Ilion, de quo mirabilia scripsit Dares. Dixit enim eam fuisse totaliter institutam de duodecim lapidibus alabastri" *etc.* Copiose haec exponuntur a Benedicto (v. 11600). Denique initio „noni belli" in describenda ea pugna quam Priamus ipse *ad Hectorem* ulciscendum instituit legimus: „Et sicut

scripsit Dares centum quinquaginta millia equitum eo die ex parte Troianorum ad proelium sunt egressi". Plane idem apud Benedictum v. 17044 invenimus.

Sunt tamen etiam alii loci permulti, ex quibus conicias Guidonem Daretem, nostrum inquam Daretem, ante oculos habuisse. Quod quo clarius appareat complures infra adscribam, dicit enim: „Et quod frigius dares voluit in hoc loco quorundam grecorum et troianorum describere colores et formas qui etsi non omnium saltim describere voluit formosorum. Asseruit enim in codice sui operis graeca lingua composito omnes illos suis oculis inspexisse. Nam saepius inter treugas habitas inter exercitus ipse se ad Graecorum tentoria conferebat, uniuscuiusque maioris formam aspiciens et contemplans, ut ipsorum in suo opere sciret describere qualitates" (De Grecis inchoantibus inire consilia). Facile intelligimus obversatum esse Guidoni initium capitis XII p. 14, 9 „Dares Phr. qui hanc historiam scripsit ait se militasse usque dum Troia capta est, hos se vidisse, cum indutiae essent" — „De illis autem qui fuerunt in Troia idem dares formas suo stilo descripsit" (De forma et statura Troianorum) et paullo post „De his autem d. fr. voluit formas et colores describere". In universum tamen hic quoque Benedictum potius secutum esse crediderim qui et ipse ter de hac re (v. 5073 5271 5561) et plane simili modo loquitur. Etiam in enumerandis singulis Benedictum imitatus rectius sane post Helenam Graecos describit, apud hunc quoque Meriones omissus vel potius eius descriptio in Machaonem translata est, denique apud hunc quoque Polydamas Persarumque rex Memnon additi sunt. — „Sed fr. d. de his nihil in suo opere descripsit simpliciter ponens achillem et thelaphum apud messam gratia quaerendorum victualium advenisse (De grecis mittentibus achillem et thelaphum) cf. Dares p. 20, 27 „mittuntur Achilles et Telephus ad praedandam

Mysiam.“ — „Scripsit Dares quod eo die troilus multos milites interfecit ex grecis“ (De undecimo bello) cf. Dares p. 35, 19 „prodit in primo Troilus, caedit devastat“, et paullo infra „multos duces Argivorum Troilus interficit“ — „Quare sciendi fervore ipsum agnoscere gestiunt omnes astantes, quaerunt eius comites, unde sint et specialiter quis sit Paris“ (De numero navium quas Troiani duxerunt in grecorum depopulationem) cf. Dares p. 12, 4 „hi qui in insula erant, mirabantur classem regiam, interrogabant ab illis qui cum Alexandro venerant, qui essent, quid venissent“ — Praecipue autem complura quae sub finem libri invenimus cum Darete consentiunt, ut haec: „in fine tamen operis sui hoc addidit: Pugnatum est annis decem mensibus sex diebus duodecim et de Grecis fuerunt apud Troiam octingenta sex milia pugnatorum. Troiani vero pugnantes qui pro civitate ipsa defendenda pugnaverunt, fuerunt sexcenta milia septuaginta sex. Dixit etiam naves, cum quibus exulavit Eneas fuisse ducentas et cum quibus etiam Paris in Greciam fuit profectus. Troiani vero, qui secuti sunt Anthenorem, fuerunt duo milia quingenti, ceteri secuti sunt Eneam“ cf. Dares p. 52, 3 seqq. Ac ne quid deesset consensus, postremo tabula pugnatorum, de qua p. IX. disserui, adicitur, in qua hoc tantum mihi notatu dignum videtur, quod rectius quam in codd. quos equidem cognovi Epistropus et Cedius (i. e. Epistrophus et Schedius) in numero eorum sunt quos Hector interfecit.

Iis quae ultimo loco addidi Daretem ei plane eadem forma qua nobis cognitum fuisse comprobatur: ex reliquis autem quae comparavi hoc manifestum esse censeo praecipuum eius fontem fuisse Daretem Francogallicum scilicet Benedictum. Hoc etiam clarissime elucet ex multis nominibus propriis corruptis vel fictis quae ex illo fere recepit. Inter Graecos *duces nominantur* Tedius de regno Forcidis, Dorion

Thoas de regno suo Tolie, Melius de civitate sua Pigris, Ulixes de regno Tracie, Thelamonius Oileus de regno suo quod Demenium dicebatur (demeine apud Benedictum v. 5619: quo errore origo Francogallica apertissime detegitur), Doximax Firmeus Helimus de provincia Citamenie Theseus Treorius de Reisa *etc.*

Guidonis opus, quippe quod ex Darete et non solum isto latino quem Cornelius interpretatus erat, sed ex pretiosiore et copiosiore sumptum esse videretur ceterum non sine arte quadam confectum erat, eam quam meruit laudem nactum est. Etenim a. 1324 *Filippo* vel *Christoforo Ceffi* Florentiae et *Matteo di Scr. Giovanni Bellebuoni*[1]) hoc lingua vulgata interpretati sunt, paullo post artem typographicam inventam Venetiae excusum est. Francogallicae erant complures interpretationes, quarum una extat in bibl. de l'Arsenal n. 253 saec. XV admodum bene confecta, altera in bibl. Petropolitana n. 2 saec. XVI Edita est „Histoire de la destruction de Troie" circa a. 1480 et a *Raoul le Fêvre*, „le recueil des hystoires de Troye", (tertius liber) 1464 1484 1486 1490 (bis) et saepius, in Anglicam linguam versus a *W. Caxton* circa a. 1472. Ut autem Guido nusquam Benoitii mentionem fecit, ita Raoul le Fêvre nusquam Guidonis, saepe autem Daretis. *Germanica* versio mihi innotuit ea, quae in bibl. univers. litter. Vratisl. (lat. rec. III oct. 236) reservatur, typis exscripta a. 1598. Saepius autem eadem materia secundum Guidonem potissimum tractata est, ita tamen ut aut multa omitterentur, quod factum est in cod. germ. 696 bibl. Monac. c. 1480 scripto aut ex aliis auctoribus quidquid aptum videbatur adiceretur. Hoc nomine inprimis *Ioannes Mair Noerdlingensis* appellandus est, cuius liber (sine nomine auctoris)

---

[1]) Joly l. l. p. 484.

primum a. 1392 prodiit, tum saepius manu et typis exscriptus est: qui cum artissime ad Guidonem se adiungeret, tamen modo semel sub finem[1]) hunc fontem, saepius „die meyster" interdum Daretem commemorat, quamquam unde originem habuerit compluribus locis male intellectis[2]) facile iudicari potest. Libri formis excusi paucis locis e Conrado de Virceburgo[3]) expleti et locupletati sunt. Fere eodem tempore *Henricus* quidam *Brunsvicensis* pedestri oratione bellum Troianum narravit atque ita ut Conradum (i. e. genuinam partem libri eius), tum autem ubi hic desiit Guidonem sequeretur. Codex extat saec. XV in bibl. Academiae publicae Senkenbergianae. Neque indignus est qui commemoretur liber msc. S. IV 4 p. 27 saec. XV biblioth. Vratislaviensis oppidanae. In *Anglia* hanc materiam versibus tractavit *anonymus* quidam[4]), cuius poema Oxfordi (mscr. Laud. 395, 275 seqq.) reservatum splendidissime scriptum est, ut inde colligere possimus summo favore hoc fuisse exceptum, postea ineunte saec. XIV *Ioa. Lydgate*[5]) praestantissimus Chaucerii discipulus monachus ex ordine sancti Benedicti (The Hystoire, Sege and Dystruction of Troye translated by John Lydgate. Pynson 1513. pulcherrima et rarissima editio) Guidonem sequitur, ita tamen ut francogallica eius versione et Benedicto ipso usus esse videatur[6]). Ceterum quod raro factum esse videmus hic modo bellum Troianum descripsit, reditum Graecorum in patriam suam prorsus omisit. Etiam in *Scotia* versionem poeticam fere 20000 versuum continentem accuratissime factam invenimus (The Gest historiale of the destruction of Troy) servatam in unico libro musei Hunter. in univers. litt. Glasgov. cuius auctor credi-

---

[1]) Herbort von Fritzlâr herausg. von Frommann p. 351. [2]) *Dunger* l. l. p. 66. [3]) Dunger ibidem. [4]) Joly l. l. *p. 496*. [5]) Joly l. l. p. 493. [6]) Joly l. l. p. 497.

tur fuisse *Huchowne*[1]) *of the Awle Royale.* Praeterea autem in eadem terra altera versio facta est a quodam *Barbour*, cuius fragmenta in duobus libris manu scriptis Lydgatii ibidem reservatis reperiuntur.

In linguam *Hispanicam*[2]) Guidonis historiam vertit celeberrimus *Pedra Lopez de Ayala* (1332—1407), cuius liber msc. in bibl. Osuna II. M. 23 reservari dicitur, paucis additamentis auctus est liber II. M. 25 exeunte saec. XIV scriptus. Catalanica interpretatio[3]) a. 1367 a Iachme Conesa facta in bibl. Osuna III. M. 2 est. Crónica Troyana typis exscripta prima prodiit Burgis 1490, secunda Pampelonae 1496, cum hac fortasse artius cohaeret ea quam paravit *Pedro Nuñez Delgado* Sevillae 1502, 1509 Toleti 1512, qui in praefatione editionis suae dicit se versionem ab extero homine factam recognovisse et multis locis emendasse. Haec interpretatio post mortem P. N. Delicati (1535) saepius repetita est. In ea editione quae Medinae 1587[4]) prodiit multa mutata, multa praecipue initio operis ex ignotis fontibus addita sunt, nonnulla cum Conrado de Virceburgo et Troiumanna-Saga consentiunt, ita tamen ut hic quoque quemadmodum supra p. XXXV et XL circuitione quadam nescio qua ea sumpta esse statuamus, tum vero plurima ex Guidone ad verbum translata sunt. Extant praeter hos permulti libri Guidonis[5]), in *Indice de mss. de la bibl. Nacional* quinque codices Gil Columna, la historia troyana en castellano, inter hos duo saec. XIII (?) commemorantur: quae tamen num versiones Guidonis habendae sint valde licet dubitare. Non ad Guidonem sed ad Benedictum Mauranum[6]) referendi sunt duo libri inter

---

[1]) Joly l. l. p. 500. [2]) Ad. Mussafia, Ueber die spanischen Versionen der Historia Troiana. Acta academiae litterarum Vindobonensis classis philos.-hist. Vindob. 1871 t. 69 p. 49. [3]) ibidem p. 51. [4]) Mussafia ibidem p. 53 seqq. Joly l. l. p. 501 seqq. [5]) Mussafia l. I, p. 53 adnot. 6. [6]) Mussafia ibidem p. 39 seqq.

se plane consentientes a Nicolás Gonzales mense decembri a. 1350, unus (bibl. Scorial. H. I. 6) castilica, alter (bibl. Osuna 1. N. 16) galicica lingua scripti. Alius cod. bibl. Scorial L. II. 16 metricam Benedicti versionem continet.

Brevissime disseramus licet de duobus posterioris temporis operibus atque primum de eo quod *Wolframo Eschenbacensi* falso adscribitur „der Trojanerkrieg". Asservatum est in cod. monasterii Gotwicensis saec. XIV et fere 30000 versuum complectitur, minimi pretii, quippe in quo diversissimae fabulae sine arte et iudicio confundantur, Daretis autem cuius nomen non commemoratur pauca tantum vestigia deprehendas.

Etiam in terra septentrionali bellum Troianum enotuit, quod eo facilius factum est quod incolae illius terrae originem suam ad Troianos referebant. Extat liber pedestri oratione scriptus incerti auctoris qui inscriptus est *Trojumanna Saga*[1]). Auctor praecipue Daretem sequitur, hic illic Ovidium Pindarum Thebanum et Theodulum, sub finem Vergilium.

Iam vero restat, ut iis qui in edendo hoc scriptore benigne me adiuverunt, praecipue *Richardo Foerstero*, *Carolo Halmio*, *Ludovico Jeepio*, *Eduardo Woelfflino* gratias agam maximas.

---

[1]) edid. I. Sigurdsson, Annaler for nordisk Oldkyndighed 1848 cf. Dunger l. l. p. 74 seqq.

Siglorum tabula

L codex Leidensis s. X
M codex Monacensis s. IX vel X
G codex Sangallensis s. X
F codex Florentinus s. X
B codex Bambergensis s. X
H codex Bernensis s. X
D codex Dresdensis s s. XII
V codex Vindobonensis s. XII
R codex Vratislaviensis Rhedig. s. XIII
A codex Vratislaviensis s. XIII
O codex Guelferbytanus s. XV

Cornelius Nepos Sallustio Crispo suo salutem.

Cum multa ago Athenis curiose, inveni historiam Daretis Phrygii ipsius manu scriptam, ut titulus indicat, quam de Graecis et Troianis memoriae mandavit. quam ego summo amore conplexus continuo transtuli. cui nihil adiciendum vel diminuendum rei reformandae causa putavi, alioquin mea posset videri. optimum ergo duxi ita ut fuit vere et simpliciter perscripta, sic eam ad verbum in latinitatem transvertere, ut legentes cognoscere possent, quomodo res gestae essent: utrum verum magis esse existiment, quod Dares Phrygius memoriae commendavit, qui per id ipsum tempus vixit et militavit, cum Graeci Troianos obpugnarent, anne Homero credendum, qui post multos annos natus est, quam bellum hoc gestum est. de qua re Athenis iudicium fuit, cum pro insano haberetur, quod deos cum hominibus belligerasse scripserit. sed hactenus ista: nunc ad pollicitum revertamur.

INCIPIT PROLOGUS DARETIS FRIGII ET HISTORIA de uastatione Troiae A cornelio nepote in latinum sermonem translata *M* INCIPIT PROLOGUS CORNELII IN HISTORIAM TROIANI BELLI *G*

salustio *MG* suo *om. G* | sat *M*

1 Dum m. ath. cur. agerem *G* 2 frigii *libri ubique* 3 quam — mandauit *om. M* 5 cui] cum *G* | rei formandae causa *M* esse ordinandae rei *G* reformandae *Dederichus*, 6 possint *G* 7 et] ut *M* | scriptura *G* 8 transuerterem *M* transuertere *D* uertere *G* 10 essent gestae *G* | u. v. m. (u. m. v. *DF*) e. ex. *om. M* existimandum sit *V fort.* utrum magis uera existimanda essent quae 11 quas *M* | mandauit memoriae *G* 12 id *om. MG habet AD* | et militauit *om. G* | dum *M* quo *G* *nos* cum | troianique pugnarent *G* 13 Anne *G* an *D* Minime *M* | credendum est *G* 14 quam — est *om. M* | h. b. factum est neminem dubitare putamus *V* 15 de qua re *DF* Denique *M* Et quia *G* | iudicium fuit] iugiter fuit mentio *V* | Homerus *add. D post* cum | prope pro magno *G* 16 bella gessisse *D* | discriberet *M* 17 sed *om. M* | aeternus *G* | ita *MG* ista *H* | reuertax G.

DARETIS PHRYGII DE EXCIDIO TROIAE HISTORIA.

I. Pelias rex [in Peloponneso] Aesonem fratrem habuit. Aesonis filius erat Iason virtute praestans, et qui sub regno eius erant, omnes hospites habebat et ab eis validissime amabatur. Pelias rex ut vidit Iasonem tam acceptum esse omni homini, veritus est, ne sibi iniurias faceret et se regno eiceret. dicit Iasoni Colchis pellem inauratam arietis esse dignam eius virtute: ut eam inde auferret, omnia se ei daturum pollicetur. Iason ubi audivit, ut erat animi fortissimi et qui loca omnia nosse volebat et quod clariorem se existimabat futurum, si pellem inauratam Colchis abstulisset, dicit Peliae regi se eo velle ire, si vires sociique non deessent. Pelias rex Argum

---

INCIPIT IPSA HISTORIA DE EXCIDIO TROIANORUM *M* EXPLICIT PROLOGUS INCIPIT HISTORIA DE TRoiAE EXCIDIO ET BELLIS TROIANORUM CORNELII A DARETE PRIMUM COMPOSITA *G*

1 Peleas *hic et infra M* | rex fuit *G* | in peloponense *M* in pelopenenso et *G* *exp. Obrechtus* | Essonem *M* etesonem *G* 2 Essonis *M* Esonis *G* | Iason erat *G* | uir quidam prestans eis qui s. peliae r. eius fuerant *G* 3 omnes eos *G* | habuit *D V* ualde diligebat *G* 4 amatus est *D V* diligebatur vl amabatur *G* 6 insidias *B* | facerent *M* | se *om. G* | eiceret] priuaret *D V* et se r. eiceret *om. M* 7 apud colchos *G* | ar. inaur. *G* | dignum cuius uirtutem expertam esse *G* 8 eam pellem *G* | *post* auferat *add. G*: praecepit. Quod si fecerit quae poposcerit ab eo | ei se *G* 9 pollicitus *M* | ubi haec *G* 10 fortissimus *M* | et quod] atque *G om. V* 12 colcis abstulisset et *M* | peleo *M* | uelle eo *G* 13 si — *deessent om. M.*

architectum vocari iussit et ei imperayit, ut navim aedificaret quam pulcherrimam ad voluntatem Iasonis. per totam Graeciam rumor cucurrit navim aedificari, in qua Colchos eat Iason pellem auream petitum. amici et hospites ad Iasonem venerunt et pollicentur se una ituros. Iason illis gratias egit et rogavit, ut parati essent cum tempus supervenisset: interea navis aedificatur et cum tempus anni supervenisset, Iason litteras ad eos misit, qui erant polliciti sese una ituros et ilico convenerunt ad navem, cuius nomen erat Argo. Pelias rex quae opus erant in navim inponi iussit et hortatus est Iasonem et qui cum eo profecturi erant, ut animo forti ad perficiendum irent, quo*d* conati essent. ea res claritatem Graeciae et ipsis factura videbatur. demonstrare eos qui cum Iasone profecti sunt non videtur nostrum esse: sed qui volunt eos cognoscere, Argonautas legant.

II. Iason ubi ad Phrygiam venit, navim admovit ad portum Simoenta: deinde omnes de navi exierunt in terram. Laomedonti regi nuntiatum est mirandam navim in portum Simoenta intrasse et in ea multos iuvenes de Graecia venisse. ubi audivit Laomedon rex, commotus est: consideravit commune periculum esse, si consuescerent Graeci ad sua litora adventare navibus. mittit ad portum, qui dicant, ut Graeci de finibus excedant, si non dicto obaudissent, sese armis eos de finibus eiecturum. Iason et qui

---

1 imperat *M* 2 pulchram *M* 4 erat *M* | iason p. aur. *om. M* | petiturus *M* 7 ueniret *M* | interea — supervenisset *om. M* 9 sese *om. G* 10 nauim *G* 11 fuerant *MG* fuerunt *M'* erant *F* | naui *G* 12 profecti sunt *M* profecturi essent *G* profecturi erant *H* 14 quae *G* quo *M*, *unde scripsi* quod | gratiae *G* grecis *M* 15 hos *G* 18 Igitur Iason *G* 19 symoentis *M*, *item infra* 22 aduectos esse de grecia *G* 23 est et *G* 24 ad — aduentare *om. M* | nauibus aduentare *G transposui* 25 nauibus uti *M* 26 discedant de f. eius *G* | sin dicto non *Dederichus* 27 tum *add. G ante* sese | eos *om. M*.

cum eo venerant graviter tulerunt crudelitatem Laomedontis sic se ab eo tractari, cum nulla ab eis iniuria facta esset. simul timebant multitudinem barbarorum, si contra imperium conarentur permanere, ne obprimerentur, cum ipsi non essent parati ad proeliandum: navim conscenderunt et a terra recesserunt, Colchos profecti sunt, pellem abstulerunt, domum reversi sunt.

III. Hercules graviter tulit a rege Laomedonte contumeliose se tractatum et eos qui una profecti erant Colchos cum Iasone, Spartam ad Castorem et Pollucem venit, agit cum his, ut secum suas iniurias defendant, ne Laomedon inpune ferat, quod illos a terra et portu prohibuisset: multos adiutores futuros, si se accommodassent. Castor et Pollux omnia promiserunt se facturos quae Hercules vellet. ab his Salaminam profectus ad Telamonem venit: rogat eum, ut secum ad Troiam eat, ut suas suorumque iniurias defendat. Telamon promisit omnibus se paratum esse, quae Hercules facere vellet. inde ad Phthiam profectus est ad Peleum rogatque eum, ut secum eat ad Troiam. pollicitusque est ei Peleus se iturum. inde Pylum ad Nestorem profectus est rogatque eum Nestor, quid venerit. Hercules dicit quod dolore commotus sit, velle se exercitum in Phrygiam ducere. Nestor Herculem conlaudavit operamque suam ei

---

1 uenerunt *G* | grandilitatem *M* 2 se *om.* *M* | ut nulla gratia et ab his magis iniuriam factam esse *M* 3 Laomedonti *add.* *G* *post* esset 6 proelium *G* | et *om.* *G* 12 secum *om.* *M*, *habet* *A.* utrum *G* (*pro* ut secum) 13 ferret *G* | a *om.* *G* 15 f. sese commutuassent *M* 16 ab his] inde *F* 17 prof. est *G* | rogatque *G* 19 omnibus rebus *MG* rebus *om.* *F* se ad omnia *V* 20 uelit facere *M* | frigiam *M* phiciam *G* pythiam *F* pithiam *V corr. Mercerius* 22 se i. pel. *G* 23 inde] In *M* | ad nestorem *pilum* *G* 24 ut quid *G* | ueniret *M* | quo *V* 25 d. in *frig.* *M* 26 operaque sua et poll. *M*.

pollicitus est. Hercules, ubi omnium voluntates intellexit, naves paravit, milites elegit. ubi tempus datum est proficiscendi, litteras ad eos, quos rogaverat, misit ut venirent cum suis omnibus: cum venissent, profecti sunt in Phrygiam: ad Sigeum noctu accesserunt. inde Hercules Telamon et Peleus exercitum eduxerunt: navibus qui praesidio essent Castorem et Pollucem et Nestorem reliquerunt. *quod ubi* Laomedonti regi nuntiatum est classem Graecorum ad Sigeum accessisse, et ipse cum equestri copia ad mare venit et coepit proeliari. Hercules ad Ilium ierat et inprudentes qui erant in oppido urgere coepit. quod ubi Laomedonti nuntiatum est urgeri ab hostibus Ilium, ilico revertitur et in itinere obvius Graecis factus ab Hercule occiditur. Telamon primus Ilium oppidum introiit, cui Hercules virtutis causa Hesionam Laomedontis regis filiam dono dedit. ceteri uero qui cum Laomedonte ierant occiduntur. Priamus in Phrygia erat, ubi eum Laomedon eius pater exercitui praefecerat. Hercules et qui cum eo venerant praedam magnam fecerunt et ad naves deportaverunt. inde domum proficisci decreverunt, Telamon Hesionam secum convexit.

IV. Hoc ubi Priamo nuntiatum est patrem occisum, cives direptos, praedam *d*evectam, Hesionam

---

2 naues XII *G* | elegit] parauit *G* 4 ut uenirent misit *M* uenirent Qui *G* | cum uenissent] conuenissent; Et *M* 5 ad — accesserunt *om. G* 6 peleius *G* 7 e nauibus quae *G* nauibusque *M* 8 quod ubi *addidi* 9 classim *G* 10 et ipse] Laomedon *G* 11 coepitque *G* 12 prudentes *M* | in oppido *om. M* | oppugnare *G* obiurgare *B* 13 oppidum ab h. inpugnari Ilium *G* 14 obuiam *G* 15 prius *M* | Ilium *om. G* 17 Laomedontis filii qui cum eo fuerant occiduntur hypsipilus uolcontis ampitus *G* (Amphitus Hysiphilus Volcontus *apud Iscanum de bello Troiano I* 446). 19 pater eius *G* 21 deportant *M* 23 secum duxit B 25 ciues direptos *om. M* | euectam MG nos deuectam.

sororem dono datam, graviter tulit tam contumeliose Phrygiam tractatam esse a Grais, Ilium petit cum uxore Hecuba et liberis Hectore Alexandro Deiphobo Heleno Troilo Andromacha Cassandra Polyxena. nam erant ei etiam alii filii ex concubinis nati, sed nemo ex regio genere dixit esse nisi eos qui essent ex legitimis uxoribus. Priamus ut Ilium venit, ampliora moenia extruxit, civitatem munitissimam reddidit. et militum multitudinem ibi esse fecit, ne per ignorantiam opprimeretur, ita ut Laomedon pater eius oppressus est. regiam quoque aedificavit et ibi aram Iovi statuamque consecravit. Hectorem in Paeoniam misit, Ilio portas fecit, quarum nomina sunt haec: Antenorea Dardania Ilia Scaea Thymbraea Troiana et postquam Ilium stabilitum vidit, tempus expectavit. ut visum est ei iniurias patris ulcisci, Antenorem vocari iubet dicitque ei velle se *eum* legatum in Graeciam mittere: graves sibi iniurias ab his qui cum exercitu venerant factas in Laomedontis patris nece et abductione Hesionae: quae omnia tamen aequo se animo passurum, si Hesiona ei reddatur.

V. Antenor, ut Priamus imperavit, navim conscendit et profectus venit Magnesiam ad Peleum: quem

---

1 sor. suam *G* 2 a grecis esse *G* 3 heccuba *G*, *ut fere semper* | deiphoebo *M* deiphebo *G* *ut plerumque* 4 casandra *G* | polixena *M* 5 ei *om. M* | sed eos *G* eos *M* 6 duxit *B* | nisi eos *om. G* 7 minime moram fecit *add. G post* uenit 8 exstruxit et *M* | addidit *M* 9 mult. mil. *G* 10 opprimerentur *G* 12 ioui statori aram cons. *G* | iouis *M* | Hectorem *om. M sed est lacuna* | poeniam *G* poemia *M* 13 haec s. nom. *G* 14 antenoridas *M* antenoride *G* | dardanidas *M* dardanidae *G* dardania *F* | scea *M* sce *G* | timbria *M* tymbria *G* timbrea *F* 15 et] denique *G* 16 pat. ini. *G* 17 eum *om. libri add. Mercerius* 18 ut cum *MG add. ante* graves, *ibidem add.* ut conqueratur *edit. Venet.* 1499 19 factas in *om. G* 20 Hessionae et *M* | *Hesionae* quae] sororis pertulisset *G* | tamen *om. M add. post ei* 21 redderetur *G* 23 manesiam *M*.

Peleus hospitio triduo recepit, die quarto rogat eum, quid venerit. Antenor dicit quae a Priamo mandata erant, ut Graios postularet, ut Hesiona redderetur. haec ubi Peleus audivit, graviter tulit et quod haec ad se pertinere videbat, iubet eum de finibus suis discedere. Antenor nihil moratus navim ascendit, secundum Boeotiam iter fecit, Salaminam advectus est ad Telamonem, rogare eum coepit, ut Priamo Hesionam sororem redderet: non enim esse aequum in servitute habere regii generis puellam. Telamon Antenori respondit nihil a se Priamo factum, sed quod virtutis causa sibi donatum sit se nemini daturum: ob hoc Antenorem de insula discedere iubet. Antenor navim conscendit et in Achaiam pervenit. inde ad Castorem et Pollucem delatus coepit ab his postulare, ut Priamo satisfacerent et ei Hesionam sororem redderent. Castor et Pollux negaverunt iniuriam Priamo factam esse, Antenorem discedere iubent. inde Pylum ad Nestorem venit, dixit Nestori qua de causa venisset. qui ut audivit coepit Antenorem obiurgare, cur ausus sit in Graeciam venire, cum a Phrygibus priores Graeci laesi fuissent. Antenor ubi uidit nihil se impetrasse et contumeliose [Priamum] tractari, navim conscendit, domum reversus est. Priamo regi demonstrat, quid unusquisque

---

1 accepit *M* suscepit *G* recepit *R* 2 ueniret *M* *solus* | die — uenerit *om.* *G* | ea quae *G* 3 reddatur *MG* tantum redderetur *R* 4 tulit eo quod *G* | haec ad se *DV* *om.* *M* haec pertineri ad se *G* 5 uidebatur *M* uidebantur *DV* | suis *om.* *M* 7 boetiam *M* boeciam *G* | salamina *G* 9 equum esse diu *G* esse debitum *M* 10 seruitutem *G* | regiam puellam *G* 12 quod] quoniam *M* | sibi *om.* *M* | se *om.* *M* 13 iubet et *M* 14 Antenor — peruenit *om.* *G* 17 sororem *om.* *G* 18 f. e. pr. sed laomedontem eos prius lesisse *G* 21 esset *G* 22 Graeci *om.* *M* 23 ubi uidit ant. *B* ubi audiuit ant. *M* antenor ubi audiuit *G* *nostrum scripsi ex B et G* | et se et Pr. cont. *F* 24 Priamum *uncis inclusi* | tractare *M* | ascendit *G* 25 quomodo MG quod *H*, *nos quid.*

responderit et quomodo ab illis tractatus sit simulque hortatur Priamum, ut eos bello persequatur.

VI. Continuo Priamus filios vocari iubet et omnes amicos suos Antenorem Anchisen Aenean Ucalegonta *Buco*lionem Panthum Lampo*n*em et omnes filios, qui ex concubinis nati erant. qui ut convenerunt, dixit eis se Antenorem legatum in Graeciam misisse, ut hi sibi satisfacerent quod patrem suum necassent, Hesionam sibi redderent: illos contumeliose tractasse *Antenorem* et Antenorem ab eis nihil impetrasse. verum quoniam suam voluntatem facere noluissent, videri sibi exercitum in Graeciam mitti qui poenas repeterent ab eis, ne barbaros Graeci inrisui haberent. hortatusque est Priamus liberos suos, ut eius rei principes forent, maxime Hectorem, erat enim maior natu. qui coepit dicere se voluntatem patris vindicaturum et Laomedontis avi sui necem et quascumque iniurias Graeci Troianis fecissent, executurum, ne inpunitum id Grais foret, sed vereri, ne perficere non possent quod conati essent: multos adiutores Graeciae futuros, Europam bellicosos homines habere, Asiam semper in desidia vitam exercuisse et ob id classem non habere.

---

1 responderet *G* responderit *F* resp. et quom. *om. M.* | tractatus sit] tractauit *M* 2 hortatus est *M* hic hortatur *G* | Priamum *om. G* 3 uocari] suos *G* 4 angchisen Eneam *G* 5 Uchalegon *MG* Ucalegonta *B* | Bucolionem *om. M* pignalionem *G nostrum Mercerius* | panthum *FA* Talanaim *M* thaphantum *G* | lampotem *M om. G* Lamponem *Mercerius* | et omnes — eis *om. G* 7 se] Sane *M* 10 tractantes *MG* tractasse *F* | Antenorem *addidi post* tractasse, *Dederichus uoluit* contumeliose se, *quod habet F* | nil ab eis *G* 11 quod erat *add. M ante* uerum | uoluntate id f. (om. suam) *M* 13 reperirent *M* | ab eis *om. G* 14 inrisu *M* | liberos] filios *G* 15 maxume *B* 16 autem *MG* enim *R V* | uelle *ante* se *MG*, *om. alii* 17 uindicaturum] exequi *G* 18 necem ulcisci *G* 19 executurum *om. G* | *id om. G* 20 possent *F*, *rell. fere* potuissent 23 *ob id*] *ideo G* | classim *G*.

VII. Alexander cohortari coepit, ut classis praepararetur et in Graeciam mitteretur: se *eius* rei principem futurum, si pater velit: in deorum benignitate se confidere, victis hostibus laude adepta de Graecia domum rediturum esse. nam sibi in Ida silva, cum venatum abisset, in somnis Mercurium adduxisse Iunonem Venerem et Minervam, ut inter eas de specie iudicaret: et tunc sibi Venerem pollicitam esse, si suam speciosam faciem iudicaret, daturam se ei uxorem, quae in Graecia speciosissima forma videretur: ubi ita audisset, optimam facie Venerem iudicasse. unde sperare *coepit* Priamus Venerem adiutricem Alexandro futuram. Deiphobus placere sibi dixit Alexandri consilium et sperare Graecos Hesionam reddituros et satisfacturos, si, ut dispositum esset, classis in Graeciam mitteretur. Helenus vaticinari coepit Graios venturos, Ilium eversuros, parentes et fratres hostili manu interituros, si Alexander sibi uxorem de Graecia adduxisset. Troilus minimus natu non minus fortis quam Hector bellum geri suadebat et non debere terreri metu verborum Heleni. *ob* quod omnibus placuit classem conparare et in Graeciam proficisci.

VIII. Priamus Alexandrum et Deiphobum in Paeoniam misit, ut milites legerent. ad concionem

---

1 coh. coepit] cohortabatur *M solus* 2 eius *addidi* 3 futurum] fore *G* | uellet *G* | in deorum] de eius *M* 4 debere *add. M post* confidere | laude *et* de *om. M* 5 cum in uen. *G* 6 somniis *M* 8 iudicasset *M* 9 speciosiorem *G fort.* speciosissimam 10 speciosior *MG* speciosissima *edit. Venet.* 1499 *fort.* qua non in Gr. speciosior 11 optima *G* 12 deberet *M* debere *G* coepit *e coniectura scripsi* | priamum *G* 14 cons. Alex. *G* | sperabat *M* | Hes. Gr. *G* 15 si *om. G* | esset] erat *G* 18 interituros] interfecturos *B* 19 natus *M* 20 minimus fortis namque hectori *M* 21 et *om. G* | ob *addidi e coniectura* 22 clalses *G* | conparari *MG* conpararem *B, nos* conparare 23 proficisci] mitti *G* 25 poenia M peoniam G | mittit G.

populum venire iubet, commonefacit filios, ut maiores natu minoribus imperarent, monstravit quas iniurias Graeci Troianis fecissent: ob hoc Antenorem legatum in Graeciam misisse, ut sibi Hesionam sororem red-
5 derent et satis Troianis facerent: Antenorem a Grais contumeliose tractatum neque ab his quicquam impetrare potuisse: placere sibi Alexandrum in Graeciam mitti cum classe qui avi *sui* mortem et Troianorum iniurias ulciscatur. Antenorem dicere iussit, quomodo
10 in Graecia tractatus esset. Antenor hortatus est Troianos, ne horrescerent, ad debellandam Graeciam suos alacriores fecit, paucis demonstravit quae in Graecia gesserat. Priamus dixit, si cui displiceret bellum geri, suam voluntatem ediceret. Panthus
15 Priamo et propinquis prodit ea, quae a patre suo Euphorbo audierat, dicere coepit si Alexander uxorem de Graecia adduxisset, Troianis extremum exitium futurum, sed pulchrius esse in otio vitam degere, quam in tumultu libertatem amittere [et periculum
20 inire]. populus auctoritatem Panthi contempsit, regem dicere iusserunt quid vellet fieri. Priamus dixit naves praeparandas esse, ut eatur in Graeciam, utensilia quoque populo non deesse. populus conclamavit per se moram non esse, quo minus regis prae-
25 ceptis pareatur. Priamus illis magnas gratias egit, concionemque dimisit. ac mox in Idam silvam misit, qui materiem succiderent, naves aedificarent, Hecto-

---

1 filios et ut *MG* et *om. B aliique* 2 inperarent *G* | monstrauit *om. G* 4 Hesiona redderetur soror *G* 5 fecissent *G* 7 in *om. M* 8 sui *om. libri, habet edit. Venet.* 1499 14 suam — ediceret *om. M* 16 euforuo *G* euforbo *M* | ut si *MG* si *R* 17 exicium *G* 18 facturum *M* | pulchrum *MG* pulcrius *VR* | ocio *G* 19 et periculum inire *om. V non male* 20 populus — fieri *om. G* 22 ut in gr. eatur *G* ut eant in gr. *M* 23 esse *G* | clamauit *G* 24 praeceptis regis *G* 25 pareat *M* 26 contionemque *M* | ac — aedificarent *om. M*.

rem in superiorem Phrygiam misit, ut exercitum pararet [et ita paratus est]. Cassandra postquam audivit patris consilium, dicere coepit quae Troianis futura essent, si Priamus perseveraret classem in Graeciam mittere. 5

IX. Interea tempus supervenit: naves aedificatae sunt, milites supervenerunt, quos Alexander et Deiphobus in Paeonia elegerant. et ubi visum est navigari posse, Priamus exercitum alloquitur, Alexandrum imperatorem exercitui praeficit, mittit cum eo Deiphobum Aenean Polydamantem imperatque Alexandro, ut primum Spartam accedat, Castorem et Pollucem conveniat et ab his petat, ut Hesiona soror reddatur et satis Troianis fiat: quod si negassent, continuo ad se nuntium mittat, ut exercitum possit in Graeciam mittere. post haec Alexander in Graeciam navigavit adducto secum duce eo, qui cum Antenore iam navigaverat. non multos ante dies quam Alexander in Graeciam navigavit, et antequam insulam Cytheream accederet, Menelaus ad Nestorem Pylum proficiscens Alexandro in itinere occurrit et mirabatur classem regiam quo tenderet. utrique occurrentes aspexerunt se invicem inscii quo quisque iret. Castor et Pollux ad Clytemestram ierant secum Hermionam neptem

---

2 et ita paratus est *B om. non male V* paratus] profectus *M* | esset *G* 3 patris consilium *om. G* 4 perseuerasset *M* 6 naues] classes *G* 8 phoenia *M* peonia *G* | nauigare *libri*, nauigari *Dederichus* 10 exercitus *G* | praefecit *MG* praeficit *B* 11 polid. *MG* | ut — petat *om. libri, add. edit. Venet.* 1499 *pro his* rogare *D* 13 soror eius *G* 15 exercitus p. in gr. mitti *G* 17 iam nauigare sciebat *MG et omnes fere libri*, prius nauigabant *R* iam prius nauigauerat *edit. Venet.* 1499 19 in *ante* insulam *add. editiones* | cyteriam *M* citheream *G* cytheream *D et sic infra* 20 accederent *M* | prof. pilum *G* 22 tenderent *G* 23 se *om. M* | inscii] in *M* 24 clitemestrem *G* classemtememsra *M* | hermoniam *G* | neptem suam Helenae om. M.

suam Helenae filiam adduxerant. Argis Iunonis dies festus erat his diebus, quibus Alexander in insulam Cytheream venit, ubi fanum Veneris erat: Dianae sacrificavit. hi qui in insula erant, mirabantur classem regiam, interrogabant ab illis, qui cum Alexandro venerant, qui essent, quid venissent. responderunt illi a Priamo rege Alexandrum legatum missum ad Castorem et Pollucem, ut eos conveniret.

X. At Helena vero Menelai uxor, cum Alexander in insula Cytherea esset, placuit ei eo ire. qua de causa ad litus processit. oppidum ad mare est Helaea, ubi Dianae et Apollinis fanum est. ibi rem divinam Helena facere disposuerat. quod ubi Alexandro nuntiatum est Helenam ad mare venisse, conscius formae suae in conspectu eius ambulare coepit cupiens eam videre. Helenae nuntiatum est Alexandrum Priami regis filium ad Helaeam oppidum, ubi ipsa erat, venisse. quem etiam ipsa videre cupiebat. et cum se utrique respexissent, ambo forma sua incensi tempus dederunt, ut gratiam referrent. Alexander imperat, ut omnes in navibus sint parati, nocte classem solvant, de fano Helenam eripiant, secum eam auferant. signo dato fanum invaserunt, Helenam non invitam eripiunt, in navim deferunt et cum ea mulieres aliquas depraedantur. quod cum Helenam abreptam oppidani vidissent, diu pugnaverunt cum Alexandro, ne Helenam eripere posset: quos Alexander fretus sociorum multitudine superavit, fanum expoliavit, ho-

---

1 filiam *om. MG habet A* | adduxerunt *MG* adduxerant *A* adducentes *R* | Iunonis] io nonus *M* 2 in *om. L* 3 ibique *H* 4 in *om. G* 5 regiam *om. L* 6 uel quid *R* qui *G* 9 At uero hel. *G* 10 esset] uenisset *G* 11 oppidum — Helaea *om. G* | Helaea] helena *L* 12 Ubi dianae *B* ibi d. *LG* 13 decreuerat *G* 15 eius] suo *G* 17 heleam *L* helenam *G* | ubi ipsa *R* u. helena *LG* 19 *conspexissent G* 22 Helenam *om. G* 25 quod ubi *G* | *arreptam L* 27 ne — posset *malim expungere*, possit *L*.

mines secum quam plurimos captivos abduxit, in naves inposuit, classem solvit, domum reverti disposuit, in portum Tenedon pervenit, ubi Helenam maestam alloquio mitigat, patri rei gestae nuntium mittit. Menelao postquam nuntiatum est Pylum, cum Nestore Spartam profectus est, ad Agamemnonem fratrem misit Argos rogans, ut ad se veniat.

XI. Interea Alexander ad patrem suum cum magna praeda pervenit et rei gestae ordinem refert. Priamus gavisus est sperans Graecos ob causam recuperationis Helenae sororem Hesionam reddituros et ea quae inde a Troianis abstulerunt. Helenam maestam consolatus est et eam Alexandro coniugem dedit. quam ut aspexit Cassandra, vaticinari coepit memorans ea quae ante praedixerat. quam Priamus abstrahi et includi iussit. Agamemnon postquam Spartam venit, fratrem consolatus est et placuit, ut per totam Graeciam conquisituri mitterentur ad convocandos Graecos et Troianis bellum indicendum. convenerunt autem hi: Achilles cum Patroclo Euryalus Tlepolemus Diomedes. postquam Spartam accesserunt, decreverunt iniurias Troianorum persequi, exercitum et classem conparare: Agamemnonem imperatorem et ducem praeficiunt. hi legatos mittunt, ut tota Graecia conveniant cum classibus et exercitibus ornati paratique ad Atheniensem portum, ut inde pariter ad Troiam proficiscantur ad defendendas suas iniurias. Castor

---

1 captiuos *om.* *G* | adduxit *G* 4 alloquio mestam mitigauit *G* 5 misit *G* | p. in pilo n. *LG* | Pylum *scripsi cum M* 7 argos *M* argis *LG* | a se *L* 10 ob hanc *G* 11 haesionam *L* 13 consolatur et *G* 14 uaticinare *L* 15 memorans *om.* *G* | praedixit *G* 16 abstrai *G* 18 conquisitores *V* | mitterent *LV* mitterentur quaesituri *G* 19 *pro* Graecos *fort.* reges 20 Eurialus *LG* 21 tlepolemus *B* Telepolemus *LG* 23 conparandam *fere libri* comparari *V* comparare *Mercerius* | et ducem *om.* *G* 25 conueniat *LG* conueniant *B*.

et Pollux in recenti, postquam audierunt Helenam suam sororem raptam, navem conscenderunt et secuti sunt. cum in litore Lesbio navem solverent, maxima tempestate *exorta* nusquam eos conparuisse creditum est, postea dictum est eos inmortales factos, itaque Lesbios navibus eos usque ad Troiam quaesitum isse neque eorum usquam vestigium inventum domum renuntiasse.

XII. Dares Phrygius, qui hanc historiam scripsit, ait se militasse usque dum Troia capta est, hos se vidisse, cum indutiae essent, partim proelio interfuisse, a Dardanis autem audisse qua facie et natura fuissent Castor et Pollux. fuerunt autem alter alteri similis capillo flavo oculis magnis facie pura bene figurati corpore deducto. Helenam* similem illis formosam animi simplicis blandam cruribus optimis notam inter duo supercilia habentem ore pusillo. Priamum** Troianorum regem vultu pulchro magnum

---

* Ioannis Malalae Chronographia lib. V p. 114. Georgii Cedreni Historiarum compendium P. 124. Tzetzes Antehomerica 115—120. Constantini Manassis Compendium Chronicum p. 24 u. 1157 seqq. Iosephus Iscanus de bello Troiano IV 172 seqq.

** Malal. p. 130—136 Meriones, Idomeneus Philoctetes Aiax Locrus Neoptolemus Calchas. Priamus Hector Deiphobus Helenus Troilus Alexander Aeneas [Glaucus *pro hoc scribendum est adiectiuum γλαυκός*] Antenor. Hecuba Andromacha Cassandra Polyxena. Isaacius Porphyrogenneta *περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου* sub finem: Agamemnon Menelaus Achilles Patroclus Ulixes Diomedes Nestor Protesilaus Palamedes Meriones Idomeneus Aiax Locrus Neoptolemus Calchas Priamus Deiphobus Helenus Troilus Alexander Aeneas Antenor. Hecuba Andromacha Cassandra Polyxena Hector. Iosephus Iscanus IV, 43—171 Priamus Hector Deiphobus Helenus Troilus

---

2 suam *om.* *G* | nauim *G* 3 cumque *G* | littore *L* | nauim *G* 4 oppressi *add.* *V* correpti *editt. uett. nos* exorta | numquam penitus *B* 6 esse *L* 10 troiam captam *L* *14 similes G* 17 notam] *Lessingius maluit* moram.

voce suavi aquilino corpore. Hectorem blaesum candidum crispum strabum pernicibus membris vultu venerabili barbatum decentem bellicosum animo magno in civibus clementem dignum amore aptum. Deiphobum et Helenum similes patri dissimili natura, Deiphobum fortem Helenum clementem doctum vatem. Troilum magnum pulcherrimum pro aetate valentem fortem cupidum virtutis. Alexandrum candidum longum fortem oculis pulcherrimis capillo molli et flavo ore venusto voce suavi velocem cupidum imperii. Aeneam rufum quadratum facundum affabilem fortem cum consilio pium venustum oculis hilaribus et nigris. Antenorem longum gracilem velocibus membris versutum cautum. Hecubam magnam aquilino corpore pulchram mente virili piam iustam. Andromacham oculis claris candidam longam formosam modestam sapientem pudicam blandam. Cassandram mediocri statura ore rotundo rufam oculis micantibus futurorum praesciam.

Alexander Aeneas Antenor Hecuba Andromacha Cassandra Polyxena Agamemnon Menelaus Achilles Patroclus Aiax Locrus et Telamonius Ulixes Diomedes Nestor Protesilaus Neoptolemus Palamedes Podalirius Machaon Meriones Briseis Castor et Pollux. Tzetzes Antehom. 125—127 Alexander, 222—225 Protesilaus, 353—358 Chryseis et Briseis, 397—400 Palamedes. Posthom. 362—383 Priamus Hecuba Andromacha Cassandra Helenus Deiphobus Aeneas Antenor Troilus, 469—480 Achilles Patroclus Antilochus, 492—495 Aiax, 504—507 Polyxena, 525—530 Neoptolemus, 580—583 Philoctetes, 651—675 Agamemnon Menelaus Nestor Idomeneus Meriones Locrus Calchas Diomedes Ulixes.

---

1 corpore *add. G ante* voce | blesum *LG* 3 magnum *G* 4 in ciuibus *LG* in ciuis *suspicatur Halmius* | et *post* dignum *libri, expunxi* | amori *A* | aptum] *fort.* pium 5 dissimiles *G* 6 uatem *om. G* 10 Heneam *L* 11 cum *om. G* 12 hilar. oc. *G* | et *om. LG add. A* 14 magnam *om. G* 15 iustam piam *G* 18 candidam *add. G ante* rufam.

Polyxenam candidam altam formosam collo longo oculis venustis capillis flavis et longis compositam membris digitis prolixis cruribus rectis pedibus optimis, quae forma sua omnes superaret, animo simplici largam dapsilem.

XIII. Agamemnonem albo corpore magnum membris valentibus facundum prudentem nobilem divitem. Menelaum mediocri statura rufum formosum acceptum gratum. Achillem pectorosum ore venusto membris valentibus *et* magnis iubatum bene crispatum clementem in armis acerrimum vultu hilari largum dapsilem capillo myrteo. Patroclum pulchro corpore oculis *caesiis* viribus magnis verecundum certum prudentem dapsilem. Aiacem Oileum quadratum valentibus membris aquilino corpore iocundum fortem. Aiacem Telamonium valentem voce clara capillis nigris coma crispa simplici animo in hostem atrocem. Ulixem firmum dolosum ore hilari statura media eloquentem sapientem. Diomedem fortem quadratum corpore honesto vultu austero in bello acerrimum clamosum cerebro calido inpatientem audacem. Nestorem magnum naso obunco longo latum candidum consiliarium prudentem. Protesilaum corpore candido vultu honesto velocem confidentem temerarium. Neoptolemum magnum viriosum stomachosum blaesum vultu

---

1 polix. *G* pollix. *L* | longam ut altam candidam *G* 2 conpositam *M* conposita *LG* 4 animi *G* 6 album *G* 8 mediocris staturae *G* 10 et *om. libri, habet Mercerius* | uibatum *G* 12 mirteo *G* 13 caesiis *om. LG* cereis *M* cesiis *edit. Venet.* 1499 | uiridibus *G* uirilibus *L* uiribus *B* | magnum *G corr. pr. m.* 14 oleum *M* oyleum *G* ioleum *L* 16 thelam. *L* 17 an. simp. *B* | in hoste *G* 18 Olyxxen *L* | firmum *libri*, formosum *Mercerius* 21 chelebro *L* 22 nasum *L* | abunco *L* | longo] largum *G* | maximum *add. LG ante* candidum, *om. R* 23 candidum *G* 24 *tem. conf. G* | Neobt. *L* 25 blesum *LG*.

bonum aduncum oculis rotundis superciliosum. Palamedem gracilem longum sapientem animo magnum blandum. Podalirium crassum valentem superbum tristem. Machaonem fortem magnum certum prudentem patientem misericordem. Merionem rufum mediocri statura corpore rotundo viriosum pertinacem crudelem inpatientem. Briseidam formosam non alta statura candidam capillo flavo et molli superciliis iunctis oculis venustis corpore aequali blandam affabilem verecundam animo simplici piam.

XIV. Deinde ornati cum classe Graeci Athenas convenerunt: Agamemnon ex Mycenis cum navibus numero C, Menelaus ex Sparta cum navibus numero LX, Arcesilaus et Prothoenor ex Boeotia cum navibus numero L, Ascalaphus et *Ial*menus ex Or*cho*meno cum navibus numero XXX, Epistrophus et Schedius ex Phocid*e* cum navibus numero XL, Aiax Telamonius ex Salamina adduxit secum Teucrum fratrem, *ex* Bu*pr*asione Amphimachum D*io*rem Th*alp*ium Polyxe-

---

XIV. Dictys Cretensis I 17.

---

1 bonum| toruum *O* | *fort.* aduncum naso 3 Polachrium *G* 7 Bereseidam *G* Breseidam *L* 8 molli et flauo *G* 11 classibus *G* | Graeci *add. A ante* Athenas 12 micenis *LG* | cum *et* numero *fere om. G, in eodem numeri litteris scripti sunt* 14 archelaus *LG* archesilaus *V* Arcesilaus *Mercerius* | protenor *LG* | boetia *G* 15 Ascolofus *L* Ascalophus *G* | alimnus *L* alumnus *G* almenus *F corr. in edit. Venet.* 1499 | orcomoenio *L* orcomeno *G corr. Mercerius* 16 Epistropus et scedius *LG* Epistrofus et schedius *edit. Venet.* 17 potiden *L* phodicenno *G* phocide *edit. Venet.* | Thel. *L* | Teucrum *G* teuchrum *L* 18 *post* fratrem *fortasse cum Dedericho haec addenda sunt:* nauibus XII ex | *apud Homerum Il. II* 557 *Aiax Telamonius duodecim naues ducit, Aiax Oileus II* 534 *quadraginta* 19 bublationem *L* bubationem *G* bufarasionem *F* ex Elide *Mercerius, nos* Buprasione | amphimacum *G* amphibachum *L* | dorium *LG, corr. Mercerius* | tesium *L* thesium *G* Thalpium *Mercerius* | polix. *LG* | *fort.* Amphimachus Diores etc.

num cum navibus numero XL, Nestor ex Pylo cum navibus numero LXXX, Thoas ex Aetolia cum navibus numero XL, Nireus ex *Sy*me cum navibus numero LIII, Aiax Oileus ex Locris cum navibus numero XXXVII, Antiphus et Phi*d*ippus ex Cal*ydna* cum navibus numero XXX, Idomeneus et Meriones ex Creta cum navibus numero LXXX, Ulixes ex Ithaca cum navibus numero XII, E*u*mel*u*s ex Ph*e*ris cum navibus numero X, Protesilaus et P*o*darces ex P*h*ylaca cum navibus numero XL, Podalirius et Machaon Aesculapii filii ex Tri*cca* cum navibus numero XXXII, Achilles cum Patroclo et Myrmidonibus ex P*h*thia cum navibus numero L, *Tle*polemus ex Rhodo cum navibus numero IX, Eurypylus ex Or*menio* navibus numero XL, Antip*h*us et Amphimachus ex *E*lide navibus numero XI, Pol*ypoetes* et Leont*e*us ex *Arg*isa

---

1 pilo *G* philo *L* | *Nestori ab Homero II* 602 *nonaginta naues tribuuntur* 2 etholia *G* 3 Uenerius *G* Onerius *L* | eximina *L* eximi *G*, *id est:* Nireus ex Syme | quinquaginta tribus *G* *Homerus II* 671 *ei tres naues tribuit* 4 cyleus *L* 5 antippus philippus *LG* thoas *G* toas *L* Anthippus phidippus thoas *edit. Venet.* Antiphus Phidippus *Mercerius* | caledonem *L* caledonae *G* *om. Mercerius*, ex Calydna *Dederichus* 7 uxiles *L* | itacha *LG* 8 XII] XL *G* | Aemelius ex pyrgis *L* Emeleus ex pirgis *G* *corr. Mercerius.* *Eumelus apud Homerum II* 713 *undecim naues habet* 9 Protelaus *G* | protharchus *L* potarcus *G* Podarces *Mercerius* | pylaca *LG* *corr. Mercerius* 10 Prodalirius *L* | maachon *G* | excolaphi filii *L* excolapifisi *G* 11 textrici *G* extrici *L* ex Tricca *Mercerius* | XXX IIbus *G*, *apud Homerum II* 733 *ei triginta naues tribuuntur* 12 *post* Patroclo *add. G:* nauibus numero L simul ex, *om. postea* nauibus L | et *om. G* | mirmidonibus *LG* | pthia (pithia *sec. m.*) *L* thaphia *G* Phthia *Mercerius* 13 Theplepomus *L* telepolemus *G* *corr. in edit. Venet.* | rodo *LG* 14 Euripilus *LG* | orcomeno *L* orco *G* Ormenio *Dederichus* 15 XLX *G* | Antippus *G* Xantipphus *L* Antiphus *Mercerius* | amphimacus *LG* | iliden *LG* Elide *edit. Venet.* 16 Polibetes *L* *polibetis G* Polypoetes et Leonteus *Mercerius* | leontius *LG* | larisa *fere omnes libri*, dothonia F, Argissa *Daceria.*

navibus numero XL, Diomedes Euryalus Sthenelus ex Argis navibus numero LXXX, Philoctetes ex Melibea navibus numero VII, Guneus ex Cyp*h*o navibus numero XXI, Proth*ou*s ex Magnesia navibus numero XL, Agapenor ex Arcadia navibus numero XL, Menestheus ex Athenis navibus numero L. hi fuerunt duces Graecorum numero XLVIIII, qui adduxerunt naves numero mille CXXX.

XV. Postquam Athenas venerunt, Agamemnon duces in consilium vocat, conlaudat hortatur, ut quam primum iniurias suas defendant. rogat, si cui quid placeat suadetque, ut, antequam proficiscerentur, Delphos ad Apollinem consulendum mitterent: cui omnes adsentiunt. cui rei praeficitur Achilles, hic cum Patroclo proficiscitur. Priamus interea, ut audivit quia hostes parati sunt, mittit per totam Phrygiam qui finitimos exercitus adducant, domique milites magno animo comparat. Achilles cum Delphos venisset, ad oraculum pergit: et ex adyto respondetur Graecos victuros, decimoque anno Troiam capturos. Achilles res divinas, sicut imperatum est,

---

1 XL] LX *G* | Eurialus *LG* | tenelus *G* exteleneus *L* 2 exergis *L* | philoctites *G* fylopetes *L* 3 melibea *G* moeliboea *L* | cypro *LG* Cypho *Mercerius, apud Homerum II* 748 *Guneus uiginti duas naues habet* 4 prothoclus *L* prothoclius *G* Prothous *Mercerius* 5 archadia *LG* 6 XXI *G* | Cernus ex pilo nauibus numero XXII *add. L* | Mensteus *L* Mnestheus *G*. *Praeterea commemorantur ab Homero II* 494 *Peneleus Leitus Clonius simul cum Arcesilao et Prothoenore, u.* 540 *Elephenor ex Euboea, u.* 627 *Meges e Dulichio cum nauibus quadraginta uterque* 8 centum mille XX *G* 11 rogat ut si *G* 12 quid *om. G* 13 delfos et appollinam (a *corr. ex* e) *L* | de tota re *add. G post* consulendum | mitterent *H* mitti *G* 14 ass. *G* | praefertur *G* praeficitur—Patroclo *om. L* 18 denique *G* | militibus *L* | cum Achilles *G* 19 peruenisset *G* | et *om. G* | auditu *LG* adito *FV etiam infra* 20 respondit G \ X quoque G.

fecit. et eo tempore venerat Calchas Thestore natus divinus. dona pro Phrygibus a suo populo missus Apollini portabat, simul consuluit de regno rebusque suis. huic ex adyto respondetur, ut cum Argivorum classe militum contra Troianos proficiscatur eosque sua intellegentia iuvet, neve inde prius discedant, quam Troia capta sit. postquam in fanum ventum est, inter se Achilles et Calchas responsa contulerunt, gaudentes hospitio amicitiam confirmant, una Athenas proficiscuntur, perveniunt eo. Achilles eadem in consilio refert, Argivi gaudent, Calchantem secum recipiunt, classem solvunt. cum eos ibi tempestates retinerent, Calchas ex augurio respondet, uti revertantur et in Aulidem proficiscantur. profecti perveniunt. Agamemnon Dianam placat dicitque sociis suis, ut classem solvant, ad Troiam iter faciant. utuntur duce Philocteta, qui cum Argonautis ad Troiam fuerat. deinde applicant classem ad oppidum quod sub imperio Priami regis erat, et id expugnant, praedaque facta proficiscuntur. veniunt Tenedum, ubi omnes occidunt. Agamemnon praedam divisit, consilium convocavit.

XVI. Inde legatos ad Priamum mittit, si velit Helenam reddere et praedam quam Alexander fecit restituere. legati eleguntur Diomedes et Ulixes, hi ad Priamum proficiscuntur. dum legati mandatis parent, mittuntur Achilles et Telephus ad praedan-

---

1 calcas *hic et saepius G* chalchas *L* | *C* u. *G* | testore *G* de nestore *L* 2 Nam troianus fuit *add. L ante* diuinus 3 port. Ap. *G* | suisque rebus *L* 4 ex auditu *G* exa ditu *L* 6 iuuet *F* iussit *LG* | ne uel *LG* ne uere *F* *scripsi* neve | discedat *F* 8 Achilles *om. G* | chalcas *L* 9 gaudente *G* 10 eo] et *G* et *L* (eo) 11 calcantem *LG* 12 eas *L* 13 tempestatem *G* | respondet *B* respondit *LG* 14 ut *G* 17 faciunt *G* | filoctote *L* filocita (*corr. ex* filoceta) *G* 18 *iuerat O* 19 erat *R* esset *LG* est *F* 22 praeda *L* *23 uelit M* uellet *LG* 25 eliguntur L 26 mandato *G*.

dam Mysiam. ad Teuthrantem regem veniunt praedamque faciunt. Teuthras cum exercitu superveniunt. quem Achilles fugato exercitu vulnerat: quem iacentem Telephus clipeo protexit, ne ab Achille interficeretur. commemorant inter se hospitium, quod Telephus cum adhuc puer erat, a patre Hercule progenitus, a Teuthrante rege hospitio receptus est. Diomedem regem ferunt eo tempore venantem cum equis potentibus et feris ab Hercule interfectum Teuthranti regnum totum tradidisse: ob hoc eius filium Telephum ei subpetias venisse. quod cum Teuthras intellegeret se eodem vulnere mortem effugere non posse, regnum suum Mysiam vivus Telepho tradidit et eum regem ordinavit. tum regem Teuthrantem Telephus magnifice sepelivit. suadet ei Achilles, ut novum regnum conservet: ait plus multo eum exercitum adiuvaturum, si commeat*um* frumenti exercitui praepararet, quam si ad Troiam iret. itaque Telephus remanet. Achilles cum magno praedae commercio ad exercitum Tenedum revertitur, Agamemnoni rem gestam narrat, Agamemnon adprobat conlaudat.

---

1 misiam *L* mesiam *G* | theutrantem *LG* | perueniunt *G* 2 theutras *G* theutrans *L* | superuenit *G* 3 uulnerauit *G* 4 thelephus clyppeo eum pr. *L* 5 *post* interficeretur *G*: Commemorant inter se hospicium quod thelephus cum adhuc puer erat, *L*: Eo enim tempore telephus adhuc puer erat 7 theutra *L* theutrante *G* 8 ferunt *om. G add. post* feris | uexantem *libri, corr. Mercerius* | cum *om. L* 9 equi *G* quosque *L* | potente efferis *L* 10 theutrantemque *G* theutrantique *L* | regem *G* | tutum *G* | reddidisse *LG* tradidisse *A* 11 supp. *G* 12 intellig. *L* 14 et *L in marg.* | eumque *G* | ordinat *L* | tunc — ei *L in marg.* 15 suadetque *G* 16 ait] et *G* 17 adiuturum *G* | commeatis (is *corr. in* u) *L* commeato *G, scripsi* commeatum | frumento *G* 18 exercitui prepararet *L* quotannis de eo regno eos adiuuet *G*, *malim* conpararet | iret] eat *G* 19 magna *L* 20 cum exercitu ad ten. *G* 21 Agamemnon *om. L* | appr. *G*.

XVII. Interea legati missi ad Priamum veniunt. Ulixes mandata Agamemnonis refert, postulat, ut Helena et praeda reddatur satisque Graecis fiat, ut pacifice discedant. Priamus iniurias Argonautarum commemorat, patris interitum, Troiae expugnationem et Hesionae sororis servitutem, denique Antenorem legatum cum miserit, quam contumeliose ab eis tractatus sit, pacem repudiat, bellum indicit, Graecorum legatos de finibus repelli iubet. legati in castra Tenedum revertuntur renuntiantes responsum. res consulto geritur.

XVIII. Aderant vero ad auxilium Priamo adversus Graecos ducatores hi cum exercitibus suis, quorum nomina et provincias insinuandas esse duximus: de Zelia Pandarus Amph*ius* Adrastus, de Colophonia M*opsus*, *de Phrygia* Asius, de Car*ia* Amphimachus Nastes, de Lycia Sarpedon Glaucus, de Larisa Hippo*tho*us et Cupesus, de Ciconia Euphemus, de Thracia Pirus et *Ac*amas, de Paeonia P*y*rae*ch*mes

XVIII. Dictys Cretensis II 35

2 mandata *scripsi cum F* conlaudat *LG* | refert *G* is in quid *L* 3 et praeda *om. G* | Graecis] regi *G* 4 pacifice] cum pace *F* 6 hesionem *L* 7 commiserit (o *corr. in* u) *L* 8 tractus *L* 9 expelli *G* discedere *F* 11 consulto *M* consultum *G* consultim *L* 13 grecos *V om. LG* 15 amphion *L* ampon *G, scripsi* Amphius | adractus *G* | de colofonia *libri, an* de Arisba *scribendum?* 16 Mopsus *add. Mercerius* | de Phrygia *e coniectura adieci* | masius *LG scripsi* Asius | de *om. LG habet V* | caras *LG* caris *V*, Caria *uidetur correxisse Dederichus* 17 de helyconia eufemus *add. L post* Amphimachus | nesteus *L* Mnneus *G* Nastes *Mercerius* | licia *LG* | clausus *G* claucus *L* glaucus *F* | *post* Glaucus *add. G*: de eliconia eufenus 18 hippotus *G* hipotus *L* Hippothous *Mercerius* | ciconia *B* cixonia *LG* | remus *LG* 19 tracia *LG* | pirus *R* pirrus *B* pileus *L* phylemus *G* | alcamus *L* calcamus *G* Acamas *Mercerius* | phoenia *L* | pretemeseus tropheus *L* praetemesus teropeus *G* loemer et astropeus *F* Pyraechmes *Asteropaeus Dederichus.*

et *As*teropaeus, de Phrygia Ascanius et Phorcys, de Maeonia Antiphus et Mesthles, de Pa*ph*la*g*onia P*ylae*menes, de Aethiopia Perses et Memnon, de Thracia *R*hes*u*s et Archi*l*oc*h*us, de *Ad*restia Adrastus et Amphius, de Alizonia Epistrophus *et Odius*. his du- 5 ctoribus et exercitibus qui par*uerun*t praefecit Priamus principem et ductorem Hectorem, dein Deiphobum Alexandrum Troilum Aenean Memnonem. dum Agamemnon consulit de tota re, ex Cormo advenit Naupli filius Palamedes cum navibus XXX. ille ex- 10 cusavit se morbo adfectum Athenas venire non potuisse: quod venerit, cum primum potuerit, gratias agunt rogantque eum in consilio esse.

XIX. Deinde cum Argivis non constaret exeundum ad Troiam clam noctu an interdiu foret, Pala- 15 medes suadet et rationem reddit luce in Troiam esce*n*sionem fieri oportere et manum hostium deduci.

---

1 *post* Ascanius *L*: Xantypphus et merceres. Deboaetia sanius asamaus et porcius, *G*: xatippus et merceres: De boetia sanias asimaus et phortus, *deinde L et G*: de boetino epystropolis (epistropilis *G*) et boetius, *in quibus* Epistrophus et Odius, *qui infra appellantur*, *uidentur latere* 2 paflaconia *F* pafadonia *L* plafaconia *G* | philemoenis *L* phillemenis *G* de Paphlagonia Pylaemenes *Mercerius* 3 aethyopia *L* | menno *G* | tracia *G* thraccia *L* 4 heseus *LG* | archilogus *L* argilogus *G* Rhesus et Archilochus *Mercerius* | agrestia *LG* Adrestia *Mercerius* | adarastus *L* 5 ampius *L* | alizonia *LG* | Odius et *add. Dederichus*, *posui post* Epistrophus | aepistrophus *L* *Commemorantur praeterea ab Homero II* 816 *Hector*, 820 *Aeneas Archelochus Acamas e Dardania*, 858 *Chromis et Ennomus* 6 pararunt *L* pararent *G* paruerunt *Dederichus* 7 deinde *G* 9 consoluit (o *corr. in* u) *L* 10 palamedis *L* 11 aff. *G* | posse *GL* (*corr. in* potuisse) 12 quo *L* quo *G* | aduenerit *G* | potuerit *L* 13 rogant itaque *L* 14 Deinde — foret *om. G* | exeundi *L* exeundum *V* 15 interdiem fieret *L* 16 suadet racionem reddit *G* sua detractione r. *L* | luce *om. G* | ad tr. *L* de troia *G* | 17 excess. *LG*, *scripsi* escensionem.

itaque omnes ei adsentiunt. consulte Agamemnonem praeficiunt. legatos ad Mysiam ceterisque locis mittunt, ut exercitui commeatus subportandos curent, *T*hesidas Demop*hoontem et Acam*antem et Anium: deinde exercitum ad concionem convocat conlaudat imperat hortatur monet diligenter, ut dicto obaudientes sint. signo dato naves solvunt, tota classis ad latitudinem accedit ad Troiae litora. Troiani fortiter defendunt. Protesilaus in terram excursionem facit fugat caedit. cui Hector obviam venit et eum interfecit, ceteros perturbat. unde Hector recedebat, ibi Troiani fugabantur. postquam magna caedes utrimque facta est, advenit Achilles. is totum exercitum in fugam vertit, redegit in Troiam. nox proelium dirimit. Agamemnon exercitum totum in terram educit, castra facit. postera die Hector exercitum ex urbe educit et instruit. Agamemnon contra clamore magno occurrit. proelium acre iracundumque fit, fortissimus quisque in primis cadit. Hector Patroclùm occidit et spoliare parat. Meriones eum ex acie, ne expoliaretur, eripuit. Hector Merionem persequitur et occidit. quem cum similiter spoliare vellet, advenit subpetias Menestheus, Hectori femur sauciat, saucius quoque multa milia occidit et perseverasset Achivos in fugam mit-

---

1 ei *om.* *G* | consulta *G* 2 ceterisque locis *libri praeter O, qui habet* ceterosque locos 3 exercitum ad *L fort.* ut exercitui in commeatu subportando succurrant | subportando *A* | succurrunt *A* curant *L* 4 hesidam *LG* Thesidas *Mercerius* | demorantem et anium *L* commorante et annum uertentes *G* Demophoontem Athamantem *Mercerius,* et Acamantem *Dederichus* 5 uocat *G* 6 essent *LG* sint *BF* 7 in] ad *M* | latitudine *G* 8 troiam *LG* troiae *M* troiana *A* | littora *LG* 14 redegit *F* rediit *LG* 15 totum *om.* *G* 16 exerc. ed. hector et *G* (*om.* ex urbe) 18 que *om.* *L* | quisquis *L* 19 et *om.* *L* 20 Quem merion *L* Mnereon *G* | spoliaretur *G* 22 similiter *om.* *G* | *suppecias* mnnesteus *G* 23 quoque] quod *L.*

tere, nisi obvius illi Aiax Telamonius fuisset. cum quo cum congrederetur, cognovit eum esse de sanguine suo, erat enim de Hesiona sorore Priami natus. quo pacto Hector a navibus ignem removeri iussit et utrique se invicem remuneraverunt, et amici dis- 5 cesserunt.

XX. Postera die Graiugenae indutias petunt. Achilles Patroclum plangit, Graiugenae suos. Agamemnon Protesilaum magnifico funere effert ceterosque sepeliendos curat. Achilles Patroclo ludos fune- 10 bres facit. dum indutiae sunt, Palamedes non cessat seditionem facere: indignum regem Agamemnonem esse, qui exercitui imperaret. ipse coram exercitu multa sua studia ostendit: primum suam excursionem castrorum munitionem vigiliarum circuitionem signi 15 dationem librarum ponderumque dimensionem exercitusque instructionem. haec cum a se orta essent, non aequum esse, cum a paucis imperium Agamemnoni datum sit, eum omnibus qui postea convenissent imperare, praesertim cum omnes ingenium vir- 20 tutemque exspectassent in ducibus suis. dum Achivi de imperio inter se vicissim certant, proelium post biennium repetitum est. Agamemnon Achilles Diomedes Menelaus exercitum educunt. contra Hector Troilus Aeneas occurrunt. fit magna caedes, ex 25 utraque parte fortissimi cadunt: Hector Boetem

---

1 aix telemonius *G* | uenisset *L* 2 cum *om.* *L* 3 natus priami *G* 4 iubet *G* 8 graingenesque *G* 9 protelaum *G* 10 funebres ludos *G* 13 imperat *L* *tum* et indoctum *L* indocto *G* 14 excurionem *L* excussionem *G*, *scripsi* excursionem 15 castrorum] suam *L* 17 orta *LG* acta *Mercerius* 18 ut cum *LG* 19 dat. Ag. *L* | esset *LG* sit *M* | uenissent *G* 20 ingenio *L* | uirtutumque *G* 22 inuicem certantur *G* 25 occurrunt. Et magna cedes utrimque facta est fortissimi cadunt *G* 26 Boetem *G* beotem *L*.

Arcesilaum Prothoenorem occidit. nox proelium dirimit. Agamemnon noctu in consilium omnes duces convocat suadet hortatur, ut omnes in aciem prodeant et maxime Hectorem persequantur, quia de his aliquos duces fortissimos occidit.

XXI. Mane facto Hector Aeneas Alexander exercitum educunt. omnes duces Achivorum prodeunt. fit magna caedes. multa milia invicem Orco dimittuntur. Menelaus Alexandrum persequi coepit: quem respiciens Alexander sagitta Menelai femur transfigit. ille dolore commotus pariter cum Aiace Locro non cessant eum persequi. quos ut vidit Hector instanter fratrem suum persequi, subpetias cum Aenea ei venit. quem Aeneas clipeo protexit, et de proelio ad civitatem secum adduxit. nox proelium dirimit. Achilles postera die cum Diomede exercitum educit. contra Hector et Aeneas. fit magna caedes: Hector Orcomeneum *I*almen*u*m Epistrophum Schedium *E*le*p*henorem *Di*oren Polyxenum duces occidit, Aeneas Amphimachum et Nireum, Achilles Euphemum Hippothoum P*yla*eum Astero*pae*um, Diomedes *A*ntip*h*um Mest*hl*en. Agamemnon ut vidit duces fortissimos cecidisse, pugnam revo-

---

1 archilocum *LG* arcisilaum *M*, *unde* Arcesilaum *restitui* | protenorem *LG* 2 Agamemnon — occidit *om. L* 7 duces *om. G* | Argiuorum *G* 8 inuicem *om. G* | Orco dimittuntur] morte dirimuntur *G* interimuntur *M* 12 cessat *G* 14 ei supp. cum enea superu. *G* 15 et secum *G* 18 orcomenen *LG* | palamonem *LG* Ialmenum *Dederichus* | epistrofum *LG* 19 scedium *LG* | cleo liel phenorem *L* helpinorem *G* | dorium *LG* | polix. *LG* 20 Eneam *G* | amphimacum *G* enphimachum *L* | nerium *M* metum *G* (*om. et*) moetum *L*, *in margine* et nereum 21 euphenum *G* eufemum *L* | hyppotum *G* hypotum *L* | phileum *G om. L* Pyleum *Mercerius* | asterium *L* astoreum *G* Asteropaeum *Dederichus* 22 xantippum *LG* Antiphum *Dederichus* | mesten *L* mnestorem *G* Mesthlem *Mercerius* 23 duces *om. G, sup. lin. add. L.*

cavit. laeti Troiani in castra revertuntur. Agamemnon sollicitus duces in consilium vocavit, hortatur, ut fortiter pugnarent neque desisterent, quoniam maior pars ex suis superata sit, sperare se exercitum ex Mysia cotidie superventurum. 5

XXII. Postera die Agamemnon totum exercitum et omnes duces in pugnam prodire coegit. contra Troiani. fit magna caedes, acriter ex utraque parte pugnatur, multa milia hinc et inde cadunt nec differebatur pugna, ita ut continuis LXXX diebus 10 animose pugnatum sit. Agamemnon ut vidit multa milia cotidie occidi neque sufficere mortuos sine intermissione funerari, misit legatos Ulixen et Diomedem ad Priamum, ut indutias in triennium peterent, ut suos funerarent, vulneratos curarent, naves 15 reficerent, exercitum compararent, commeatum conueherent. Ulixes et Diomedes noctu ad Priamum vadunt [legati]. occurrit illis ex Troianis Dolon. qui cum interrogaret, quid ita armati noctu ad oppidum venissent, dixerunt se ab Agamemnone lega- 20 tos ad Priamum missos. quos ut audivit Priamus venisse et desiderium suum exposuisse, in consilium omnes duces convocat, quibus refert legatos venisse ab Agamemnone, ut indutias in triennium peterent. Hectori suspectum videtur quod tam longum tempus 25

---

1 troiani leti *G* 2 in cons. d. conuocat *G* 3 ut *om. G* 5 cotid. ex. de moesia sup. *G* 6 die *sup. lin. add. L* 8 ex. u. p.] utrimque *G* 10 adeo ut *G* 11 animose *om. G* 12 cadere *G* 13 Ulixen et Diomedem *om. L* 14 in] ad *L* | peterent. Ulixes et diomedes ad Priamum veniunt. Inducias sicut inperatum est postulant ut *L* 15 funerare possent et curare et *G* 16 reficerent et *G* | repararent *G* | commeatusque *G* | conueherent (*superscr.* subueherent) *L* pararent *G* 18 leg. ad Pr. *G* legati *om. A non male* 19 interrogarentur *G* | quur *L* quid *G* 21 missos esse *G* 23 conuocauit q. r. l. ab ag. uenisse et i. in tr. petere *G* 25 quia *L* | tam *om. LG habet R.*

postulassent. Priamus dicere imperat, quid cuique videatur. omnibus placitum est indutias in triennium dare. interim Troiani moenia renovant, suos quisque saucios *curant*, mortuos cum ingenti honore sepeliunt.

XXIII. Tempus pugnae post triennium supervenit. Hector et Troilus exercitum educunt. Agamemnon Menelaus Achilles et Diomedes etiam ipsi exercitum educunt. fit magna caedes. Hector in prima acie Phidippum et Antiphum duces interficit, Achilles Lycaonem *et* Phor*cyn* occidit et ex cetera plebe multa milia ex utraque parte cadunt. acriter pugnatur diebus continuis XXX. Priamus ut vidit multos de suo exercitu cecidisse, mittit legatos ad Agamemnonem, ut indutias peterent mensibus VI et ex consilii sententia Agamemnon concedit indutias. tempus pugnae supervenit. acriter per duodecim dies pugnatur. multi duces fortissimi hinc et inde cadunt, plures vulnerantur, plurimi in curatione moriuntur. Agamemnon mittit ad Priamum legatos et triginta dierum indutias postulat, ut funerare mortuos suos possit. Priamus consulte fecit.

XXIV. At ubi tempus pugnae supervenit, Andromacha uxor Hectoris in somnis vidit Hectorem

---

1 cui (q.) *L* 2 uideretur *G* 3 dare] petere *G* | Interea m. tr. *G* | quisque *om. L* 4 saucios curant *om. G* curant *om. L, habent editt. uett.* | mortuos *om. LG, addidi ex R* 5 funerant *G* 6 pugnae *om. G* 7 *post* educunt *add. G* cum enea mennone. Contra 8 etiam ipsi ex. ed.] concurrunt *G* 10 duces interfecit ph. et antippum et merionem *G* philippum et antypphum *L* 11 lyconium *L* licaonem *G* | euforbum *G* euforbum *L* et euforbium *V* phorcium *F* Phorcyn *e coniectura scripsi* | cetera ex *G* 12 m. m. hominum *G* | p. a. c. d. *G* 14 multa milia hominum *G* 15 et *om. G* 16 ex *om. L* | ex consilio (*om.* sententia) *G* 17 per dies XII *G* 20 legatos] nuntium *G* 22 possint *G* | annuitque *add. editt. uett. post* fecit 23 Ut dies pugnae *G* 24 *ne* hector in p. procederet *G*.

non debere in pugnam procedere: et cum ad eum visum referret, Hector muliebria verba abicit. Andromacha maesta misit ad Priamum, ut ille prohiberet, ne ea die pugnaret. Priamus Alexandrum Helenum Troilum et Aenean in pugnam misit. 5 Hector ut ista audivit, multa increpans Andromacham arma ut proferret poposcit nec retineri ullo modo potuit. maesta Andromacha summissis capillis Astyanactem filium protendens ante pedes Hectoris eum revocare non potuit. tunc planctu 10 femineo oppidum concitat, ad Priamum in regiam currit, refert quae in somnis viderit velle Hectorem ueloci saltu in pugnam ire, proiectoque ad genua Astyanacte filio suo eum revocare mandat. Priamus omnes in pugnam prodire iussit, Hectorem retinuit. 15 Agamemnon Achilles Diomedes Aiax Locrus ut viderunt Hectorem in pugna non esse, acriter pugnaverunt multosque duces de Troianorum numero occiderunt. Hector ut audivit tumultum Troianosque in bello saeve laborare, prosiluit in pugnam. sta- 20 timque Idomeneum obtruncavit, *I*phi*no*um sauciavit, Leonteum occidit, Stheneli femur iaculo figit.

---

2 hector] haec *L* | abicit] dicit esse *G* 3 ille *M* illi *LG* illum *F* Hectorem *V* | prohibeat *LG* prohiberet *FV* 4 hel. alex. *G* 5 et *om. G.* | memnonem *add. G post* Aenean | in p. misit] arcessiri iubet. ut illi in p. prodirent *G* 6 agnouit multum *G* 7 ut arma proferet *G* | retinere *LG* retineri *M* 8 ulmodo *G* | maesta — potuit *om. L* | summissis capillis *om. V* 9 astianactem *G* 10 eum *om. G add. O* 11 oppidum] urbem *G* 12 referl quod *G* | uideret *L* uiderat et *G* | uelle in pugnam — omnes *om. G* 13 ienua *L* 14 adstantes *L* 15 in p. omnes *L* | prodire] reuocari *L* | retineri *G* 16 diomedes achilles *G* | locrius *L* 17 in pugna *om. G* | esse] prodire *G* 18 occiderunt] interfecerunt *G* 19 tumultum] ululatum *G* | troianosque *om. G* 20 seui *L* et seue *G* | troianos *add. G ante* laborare | pugna *L* 21 idumeneum *LG* | obtruncat — sauciat *G* | iphiclum *L* yphiclum *G* Iphinoum *Mercerius* 22 steneleu *G* steneleum *L* | ia. fe. *LG* f. i. F | quem add. G post figit.

Achilles ut respexit multos duces eius dextera cecidisse, animum in eum dirigebat, ut illi obvius fieret. considerabat enim Achilles nisi Hectorem occideret plures de Graecorum numero eius dextera perituros. proelium interea conliditur. Hector Polypoetem ducem fortissimum occidit dumque eum spoliare coepit, Achilles supervenit. fit pugna maior, clamor ab oppido et a toto exercitu surgit. Hector Achillis femur sauciavit. Achilles dolore accepto magis eum persequi coepit nec destitit, nisi eum occideret. quo interempto Troianos in fugam vertit et maxima caede laesos usque ad portas persequitur: cui tamen Memnon restitit. et inter se acriter pugnaverunt, laesi utrique discesserunt. nox proelium dirimit. Achilles saucius de bello rediit. noctu Troiani Hectorem lamentantur, Graiugenae suos.

XXV. Postera die Memnon Troianos educit contra Graecorum exercitum. Agamemnon exercitum consulit suadetque indutias duum mensium postulari, ut suos quisque sepelire possit. legati ad Priamum Troiam proficiscuntur, venientes desiderium prosecuti sunt, duum mensium indutias accipiunt.

XXV. Dictys Cretensis I 19

---

1 Quem ut resp. ach. *G* | multos duces eius dextera cecidisse] et tot ab eo duces interfectos *G* 2 illum dirigit *G* | fieret nec aliud in mente achillis est nisi ut hectorem conprehendat *G* 5 multa milia hominum interea trucidantur acre *add. G ante* proelium | interea *om. G* | poliboetem *G* poblibeten *L* 6 Et cum eum spoliare coepisset *G* 7 cupit *B* 8 ab] ex *G* | achilli *L* achilles *G* 9 sauciat *G* 10 desistit *G* 12 c. eos *G* | portam *G* | persequitur] fudit *G* | cui tamen] ciuitatem *L* 13 Memnon | non *G* | resistit et illi acriter inter se certauerunt lesi *G* 15 saucius *om. G* | redit *G* 16 Gr. suos *om. G* 17 *educit M* eduxit *LG* 19 consuluit *L* 20 unusquisque *L* | *posset G* | priamum *addidi ex* M.

Priamus Hectorem suorum more ante portas sepelivit ludosque funebres fecit. dum indutiae sunt, Palamedes iterum non cessat de imperio conqueri. itaque Agamemnon seditioni cessit et dixit se de ea re libenter laturum, ut quem vellent imperatorem praeficerent. postera die populum ad concionem vocat, negat se umquam cupidum imperii fuisse, animo aequo se accipere, si cui vellent dare: se libenter cedere: satis sibi esse, dum hostes ulciscantur et parvi facere cuius id opera fiat. se tamen regnum Mycenis habere, iubet dicere, si cui quid placeat. Palamedes prodit, suum ingenium ostendit. itaque Argivi libenter ei imperium tradunt. Palamedes Argivis agit gratias, imperium accipit administrat. Achilles vituperat imperii commutationem.

XXVI. Interea indutiae exeunt. Palamedes ornatum paratumque exercitum educit instruit hortatur: contra Deiphobus. pugnatur acriter a Troianis. Sarpedon Lycius cum suis impressionem in Argivos facit caedit prosternit. obvius ei fit Tlepolemus Rhodius, sed diu stando pugnandoque male vulneratus

---

1 ante portam suo more magnifice sepeliuit *G* 2 cui f. l. facit *G* | fecit *H* facit *rell.* 3 conq. de imp. *G* conquiri *LG* conqueri *FV* 4 cedicioni *G* | de eam rem *L* 5 imp. praef.] imperaret *L* 7 negatque *G* 8 *fort. scribendum* si cui alii | se libenter cedere *F*, *om. L* (*habet:* sufficere sibi exercitum Troiae) ac se libenter accipere *G* 9 Satis sibi esse dum hostes ulciscantur et paruit facere cuius id opere fiat *G om. L* 10 opera *FV* ope *Mercerius* | sed t. *L* 11 mic. regn. *G* | quid *om. G* 12 placet *G* | sua ingenia *L* | et ostendit *LG* et *om. M* 13 achiui ut argiui *G* | libenter *om. G* | trad. ei imp. *G* 14 gr. ag. *G* | amministrat *G* 16 Interea *om. L* 17 ornatum paratumque] ornatur *L* | educit *om. L* educat *G* 18 idem fecit *add. G post* contra | deyphobum *L* 19 lucius *L* litius *G* 20 multos *add. G post* prosternit | ei obuius fuit *G* | lepolemus *L* ne optolemus *G* | rodius *LG* triptolemus r. *A* 21 ac pugnando *G*.

cadit. succedit Pheres Admeti filius proelium restituit diuque cum Sarpedone comminus pugnando occiditur. Sarpedon quoque vulneratus de proelio recedit. itaque per aliquot dies proelia fiunt, ex utraque parte multi ductores occiduntur sed plures a Priamo. Troiani mittunt legatos, indutias postulant, ut mortuos sepeliant, saucios curent. Palamedes indutias facit in annum, mortuos utrique sepeliunt, saucios curant. fide data ultro citroque in oppidum et castra Argivorum commeant. Palamedes Agamemnonem legatum mittit ad Thesidas Acamantem et Demo*phoo*ntem, quos legatos Agamemnon praefecerat, ut commeatus compararent et frumentum de Mysia a Telepho acceptum subpor*tar*ent. ut eo venit, seditionem Palamedis narrat. illi moleste ferunt, Agamemnon ait se moleste non ferre, sua voluntate esse factum. interea naves onerandas curat Palamedes, castra munit, turribusque circumdat. Troiani exercitum exercent, murum diligenter instaurant, fossam et vallum addunt, cetera diligenter conparant.

XXVII. Postquam anni dies venit, quo Hector sepultus est, Priamus et Hecuba et Polyxena ceteri-

---

1 cecidit *G* | perseus *F* feres *L* | adasmeste *L* admeste *G* Admeti *Peiper* 2 dumque *G* 3 Sarp. male mulctatus *G* 4 rediit *G* | aliquod *G* | ex utr. p.] utrique *G* 5 ductores et multi *G* 6 legatos ut *L* | ind. post.] ut inducias faciant *G* 7 ut—annum *om. L* ut *om. G* 8 mortuos utrique] suosque *G* 9 fide magna ultra *G* 10 in *add. L*² | argiuum *L* | commeunt *G* 11 tesidas *L* 12 et achamantem *G* agamemnonem *L* | demofontem *LG* | legatus *G* 13 compararetur *LG nostrum R* 14 subportent *LG*, *nostrum Mercerius* 15 ut eo uenerunt *G* hii ubi ueniunt *L* ut eo uenit *F* | narrant *LG* narrat *B* 16 ille m. fert *LG*, *nostrum F* 17 suaque u. id f. e. *G* interea *om. L* | Pal. n. comparandas curat *G* | onerandas *M* honorandas *L* 19 querunt troiani quare exercitum exerceant quur murum *L* 20 sarciunt *G* | *fossas G* 22 quo *sup.* et *L* 23 heccuba *G* aecuba *L* | *ceterique] et* alii *G*.

que Troiani ad Hectoris sepulchrum profecti sunt. quibus obvius fit Achilles: Polyxenam contemplatur, figit animum, amare vehementer eam coepit. tunc ardore conpulsus odiosam in amore vitam consumit et aegre ferebat ademptum imperium Agamemnoni sibique Palamedem praepositum. cogente amore Phrygio servo fidelissimo mandata dat ferenda ad Hecubam et ab ea sibi uxorem Polyxenam poscit: si dederit, se cum suis Myrmidonibus domum rediturum, quod cum ipse fecerit, ceteros porro ductores idem facturos. servus proficiscitur ad Hecubam convenit mandata dicit. Hecuba respondit velle se, si Priamo placeat viro suo: dum ipsa cum Priamo agat, servum reverti iubet. servus Achilli quid egerit nuntiat. Agamemnon cum magno comitatu ad castra revertitur. Hecuba cum Priamo de condicione Achillis conloquitur. Priamus respondet fieri non posse, non ideo, quod eum indignum adfinitate existimet, sed si ei dederit et ipse discesserit ceteros non discessuros et iniquum esse filiam suam hosti coniungere. quapropter si id fieri velit, pax perpetua fiat, et exercitus discedat, foedus iure sanciatur: si id factum sit, se illi filiam libenter daturum.

---

1 ad sep. eius *G* 2 fuit *libri*, fit *Mercerius* 3 am. eam ueh. *G* | tum a. inpulsus *G* 4 odiosam *LG* otiosam *B* | uitam in amore *G* consumere coepit *G* 5 egre *G* | imperium *om. G* 6 cogentem *L* | amore *om. L* 7 fidelissimo *om. L* | mandata dat ferenda *G* mandat dicendum *L* 9 si dederit] hoc si fiat fidere *G* | mirmidonibus *LG* | redditurum *L* habiturum *G* 10 ipse *om. G* | porro *om. G* 11 futuros *L* | uenit *L* cum uenit *B* 12 dixit *L* | se sed si *L* 13 uiro s. pl. *G* 14 seruus — nuntiat] Phiux *L* 16 de cond. ach. c. pr. *G* 17 respondit *L* rex *G* *nos* respondet 18 ideo *om. L* | ind. eum aff. existimet *G* eum ind. t. adf. extremum aestimet *L* 20 hospiti *L* 21 uellet *libri*, *nos* velit 22 fieret *L* fiat et *G* | foederis iura *G* | sanctiantur *G*.

itaque Achilles ut constitutum erat servum ad Hecubam mittit, ut sciat quid cum Priamo egerit. Hecuba omnia quae cum Priamo egerat mandat servo. *is* Achilli refert. Achilles queritur in vulg*us*, unius mulieris Helenae causa totam Graeciam et Europam *con*vocatam esse, tanto tempore tot milia hominum perisse, libertatem in ancipiti esse, unde oportere pacem fieri, exercitum reducere.

XXVIII. Annus circumactus est. Palamedes exercitum educit instruit, Deiphobus contra. Achilles iratus in proelium non prodit. Palamedes occasionem nactus inpressionem in Deiphobum facit eumque obtruncat. proelium acre insurgit, acriter ab utrisque pugnatur, multa milia hominum cadunt. Palamedes in prima acie versatur hortaturque, proelium ut fortiter gerant. contra eum Sarpedon Lycius occurrit eumque Palamedes interficit. eo facto laetus in acie versatur. cui exultanti et glorianti Alexander Paris sagitta collum transfigit. Phryges animadvertunt, tela coniciunt atque ita Palamedes occiditur. Rege occiso cuncti hostes inpressionem faciunt

---

1 itaque cum seruus ab achille ad heccubam missus esset eadem hecuba quae priamo egerat seruo dicit *G* *nostrum L sed ultima ita:* haecuba omnia priamo narrat mandat a seruo 3 quae cum priamo egerat *F* | seruus *G* his *L* *scripsi* is 4 nunciat *G* | in uulgo *L* in uulgos *G*, *scripsi* in vulgus. 6 uocatam *L* aduocatam *G* *nos* conuocatam | 7 tanta pericula adiri *add. G post* perisse | in ancipiti] mancipatam *L* | unde oportere *om. G habet* p. f. debere 8 exercitus recedere oportere *G* 10 ducit *L* 11 occasione ductus *L* 12 et eum *G* 13 proelium acre insurgit *om. G* | acriter *om. L* 14 pugnatur] fugantur *L* 15 in *om. G* | uersatus hortatusque agant *L* 16 licius *sup. lin. L* lictius *G* 17 succurrit *L* | interfecit *G* 19 traicit *G* | frigis *G* | animaduertunt] animum *G* 20 tela] illi *G* 21 h. c. inpr. f. *F* | hostes *om. L.*

Argivi cedunt, in castra confugiunt: Troiani persecuntur, castra obpugnant, naves incendunt. Achilli nuntiatum est, dissimulat. Aiax Telamonius fortiter defendit. nox proelium dirimit. Argivi in castris Palamedis scientiam aequitatem clementiam bonitatem lamentantur. Troiani Sarpedonem et Deiphobum deflent.

XXIX. Nestor qui maior natu erat noctu ductores in consilium vocat suadet hortatur, ut imperatorem praeficiant et si eis videatur eundem Agamemnonem minima cum discordia fieri posse. Item commemorat, dum ille imperator fuit, res prospere cessisse, felicem fuisse exercitum: si cui quid aliud videatur dicere suadet. omnes adsentiunt, Agamemnonem summum imperatorem praeficiunt. postera die Troiani alacres in aciem prodeunt. Agamemnon exercitum contra educit. proelio commisso uterque exercitus inter se pugnat. postquam maior pars diei transiit, prodit in primo Troilus, caedit devastat, Argivos in castra fugat. postera die exercitum Troiani educunt: contra Agamemnon. fit maxima caedes, uterque exercitus inter se pugnat acriter. multos duces Argivorum Troilus interficit. pugnatur continuis diebus VII. Agamemnon indutias petit in duos menses. Palameden magnifico funere effert ceterosque duces ac milites utrique sepeliendos curant.

---

1 Argivi cedunt *transposui, in libris est post* occiso | turpiter Argiui terga uertunt *add. G ante* in castra | persequ. *G* 2 oppug. *G* 3 nuntiatur *G* | fortissime *G* 5 bon. clem. *G* 6 deiph. et sarp. *G* 8 nocte *L* 12 his *F'* isdem *G* ille *L* | esset *L* | res *om. G* 13 gestum esse satis *G* satis *L quod corruptum esse puto ex* cessisse | aliud quid uidetur *G* 14 assenciunt *G* 16 alacres] laeti ex oppido *G* 18 pugnatur *L* fugatur *G*, *nos* pugnat 19 prodiit *G* | in primo *scil. agmine libri, ut infra* p. 39, 1, in primis *edit. Venet.* | cedit *G* 20 tr. exerc. *G* 21 magna cedes *G* 22 pugnant *G* | acriter] pr. acre fit *G* 23 interfecit *L'G* interficit *L* 26 utique s. curat G.

XXX. Agamemnon dum indutiae sunt mittit ad Achillem Ulixen Nestorem et Diomeden, ut rogent eum in bellum prodire. abnegat Achilles maestus, quod iam destinaverat in bellum non pro-
5 dire ob id quod promiserat Hecubae, aut certe se minus pugnaturum eo quod Polyxenam valde amabat: coepit male eos accipere qui ad eum venerant, dicens debere perpetuam pacem fieri, tanta pericula unius mulieris causa fieri, libertatem periclitari, tanto
10 tempore desidere: pacem expostulat, pugnare negat. Agamemnoni renuntiatur quid cum Achille actum sit, illum pertinaciter negare. Agamemnon omnes duces in consilium vocat, exercitum quid fieri debeat consulit, imperat dicere quid cuique videatur. Mene-
15 laus hortari coepit fratrem suum, ut exercitum in pugnam produceret, nec debere terreri, si Achilles se excusaverit, se tamen persuasurum ei, ut in bellum prodeat, nec vereri, si noluerit. commemorare coepit Troianos non habere alium virum tam fortem sicut
20 Hector fuit. Diomedes et Ulixes dicere coeperunt Troilum non minus quam Hectorem virum fortissimum esse. Diomedi et Ulixi Menelaus resistens bellum geri suadebat. Calchas ex augurio respondit debere pugnare nec vereri quod modo superiores
25 Troiani *fuerint*.

---

1 fiunt *libri*, sunt *Mercerius* 2 nest. ul. diom. *G* 3 rogarent *G* | prod. in b. *G* | abnegat *om. L* 5 quod] quia *G* | se *om. L* 7 eos male *G* | ad se *G* 8 dicens *om. L* | perp. p. d. f. *G* | pacem — desidere *om. L* 10 pugnae renuntiat *G* 11 cum] ab *L* 13 consilium *sup. lin. add. L* | conuocat *G* | cons. quid f. d. *G* | debet *L* 14 quid cui *G* 15 ut pocius exercitus in p. prodeant *G* 17 sed tamen pers. se ut *L* | prod. in b. *G* 18 uerere *L* 19 alium *om. G* | tam *om. L* 20 et *om. G* 22 Diomedes et ulyxes menelao resistentes bellum geri prohibebant *G* 24 *nec vereri om. L* | quod — fuerint *Mercerius*. quod superiora *troiani faciunt L* dummodo fiant tr. superiores *G*.

XXXI. Tempus pugnae supervenit. Agamemnon Menelaus Diomedes Aiax exercitum educunt. contra Troiani. fit magna caedes, pugnatur acriter, uterque exercitus inter se saeviunt. Troilus Menelaum sauciat, multos interficit, ceteros paulatim persequitur. nox proelium dirimit. postera die Troilus cum Alexandro exercitum educit, contra omnes Argivi prodeunt, acriter pugnatur. Troilus Diomeden sauciat, in Agamemnonem inpressionem facit nec non et ipsum sauciat, Argivos caedit. per aliquot dies pugnatur acriter, multa milia hominum ex utraque parte trucidantur. Agamemnon ut vidit maiorem partem exercitus se cotidie amittere nec sufficere posse, petit indutias in sex menses. Priamus consilium cogit, indicat Argivorum desideria. Troilus negat debere dari tam longo tempore indutias, sed potius inpressionem fieri, naves incendi. Priamus quid cuique videatur dicere imperat. omnibus placitum est debere fieri quod Argivi petunt. Priamus itaque in sex menses indutias dedit. Agamemnon honorifice suos sepeliendos curat, Diomeden Menelaum sauciatos curat. Troiani suos aeque sepeliunt. dum indutiae sunt, ex consilii sententia Agamemnon ad Achillem proficiscitur, ut eum ad pugnam pro*voca*ret. Achilles tristis negare coepit se proditurum, sed pacem peti

---

2 aiax diomedes *G* 3 troianos *L* | utrique *G* 4 intra L^1 5 cet. paul. pers.] argiuos in castra fugat *G* 6 et alex. exerc. educunt *G* 7 arg. omnes *G* 8 acr. utrimque *G* 9 et *B* etiam *LG* 10 cedit *G* | aliquod *G* 13 exerc. cott. am. se *G* | neque *G* 14 mittit inducias petere in sex *G* 15 Troiani negant *LG* troilus negat *R* 18 dicere imperat q. cui uid. *G* 19 itaque *om. G* 20 in sex menses *om. L* | dedit] facit *G* | suos honor. *G* 21 saucios *G* 22 dum] he dum *G* 23 ag. ex consilio sententiae *G* 24 cum nestore *add. G ante* proficiscitur | ut rogaret eum ut in bello prodeat *G* ut eum persuaderet *L* ad pugnam *addidi ex M*, prouocaret *e coniectura scripsi* 25 negare] rogare *L* | non *add. L* post se.

oportere, conqueri coepit, quod Agamemnoni nihil negare possit: tamen cum tempus pugnae supervenisset, se milites suos missurum, ipsum excusatum haberet. Agamemnon ei gratias egit.

XXXII. Tempus pugnae supervenit. Troiani exercitum educunt. contra Argivi prodeunt. Achilles primo Myrmidones instruit, ad Agamemnonem paratos mittit. fit pugna maior, acriter saevitur. Troilus in prima acie Argivos caedit, Myrmidones fugat, inpressionem usque in castra facit, multos occidit, plurimos sauciat. Aiax Telamonius obstitit. Troiani victores in oppidum revertuntur. postera die Agamemnon exercitum educit, omnes duces et Myrmidones prodeunt: contra Troiani in aciem laeti exeunt. proelio commisso uterque exercitus inter se dimicat, acriter per aliquot dies pugnatur, multa milia hominum ex utraque parte cadunt. Troilus Myrmidones persequitur sternit fugat. Agamemnon ut vidit ex sua parte multos occisos, indutias in dies triginta petit, ut suos funerare possit. Priamus indutias dedit. suos quisque sepeliendos curat.

XXXIII. Tempus pugnae supervenit. Troiani exercitum educunt. contra Agamemnon omnes duces in pugnam cogit. proelio commisso fit magna caedes, acriter saevitur. postquam primum diei tempus

---

1 coepit] se quidem *G* 2 possit et *G* possit coepit *L* 4 eo quod proposuisset a pugna abstinere *add. G post* haberet 6 producunt *G* 7 primo *om. G* | mirmidonas *G hic et saepius* 8 insequitur *L* seuitur *G* 9 cedit *G* u 10 usque ad *G* 12 oppidum] castra *G* 14 prodeant e contra *G* | troilum *add. L post* contra | l. in a. *G* 15 dimicant *G* 16 dies aliquod *G* 18 ex suis partibus multos *L* plures ex sua parte *G* 20 petit in diebus *G* | suos *add. L sup. lin.* | funeraret (*om.* possit) *G* 21 facit *G* | suos quisque] suosque *L* 23 omnes *om. G* 24 fit *om. L* 25 seuitur *G* insequuntur *L* / *postquam* — transiit *om. L* | tempus diei superuenit *G*.

transiit, prodit in primo Troilus caedit prosternit: Argivi fugam cum clamore fecerunt. Achilles ut animadvertit Troilum iracunde saevire et Argivis insultare simulque sine intermissione Myrmidones prosternere, procedit in bellum. quem Troilus continuo excipit et sauciat. Achilles de proelio saucius redit. pugnatur continuis diebus sex. die septimo dum utrique exercitus proelio facto inter se pugnant, Achilles, qui aliquot dies vexatus in pugnam non prodierat, Myrmidones instruit: alloquitur hortatur, ut fortiter inpressionem in Troilum faciant. postquam maior pars diei transiit, prodit Troilus ex equo laetus. Argivi maximo clamore fugam faciunt, Myrmidones supervenerunt, inpressionem in Troilum faciunt, de quorum numero multi a Troilo occiduntur: dum acriter proeliantur, equus vulneratus corruit, Troilum inplicitum excutit. Eum cito Achilles adveniens occidit, ex proelio trahere coepit, quod Achilles interventu Memnonis complere non potuit. adveniens enim Memnon et Troili corpus eripuit et Achillem vulnere sauciavit. Achilles de proelio saucius rediit. Memnon insequi eum cum multis coepit, quem

---

1 prodiit *L* | in primo *libri, vulgo* in proelio | cedit deuastat prosternit *G* 2 A. cum uidit *G* 3 iracunde saevire] ita deseuire *G* | ins. arg. *G* 4 simulque s. interm. *om. G* 5 prosternere] ab eo occidi argiuos laborare *G* | procedit] prosiluit cum clamore *G* | eum cont. tr. *G* 6 excepit *G* 7 rediit *L* | cont. VII diebus *G* 8 u. exercitus inter se proelio commisso fugarentur *G* | fugantur *L* pugnant *B* 9 qui *om. G* | aliquod *L* | diebus quia uexatus fuerat *G* 10 hort. all. *libri, transposui* 11 ut *om. L* | obpr. *L* | faciunt *L* facerent *G* 12 maior *om. L* | transit *G* 13 f. dum f. *G* 14 mirmidonas his suppecias uenerunt exercitum retinuerunt inpr. *G* 15 de — occiduntur] ille multos occidit *G* 16 proeliatur *G* | aequus *L* 17 ueniens *L* 18 ipso *add. L post* ex | quod — potuit] et subtraxisset nisi memnon superuenisset suppetias *G* 20 et *add. L post* Memnon 21 sauciat *G* | sautius *G* 22 redit *G* | memnon insequitur eum et cum multis inpressionem facit.

Achilles ut respexit, substitit: curato vulnere et aliquamdiu proeliatus Memnonem multis plagis occidit et ipse vulneratus ab eo ex proelio recessit. postquam Persarum ductor occisus est, reliqui in oppi-
5 dum confugerunt, portas clauserunt. nox proelium dirimit. postera die a Priamo legati ad Agamemnonem missi sunt qui dierum XX indutias peterent, quod continuo Agamemnon concedit. Priamus igitur Troilum Memnonemque magnifico funere effert: ceteros-
10 que milites utrique sepeliendos curant.

XXXIV. Hecuba maesta, quod duo filii eius fortissimi Hector et Troilus ab Achille interfecti essent, consilium muliebre temerarium iniit ad ulciscendum dolorem. Alexandrum filium arcessit orat
15 hortatur, ut se et fratres suos vindicaret, insidias Achilli faceret et eum nec opinantem occidat, quoniam ad se miserit et rogaverit, ut sibi Polyxenam daret in matrimonium: se ad eum missuram Priami verbis, pacem inter se foedusque firment constituant
20 in fano Apollinis Thymbraei, quod est ante portam: eo Achillem venturum, conlocuturum ibique se *illi*

Ut respexit eum Ach. uiditque eum instare et laetari restitit curatamque post uulnere aliquamdiu proeliatus est *G* 3 ab eo bis ex *G* | rediit *G* 4 dux persarum *G* | pergamenorum exerc. fusus est *add. G post* est 5 fugerunt *G* | portas clauserunt *om. L* | pr. n. dir. *L* 6 clausis portis *add. L post* dirimit 7 ut ind. facerent. ag. ex consilio sententiae in dies XXX inducias facit *G* 8 igitur *om. G* 9 que *om. G* | magn. effert honore funeris *G* 10 uterque *G* 13 muliebre et *G* | iniit *om. G* | ad d. suum ulc. *G* 14 dolore *L* | arcescit *L* 15 fratres *om. G* | uindicaret] ulcisceretur *G* 16 facerent *G* 17 miserat et rogauerat L^1 *corr. a prima manu* | polixena in matrimonium daretur *G* 18 se ad] sed *G* | eam *G* 19 firment] facerent *G* | Constituunt *G* 20 fanum *L* | tyberii *G* 21 eo] et *G* | conloquuturum *L* collocaturum *G* | ibique sibi ins. collocare *L* sibi ins. ei collocari *G, nostrum e coniectura.*

insidias collocare, satis sibi vic*t*um esse, si eum occideret. quod temptaturum se Alexander promisit. noctu de exercitu eliguntur fortissimi et in fano Apollinis collocantur, signum accipiunt. Hecuba ad Achillem, sicuti condixerat, nuntium mittit. Achilles laetus Polyxenam amans postera die ad fanum se venturum constituit. interea Achilles sequenti die cum Antilocho Nestoris filio ad constitutum veniunt simulque fanum Apollinis ingrediuntur, undique ex insidiis occurrunt, tela coniciunt: Paris hortatur. Achilles cum Antilocho brachio sinistro chlamyde involuto enses dextra tenentes impetum faciunt. exinde Achilles multos occidit. Alexander Antilochum interimit ipsumque Achillem multis plagis confodit. ita Achilles animam ex insidiis nequiquam fortiter faciens amisit. quem Alexander feris et volucribus proici iubet. hoc ne faciat Helenus rogat, tunc eos de fano eici iubet et suis tradi: quorum corpora accepta Argivi in castra ferunt. Agamemnon eos magnifico funere effert Achillique sepulchrum

---

1 satis sibi uisum esse *L* satis esse suae uitae *G* victum *e coniectura scripsi* 2 occideret et *L* occidisset *G* | quod—promisit] quia temerarius erat alexander cito promisit se facturum *G* 3 eliguntur] ducuntur *G* | fanum *L* 5 sicuti — nuntium] priami uerbis qui ea quae de sponsalibus facienda sunt dicat *G* 6 laetus *om. G* 7 consequenti *L* 8 antiloquo *G* antiloco *L, etiam infra* | uenit *G* 9 simul intro in f. *G* | intrat *G* 10 occurrunt — coniciunt *om. L*, 11 chlamide *G* clamide *L* 12 enses: faciunt *in marg.* dextera tenentem impetum *L quem fere sequor*, dextra enses tenentes f. imp. *G* 13 exinde *om. G* 14 interimit *B* interemit *L om. G* | ipsumque] et *G* 15 confodiuit *L* | Achilles *om. L* | nequaquam *G* necquicquam *L* 16 pauens *L in marg.* faciens | ammisit *L* | feris] auferri *G* 17 rogat] multa commemorans prohibet *G* 18 tunc — iubet *om. L* | quorum — Argiui] achillem antilocum sui *G* 20 eos] achillem *G* | achillisque sepulchrum *L* et ut sepulcrum ei *G*.

ut faciat a Priamo indutias petit ibique ludos funebres facit.

XXXV. Deinde consilium convocat, Argivos alloquitur. placet omnibus, ut ea quae Achillis essent Aiaci propinquo eius commendarentur atque ita Aiax ait: cum filius Neoptolemus ei supersit, neminem aequius super Myrmidones principatum habere quam eum, oportere eum ad pugnam accersiri eique universa quae patris erant restitui. consilium idem placuit Agamemnoni et omnibus, datur negotium Menelao. hic Scyrum proficiscitur ad Lycomedem avum eius, imperat, ut nepotem suum mittat. quod Argivis Lycomedes libenter concedit. postquam indutiae exierunt, Agamemnon exercitum educit instruit hortatur. contra Troiani ex urbe prodeunt. proelium committitur, in prima acie Aiax nudus versatur. clamore magno orto multi ex utroque exercitu pereunt. Alexander arcum tetendit, multos interfecit, Aiacis latus nudum figit. Aiax saucius Alexandrum persequitur, nec destitit, nisi eum occideret. Aiax fessus vulnere in castra refertur, sagitta

---

1 indutias *om.* *G* | fun. lud. *G* | fecit[a] *L* 3 ad consilium *G* 4 placet omnibus *om.* *L* | ea quae — Aiax] quid faciendo opus sit dii consulantur a quibus responsum accipiunt per achillis progenie finem negocio dari. Cum haec nuntii retulissent agamemnon 5 commendarent[concederentur] *L* 6 cum achilli f. *G* (*om.* ei) | neobtolemus *L* 7 sup. Myrm. princ. *om.* *L* 8 habere] gerere *G* | quam eum *om.* *G* | eum *om.* *L* | arcersiri *L* | quam — placuit] eumque arcersiri ad exercitum oportere ut parentem suum ulciscatur tandemque rei terminus detur. Placet *G* (*om.* placuit) 10 Agamemnoni et omnibus *om.* *L* | dat *L* 11 hic scirum *G* his circum *L* | licomeden *G* 17 horto *G* | ex *om.* *G* | utraque parte perierunt fessi acriter pugnando *G* 18 tendit *G* 19 interficit] occidit *G* | aiaci *G* | al. per hostes acriter persequi coepit *G* 20 eum *om.* *G* occideret] prosterneret *G*.

exempta moritur. Alexandri corpus ad urbem refertur. Diomedes virili animo in hostes inpressionem facit. Phryges fessi in urbem confugiunt, quos Diomedes usque in urbem persequitur. Agamemnon exercitum circa oppidum ducit et tota nocte circa murum obsedit, curat, ut alterna vice vigilias agant. postera die Priamus Alexandrum in oppido sepelit, quem magno ululatu Helena prosecuta est, quoniam ab eo honorifice tractata est. quam Priamus et Hecuba ut filiam aspexerunt et diligenter curaverunt, quod numquam Troianos despexisset Argivosque non desiderasset.

XXXVI. Postera die Agamemnon coepit exercitum ante portas instruere et Dardanos ad proelium provocare. Priamus subsistere, urbem munire et quiescere, usque dum Penthesilea cum Amazonibus superveniret. Penthesilea postea supervenit, exercitum contra Agamemnonem educit. fit proelium ingens, per aliquot dies pugnatur. Argivi fugantur in castra, obprimuntur. cui vix Diomedes obsistit, alioquin naves incendisset et Argivorum universum exercitum devastasset. proelio dirempto Agamemnon se in castris continuit. Penthesilea vero cotidie prodit

---

1 continuo *add. G ante* moritur 2 alexandro occiso *add. G post* refertur | magno an. inpr. in h. f. *G* 3 in urbem ad portas confugiunt *L* auertuntur conf. in urbem portas obserant *G* 6 persedit *L* obsedit et *G* | alternis uicibus diligenter *G* 7 in oppido *om. L* 8 magno ululatu] uulneratum *L* | quoniam — est *om. B* 9 hon. satis pertractata sit *G* | filium *G* 11 desp. troiam *G* troiam os disp. *L* 14 portam *G* | ad] in *G* | in bellum proritare *V* 15 silescere *L* quiescere coepit *G* 16 auxilio *add. G post* Amazonibus 17 postea pentesilea *G* postquam pent. *V* 18 agamemnon *G* 19 dies diu *G* | fugantur *om. G* | intra c. *G* 20 diomedis obstitit *G* | castra uastasset *add. G post* alioquin 21 et *om. G* 22 direpto *LG* | se] suos *G* 23 castra *L* | retinet. Interim pentes. prod. cott. deu. arg. in *G*.

Argivos devastat et in bellum provocat. Agamem
non ex consilio castra munit tueturque et in bellu
non prodit, usque dum Menelaus veniat. Menela
ad Scyrum venit, arma Achillis Neoptolemo fil
5 eius tradit, quae cum sumpsisset, *venit et in* A
givorum castris vehementer circa patris tumulu
lamentatus est. Penthesilea ex consuetudine acie
instruit et usque ad Argivorum castra prodit. Neopt
lemus Myrmidonum princeps contra aciem ducit, Ag
10 memnon exercitum instruit. pariter ambo concurru
Neoptolemus stragem facit. occurrit Penthesilea
fortiter in proelio versatur, utrique per aliquot di
acriter pugnaverunt, multos*que* occiderunt. Pe
thesilea Neoptolemum sauciat: ille dolore accep
15 Amazonidum ductricem Penthesileam obtruncat.
facto totum exercitum Troianorum in fugam co
vertit, in urbem victi refugiunt, Argivi cum exerci
murum circumdant, ut foras Troiani exire non posse

XXXVII. Hoc postquam Troiani viderunt, A
20 tenor Polydamas Aeneas ad Priamum veniunt, agu
cum eo, ut consilium *convocet* et deliberet quid
fortunis *suis* futurum sit. Priamus consilium co

---

3 ueniat menelaus *G* | Menelaus — vehementer] cum ne
ptolemo. Neoptolemus ut aduenit arma patris sui accep
Lamentatur *G* 4 ad scirum *L* 5 venit et in *addidi*
lamentatus est *om. G add.* clamore magno | aciem] pr
lium *L* 8 et *om. G add* producit | ad *om. L* | castra a
G prod. neopt. princ. mirmidonas contra educit *G* (o
aciem) 10 construit *L* | pariter *libri*, acriter *edit. Ve*
1499 | ambo concurrunt *om. L* 11 fecit *L* | pentes. o
fort. comminus stetit *G* 12 utrique] diu et *G*
acriter] ambo *G* | multosque utrique *A* multos utrique *L*
nostrum e coniectura 15 Amazonum *G* | occidit ut c
truncat *G* 16 in fugam conuertit in urbem uicti uix
fugiunt *G* in urbem conicit in urbem uix refugit *M*
urbem conicit uix refugit *L* 18 possint *L* 20 uenerun
G 21 querant et *L* quaerit *M* cogat *G*, *scripsi* convo
et | *de fort. q. f.* sit deliberet *G* | suis *add. Mercerius.*

vocat. qui postulaverunt sibi loquendi facultatem dari, iubet eis dicere, quid desiderent. Antenor memorat principes defensores Troiae Hectorem ceterosque natos eius cum advenis ductoribus interfectos esse, Argivis remanere fortissimos Agamemnonem Menelaum Neoptolemum non minus fortem quam pater eius fuit, Diomeden Aiacem Locrum ceterosque conplures summaeque prudentiae Nestorem Ulixen, contra Troianos clausos et metu contritos esse. suadet potius esse, ut Helena his reddatur et ea quae Alexander cum sociis abstulerat et pax fiat. postquam multis verbis de pace concilianda *eg*erunt, surgit Amphimachus filius Priami adulescens fortissimus, malis verbis Antenorem adortus est et eos qui consenserant, increpare facta eorum, suadere potius educendum exercitum, inruptionem in castra faciendam, usque dum vincant aut victi pro patria occumbant. postquam is finem fecit, Aeneas exurgit, lenibus mitibusque dictis Amphimacho repugnat, ab Argivis pacem petendam magnopere suadet: Polydamas eadem suadet.

XXXVIII. Postquam dicendi finis factus est,

---

1 quid *L* | sibi l. f. dari *F* l. f. d. *G om. L* 2 eos *G* | commemorat *G* 3 defensoresque *LG* | Troiae Hectorem ceteros *om. L* | et natos *L* 4 esse *om. L* 5 remanere] restare *G* 6 fortissimum *L* | fuisset *G* 7 locrium *L* | quam plures *G* 9 et *L in marg.* metu, metuque *G* | suadere posse potius *G* (*om.* esse) 10 his et quae al. abstulit reddantur et *G* 11 tulerat *L* 12 multa uerba *G* | fecerunt *G unde scripsi* egerunt, satisfecerunt *L* 13 archimacus *L* | adoliscens *L* 14 malis (multis) *L* | adorsus est ant. *G* | ethos (e) qui (una) *L* et eos qui una consenserunt *G* 15 increpare eis *LG* | coepit *uulgo additur post* eorum | eorum et *G* 16 seducendum *L* 18 obcumbant *G* | his *LG* | *fort.* loquendi finem | exurgit lenis m. uerbis *G* 19 amphimacum refutat pacem pet. ab Ach. *G* 20 persuadet *L* | Polydamas eadem suadet *om. L* 22 finis dic. G.

Priamus magno animo surgit, ingerit multa m
Antenori et Aeneae. eos belli appetendi *auct*
fuisse, ut legati in Graeciam mitterentur, Antenor
quidem obiurgat, quia pacem *s*uadeat, cum ipse q
5 que legatus *i*erit et renuntiaverit se contumeli
tractatum esse et ipse bellum suaserit, deinde Aene
qui cum Alexandro Helenam et praedam eripue
quapropter certum sibi esse pacem non fieri. impe
que, uti omnes parati sint, ut cum signum dede
10 *e* portis inruptionem faciant, aut vincere aut m
sibi certum esse. haec postquam multis verbis d
hortatusque est eos, consilium dimittit, Amphimach
secum in regiam du*c*it dicitque ei vereri se ab
qui pacem suaserunt, ne oppidum prodant, eos
15 bere de plebe multos qui una sentiant, opus e
eos interfici. quod si hoc factum sit, se esse patri
defensurum et Argivos superaturum. simulque ro
ut sibi fidelis et obaudiens paratusque cum arm
sit, id sine suspitione posse fieri, postera die se
20 arce ita uti solet rem divinam facturum eosque
cenam vocaturum, tunc Amphimachus cum arm
inruptionem faciat eosque interimat. Amphimac

---

1 surrexit *L* | mala multa *L* 2 ductores *libri*, auct *Mercerius* | duct. app. b. f. in gr. mittendi legatos *G* 3 tenorem — suadeat *om. G* 4 persuadeat *L*, *scripsi* suade 5 Antenor *add. G post* quoque | redierit *libri*, *nos* ie renuntiauerit] non negauerit *L* 6 et suaserit belland esse *G* 7 eripuerat *L* 8 quapropt um esse *G* 9 ut hi ut *om. G* 10 e *addidi e coniectura*, *uidetur esse in F* eos *add. F* 13 in r. s. duxit dicit *G* duxit dixitque *nos* ducit dicitque 15 sentiunt *L* 16 eos *om. G* | si (*om.* quod) *G* | factum sit] fuerit *L* | esse *om. G* 17 *om. L* 18 audiens *L* obaudiens sit *G* | arm||||is *L* ad sit Sed id *L* sit idque *G* | ita f. p. *G* | *Quae sequuntur GF restitui.* postera — tunc] simulque suadet amphima se eos ad caenam peti. diuinamque rem facturum. et insidiis circumuenturum *L* 21 Amphimachus — interi *om. L.*

consilium eius approbat seque hoc facturum promittit. atque ita ab eo discedit.

XXXIX. Eodemque die clam conveniunt Antenor Polydamas Ucalegon Dolon, dicunt se mirari regis pertinaciam, qui inclusus cum patria et comitibus perire malit quam pacem facere. Antenor ait se invenisse quod sibi et illis in commune proficiat, quod quo pacto fieri possit dicturum, si sibi fides servaretur. omnes se in fidem Antenori obstringunt. Antenor ut vidit se obstrictum, mittit ad Aenean, dicit patriam prodendam esse et sibi et suis esse cavendum, ad Agamemnonem de his rebus aliquem esse mittendum, qui id sine suspitione curet, maturandum esse, animadvertisse *se* Priamum iratum de consilio surrexisse, quia ei pacem suaserit, vereri se, ne quid novi consilii ineat. itaque omnes promittunt, statim Polydamantem qui ex his minime invidiosus erat ad Agamemnonem clam mittunt. Polydamas in castra Argivorum pervenit, Agamemnonem convenit, dicit ei quae suis placuerint.

---

1 cons. eius adpr. *om. L* | seque hoc] se *L* 2 atque *om. L* ab eo discedit *F* ab eo discessit *L* discessit ab eo *G* 3 eodem *G* | die clam *om. L* | conuenerunt *G* 4 uacalegon *L* | Amphidamas *libri post* Ucalegon, philidamas *F*, *expunxi hoc nomen in quo nihil aliud nisi* Polydamas *latere puto* | dolos *L* 5 clausus *G* 6 mallet *LG* malit *AR* | facere] fieri *G* | ait si *L* 7 quid faciendum sit *add. G post* inuenisse | quod] cum *G* | in commune — sibi *om. G* | prospiciat et consolatio *L* 8 et *L* quod *H* | dicturum *B* datum *L* sibi *L* | fides servaretur] foret fides *G* 9 omnes ei f. antenorem obstr. *L unde nostrum scripsi*, o. in f. se obstr. *G* 10 ut *om. G* 11 dicens prod. esse urbem *G* 13 quid *L* qui id *edit. Venet.* 1499 quo id *G* | suspectione *L* | curet] fiat. Celerius *G* 14 dixit *add. G post* esse | se *e coniectura addidi* | iratum *om. L* 15 ei aperte de pace *G* 17 statimque *G* | his] suis *L* | inuidiose *L* 20 placuerunt *G*.

XL. Agamemnon clam noctu omnes duces in consilium convocat eadem refert, quid cuique videatur dicere imperat. omnibus placitum est, ut fides proditoribus servaretur. Ulixes et Nestor dixerunt se vereri hanc rem subire, Neoptolemus hos refutat, dum inter se certant, placitum est signum a Polydamante exigi et id ipsum propter Sinonem ad Aenean et Anchisen et Antenorem mitti. Sinon ad Troiam proficiscitur et quia nondum claves portae Amphimachus custodibus tradiderat, signo dato Sinon vocem Aeneae et Anchisae et Antenoris audiendo confirmatus Agamemnoni renuntiat. tunc placitum est omnibus, ut fides daretur iureiurando confirmaretur, ut si oppidum proxima nocte tradidissent Antenori Ucalegonti Polydamanti Aeneae Doloni suisque omnibus parentibus fides servaretur nec non liberis coniugibus consanguineis amicis propinquis, qui una consenserant suaque omnia incolumia sibi habere liceat. hoc pacto confirmato et iureiurando adstricto

---

1 nocte *L* | duces *om. G* 2 uocat *G* | quidquid *L* 3 dicere *L in marg.* | unde omnibus *L* 4 uereri se *G* 5 omnem rem *L* hanc temeritatem *G* | Neop. item eos *G* | hos *L* 6 dum *L in marg.* | certantur *L* 7 exiit *G* | psinonem *LG*, propter id i. *Dederichus* 8 et *om. G* | mittit *G* 9 portae *om. G* | cust. Amph. *G* 10 uoce *G* 11 anchise antenoris quoque *G* | confirmatur *G* 12 placuit omnibus *G* 13 fidem dari foedere firmari iure iurando stringi *G tum* cauere sibi ab his ut opp. *G* et capere de his sibi ut opp. *L* 14 tradidisset et *L* prodisset aut *G* | ypedamanti *L* ant. eneae ucalegoni phidamanti dolon *G* 15 Doloni suisque dolosuisque *L* 16 fides — non *om. G* 17 prop. am. *G* | qui *om. L*, quoque *G* 18 consenserant *L* coniurassent omnibus fidem prestari *G* | suaque causa omnia (incoloma *in marg.*) sibi h. l. *L* suaque sacra bona o. sibi incolonia h. *posse G* et *add. V* 19 hoc *om. L* | et *om. LG* | astr. *G*.

suadet Polydamas noctu exercitum ad portam Scaeam adducant, ubi extrinsecus caput equi sculptum est, ibi praesidia habere noctu Antenorem et Anchisen, exercitui Argivorum portam reseraturos eisque lumen prolaturos, id signum eruptionis fore. 5

XLI. Postquam pacta dicta demonstrata sunt, Polydamas in oppidum redit, rem peractam nuntiat dicit*que* Antenori et Aeneae ceterisque quibus placitum erat, ut*i* suos omnes in eam partem adducant, noctu Scaeam portam aperiant, lumen ostendant, exer- 10 citum inducant. Antenor et Aeneas noctu ad portam praesto fuerunt, Neoptolemum susceperunt, exercitui portam reseraverunt, lumen ostenderunt, fugam praesidio sibi suisque ut sit providerunt. Neoptolemus praesidium dat, Antenor eum in regiam 15 ducit, ubi Troianis positum praesidium erat. Neoptolemus in regiam inruptionem facit, Troianos caedit, Priamum persequitur, quem ante aram Iovis obtruncat. Hecuba dum fugit cum Polyxena, Aeneas occurrit: Polyxena tradit *se* ei, quam Aeneas ad patrem 20 Anchisen abscondit. Andromacha et Cassandra se

---

1 suadit *L* | sceam *G* 2 ibi *L* | capud *L* 3 h. ibi pr. *G* | noctu *om. G, add. ante* portam | ant. cum anchise *G* 4 exercitui Arg. *om. G add.* eos 5 eruptionis foris *L* irruptionis fore *G tum:* dicunt, qui ibi presto forent qui ad regem eos ducunt 6 Postquam] nusquam *L* | pacti *L* | dicta demonstrata] data *G* 7 factam *G* 8 dicit *G* de uita quoque *L, unde scripsi* dicitque | antenoris *L* | placitum] cautum *G* 9 ut hi *LG, scripsi* uti | in eam partem *L in marg.* ad eam partem muri *G* 10 p. sceam *G* 11 educant *G* introducant *F* 13 fugae praesidium *Mercerius* 14 ut esset *Mercerius* 16 ubi — erat *om. G* 17 cedit *G* 18 ante aram iovis *L in marg. antea* in terram 19 haecubac. p. d. f. eneam incurrit. polyxenam ei tradit. Eneas *G* 20 p. tradidisset ei *L* | se *addidi* | quem *L* 21 anchisen eam absc. *G* | in edem m. se occ. *G*.

in aede Minervae occultant. tota nocte non cessant Argivi devastare praedasque facere.

XLII. Postquam dies inluxit, Agamemnon universos duces in arce convocat, diis gratias agit, exercitum conlaudat, omnem praedam iubet in medio reponendam, quam cum omnibus partitus est simulque consulit exercitum, an placeat Antenori et Aeneae et his qui una patriam prodiderint, fidem servari. exercitus totus conclamat placere sibi. itaque convocatis omnibus sua omnia reddit. Antenor rogat Agamemnonem, ut sibi loqui liceat: Agamemnon dicere iubet. principio omnibus Graiugenis gratias agit simulque commemorat Helenum et Cassandram pacem semper patri suasisse, Achillemque suasu Heleni sepulturae redditum fuisse. Agamemnon ex consilii sententia Heleno et Cassandrae libertatem reddit. Helenus pro Hecuba et Andromacha Agamemnonem deprecatur commemoratque semper ab his esse dilectum. etiam his ex consilii sententia libertas concessa est. interea praedam omnem exer-

---

2 praedamque *R* | exportare *G* 3 dies *om.* *G* | luxit *L* illuxit L^2 | omnes *G* 4 arce Mineruae *G* | ait *G* 5 in medium *G* 6 reponendam quem cum *L* referri ait se pariter cum *G* | partiturum satisque facturum *G* 7 simulque *om.* *G* | et *om.* *G* 8 et his *et* una *om.* *L* | prodiderant *G* | quod ipsi ductores in clamdestino confirmauerunt *add.* *G ante* fidem seruari 9 sibi *L in marg.* | conuocatisque omnibus uniuersa quae sua erant reddiderant *L* 11 dicere *G* | placeat *L* 12 pr. antenor gr. grai. omn. *G* | gra||||||| *L* 13 helenam *G* | cassandra *L* 14 semper p. bellum (*om.* pacem) *G* | achillen *G* | suasu — fuisse] sepulturae reddi helenum effecisse et omnia helenum scire *G* 16 consilio sententiae *G* 17 reddidit *G* | helena *F* | hel. rogare pro andr. agam. et pro hecc. coepit *G* 18 deprecatur *om.* *G* | commemorans semper ab h. d. (*om.* esse) *G* 19 dilectum *F* | etiam — interea] Agamemnon ad consilium refert. placuit illis libertatem reddi suaque omnia *G* 20 *exercitui om.* *G*.

citui ut decuit divisit, diis gratias egit, hostias immolavit. quinta die domum reverti constituunt.

XLIII. Ut dies profectionis advenit, tempestates magnae exortae sunt et per aliquot dies remanserunt. Calchas respondit inferis satis factum non esse. Neoptolemo in mentem venit Polyxenam cuius causa pater eius perierat, in regia non esse inventam. Agamemnonem poscit conqueritur, exercitum accusat, Antenorem accersiri iubet imperatque ei, ut inqu*ira*t eam inventamque ad se adducat. Antenor ad Aeneam venit et diligentius quaerit, ut, priusquam Argivi proficiscantur, Polyxena Agamemnoni praesentetur. Polyxenam ab eis absconsam invenit, ad Agamemnonem adducit: Agamemnon Neoptolemo tradit, is eam ad tumulum patris iugulat. Agamemnon iratus Aeneae quod Polyxenam absconderat eum cum suis protinus de patria excedere iubet. Aeneas cum suis omnibus proficiscitur. Agamemnon postquam profectus est, Helena post aliquot dies maesta magis quam quando venerat domum reportatur cum suo Menelao. Helenus cum Cassandra sorore et Andro-

---

1 ut decuit] aequaliter *G* | cuncti eum collaudauerunt *add. G post* divisit | gratias egit *om. G* | immolauit] et uota soluunt *G* 2 et quinta die uniuersi constituunt *L* quando debeant domum reuerti constituunt *G* 3 tempestas magna exorta est *G* 5 Chalcas ex augurio *G* | non esse sat. *G* 6 mente *G* 7 eius *om. G* | non *L sup. lin.* | esse in r. *G* 8 conquiritur *L* | incusat *G* 9 arcersire *L* | imperat *G* | perquirat illam *G* inquaesitam *L*, *scripsi* inquirat eam 10 inventamque ad se *om. G add.* et | Antenor] is *G* 11 quaesiuit *G* | prius quam] quam primum *G* 12 Pol. Ag. praes. *om. L* 13 ibi absconditam *G* | ad] et *L* 14 Agam. — iugulat *om. G* | tradidit *L* 16 clam *add. G post* quod 17 patria discedere (*om.* de) *G* | cum omnibus suis nauibus *G* 19 mesta magis quam ante quod acerrimam *L* m. m. q. alacris *G* m. m. et acerrima q. quando uenerat *B* 20 domui *G* 21 Helenus — matre] H. cum casandra heccuba et andromacha *G*.

macha Hectoris fratris uxore et Hecuba matre Cherronensum petit.

XLIV. Hactenus Dares Phrygius mandavit litteris, nam is ibidem cum Antenoris factione remansit. pugnatum est annis decem mensibus sex diebus duodecim ad Troiam. ruerunt ex Argivis, sicut acta diurna indicant quae Dares descripsit, hominum milia DCCCLXXXVI et ex Troianis ruerunt usque ad oppidum proditum hominum milia DCLXXVI. Aeneas navibus profectus est, in quibus Alexander in Graeciam ierat, numero viginti duabus: quem omnis aetas hominum secuta est in milibus tribus et quadringentis. Antenorem secuti sunt duo milia quingenti, Helenum et Andromacham mille ducenti.

---

1 chersunesum *G* chaeronenson *L* 2 petiit *G* 3 actenus *G* | litt. mand. *G* 4 grecis *add. F* 5 decem et *L* | VII *G* 6 acta et d. *L* 7 dimisit conscripta *L* perscripsit *G* 8 DCCCLXXXVI h. m. (*om.* et) *G* 9 perierunt ex troianis *F* | circiter DCLXXVI m. h. *G* 10 in *om.* *G* 11 ierat] nauigauerat *G* | numero] cum nauibus *L* | uiginti duabus] CC *L* | quem omnibus has circiter secuta sunt tria milia CCCC hominum antenorem secuta *G* 13 duo milia] IID *G* 14 mille ducenti] ICC ti *G*.

hucusque historia daretis perscripta fuit. ExPLICIT DESTRUCTIO TROIAE *G*.

INDEX LATINITATIS.

Pagina et versus.

A Priamo, *a parte Priami* 32, 6
ab his profectus, *inde* 4, 16
abductio Hesionae 6, 20
abicere verba, *contemnere* 29, 2
absconsus 51, 13
accedere *locum* 11, 12 20 13, 21 ad locum 5, 6 24, 8
accersiri ad pugnam 42, 8
accipere aliquid aequo animo 31, 8 aliquem male 36, 7 accepto dolore 30, 9 44, 14
accommodare se, *coniungere* 4, 15
accusativus cum infinitivo. pro eo quia: audivit quia hostes parati sunt 19, 16 quod: suspectum videtur quod tam longum tempus postulassent 27, 25
acerrimus in armis 16, 11 in bello 16, 29
acta diurna 52, 6
ad voluntatem alicuius 3, 2 ad Phrygiam venit 3, 18 ad Phthiam profectus est 4, 20 eat ad Troiam 4, 22 ad Helaeam oppidum venisse 12, 17 *etc.*
adeptus, *passive* 9, 4
adesse alicui ad auxilium 22, 12
adiuvaturus 21, 17
administrare imperium 31, 14
admovere navem ad portum 3, 18
adoriri aliquem malis verbis 45, 14
adplicare classem ad oppidum 20, 18
advenae ductores 45, 4
adventare navibus ad litora 3, 25
ex adyto respondetur 19, 19 20, 4
aequale corpus 17, 9
aetas hominum omnis, *homines omnium aetatum* 52, 12
album corpus 16, 6
alloquio aliquem mitigare 13, 4
in ancipiti est libertas 34, 7
animam amittere 41, 15
animum dirigere in aliquem 30, 2
appetere bellum 46, 2
approbare consilium 47, 1
aquilinum corpus 15, 1 14 16, 15
architectus 3, 1
ardore conpulsus 33, 4
aspicere ut filiam 43, 10
auferre Colchis 2, 12 inde 2, 8
ex augurio respondere 20, 13 36, 23
aurea pellis 3, 4 inaurata p. 2, 7 11
austerus vultus 16, 20
Belligerare 2, 3
bellum, *proelium* 16, 20 30, 15 44, 1
blaesus 15, 1 16, 25
Caesii oculi 16, 13

calidum cerebrum 16, 21
candidus homo 15, 1 8 16 16, 1 22
cedere seditioni 31, 4
certus Patroclus 16, 13 certum est mihi 46, 8 11
circuitio vigiliarum 25, 15
circumactus annus 34, 9
circumdare murum cum exercitu 44, 18
clam noctu 23, 15 48, 1
clamosus Diomedes 16, 21
classes, *naves* 13, 25 classis militum 20, 5
cogere in pugnam 38, 24
collectivum sequente plurali: exercitus qui repeterent 8, 13 consilium. qui postulaverunt 45, 1
commeatus frumenti 21, 17
commendare memoriae 1, 11
commercium praedae magnum 21, 20
commotus dolore 4, 24
commune periculum 3, 23 in commune proficit 47, 7
commutatio imperii 31, 15
concitare oppidum 29, 11
conclamat populus 10, 23 exercitus 50, 9
condicere, *constituere* 41, 5
confidere in deorum benignitate 9, 4
coniungere filiam hosti 33, 21
conlaudare aliquem 4, 26
conliditur proelium 30, 5
conparuisse nusquam 14, 4
conpositus membris 16, 2
conscius formae 12, 14
consecutio temporum: suadet ut mitterent 19, 13 hortatur ut fortiter pugnarent neque desisterent 27, 2 suspectum videtur quod postulassent 27, 25 mittit ut peterent 28, 14 hortatur ut vindicaret 40, 15 *ut sit* providerunt 49, 13
consiliarius 16, 23
consilium convocare 20, 22 42, 3 48, 2 cogere 37, 15 inire 40, 13 47, 16 dimittere 46, 12 in consilio esse 23, 13 in consilium convocare 26, 2 27, 22 48, 2 vocare 35, 9 fortis cum consilio 15, 11 ex consilii sententia 28, 16 37, 23 50, 19
in conspectu alicuius ambulare 12, 15
ad constitutum venire, *ad locum const.* 41, 7
consulto res geritur 22, 11 *etc.*
constructio mutatur: Helena — placuit ei eo ire 12, 10 legatos ad Mysiam ceterisque locis mittunt 24, 2 *minus usitata:* graviter tulerunt crudelitatem Laomedontis sic se ab eo tractari 4, 1 simul timebant multitudinem barbarorum, ne obprimerentur 4, 3 mirabatur classem regiam quo tenderet 11, 21 fugam praesidio sibi suisque ut sit providerunt 49, 13
contritus metu 45, 9
crispatus bene 16, 10
crispus Hector 15, 1 crispa coma 16, 17
cum clamore 39, 2 Teuthras cum exercitu superveniunt 21, 2 ille pariter cum Aiace Locro non cessant eum persequi 26, 11 Achilles cum Antilocho veniunt 41, 8 Achilles cum Antilocho impetum faciunt 41, 11
curare vulneratos 27, 15 saucios 28, 4 vulnus 40, 1 aliquem 43, 10
in curatione mori 28, 19
Dapsilis 16, 5 12 14
dare tempus 5, 3 12, 20

datio signi 25, 16
de Graecia venire 3, 22 de Graecia redire 9, 4 de Graecia sibi uxorem adducere 9, 19 10, 17 de sanguine suo esse 25, 2 de Hesiona natus 25, 3 multos duces de Troianorum numero 29, 18 plures de Graecorum numero 30, 4 de his aliquos 26, 5 de bello redire 30, 15 39, 6 21 de consilio surgere 47, 14
debellare Graeciam 10, 11
deducere hostium manus 23, 17
deductum corpus, *gracile* 14, 15
defendere iniurias 4, 13 13, 27
deferri, *vehi* 7, 15
deflere aliquem 35, 7
degere vitam in otio 10, 18
demonstrare, *exponere* 3, 15
depraedari mulieres 12, 25
desiderare aliquem 43, 12
desiderium exponere 27, 22 prosequi 30, 21
devastare, *absolute* 35, 19 exercitum 43, 22
diei tempus 38, 25 dies *semper est feminini generis* exc. 47, 3
digiti prolixi 16, 3
digna pellis virtute 2, 7
dimensio librarum ponderumque 25, 16
dimittere Orco 26, 9
dirigere animum in aliquem 30, 2
diripere cives 5, 25
discedere de finibus 7, 6 de insula 7, 13
discordia cum minima 35, 11
disponere, *constituere* 9, 15 12, 13 13, 2
divinus Calchas 20, 2
dolore accepto 30, 9 44, 14
ducatores 22, 13
dum, *dummodo* dum hostes ulciscantur 31, 9
Edicere voluntatem 10, 14
educere, *scilicet navibus* 5, 7
efferre aliquem magnifico funere 25, 9 40, 9 41, 20
eicere regno 2, 16 de finibus 3, 27
eligere, *conscribere* 11, 8
ellipsis: deest esse 4, 10 14 10, 18 *etc.* esset 1, 13
eo facto 34, 17 44, 16
eripere aliquem ex acie 24, 20
eruptio 49, 5
escensionem facere 23, 17
excedere de finibus 3, 26 de patria 51, 17
excursionem facere in terram 24, 9
excusatum habere aliquem 38,3
excutere, *equo* 39, 17
exercere vitam 8, 22 exercitum 32, 19
exigere signum 48, 7
eximere sagittam, *extrahere* 43,1
exinde 41, 13
exire de navi in terram 3, 20 ad Troiam 23, 15 foras 44, 18 indutiae exeunt 31, 16 42, 14
expectare, *spectare* 25, 21
expoliare fanum 12, 27
extremum exitium 10, 17
exurgit Aeneas 45, 18
Facere iniurias 2, 6 4, 3 6, 19 7, 18 *etc.* praedam 5, 21 21, 1 voluntatem suam, *sibi obtemperare* 8, 12 seditionem 25, 12 portas Ilio 6, 13 multitudinem ibi esse 6, 9 pericula fieri 36, 9 fortiter faciens 41, 16 eo facto 34, 17 44, 16
facies pura 14, 14
facultas loquendi, *venia* 45, 1
figere femur alicuius iaculo 29, 22 latus nudum 42, 19 figere animum 33, 3

figuratus bene 14, 15
firmare pacem inter se foedusque 40, 19
foedus sancire 33, 22
funerare mortuos 27, 15 28, 21 38, 20
Gerere proelium 34, 16
gratiam referre, *illecebras* 12,20
Hinc et inde 27, 9 28, 18
honesto corpore 16, 20
horrescere, *timere* 10, 11
hospitio recipere 7, 1 21, 7
Imperator et dux 13, 23
inaurata pellis 2, 7 11
increpare Andromacham 29, 6 facta 45, 15
inde a Troianis 13, 12
indicativus loco coniunctivi: ab his qui cum exercitu venerant 6, 19 quia — occidit 26, 5 eo quod Polyxenam valde amabat 36, 6 sicut Hector fuit 36, 19 quod Argivi petunt 37, 19 quod est ante portam 40, 20 universa quae patris erant 42, 9 quam pater eius fuit 45, 6 ea quae Alexander abstulerat 45, 10 qui pacem suaserunt 46, 14 ita uti solet 46, 20
indicere bellum alicui 13, 19 22, 8
indutias petere mensibus VI 28, 15 triginta dierum 28, 21 in duos menses 35, 25 37, 14
infinitivus post complura verba: duces in pugnam prodire coegit 27, 7 militum multitudinem ibi esse fecit 6, 9 si cui displiceret bellum geri 10, 13 imperat dicere 36, 14 37, 18 eum revocare mandat 29, 14 placere sibi Alexandrum in Graeciam *mitti 10,* 7 omnibus placitum est indutias dare 28, 2 omnibus placitum est debere fieri 37, 18 placitum est signum exigi 48, 6 (placitum est ut fides servaretur 48, 3 12) rogant eum in consilio esse 23, 13 rogent eum in bellum prodire 36, 3 Hector bellum geri suadebat 9, 20 Palamedes suadet et rationem reddit luce in Troiam escensionem fieri oportere 23, 15 dicere suadet 35, 14 bellum geri suadebat 36, 23 *etc.* videri sibi exercitum in Graeciam mitti 8, 12
ingerere mala alicui 46, 1
inpatiens 16, 21
inponere in navem 3, 11 13, 2
inpressionem facere in aliquem 34, 12 21 37, 9 *etc.*
inprudentes, *securi* 5, 12
inrisui habere 8, 14
inruptionem facere 45, 16
insinuare, *indicare* 22, 14
instaurare murum 32, 20
instructio exercitus 25, 17
insultare alicui 39, 4
insurgit proelium 34, 13
intellegere voluntates, *cognoscere sententias* 5, 1
intellegentia sua aliquem iuvare 20, 6
sine intermissione 27, 12 39, 4
interventus alicuius 39, 19
intrare in portum 3, 21
invadere fanum 12, 23
iracunde saevire 39, 3 iracundum proelium 24, 18
iubatus 16, 10
iubere alicui 45, 2 praedam reponendam 50, 6 (classem conparandam decreverunt 13, 23)
Lamentari aliquem 30, 16 35, 6
in latinitatem transvertere 1, 8

ad latitudinem 24, 7
legere milites 9, 25
ludi funebres 31, 2
Magnifice sepelire 21, 15 magnifico funere efferre 25, 9 40, 9 41, 20
magnus 4, 18 animo magno 15, 3
male vulneratus 31, 21 male accipere 36, 7
malis verbis aliquem adoriri 45, 14
mandare memoriae 1, 3 litteris 52, 3
mandata ad Hecubam ferenda dat 33, 7
mane facto 26, 6
media statura 16, 18
mediocris statura 15, 17 16, 8 17, 5
minus pugnare, *non* 36, 6
monstrare, *exponere* 10, 2
mora non est quo minus 10, 24
muliebria verba 29, 2
munitio castrorum 25, 15
myrteus capillus 16, 12
Nati 45, 3
navem conscendere 6, 22 7, 14 24 14, 2 ascendere 7, 6
nec non 48, 16 nec non et ipsum 37, 9
negotium, *mandatum* 42, 10
nisi: nec destitit nisi eum occideret 30, 10
nota inter duo supercilia 14, 17
nudus, *inermis* 42, 16 nudum latus 42, 19
Ob hoc 7, 13 10, 3 21, 10 ob id 8, 23 10, 3 36, 5 ob quod 9, 21 ob causam recuperationis 13, 11
obaudire dicto 3, 26 dicto obaudiens 24, 6
obsidere circa murum 43, 6
obunco naso 16, 22
occurrere ex insidiis 41, 10
oculi caesii 16, 13 clari 15, 15 hilares et nigri 15, 12 micantes 15, 18 pulcherrimi 15, 9 rotundi 17, 1 venusti 16, 2 17, 9
odiosa in amore vita 33, 4
omni homini, *omnibus hominibus* 2, 5 omnis aetas hominum, *homines omnium aetatum* 52, 12
operam suam polliceri alicui 4, 26
optimus facie 9, 11 optima crura 14, 16 optimi pedes 16, 3
ordinare regem 21, 14
ordo rei gestae 13, 9
ornatus paratusque 13, 25 31, 17
os hilare 16, 18 pusillum 14, 17 rotundum 15, 17 venustum 16, 9
ostendere studia sua 25, 14 ingenium 31, 12
Pacifice discedere 22, 4
pacta confirmare 48, 19 49, 6 quo pacto, *quare* 25, 4
paratus ad proeliandum 4, 5 omnibus 4, 19 cum armatis 46, 18
parere praeceptis 10, 25 mandatis 20, 26 paruerunt, *venerunt* 23, 6
patiens Machaon 17, 5
pectorosus Achilles 16, 9
per ignorantiam opprimi 6, 9 per se moram non esse 10, 24
pergere ad oraculum 19, 19
periclitatur libertas 36, 9
pernicibus membris 15, 2
persequi bello 8, 2 iniurias 13, 22
perseverare classem mittere 11, 4
plagis occidere 40, 2 confodere 41, 14

planctus femineus 29, 10
plangere 25, 8
plebs, *milites gregarii* 28, 12 46, 15
ad pollicitum reverti 2, 17
postulare Graios 7, 3 ab his 7, 16
praeficere imperatorem 31, 6
praescius futurorum 15, 18
praesentari 51, 12
praesidia habere 49, 3 fugae 49, 14
princeps rei 8, 15 9, 2 principes defensores 45, 3
principatum habere super 42, 7
priores Graeci laesi fuissent 7, 22
pro aetate valens 15, 7
proferre arma 29, 7 lumen 49, 5
progenitus a 21, 6
prohibere a terra 4, 14
proicere feris et volucribus 41, 17 proiecto ad genua Astyanacte 29, 13
prolixi digiti 16, 3
pronomen possessivum pro reflexivo 4, 2 6, 21
propter *postpositum* 48, 7
prosequi desiderium 30, 22 aliquem ululatu 43, 8
prosilire in pugnam 29, 20
protegere clipeo 21, 4 26, 14
protendens filium ante pedes Hectoris 29, 9
provocare ad proelium 43, 14 44, 1
pugnando occiditur 32, 2
pusillum os 14, 17
Quadratus homo 15, 11 16, 14 19
quia *loco accusativi cum infinitivo:* audivit quia hostes parati sunt 19, 16
quid venerit, *cur* 4, 24 7, 2 *12, 6*
quod *loco accusativi cum infinitivo:* suspectum videtur quod tam longum tempus postulassent 27, 25 quod cum 12, 25 21, 11 quod ubi 5, 8 13 12, 13
Recedere a terra 4, 6
in recenti 14, 1
recipere secum aliquem 20, 12
recta crura 16, 3
recuperatio Helenae 13, 11
redigere exercitum in urbem 24, 14
referre visum 29, 2
reformare 1, 6
rem divinam facere 12, 12 19, 21 46, 20
remanserunt tempestates 51, 4
renovare moenia 28, 3
repetere proelium 25, 23
reportari domum, *redire* 51, 20
reserare portam 49, 4 13
revocare, *retinere* 29, 10 14 pugnam 26, 23
ruere, *mori* 52, 6 9
rufus 15, 11 18 16, 8
rumor currit per Graeciam 3, 3
Saevitur acriter 38, 8
sancire foedus iure 33, 22
satis sibi esse 31, 9 satis Troianis facere 10, 5 11, 14 22, 3 inferis satis factum non esse 51, 5
sauciare aliquem vulnere 39, 21
secundum Boeotiam iter fecit 7, 7
sepulchrum facere alicui 41, 20
in servitute habere 7, 10
si, *num:* rogat, si cui quid placeat 19, 11 mittit, si velit Helenam reddere 20, 23
signum eruptionis 49, 5
simul, *simulac* 41, 9
solvere classem 13, 2 20, 12 16 navem 14, 3 24, 7

in somnis 9, 6 in somnis videre 28, 24 29, 12
speciosus, *pulcher* 9, 9 10
stabilitum Ilium 6, 15
diu stando pugnandoque cadit 31, 21
stomachosus Neoptolemus 16, 25
strabus Hector 15, 2
studia sua ostendere 25, 14
suasu Heleni 50, 14
suavi voce 15, 1
sub regno esse 2, 3
subpetias venire 24, 22 26, 13
subportare commeatus 24, 3 frumentum 32, 14
subsistere, *in urbe manere* 43,15
succidere materiem 10, 27
non sufficere mortuos sine intermissione funerari 27, 12
summissis capillis 29, 8
supercilia iuncta 17, 8
superciliosus 17, 1
supervenit tempus 3, 8 11, 7 *et saepissime*
surgit clamor 30, 8 surgere de consilio 47, 15
Tanto tempore, *tam longo temporis spatio* 34, 6 36, 9 (tam longo tempore 37, 16) tanta pericula 36, 8
tempus anni 3, 8 *etc.* tempus expectare 6, 15
tota Graecia conveniant, *per totam Graeciam* 13, 24
tractare contumeliose 4, 10 6, 2 7, 24 10, 6 honorifice 43, 9
trahere aliquem ex proelio 39, 18
transferre 1, 5
transfigere alicui collum 34, 19 Menelai femur 26, 11
transit maior pars diei 35, 19 diei tempus 38, 25
transvertere in latinitatem 1, 8
Valentibus membris 16, 7 10 14
validissime amare 2, 4
ubi 2, 9 3, 18 22 5, 2 7, 23 *etc.* hoc ubi 5, 24 7, 4 quod ubi 5, 8 13 12, 13
ad verbum transvertere 1, 8 Priami verbis se ad eum missurum 40, 19
vereri ab aliquo ne 46, 13
vexatus, *vulnere* 39, 9
vice alterna 43, 6
vigilias agere alterna vice 43, 6
virilis mens 15, 15
viriosus 16, 25 17, 6
virtutis cupidus 15, 8
ultro citroque 32, 9
una ire 3, 6 9 proficisci 4, 10 sentire 46, 15 consentire 48, 7
unde, *quare:* unde oportere pacem fieri 34, 7
vocare ad cenam 46, 21
voluntatem suam facere 8, 11 sua voluntate esse factum 32, 17
usque dum Penthesilea superveniret 43, 16 u. d. Menelaus veniat 44, 3 vincant aut occumbant 45, 17
ut *saepissime usurpatur* 6, 7 8, 6 13, 15 7, 20 6, 16 2, 9 26, 12 27, 11 *etc.*
utensilia, *res bello necessariae* 10, 22
in vulgus, *publice* 34, 4
utrique occurrentes aspexerunt se invicem, *uterque* 11, 22 utrique se invicem remuneraverunt 25, 5

INDEX NOMINUM ET RERUM.

Acamas e Thracia Troianorum dux 22, 19
Acamas Thesei filius 24, 4 32, 12
Achaia patria Castoris et Pollucis 7, 14
Achilles ex Phthia 18, 12 describitur 16, 9 Delphos mittitur ad oraculum consulendum 19, 15 cum Telepho proficiscitur ad praedandam Mysiam, Teuthrantem vulnerat 20, 27 totum exercitum Troianorum in fugam convertit 24, 13 Patroclum necatum plangit, ludos funebres ei facit 25, 8 Euphemum Hippothoum Pylaeum Asteropaeum occidit 26, 21 item Lycaonem et Phorcyn 28, 11 ab Hectore vulneratur, eum interficit, a Memnone vulneratur 30, 9 Polyxenam adamat 33, 2 de nuptiis eius cum Priamo agit et pacem suadet 33, 14 pugnare abnegat 36, 3 promittit se milites suos Graecis auxilio missurum 37, 24 a Troilo et Memnone vulneratus utrumque necat 39, 17 ab Alexandro vulneratur, ex insidiis necatur, sepultura, ludi funebres 41, 14
Achivi 24, 24 26, 7
Admetus pater Pheris 32, 1
Adrastus de Zelia Troianorum dux 22, 15
Adrestia urbs 23, 4
adytum, e quo respondetur 19, 19
Aeneas princeps Troianorum 8, 4 23, 8 describitur 15, 10 Amphimachum et Nireum occidit 26, 20 ab Antenore certior factus de patria prodenda 47, 10 urbe capta Polyxenam abscondit 49, 20 patria excedere iussus ab Antenore Troiam relinquit cum viginti duabus navibus 52, 10
Aesculapius pater Podalirii et Machaonis 18, 10
Aeson frater Peliae 2, 1
Aethiopia 23, 3
Aetolia 18, 2
Agamemnon ex Mycenis 17, 12 imperator creatur 13, 23 describitur 16, 6 Apollinem de bello consulendum suadet 19, 13 Dianam Aulide placat 20, 15 Protesilaum magnifico funere effert 25, 9 imperium ei derogatur 31, 4 legatus in Mysiam mittitur 32, 11 in imperium restituitur 35, 15 a Troilo vulneratur 37, 9 Troiam relinquit 51, 20

Agapenor ex Arcadia Graecorum dux 19, 5
Aiax Telamonius de Hesiona natus 25, 1 describitur 16, 16 e Salamina Graecorum dux 17, 17 A. et Hector invicem se remuneraverunt 25, 5 Alexandrum, a quo vulneratus est, occidit sed ipse moritur 42, 19
Aiax Oileus Graecorum dux 18, 4 describitur 16, 14 A. et Menelaus Alexandrum persequuntur 26, 11
Alexander Priami filius 6, 3 hortatur ut classis in Graeciam mittatur 9, 1 exercitui praeficitur 11, 9 Helenam rapit 12, 23 describitur 15, 8 Troianorum dux 23, 8 Menelai femur sagitta transfigit 26, 10 Palamedem vulnerat 34, 19 Achillem vulnerat 41, 14 Antilochum interficit 41, 14 corpus Achillis feris et volucribus proici iubet 41, 16 Aiacem vulnerat, ut e vulneribus moriatur, ipse ab Aiace necatur: sepultura 42, 18
Alizonia 23, 5
Amazones 43, 16
Amphimachus ex Caria Troianorum dux 22, 16
Amphimachus Graecorum dux 18, 15 ab Aenea occiditur 26, 20
Amphimachus Priami filius ad bellum continuandum exhortatur 45, 13 Priamo promittit se Aiacem et Antenorem interfecturum esse 47, 1 claves portae habet 48, 9
Amphius de Zelia Troianorum dux 22, 15
Anchises princeps Troianorum 8, 4 48, 8
Andromacha Priami filia 6, 4 describitur 15, 15 ut Hectorem a pugna retineret Astyanactem filium ante pedes eius protendit 29, 9 in templo Minervae se occultat 49, 21 libertas ei redditur 50, 20 Troia capta cum Heleno Cherronensum petit 52, 1 14
Anius iubetur exercitui commeatum subportare 24, 4
Antenor legatus in Graeciam mittitur 6, 16 principes Graecorum adit, Priamum ad bellum exhortatur 8, 2 describitur 15, 12 ut Helena Graecis reddatur suadet 45, 10 cum aliis ad patriam prodendam coniurat 47, 3 Troiae remanet 52, 4
Antenorea porta Troiae 6, 14
Antilochus filius Nestoris ab Alexandro occiditur 41, 13
Antiphus Graecorum dux ex Calydna 18, 5 ex Elide 18, 15 ab Hectore interficitur 28, 10
Antiphus e Maeonia Troianorum dux 23, 2 a Diomede occiditur 26, 22
Apollinis fanum in insula Cytherea 12, 12 oraculum Delphicum 19, 13 A. Thymbraeus 40, 20
ara Iovis 49, 18
Arcadia 19, 5
Arcesilaus e Boeotia Graecorum dux 17, 14 ab Hectore interficitur 26, 1
Archelochus e Thracia Troianorum dux 23, 4
Argi 12, 1 13, 7 19, 2
Argisa 18, 16
Argivi 20, 4 52, 6

Argo navis Argonautarum 3, 11
Argonautae 3, 17 22, 4 Troiam profecti sunt 20, 17
Argus aedificator navis Argonautarum 2, 13
Ascalaphus ex Orchomeno Graecorum dux 17, 15
Ascanius e Phrygia Troianorum dux 23, 1
Asia semper in desidia fuit et ob id classem non habuit 8, 22
Asius de Phrygia Troianorum dux 22, 16
Asteropaeus ex Paeonia Troianorum dux 23, 1 ab Achille occiditur 26, 21
Astyanax Hectoris filius 29, 9
Athenae 17, 11 23, 11 portus 13, 26 ibi historia Daretis inventa est 1, 1 ibi Homerus pro insano habitus 1, 15
augurium 20, 13 36, 23
Aulis, eo Graeci revertuntur 20, 14
Boëtes ab Hectore interfectus 25, 26
Boeotia 7, 7 17, 14
Briseida describitur 17, 7
Bucolion princeps Troianorum 8, 5
Buprasion 17, 19
Calchas Thestoris filius vates 20, 1 Calchantis responsum 36, 23 51, 5
Calydna 18, 5
Caria 22, 16
Cassandra Priami filia 6, 4 infortunium vaticinatur Troianis bellum cum Graecis gesturis 11, 2 a Priamo includitur 13, 15 describitur 15, 17 Troia capta in templo Minervae se occultat 49, 21 *libertate* donatur 50, 16 cum Heleno Cherronensum petit 51, 21
Castor cum Hercule Troiam expugnat 4, 15 rex Achaiae 7, 15 C. et Pollux evanuerunt 14, 4 describitur 14, 13
Cherronensus 52, 1
Ciconia 22, 18
Clytemestra 11, 24
Colchi, eo accedit Iason cum sociis 2, 7
Colophonia 22, 15
Cormum 23, 9
Creta 18, 6
Cupesus de Larisa Troianorum dux 22, 18
Cyphus 19, 3
Cytherea insula 11, 19 12, 10
Dardani 14, 12 Dardania porta Troiae 6, 14
Dares Phrygius scripsit de bello inter Graecos et Troianos gesto, fide dignissimus 1, 11 militavit usque ad Troiam captam 14, 9 urbe capta Troiae remansit 52, 4
Deiphobus Priami filius 6, 3 Alexandri consilium probat 9, 13 describitur 15, 4 exercitui praeficitur 23, 7 a Palamede obtruncatur 34, 12
Delphis oraculum erat Apollinis 19, 13
Demophoon Thesei filius 24, 4 32, 12
Dianae fanum 12, 3 12 20, 7
Diomedes ex Argis Graecorum dux 13, 21 19, 1 describitur 16, 19 Antiphum et Mesthlem occidit 26, 22 legatus cum Ulixe ad Priamum mittitur 20, 25 27, 13 cum Ulixe et Nestore ad Achillem 36, 2 a Troilo vulneratur 37, 8

Diomedes rex Mysiae Teuthranti regnum tradit, ab Hercule interficitur 21, 8
Diores 17, 19 ab Hectore interfectus 26, 19
Dolon noctu legatis Ulixi et Diomedi occurrit 27, 18 coniurat ad patriam prodendam 47, 4
Elephenor ab Hectore interfectus 26, 19
Elis 18, 15
Epistrophus ex Alizonia Troianorum dux 23, 5
Epistrophus ex Phocide 17, 16 ab Hectore interfectus 26, 18
equi caput sculptum in porta Scaea 49, 2
Eumelus ex Pheris 18, 8
Euphemus e Ciconia Troianorum dux 22, 18 ab Achille occiditur 26, 21
Euphorbus pater Panthi vates Troianorum 10, 16
Europa bellicosos homines habet 8, 21
Euryalus 13, 20 ex Argis Graecorum dux 19, 1
Eurypylus ex Ormenio Graecorum dux 18, 14
Glaucus e Lycia Troianorum dux 22, 17
Graeci bellum contra Troianos decernunt 13, 19 Athenas conveniunt 17, 11 Aulide solvunt, Tenedon veniunt 20, 14 Troiam appelluntur 24, 8 castra muniunt 32, 17 Troia capta tempestatibus retinentur 51, 3 numerus occisorum 52, 8
Guneus ex Cypho Graecorum dux 19, 3
Hector filius Priami 6, 3 8, 15 describitur 15, 1 imperator exercitus *Troianorum* 23, 7 Protesilaum interficit 24, 10 Patroclum Merionem interficit, a Menestheo vulneratur 24, 23 Boetem Arcesilaum Prothoenorem occidit 25, 26 item [Orcomeneum] Ialmenum Epistrophum Schedium Elephenorem Diorem Polyxenum 26, 18 Phidippum et Antiphum 28, 10 Polypoetem 30, 5 Idomeneum Leonteum Sthenelum Iphinoum vulnerat 29, 21 ab Achille interficitur 30, 10 solemniter sepelitur 31, 1 ad eius sepulchrum Troiani cum anni dies esset proficiscuntur 32, 22
Hecuba uxor Priami 6, 3 describitur 15, 14 Achilli insidias parat 40, 13 cum Polyxena fugit 49, 19 rogatu Heleni libertatem accipit 50, 20 Troia capta cum Heleno Cherronensum petit 52, 1
Helaea oppidum in insula Cytherea 12, 11
Helena ab Alexandro non invita rapitur 12, 23 describitur 14, 15 honorifice tractatur non solum ab Alexandro sed etiam a Priamo et Hecuba 43, 10 cum suo Menelao domum reportatur 51, 20
Helenus Priami filius 6, 4 Troiae interitum vaticinatur 9, 16 describitur 15, 4 libertate donatur, pro Hecuba et Andromacha deprecatur 50, 17 Troia capta Cherronensum petit 51, 21 multi eum sequuntur 52, 14
Hercules pater Telephi 21, 6 Laomedontem et eius filios interficit 5, 15

Hermiona Helenae filia 11, 24
Hesiona Laomedontis regis filia ab Hercule Telamoni dono datur 5, 16 servitium 22, 6
Hippothous ex Larisa Troianorum dux 22, 18 ab Achille occiditur 26, 21
Homerus fide minus dignus 1, 13
hospitium inter Telephum et Teuthrantem 21, 5
hostiae 51, 1
Ialmenus ex Orchomeno Graecorum dux 17, 15 ab Hectore interfectus 26, 18
Iason filius Aesonis a Pelia avunculo Colchos mittitur 2, 2 3, 18
Ida silva, ibi Mercurius Alexandro apparet 9, 5 materiam praebet ad naves aedificandas 10, 26
Idomeneus Cretensis Graecorum dux 18, 6 ab Hectore interfectus 29, 21
Ilium expugnatur ab Hercule 5, 11 Ilia porta Troiae 6, 14
inferis sacrificatur 51, 5
Iphinous ab Hectore vulneratur 29, 21
Ithaca 18, 7
Iunonis dies festus 12, 1
Iupiter aram et statuam Troiae habebat 6, 12 ara Iovis 49, 18
Lampon princeps Troianorum 8, 5
Laomedon rex Troiae iubet Graecos finibus suis excedere 3, 20 ab Hercule interficitur 5, 15
Larisa 22, 18
Leonteus ex Argisa Graecorum dux 18, 16 ab Hectore occiditur 29, 22
Lesbii quaesierunt Castorem et Pollucem 14, 6 Lesbium litus 14, 3
Locri 18, 4
ludi funebres 25, 10 31, 2 42, 2
Lycaon ab Achille interficitur 28, 11
Lycia 22, 17
Lycomedes avus Neoptolemi 42, 11
Machaon Aesculapii filius ex Tricca Graecorum dux 18, 10 describitur 17, 4
Maeonia 23, 2
Magnesia 6, 23 19, 4
Melibea 19, 3
Memnon ex Aethiopia Troianorum dux 23, 3 Achillem vulnerat et ab eo occiditur 40, 1
Menelaus ex Sparta 17, 13 describitur 16, 8 M. et Aiax Alexandrum persequuntur 26, 9 ad Lycomedem Scyrum mittitur 42, 11
Menestheus ex Athenis Graecorum dux 19, 6 Hectorem vulnerat 24, 22
Mercurius Iunonem Venerem Minervam adducit ad Alexandrum, ut de specie iudicet 9, 6
Meriones Cretensis Graecorum dux 18, 6 describitur 17, 5 Patrocli corpus tuetur 24, 20 ab Hectore occiditur 24, 21
Mesthles e Maeonia Troianorum dux 23, 2 a Diomede occiditur 26, 22
Minerva 9, 7 aedes Minervae 50, 1
Mopsus e Colophonia Troianorum dux 22, 16
Mycenae regnum Agamemnonis 17, 12 31, 11
Myrmidones 18, 12 33, 9

Mysia 21, 1 27, 5
Nastes e Caria Troianorum dux 22, 17
Nauplius pater Palamedis 23, 10
Neoptolemus describitur 16, 24 a Penthesilea vulneratur eamque obtruncat 44, 13 Priamum interficit 49, 16 Polyxenam ad tumulum patris iugulat 51, 14
Nestor cum Hercule Troiam expugnat 4, 26 rex Pyli 7, 19 describitur 16, 21 pater Antilochi 41, 8 cum Ulixe et Diomede mittitur ad Achillem ut eum placent 36, 2
Nireus ex Syme dux Graecorum 18, 3 ab Aenea occiditur 26, 20
Odius ex Alizonia Troianorum dux 23, 5
oraculum Apollinis 19, 13
Orchomenus 17, 15
Ormenium 18, 14
Paeonia 6, 12 9, 25 11, 8 22, 19
Palamedes describitur 17, 1 Naupli filius 23, 10 seditiones movet, imperium Graecorum accipit 31, 13 ab Alexandro vulneratur, Deiphobum et Sarpedonem necat 34, 11 occiditur 34, 20 magnifice sepelitur 35, 5
Pandarus e Zelia dux Troianorum 22, 15
Panthus filius Euphorbi princeps Troianorum 8, 5 dissuadet bellum cum Graecis 10, 14
Paphlagonia 23, 2
Patroclus 13, 20 describitur 16, 12 ex Phthia 18, 12 Achillem Delphos comitatur 19, 15 ab Hectore interfectus 24, 19 ab Achille plangitur 25, 8
Peleus cum Hercule Troiam expugnat 5, 11 rex Magnesiae 7, 1
Pelias frater Aesonis 2, 1
Peloponensus 2, 1
Penthesilea regina Amazonum 43, 16 Neoptolemum vulnerat et ab eo obtruncatur 44, 15
Perses ex Aethiopia Troianorum dux 23, 3
Pheres Admeti filius a Sarpedone occiditur 32, 1
Pherae 18, 8
Phidippus e Calydna Graecorum dux 18, 5 ab Hectore interficitur 28, 10
Philoctetes ex Melibea 19, 2 cum Argonautis ad Troiam fuerat 20, 17
Phocis 17, 17
Phorcys e Phrygia Troianorum dux 23, 1 ab Achille occiditur 28, 11
Phryges 7, 22 20, 2 Phrygia 3, 18 19, 17 22, 16 23, 1 superior 11, 1
Phthia 4, 20 18, 12
Phylaca 18, 9
Pirus e Thracia Troianorum dux 22, 19
Podalirius Aesculapi filius ex Tricca 18, 10 describitur 17, 3
Podarces ex Phylaca 18, 9
Pollux rex Achaiae 7, 15 cum Hercule Troiam expugnat 5, 11 evanuit 14, 4 describitur 14, 13
Polydamas 11, 11 cum Antenore pacem suadet 45, 20 coniurat cum aliis ad patriam prodendam 47, 4 de hac ipsa re ad Agamemnonem mittitur 47, 17

INDEX NOMINUM ET RERUM.

Polypoetes ex Argisa Graecorum dux 18, 16 ab Hectore occiditur 30, 5
Polyxena Priami filia 6, 4 describitur 16, 1 ab Achille amatur 33, 3 fugiens Aeneae se tradit, qui eam ad Anchisem patrem abscondit 49, 20 ad Agamemnonem ducitur 51, 13 a Neoptolemo ad tumulum patris iugulatur 51, 15
Polyxenus Graecorum dux 17, 19 ab Hectore interfectus 26, 19
Priamus Laomedontis filius 5, 19 multos filios legitimos et e concubinis natos habet 6, 5 urbem Troiam deletam restituit 6, 7 regiam aedificat, Iovi aram et statuam consecrat 6, 11 in concione populo nuntiat, quid sibi obtigerit 10, 2 Helenam raptam consolatur, Alexandro coniugem dat 13, 12 describitur 14, 15 a Neoptolemo necatur 49, 18
Protesilaus ex Phylaca 18, 9 describitur 16, 23 primus litus occupat, ab Hectore occiditur 24, 9 sepelitur 25, 9
Prothoenor ex Boeotia Graecorum dux 17, 14 ab Hectore interfectus 26, 1
Prothous ex Magnesia 19, 4
Pylaemenes e Paphlagonia Troianorum dux 23, 2
Pylaeus ab Achille occiditur 26, 21
Pylus patria Nestoris 3, 5 4, 23 7, 19 18, 1
Pyraechmes e Paeonia Troianorum dux 22, 19
Rhesus e Thracia Troianorum dux 23, 4
Rhodus 18, 13
Salamina 4, 17 17, 18
Sarpedon e Lycia Troianorum dux 22, 17 vulneratur 32, 3 Pherem necat 32, 1 a Palamede interficitur 34, 17
Scaea porta Troiae 6, 14 49, 1 10
Schedius ex Phocide Graecorum dux 17, 17 ab Hectore interficitur 26, 19
Scyrum 42, 11
Sigeum promontorium, quo convenerunt Hercules et reliqui 5, 10
Simois portus Phrygiae 3, 19 ibi appellitur Argo 3, 21
Sinon 48, 7
Sparta 4, 11 11, 12 13, 17
Sthenelus ex Argis Graecorum dux 19, 1 ab Hectore vulneratur 29, 22
Telamon cum Hercule Troiam expugnat 5, 6 primus Ilium intrat 5, 15 Hesionam dono accipit 5, 16 rex Salaminae 7, 7
Telephus filius Herculis 21, 6 cum Achille mittitur ad praedandam Mysiam 20, 27 Teuthrantem clipeo protexit 21, 4
Tenedus portus 13, 3 21, 20 incolae a Graecis occiduntur 20, 21
Teucer frater Aiacis Telamonii 17, 18
Teuthras rex Mysiae 21, 1 ab Achille vulneratus Telepho regnum tradit 21, 10
Thalpius Graecorum dux 17, 19
Thesidae 24, 4 32, 11
Thestor pater Calchantis 20, 1
Thoas ex Aetolia Graecorum dux 18, 2

Thracia 22, 19 23, 3
Thymbraea porta Troiae 6, 14
Tlepolemus ex Rhodo Graecorum dux 13, 21 18, 13
Tricca 18, 11
Troia ab Hercule capitur 5, 11 a Priamo restituitur, portae 6, 11 proditio 44, 19
Troiana porta Troiae 6, 14
Troilus Priami filius 6, 4 describitur 15, 7 dux Troianorum 23, 8 multos duces Graecorum occidit 35, 19 Diomedem et Agamemnonem sauciat 37, 8 Myrmidones persequitur 39, 4 Achillem vulnerat 39, 5 ab eo occiditur 39, 17
Ucalegon princeps Troianorum 8, 5 coniurat cum aliis ad patriam prodendam 47, 4
Ulixes ex Ithaca 18, 7 describitur 16, 18 U. et Diomedes legati ad Priamum mittuntur 20, 25 27, 13 U. Nestor Diomedes ad Achillem mittuntur ad eum placandum 36, 2
Venus promittit Alexandro feminam pulcherrimam 9, 8 eius fanum in insula Cytherea 12, 3
Zelia 22, 15

DICTYS CRETENSIS

EPHEMERIDOS BELLI TROIANI

LIBRI SEX

RECOGNOVIT

FERDINANDUS MEISTER

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MDCCCLXXII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

RUDOLFO PEIPERO

SOCERO CARISSIMO

Liber qui sub Dictyis Cretensis nomine circumfertur, e duabus partibus inter se admodum differentibus constat, quarum prior primos quinque libros, altera sextum complectitur: in illa bellum Troianum ab initio usque ad finem narratum est, in hac de reditu Graecorum in patriam agitur, quod, cum a consilio totius libri paullo longius recedat, quasi quoddam additamentum existimandum est. Cum in priore parte semel tantum (p. 10, 13) de se ipso loquatur auctor, in secunda saepius id factum esse videmus, saepius Cretam, unde oriundus est, commemorat atque narrationem ita instituit, ut inde exoriatur saepius et eo recurrat. praeterea autem dicendi ratio in hac ut in epitome non modo simplicissima est, sed etiam omni ornatu caret, ut facile intellegamus scriptorem materia plane occupatum formae fere nullam habuisse curam.

Accedit tertia quaedam pars, scilicet Epistola L. Septimii ad Q. Aradium Rufinum atque Prologus. Epistola abest ab optimo codice Sangallensi, item a Bernensi: ille incipit a verbis DICTYS CRETENSIS GENERE GNOSSO CIVITATE HISDEM TEMPORIBUS et deinde post prologum hanc habet inscriptionem HAEC INSUNT DICTYS EPHEMERIDOS BELLI TROIANI LIBRI SEX: in hoc primum inscriptum est: Prefatio in lib' ditis cretensis de troiano libro (bello *in margine*), altero loco: Ditis cretensis lib'. I'. incipit.

In epistola quidem non pauca aliter narrata sunt atque in prologo, etenim legimus p. 1, 2 litteris Punicis, quae tum Cadmo et Agenore auctoribus

per Graeciam frequentabantur: p. 2, 3 litterarum Phoenicum, quae a Cadmo in Achaiam fuerant delatae (in fine primae partis p. 101, 33 litteris Punicis ab Cadmo Danaoque traditis) — p. 1, 4 dein post multa saecula: p. 2, 12 secutis temporibus, tertio decimo anno Neronis imperii — p. 1, 5 apud Gnoson olim Cretensis regni sedem: p. 2, 13 in Gnoso civitate — p. 1, 5 conlapso per vetustatem sepulchro eius: p. 2, 14 terrae motus facti cum multa, tum etiam sepulchrum Dictys ita patefecerunt — p. 1, 11 ad Praxim dominum loci: p. 2, 19 ad suum dominum Eupraxidem (cf. 2, 22 3, 7) — p. 1, 12 commutatos litteris Atticis, nam oratio Graeca fuerat: p. 3, 1 Punicas esse litteras, p. 3, 5 iussit in Graecum sermonem ista transferri — p. 1, 18 priorum quinque voluminum eundem numerum servavimus, residua quatuor: p. 2, 7 de toto bello sex (ita enim malim scribi) volumina.

In hac tanta rerum diversitate mihi persuadere non possum utrumque ab eodem homine scriptum esse, sed id quod iam dudum Mercerius aliique statuerunt, epistolam additamentum grammatici nescio cuius, prologum autem eiusdem auctoris atque reliquum librum esse censeo.

Alii aliter ut in quaestione difficillima iudicaverunt, Iacobus Perizonius in dissertatione de historia belli Troiani XXX et seqq. Obrechtum secutus „prologum graece primitus scriptum et Graeco Dictyi praemissum fuisse arbitratur, translatum autem non a Septimio, quippe a quo in quibusdam in diversa abeat et cuius idcirco tempore nondum extitisse videatur certe non in omnibus exemplaribus neque adeo in iis, quae in eius manus devenerint, epistolam autem Septimii genuinam esse“ multis contendit. Sed nolo inanes eius coniecturas hoc loco repetere, hoc unum tantum addo: quemadmodum historiae Daretis Phrygii epistolam Cornelii Nepotis ad Sallustium, ita hic *Septimii* ad Aradium praepositam esse.

Iam vero exoritur quaestio, cui haec historia belli Troiani debeatur et quo tempore scripta sit, de qua re quid sit statuendum maxima inter viros doctos est dissensio: nec defuerunt adeo, qui id quod I 13 narratur verum esse rati Dictyn comitem Idomenei auctorem libelli putarent. At haec ipsa verba, nisi forte serius addita sunt, satis demonstrant scriptorem data opera mirificas istas fabulas in medium protulisse eo consilio, ut sibi maiorem compararet fidem atque auctoritatem: summa enim, quis hoc negaverit? fide dignus, qui iis ipsis rebus interfuit, quas narrat, qui eos homines, quorum facta describit, ipse vidit et novit. Itaque auctor idem fecit, quod in Darete Phrygio, idem quod in Sisypho Coo factum est (Malalae Chronographia V p. 168), quem comitem Teucri bello Troiano interfuisse atque historiam eius belli scripsisse fabulantur, ex qua postero tempore Homerus Iliadem, Vergilius Aeneidem condiderit. Cum hac prima eius fraude reliqua artissime cohaerent. Etenim cum Dictys comes Idomenei auctor esset factus huius libri, qua tandem lingua poterat uti alia atque Graeca? Oportebat igitur eius opus primitus graece scriptum esse, quod ut quodammodo credibile videretur, excogitatae sunt illae quas in epistola et prologo legimus nugae, quas postero tempore repetitas atque conprobatas esse non est quod miremur. Nullum autem Graeci Dictyis superest vestigium.

Quae cum ita sint, libere confiteri debemus nos auctorem ignorare, qui ne agnosceretur omni modo studuit, hoc tamen facile perspiciemus eum Graecarum Romanarumque litterarum, imprimis historicorum Romanorum fuisse peritissimum et ex optimis fontibus praecipue ex Homero hausisse (cf. I 27), neque errabimus si statuimus eum rhetorum scholis esse eruditum atque inde operi suo quidquid in eo est ornatus atque elegantiae adiecisse. Quemadmodum autem materiam ex diversis auctoribus

sumpsit, ita etiam ipsa verba ex diversorum temporum scriptoribus mutuatus est, sermo eius impurus, multis posterioris latinitatis phrasibus et constructionibus quales apud Apuleium Hegesippum Ammianum Sulpicium Severum Orosium aliosque reperimus mixtus eum tertio vel quarto saeculo scripsisse verisimile facit. In quibusdam enim antiquissimos Romanorum poetas imitatur, in aliis Vergilium, passim Ciceronem Livium Tacitum Cornelium Nepotem sequitur, maxime autem Sallustium: quid quod haud raro quasi quaedam huius imitationes reperiuntur atque in Agamemnonem Ulixem alios ea transferuntur quae ille de Iugurtha Mario Catilina dixit? Haec mira imitandi ratio, quae utrum magis risum an taedium interdum moveat difficile est diiudicatu, hominem videtur prodere qui sano iudicio caret, nisi forte statuemus ornatus causa ex antiquis scriptoribus, quo nullum ornamentum maius et gratius excogitari potuit, modo hinc modo inde quae maxime possent blandiri decerpta esse. Quae ne temere dixisse videar qua ratione Sallustium imitatus sit multis utriusque scriptoris collatis exemplis demonstrabo. p. 4, 7 largiter magnificeque eos habuere: Catil. 11, 5 luxuriose nimisque liberaliter habuerat — p. 7, 13 nihil pensi aut consulti patientes: Cat. 12, 2 nihil pensi neque moderati habere (cf. Iug. 41, 9) — p. 7, 14 transversi agebantur: Iug. 6, 3 transversos agit (cf. p. 14, 20) — p. 7, 28 ita populus contemptui habitus domum discedit: Iug. 34, 2 ita populus ludibrio habitus ex concione discedit — p. 8, 30 ita ad postremum bonum publicum materna gratia corruptum est: Iug. 25, 3 ita bonum publicum privata gratia devictum — p. 10, 27 hic (Achilles) in primis adulescentiae annis procerus, decora facie, studio rerum bellicarum omnes iam tum virtute atque gloria superabat neque tamen aberat ab eo vis quaedam inconsulta et effera morum inpatientia: Iug. 6, 1 qui (Iugurtha) ubi primum adolevit

pollens viribus, decora facie, sed multo maxime ingenio validus, non se luxu neque inertiae corrumpendum dedit — p. 12, 17 magnus atque clarus habebatur (Agamemnon): Cat. 53, 1 clarus atque magnus habetur (Cato) — p. 16, 7 iucundus acceptusque (Nestor): Iug. 12, 3 carus acceptusque (lictor), cf. 70, 2 108, 1 — p. 14, 18 praeparatus instructusque (cf. 62, 16): Iug. 74, 2 parati instructique — p. 12, 23 instrumenta militiae-arma tela equi naves atque haec omnia toto biennio praeparantur: Iug. 43, 3 arma tela equos et cetera instrumenta militiae parare — p. 14, 12 neque pretio neque gratia Phalidis inlici quivit (Sarpedon): Cat. 49, 1 neque gratia neque pretio Ciceronem impellere potuere — p. 18, 28 uti quisque in manus venerat interficitur: Iug. 101, 4 si qui in manus venerant obtruncare — p. 19, 18 primi aut inter primos bellantes: Iug. 6, 1 feras primus aut in primis ferire — p. 20, 22 multa invicem consumpta oratione: Iug. 25, 11 multa tamen oratione consumpta — p. 25, 15 ancipiti malo territos: Cat. 29, 1 ancipiti malo permotus — p. 27, 11 cuius (Palamedis) neque consilium umquam neque virtus frustra fuit: Iug. 7, 6 cuius (Iugurthae) neque consilium neque inceptum ullum frustra erat — p. 33, 32 cum virtute tum consilio bonus (Hector): Iug. 7, 5 proelio strenuus erat et bonus consilio (Iugurtha) — p. 42, 4 circumcursans magna voce monet atque hortatur (Ulixes) (cf. p. 54, 31): Cat. 59, 5 ipse (Antonius) equo circumiens unumquemque nominans appellat hortatur rogat — p. 45, 31 prorsus nullo intacto: Iug. 66, 1 prorsus nihil intactum neque quietum pati — p. 46, 24 spes omnes atque opes militiae in tali viro (Hectore) sisterentur: Iug. 114, 4 spes atque opes civitatis in illo (Mario) sitae — p. 47, 22 ut quemque fors conglobaverat: Iug. 97, 4 uti quosque fors conglobaverat — p. 63, 26 Priamus lugubri veste miserabile tectus, cui dolor non decus regium, non ullam tanti nominis atque

famae speciem reliquam fecerat, manibus vultuque supplicibus ad Achillen venit cum Andromacha: Iug. 33, 1 Iugurtha contra decus regium cultu quam maxume miserabili cum Cassio Romam venit — p. 64, 33 infelicissimum spectaculum mortalibus praebeo (Priamus): Iug. 14, 23 rerum humanarum spectaculum praebeo (Adherbal) — p. 76, 13 acceptus popularibus (Troilus): Iug. 7, 1 tam acceptum popularibus (Iugurtham) (cf. 70, 2) — p. 76, 18 Priamus Idaeum ad Achillen super Polyxena cum mandatis mittit: Cat. 32, 3 Manlius legatos ad Marcium Regem mittit cum mandatis huiusce modi — p. 85, 17 neque sacro neque profano abstinuisse (Priamum): Cat. 11, 6 sacra profanaque omnia polluere (exercitus populi Romani).

Numerum exemplorum poteram augere, sed haec quoque sufficere puto ad id quod proposui probandum.

Iam vero id ipsum opus quod adhuc superest Latinum diversis temporibus notum atque usurpatum esse videmus, praecipue a Byzantinorum scriptoribus Ioanne Malala, Georgio Cedreno, Constantino Manasse, Ioanne Tzetza. Malalas in Chronographia Dictyn saepius nomine appellat V p. 134 155 168 172 X p. 322 neque quisquam negaverit eum Dictyn, qualem nunc habemus, ante oculos habuisse et diligenter secutum esse, adeo ut non paucis locis eum ad verbum verterit cf. ea quae ad p. 2, 13 7, 30 12, 32 etc. notavi. Multa quidem mutavit, quae aut contraxit aut copiosius tractavit, praesertim cum de eadem re etiam alios auctores sequatur, in his Sisyphum Coum, quem V p. 148 152 168 commemorat. Nonnulla etiam rectius describit, ut I 4: merito enim monuit Perizonius l. l. XI verba Dictyis p. 4, 31: 'multo amplius tamen ob iniuriam adfinium' non satis perspicua esse, Malalam autem bene narrare Aethram et Clymenam (quam Κλυταιμνήστραν vocat) corruptas esse ab Alexandro, ut iam non videantur iniuriam passae esse, sed ipsae fecisse.

Reliqui num ipsi ad hunc Latinum fontem ascenderint nescio, videntur tamen mihi ex Malala potius hausisse, maxime is qui copiosissime hanc rem tractavit Georgius Cedrenus. Ceterum verba, quibus Malalas utitur in iis quae ex Dictye sumpsit, ut recte monuit Perizonius l. l. XII nonnulla reperiuntur foeda atque barbara, veluti p. 119 δουλίδων Κουβικουλαρίων, p. 126 παιδεύειν τὴν χώραν, p. 127 ἐν τῷ ἰδίῳ παπυλεῶνι, p. 136 ἴδια μανδάτα et alia, quae vitasset, si Graecum scriptorem temporis Neroniani modo excerpsisset.

Neque vero Byzantini soli Dictye usi sunt, sed etiam alii posthac scriptores rerum et poetae. Ante omnes hoc loco nominandus est Benoitius Mauranus [1]) in praeclarissimo opere nunc primum plene edito, de quo novissimo tempore copiosius egit Dungerus [2]) p. 37—39, quibus ipse [3]) pauca addidi p. 26, 27.

Neque negaverim etiam Iosephum Iscanum qui carmen de bello Troiano exeunte saeculo duodecimo scripsit, cum eximia litterarum Romanarum praecipue poetarum scientia excelleret, Dictyn et cognovisse et ipsum legisse. Aliter autem iudicandum esse censeo de Herborto Fritzlarensi, qui in carmine suo 'liet von Troya' saepius Itin vel Ytin i. e. Dictyn fontem suum esse contendit, sed id quod suspicionem movet iustam, plane isdem locis, quibus Benoitius, quem sequitur, ut manifestum sit etiam haec eum sicuti reliqua ex Francogallico poeta sumpsisse, Dictyn

---

[1]) Benoit de Sainte More et le roman de Troie, ou les metamorphoses d'Homère et de l'épopée gréco-latine au moyen-âge par A. Joly 2 voll. Paris 1870—71.

[2]) Hermann Dunger, die Sage vom trojanischen Kriege in den Bearbeitungen des Mittelalters und ihre antiken Quellen. Dresden, 1869. Programm des Vitzthum'schen Gymnasiums.

[3]) Ferdinand Meister, über Dares von Phrygien, de excidio Troiae. Breslau, 1871. Programm des Gymnasiums zu St. Maria Magdalena.

autem ipsum ne inspexisse quidem: de qua re egi l. l. p. 29. Idem nescio an de Guidone de Columna iudice Messanensi, qui historiam celeberrimam et doctissimam destructionis Troiae anno 1282 lingua Latina eleganter scriptam edidit, iudicandum sit, quamvis ipse laudet Daretis atque Dictyis graece scriptos libros a Cornelio nepote Sallustii clarissimi nimis breviter translatos. Plane ex eo pendent qui eius historiam in nostram linguam transtulerunt Joannes Mair Noerdlingensis et Henricus Brunsvicensis, qui, cum id sibi proposuissent, ut Guidonis elegantem quidem, in quibusdam autem doctiorem narrationem popularibus suis explicarent, fonte suo, ex quo hauriebant, satis contenti alium non requirebant.

Contra Konradum de Virceburgo, vel potius eum, qui eius opus continuavit, Dictye Latino usum esse, praecipue sexto eius libro non est quod negemus, cf. nos l. l. p. 35.

In restituendo textu quem dicunt scriptoris haec mihi praesidia praesto fuerunt:

G Codex Sangallensis D n. 205 bibliothecae Monasterii saec. IX vel X, qui quanti sit pretii nunc demum egregia Woelfflini opera cognosci potest, qui eum usque ad II 50 mihi contulit, reliqua ab Adolfo Kaegi conferenda curavit. hunc in recensendo libro ducem assumere nequaquam dubitavi eumque certissimum ducem esse confido: lectiones eius discrepantes fideliter notavi.

B Cod. Bernensis n. 367 saec. XIII intercedente Hermanno Hageno collatus a Kurzio minoris quidem pretii sed omnino non spernendus, inprimis iis locis quibus Sangallensem errare manifestum est. Etsi non necessarium mihi visum est omnes eius varias lectiones adnotare, quod multa negligentiae scribae adscribenda sunt, alia consulto videntur mutata esse, non raro tamen eum laudavi, praecipue ubi cum *cod.* Sangallensi consentit.

V Cod. Vratislaviensis IV Q 47 bibliothecae universitatis litterarum saec. XIII mutilus, insunt autem haec p. 19, 18 primi — p. 51, 14 mandata efficit, p. 70, 22 reliquisque — p. 93, 16 ad naves redeunt, p. 104, 8 fore uti — p. 107, 23 tempestate multi, p. 112, 30 Ulixi usque ad finem. Multa in hoc quoque sunt mutata, alia liberius alia minus libere. Hunc librum ipse contuli, item

P Cod. Berolinensem Msc. lat. octav. 71 fere eiusdem notae. In utroque libro nonnulli loci, qui aliquo vitio laboraverunt, bene correcti sunt, plures ingeniose mutati, qui per se boni correctione non egebant. haud pauca quae in editionibus inveniuntur ex hoc fonte fluxerunt, quae tamen auctori abiudicanda esse persuasum habeo.

Semel vel bis adieci lectiones cod. Argentoratensis, quo Obrechtus usus multos locos emendavit, rarissime lectiones cod. Sangallensis oppidani saec. XV, non satis accurate ut videtur a Ioa. Casp. Orellio collati (quas Dederichus in editione sua exhibet), ne fundamentum textus fideliter positum his additis destruerem potius quam firmarem.

Nec defuerunt mihi editiones optimae, quae tamen non admodum inter se differunt: praeter editionem principem (una Coloniae 1470 vel 1475, altera Mediolani 1477 prodiit) aliquotiens editionem, quam ipse possideo, optimam commemoravi quae Venetiis a. 1499 prodiit, excusam ex editione Veneta ea, quae 1486 a Francisco Faragonio curata est: hanc sequitur editio quae Basileae a. 1529 8 Cratandri typis excusa Cratandrina appellatur. Sed longe omnium praestantinima est ea quam Iosias Mercerius Parisiis 1618 12 in officina Roberti Stephani edidit; etenim cum usque ad illud tempus scriptor fere neglectus esset, Mercerius duorum scriptorum codicum ope fretus, ut ipse narrat in praefatione, eum restituit et ab innumeris mendis liberavit. Digna quae commemoretur est editio Obrechti, quam curavit San

Artopoeus Argentorati 1691 8, cui indicem latinitatis et rerum adiecit, denique Amstelaedamensis a. 1702 4 quam fecit Lud. Smids cum interpretatione Annae Daceriae, quam illa vulgaverat in usum Delphini 1680. Addita est non solum Iacobi Perizonii dissertatio de historia belli Troiani etc. sed etiam nummi et gemmae veteres ad illustrandum Dictyn et index omnium quotquot leguntur Dictyis vocabulorum.

Novissima editio prodiit Bonnae 1833 8 Dederichi opera et studiis, qui de restituendo et interpretando scriptore optime meritus est. Additum est Glossarium Septiminianum et Observationes historicae, utrumque non minore cum industria factum, quam Indices, quos ipse in faciendis indicibus diligenter inquisivi.

Iam vero restat, ut iis qui in edendo hoc scriptore me adiuverunt, gratias agam maximas, in primis autem viro doctissimo et humanissimo Eduardo Woelfflino, qui egregiam collationem Cod. Sangallensis mihi non modo comparavit, sed ex parte quidem suis manibus scripsit et amicissimo collegae meo Rudolfo Peipero, qui complures locos acutissime et elegantissime emendavit.

Siglorum tabula

G = codex Sangallensis s. IX vel X
B = codex Bernensis s. XIII
V = codex Vratislaviensis s. XIII
P = codex Berolinensis s. XIII
A = codex Argentoratensis
g = codex Sangallensis s. XV

L. SEPTIMIUS Q. ARADIO S. D.

Ephemerida Belli Troiani Dictys Cretensis, qui in ea militia cum Idomeneo meruit, conscripsit litteris Punicis, quae tum Cadmo et Agenore auctoribus per Graeciam frequentabantur. dein post multa saecula conlapso per vestutatem apud Gnoson, olim Cretensis regni sedem, sepulchro eius, pastores cum eo devenissent, forte inter ceteram ruinam loculum stanno affabre clausum offendere ac thesaurum rati mox dissolvunt, non aurum nec aliud quicquam praedae, sed libros ex philyra in lucem proditurí. at ubi spes frustrata est, ad Praxim dominum loci eos deferunt, qui commutatos litteris Atticis, nam oratio Graeca fuerat, Neroni Romano Caesari obtulit, pro quo plurimis ab eo donatus est. nobis cum in manus forte libelli venissent, avidos verae historiae cupido incessit ea uti erant Latine disserere, non magis confisi ingenio, quam ut otiosi animi desidiam discuteremus. itaque priorum quinque voluminum, quae bello contracta gestaque sunt, eundem numerum servavimus: residua *quatuor* de reditu Graecorum in unum redegimus atque ad te misimus: tu, Rufine mi, ut par est, fave coeptis.

---

1 Ephemeridem *P* 6 regis *P* 8 stagnum a fabro *P* 9 neque quicquam *P* 11 Prasim *P* 15 libelli forte *P* auidis *editt. uett.* 16 non *om. P* 17 quam *om. P* 20 residua de r. gr. quinque *P* quinque *libri*, quatuor *coniecit Dederichus* 22 faue inceptis atque in legendo ditim *P*.

PROLOGUS.

Dictys, Cretensis genere, Gnoso civitate, isdem temporibus, quibus et Atridae, fuit, peritus vocis ac litter*arnm* Phoenicum, quae a Cadmo in Achaiam fuerant delatae. hic fuit socius Idomenei, Deucalionis filii et Merionis ex Molo, qui duces cum exercitu contra Ilium venerant, a quibus ordinatus est, ut annales belli Troiani conscriberet. igitur de toto bello *novem* volumina in tilias digessit Phoeniceis litteris: quae iam reversus senior in Cretam praecepit moriens, ut secum sepelirentur. itaque ut ille iusserat memoratas tilias in stannea arcula repositas eius tumulo condiderunt. verum secutis temporibus, tertio decimo anno Neronis imperii, in Gnoso civitate terrae motus facti cum multa, tum etiam sepulchrum Dictys ita patefecerunt, ut a transeuntibus arcula viseretur. pastores itaque praetereuntes cum hanc vidissent, thesaurum rati sepulchro abstulerunt: et aperta ea invenerunt tilias incognitis sibi litteris conscriptas continuoque ad suum dominum, Eupraxidem quendam nomine, pertulerunt, qui agnitas, quaenam essent, litteras Rutilio Rufo, illius insulae tunc consulari, obtulit. ille cum ipso Eupraxide ad Neronem oblata sibi transmisit existimans quaedam in his secretiora contineri. haec

13 Joannis Malalae Chronographia X, 322

1 Gnosso *Gg* hisdem *G* 3 litteris *libri*, *tuetur G. J. Hildebrandus in Jahnii Annall. XXIII p. 289* foenicum *G* cathmo *G* 8 nouem *scripsit Dederichus*, *libri* sex foeniceis *G* 11 stagnea *GB* 13 Gnosso *G* 15 dictis *GB* 24 secreciora *G*.

igitur cum Nero accepisset, advertissetque Punicas esse litteras, harum peritos ad se evocavit: qui cum venissent, interpretati sunt omnia. cumque Nero cognosset antiqui viri, qui apud Ilium fuerat, haec esse monumenta, iussit in Graecum sermonem ista transferri, e quibus Troiani belli verior textus cunctis innotuit. tunc Eupraxidem muneribus et Romana civitate donatum ad propria remisit. annales vero nomine Dictys inscriptos in Graecam bibliothecam recepit, quorum seriem qui sequitur textus ostendit.

LIBER PRIMUS.

I. Cuncti reges, qui Minois Iove geniti pronepotes Graeciae imperitabant, ad dividendas inter se Atrei opes Cretam convenere. Atreus namque ex Minoe postrema sua ordinans quicquid auri atque argenti, pecorum etiam fuit, nepotibus, quos filiae genuerant, ex aequo dividendum reliquerat, excepto civitatum terrarumque imperio: haec quippe Idomeneus cum Merione, Deucalionis Idomeneus, alter Moli, iussu eius seorsum habuere. convenere autem Clymenae et Naupli Palamedes et *Oe*ax: item Menelaus, Aeropa et Plisthene genitus, a quo Anaxibia soror, quae eo tempore Nestori denupta erat et Agamemnon maior frater, ut vice sua in divisione uteretur, petiverant. sed hi non Plisthenis, ut erat, magis quam Atrei dicebantur, ob eam causam quod, cum Plisthenes admodum parvis ipse agens in primis annis vita functus nihil dignum ad memoriam nominis reliquisset, Atreus miseratione aetatis secum eos habuerat neque minus quam regios

4 fuerunt G^1 fuerant G^2 7 muneribus e *GA* 9 bibliotecam *G* 15 peccorum *G* 20 climene *G* aiax *GB Mercerus*: Oeax. dictys excretacida *GB (sed* creteida *B), expunctum scholiastae additamentum in ed. Obr.* 21 europa *libri, corr. in editt. uett.* plistone *GB* 24 non] in *G om. B* 25 e *libri,* erant *uett. editt.* 26 paruis *g* paruus *G* 27 functus es

educaverat. in qua divisione singuli pro nominis celebritate in*ter* se quisque magnifice transiere.

II. Ad eos re cognita omnes ex origine Europae, quae in ea insula summa religione colitur, confluunt benigneque salutatos in templum deducunt. ibi hostiarum multarum immolatione more patrio celebrata exhibitisque epulis largiter magnificeque eos habuere itemque insecutis diebus. *at reges Graeciae* etsi ea, quae exhibebantur, cum laetitia accipiebant, tamen multo magis templi eius magnifica pulchritudine preciosaque exstructione operum afficiebantur, inspicientes repetentesque memoria singula, quae ex Sidona a Phoenice, patre eius, atque nobilibus matronis transmissa magno tum decori erant.

III. Per idem tempus Alexander Phrygius, Priami filius, Aenea aliisque ex consanguinitate comitibus, Spartae in domum Menelai hospitio receptus, indignissimum facinus perpetraverat. is namque ubi animadvertit regem abesse, quod erat Helena praeter ceteras Graeciae feminas miranda specie, amore eius captus ipsamque et multas opes domo eius aufert, Aethram etiam et Clymenam, Menelai adfines, quae ob necessitudinem cum Helena agebant. Postquam Cretam nuntius venit et cuncta, quae ab Alexandro adversum domum Menelai commissa erant, aperuit, per omnem insulam, sicut in tali re fieri amat, fama in maius divulgatur: expugnatam quippe domum regis eversumque regnum et alia in talem modum singuli disserebant.

IV. Quis cognitis Menelaus, etsi abstractio coniugis animum permoverat, multo amplius tamen ob iniuriam adfinium, quas supra memoravimus,

III. IV. Malal. 119. 120 Georgii Cedreni Historiarum compendium 124 Constantini Manassis Compendium chronicum P 24 25 Joannis Tzetzae Antehomerica 129—157 Auctor τῶν Τρωϊκῶν in Bibliotheca Uffenbachiana V. VI.

2 caelebritate *G in libri*, inter *ed. uett.* transigere *B in marg.* 9 *Atrei gratia libri*, reges Graeciae *ed. Crat. Obrechtus nostrum.*

consternabatur. at ubi animadvertit Palamedes regem ira atque indignatione stupefactum consilio excidisse, ipse naves parat atque omni instrumento compositas terrae adplicat. dein pro tempore regem breviter consolatus, *in*positis etiam ex divisione quae in tali negotio tempus patiebatur, navem ascendere facit atque ita ventis ex sententia flantibus paucis diebus Spartam pervenere. eo iam Agamemnon et Nestor omnesque, qui ex origine Pelopis in Graecia regnabant, cognitis rebus confluxerant. igitur postquam Menelaum advenisse sciunt, omnes in unum coeunt. et quamquam atrocitas facti ad indignationem ultumque iniurias rapiebat, tamen ex consilii sententia legantur prius ad Troiam Palamedes, Ulixes et Menelaus hisque mandatur, uti conquesti iniurias Helenam et quae cum ea abrepta erant repeterent.

V. Legati paucis diebus ad Troiam veniunt: neque tamen Alexandrum in loco offendere: eum namque properatione navigii inconsulte usum venti ad Cyprum appulere, unde sumptis aliquot navibus Phoenicem delapsus Sidoniorum regem, qui eum amice susceperat, noctu insidiis necat, eademque, qua apud Lacedaemonam, cupiditate universam domum eius in scelus proprium convertit. ita omnia, quae ad ostentationem regiae magnificentiae fuere, indigne rapta ad naves deferri iubet. sed ubi ex lamentatione eorum, qui casum domini deflentes reliqui praedae aufugerant, tumultus ortus est, populus omnis ad regiam concurrit. inde, quod iam Alexander abreptis quae cupierat ascensionem properabat, pro tempore armati ad naves veniunt ortoque inter eos acri proelio cadunt utrimque plurimi, cum obstinate hi regis necem defenderent, hi, ne

---

1 consternebatur *G* 5 positis *libri*, impositis *Perizonius* 18 tum *GB* eum *P* 19 usum *P* usui *G* usi *B*; eum — usum *Gronovius coniectura*, *Obrechtus e libris suis restituit.* 20 *Dederichus maunlt* ad Aegyptum 30 cupierat edill. *uett.*, *libri* cupiebat.

amitterent partam praedam, summis opibus adniterentur: incensis deinde duabus navibus Troiani reliquas strenue defensas liberant. atque ita fatigatis iam proelio hostibus evadunt.

VI. Interim apud Troiam legatorum Palamedes, cuius maxime ea tempestate domi bellique consilium valuit, ad Priamum adit conductoque concilio primum de Alexandri iniuria conqueritur, exponens conmunis hospitii eversionem, dein monet, quantas ea res inter duo regna simultates concitatura esset, interiaciens memoriam discordiarum Ili et Pelopis aliorumque, qui ex causis similibus ad internecionem usque gentium pervenissent: ad postremum belli difficultates contraque pacis commoda adstruens non se ignorare, ait, quantis mortalibus tam atrox facinus indignationem incuteret: ex quo auctores iniuriae ab omnibus derelictos impietatis supplicia subituros. et cum plura dicere cuperet, Priamus medium eius interrumpens sermonem: parcius quaeso Palamede, inquit: iniquum etenim videtur insimulari eum qui absit, maxime cum fieri possit, uti, quae criminose obiecta sunt, praesenti refutatione diluantur. haec atque alia huiusmodi inserens differri querelas ad adventum Alexandri iubet. videbat enim, ut singuli, qui in eo consilio aderant, Palamedis oratione moverentur, ut taciti, vultu tamen admissum facinus condemnarent, cum singula miro genere orationis exponerentur atque in sermone Graeci regis inesset quaedam permixta miseratio*ni* vis. atque ita eo die consilium dimittitur. sed legatos Antenor, vir hospitalis et praeter caeteros boni honestique sectator, domum ad se volentes deducit.

VII. Interim paucis post diebus Alexander cum supra dictis comitibus venit, Helenam secum ha-

VI Malal. 122.

19 partius *GB* 21 obiectas *B* 22 praesenti *om. GB. add. P Perizonius maluit* praesentis 29 permyxta *G* miserationis *libri*, *Obrechtus* miserationi.

bens. cuius adventu tota civitas cum partim exemplum facinoris exsecrarentur, alii iniurias in Menelaum admissas dolerent, nullo omnium adprobante, postremo cunctis indignantibus tumultus ortus est. quis rebus anxius Priamus filios convocat eosque, quid super tali agendum negotio videretur, consulit, qui una voce minime reddendam Helenam respondent. videbant quippe, quantae opes cum ea advectae essent: quae universa, si Helena traderetur, necessario amitterent. praeter ea permoti forma mulierum, quae cum Helena venerant, nuptias sibi singularum iam animo destinaverant: quippe qui lingua moribusque barbari, nihil pensi aut consulti patientes, praeda atque libidine transversi agebantur.

VIII. Igitur Priamus relictis his senes conducit, sententiam filiorum aperit, dein cunctos, quid agendum esset, consulit. sed priusquam ex more sententiae dicerentur, reguli repente concilium inrumpunt atque inconditis moribus malum singulis minitantur, si aliter, quam ipsis videretur, decernerent. interim omnis populus indigne admissam iniuriam atque in hunc modum multa alia cum exsecratione reclamabant. ob quae Alexander cupidine animi praeceps veritus, ne quid adversum se a popularibus oriretur, stipatus armatis fratribus impetum in multitudinem facit, multos obtruncat: reliqui interventu procerum, qui in consilio fuerant, duce liberantur Antenore. ita infectis rebus populus contemptui habitus non sine pernicie sua domum discedit.

IX. Dein secuta die rex hortatu Hecubae ad Helenam adit eamque benigne salutans bonum animum uti gereret hortatur: quae cuiusque esset, requirit. tunc illa Alexandri se adfinem respondit, magisque ad Priamum et Hecubam, quam ad Plisthenis filios genere pertinere, repetens ordinem omnem

IX Malal. 120. 121 Cedren. P 124

16 apperit *G* 19 *Perizonius coniecit* clamoribus, *J* *Orellius* uocibus, murmuribus *Peiper*.

maiorum. Danaum enim atque Agenorem et sui et Priami generis auctores esse: namque ex *He*siona Danai filia et Atlante Electram natam, quam ex Iove gravidam Dardanum genuisse: ex quo Tros et deinceps insecuti reges Ili. Agenoris porro Taygetam: eam ex Iove habuisse Lacedaemonem, ex quo Amyclam natum et ex eo Argalum, patrem Oebali, quem Tyndari, ex quo ipsa genita videretur, patrem constaret. repetebat etiam cum Hecuba materni generis adfinitatem. Agenoris quippe filium Phoenicem et Dymae, patris Hecubae, et Ledae consanguinitatis originem divisisse. postquam memoriter cuncta retexuit, ad postremum flens orare, ne, quae semel in fidem eorum recepta esset, prodendam putarent. ea secum domo Menelai adportata, quae propria fuissent, nihil praeter ea ablatum. sed utrum inmodico amore Alexandri, an *timore* poenarum, quas ob desertam domum a coniuge metuebat, ita sibi consulere maluerit, parum constabat.

X. Igitur Hecuba, cognita voluntate, simul ob generis coniunctionem, conplexa Helenam, ne proderetur, summis opibus adnitebatur: cum iam Priamus et reliqui reguli non amplius differendos legatos dicerent neque resistendum popularium voluntati, solo omnium Deiphobo Hecubae adsenso, quem non aliter atque Alexandrum Helenae desiderium a recto consilio praepediebat. itaque cum obstinate Hecuba nunc Priamum, modo filios deprecaretur, modo conplexu eius nulla ratione divelli posset, omnes qui oderant in voluntatem suam transduxit. ita ad postremum bonum publicum materna gratia corruptum est. deinde postero die Menelaus cum suis in contionem venit, coniugem et quae cum ea abrepta

---

2 exsona *G* ex iona *B* ex Hesiona *restituit Obrechtus* 3 athlante *G* 5 alii *GB* Ilii *P* 6 lacedaemonam *GB* ex qua amyclum *GB* 7 debali *GB* 10 filiam *G* Phineum et Phoenicem *Mercerus*, Phineum *Obrechtus* 13 ne q^{ue} *G* 17 an timore G^2 (timore 2. *m. sup. scr.*) *uulgo* poenarum metu 29 racione *G* deuelli *G. 1. m.* diu. *2. m.* 32 postremo *GB*.

essent repetens. tunc Priamus inter regulos medius adstans facto silentio optionem Helenae, quae ob id in conspectum popularium venerat, offert, si ei videretur domum ad suos regredi. quam ferunt dixisse neque se invitam navigasse, neque sibi cum 5 Menelai matrimonio convenire. ita reguli habentes Helenam non sine exsultatione ex contione discedunt.

XI. His actis Ulixes contestandi magis gratia quam aliquid ex oratione profecturus cuncta, quae ab Alexandro contra Graeciam indigne commissa 10 essent, retexuit: ob quae ultionem brevi testatus est. dein Menelaus ira percitus atroci vultu exitium minatus concilium dimittit. quae ubi ad Priamidas perlata sunt, confirmant inter se clam, uti per dolum legatos circumveniant. credebant quippe, quod 15 non frustra eos habuit, si legati inperfecto negotio revertissent, fore uti adversum se grande proelium concitaretur. igitur Antenor, cuius de sanctitate morum supra memoravimus, Priamum convenit coniurationemque factam conqueritur: filios quippe eius 20 non legatis, sed adversus se insidias parare: neque id se passurum. dein non multo post legatis rem aperit. ita exploratis omnibus adhibito praesidio, cum primum opportunum visum est, inviolatos eos dimittit.

XII. Dum haec apud Troiam aguntur, dissemi- 25 nata iam per universam Graeciam fama omnes Pelopidae in unum conveniunt atque interposita iuris iurandi religione, ni Helena cum abreptis redderetur, bellum se Priamo inlaturos confirmant. legati

19 Tzetz. Antehom. 161

5 neque se inuitam nauigasse *om. G. pro his* neque se patriam regredi uelle *B*, *utrumque habet P* 6 conuenere *G*[1] *corr. 2. m.* 8 *gratia om. G. sup. scr. 2. m.* *abesse uult Hildebrandus.* 9 profuturus *GB*, *Heinsius et Perizonius coniecerunt* profecturus cuncta quae ab alexandro contra greciam indigne com. *G. in marg.* 11 ult' [illegible] (i. e. coram rege) testatus est *maluit Wopkensius* *G*[1] ci *2. m. sup. scr.* 20 conquiritur *G*[2] *B* 2 *GB et ita saepius.*

Lacedaemonam redeunt, de Helena eiusque voluntate narrant, dein Priami filiorumque eius adversum se dicta gestaque: grande praeconium fidei erga legatos Antenoris praeferentes. quae ubi accepere, decernitur, uti singuli in suis locis atque imperiis opes belli parent. igitur ex consilii sententia opportunus locus ad conveniendum, et in quo de apparatu belli ageretur, Argi, Diomedis regnum, deligitur.

XIII. Ita ubi tempus visum est, primus omnium ingenti nomine virtutis atque corporis Aiax Telamonius advenit, cum eo Teucer frater: dein haud multo post Idomeneus et Meriones, summa inter se iuncti concordia. eorum ego secutus comitatum ea quidem, quae antea apud Troiam gesta sunt, ab Ulixe cognita quam diligentissime retuli: et reliqua, quae deinceps insecuta sunt, quoniam ipse interfui quam verissime potero exponam. igitur post eos, quos supra memoravimus, Nestor cum Antilocho et Thrasymede, quos Anaxibia susceperat, supervenit: eos Peneleus insecutus cum Cl*o*nio et Arcesilao consanguineis, dein Prothoenor et Leitus Boeotiae principes, itemque Schedius et Epistrophus Phocenses, Ascalaphus et Ialmenus Orchomenii: tum Diores et Meges ex Phyleo genitus, Thoas ex Andraemone, Eurypylus Euaemonis *Ormenius* et Leonteus.

XIV. Post quos Achilles Pelei et Thetidis, quae ex Chirone dicebatur. hic in primis adulescentiae annis, procerus, decora facie, studio rerum bellicarum omnes iam tum virtute atque gloria superabat, neque tamen aberat ab eo vis quaedam inconsulta et effera morum inpatientia. cum eo Pa-

XIII Malal. 134 Cedren. P 127

7 couendum G^1 8 diligitur *G. corr. 1. m.* 11 teuter *G.* c *2. m. sup. scr.* 20 clytio *libri*, *Mercerus et Obrechtus* Clonio archesilao *G* arthesilao *B* 21 prothenor *GB* 22 scedius *GB* 23 focenses *GB* iamenus *GB* 24 meces *GB* pileo *G* peleo *B* 25 andromone *GB* euhaemonis *G* euhemonis *B* orchomenius *GB corr. Mercerus* 31 et *om. GB*, *Mercerus non male* proposuit et fera.

troclus et Phoenix, alter propter coniunctionem amicitiae, alter custos atque rector eius. Tlepolemus dein Herculis: eum insecuti sunt Phidippus et Antiphus, insignes armorum specie, avo Hercule, post eos Protesilaus Iphicli cum Podarce fratre. adfuit et Eumelus Pheraeus, cuius pater Admetus quondam vicaria morte coniugis fata propria protulerat, Podalirius et Machaon Triccenses, Aesculapio geniti, adsciti ad id bellum ob sollertiam medicinae artis: dein Poeantis Philocteta, qui comes Herculis post discessum eius ad deos sagittas divinas industriae praemium consecutus est, Nireus pulcher, ex Athenis Menestheus et Aiax Oilei ex Locride, ex Argis Amphilochus et Sthenelus, Amphiarai Amphilochus, Capanei alter, cum his Euryalus Mecistei, dein ex Aetolia Thessandrus Polynicis, postremi omnium Demophoon atque Acamas. fuere cuncti ex origine Pelopis. sed eos, quos memoravimus, plures alii ex suis quisque regionibus, partim ex regum comitibus, alii ipsius regni participes insecuti sunt, quorum nomina singillatim exponere haud necessarium visum est.

XV. Igitur ubi omnes Argos convenere, Diomedes hospitio cunctos recipit, necessariaque praebet. dein Agamemnon grande auri pondus Mycenis adportatum per singulos dispertiens promptiores animos omnium ad bellum, quod parabatur, facit. tum communi consilio super conditione proelii iusiurandum interponi hoc modo placuit. Calchas, Thestoris filius, praescius futurorum, porcum marem in forum medium adferri iubet, quem in duas partes

---

2 tleptolemus G^2 5 siphicli *GB* 6 fereus *GB* 7 quandam G^1 8 tricenses *GB* 10 Deippoanti *GB* 11 adis *GB* adeos *A* ad deos, *quod habent Vindingius, Tollius aliique, est in P* 13 ex (*ante* Argis) *om. GB.* 14 et Sthenelus Amphiarai Amphilochus *om. GB habet P* 15 ca— eurypylus *G* euripilus *B Euryalus ed. princ.* 17 achamas *GB* 18 pluris G^1 29 calenas *GB* nestoris *GB* Thestoris *P, coni. Mercerus.*

exsectum orienti occidentique dividit, atque singulos nudatis gladiis per medium transire iubet. dein mucronibus sanguine eius oblitis, adhibitis etiam aliis ad eam rem necessariis, inimicitias sibi cum Priamo per religionem confirmant: neque prius se bellum deserturos, quam Ilium atque omne regnum eruissent. quis perfectis pure lauti Martem atque Concordiam multis immolationibus sibi adhospitavere.

XVI. Dein in templo Iunonis Argivae rectorem omnium declarari placuit. igitur singuli in tabellis, quas ad deligendum belli principem quem cuique videretur acceperant, Punicis litteris Agamemnonis nomen designant. ita consensu omnium secundo rumore summam belli atque exercitus in se suscipit: quod ei et propter germanum, cuius gratia bellum id parabatur et propter magnam opum vim, quibus praeter ceteros Graeciae reges magnus atque clarus habebatur, merito acciderat. dein duces praefectosque navium Achillem, Aiacem et Phoenicem destinant. praeponuntur etiam campestri exercitui Palamedes cum Diomede et Ulixe, ita ut inter se diurnas vigiliarumque vices dispertiant. his peractis ad parandas opes atque instrumenta militiae singuli sua in regna discedunt. interim belli studio ardebat omnis Graecia: arma, tela, equi, naves atque haec omnia toto biennio praeparantur, cum iuventus partim sua sponte, alii aequalium ad gloriam aemulatione munia militiae festinarent. sed inter haec summa cura magna vis navium praecipue fabricatur: scilicet ne multa milia exercituum, undique versum in unum collecta, incuria navigandi tardarentur.

XVII. Igitur peracto biennio ad Aulidam Boeotiae, nam is locus delectus fuerat, singuli reges pro facultate opum regnique instructas classes praemit-

XVII Malal. 135 Cedren. 124 Dares Phrygius XIV Const. Manass. P 25

1 atque ita *B* 21 palemedes *G* 27 *Dederichus maluit scribi* aequalium ob 28 miliciae *GB* 32 tardaretur *GB*.

tunt: ex quis primus Agamemnon ex Mycenis naves C, aliasque LX, quas ex diversis civitatibus, quae sub eo erant, contraxerat, qu*is* Agapenorem praefecit, Nestor XC navium instructam classem, Menelaus ex omni Lacedaemona naves LX, Menestheus Athenis L, XL Elephenor ex Euboea, Aiax Telamonius Salamina XII, Diomedes Argis LXXX navium classem, Ascalaphus et Ialmenus Orchomenii naves XXX, Oileus Aiax XL', item ex omni Boeotia Arcesilaus, Prothoenor, Peneleus, Leitus, Clonius naves L, XL ex Phocide Schedius et Epistrophus, dein Thalpius et Diores cum Amphimacho et Polyxeno Elide aliisque civitatibus regionis eius naves XL, Thoas ex Aetolia XL, Meges ex Dulichio et ex insulis Echinadibus XL, Idomeneus cum Merione ex omni Creta classem navium LXXX, ex Ithaca Ulixes XII, XL Prothous Magnes, Tlepolemus Rhodo aliisque circa eam insulis IX, XI Eumelus Pheris, Achilles ex Pelasgico L, III Nireus ex Syme, Podarces et Protesilaus ex Phylaca aliisque, quibus praeerat, locis naves XL, XXX Podalirius et Machaon, Philocteta Methona aliisque civitatibus naves VII, Eurypylus *Ormenius* XL, duas et XX Guneus Perrhaebis, Leonteus et Polypoetes ex suis regionibus XL, XXX ex insulis congregatis cum Antipho Phidippus, Thessandrus, quem Polynicis supra memoravimus, Thebis naves L, Calchas ex Acarnania XX, Mopsus Colophona XX, Epios

---

3 quibus et *P om.* *G nos* quis 6 LXL *GB recte distinxit Mercerus* 6 elenor *GB* 8 iamenus *GB ut supra* p. 10, 23 9 Aiax XII *G* 10 protenor *G* penelaus *G* lettus *G* 11 LXI *GB* scedius *GB* 12 talphius *GB* 13 polixeno *GB* elide aulide *GB* 14 oetolia *G* 15 et dulichius ex *GB corr. P* 17 protheus magnus *GB corr. P* 19 feronius *GB* 20 ymo *GB* pylaca *GB* 21 XL] undecim *G* 22 filocteta *G* mothona *G* 23 orchomenius *GB corr. Mercerus* XL] undecim *G* 24 Gyneus *G* perhebis *GB* polipoetes *GB* 25 undecim *GB* ins traphates XXX cum *P unde Dederichus suspicatur*: ins. congr. Eutaphrates et cum 26 polinicis G.

ex insulis Cycladibus XXX. easque magna vi frumenti aliorumque necessariorum cibi replent. quippe ita ab Agamemnone mandatum acceperant, scilicet ne tanta vis militum necessariorum penuria fatigaretur.

5 XVIII. Igitur inter tantum classium apparatum equi atque currus bellici ob locorum conditionem multi, sed pedestres milites pars maxima, ob eam causam, quia per omnem Graeciam multo maiore egestate pabuli, equitatus usus prohibetur.
10 praeterea fuere multi, qui ob artis peritiam necessarii nautico apparatui credebantur. per idem tempus Lycius Sarpedon neque pretio neque gratia Phalidis, Sidoniorum regis, *inlici quivit, uti* societatem militiae nostrae adversum Troianos sequeretur: quippe
15 quem iam Priamus donis amplioribus eisque postea duplicatis fidissimum sibi retinuerat. omnium autem classium numerus, quem ex diversis Graeciae regnis contractum supra exposuimus, toto quinquennio praeparatus instructusque est. ita cum nulla iam res
20 profectionem, nisi absentia militis retardaret, cuncti duces veluti signo dato una atque eodem tempore Aulidam confluunt.

XIX. Interim in ipsa navigandi festinatione Agamemnon, quem a cunctis regem omnium decla-
25 ratum supra docuimus, longius paulo ab exercitu progressus forte conspicit circa lucum Dianae pascentem capream imprudensque religionis, quae in eo loco erat, iaculo transfigit. neque multo post irane caelesti an ob mutationem aeris corporibus
30 pertemptatis lues invadit. atque interim in dies magis magisque saeviens multa milia fatigare et

XIX—XXII Malal. 123 Cedren. P 124. 125 Tzetz. Antehom. 191—209 Dares XXV Auctor *τῶν Τρωϊκῶν* in B. Uff. XXIII Ptolemaei Hephaestionis nov. fabularum Excerpta (p. 39, 9 Roulez).

2 cybi *G* 6 aequi *G* 9 eq. usus egestatis usu *G* 13 frigii *GB* Phalidis *corr. P num recte, magnopere quaeritur* inlectus qui uirtutis *GB* illici potuit ut uirtutis s. *P emend. Mercerus.*

promisce per pecora atque exercitum grassari. prorsus nullus funeri modus neque requies: uti quidque malo obvium fuerat, vastabatur. quis rebus sollicitis ducibus mulier quaedam deo plena Dianae iram fatur: eam namque ob necem capreae, qua maxime laetabatur, sacrilegii poenam ab exercitu expetere, nec leniri, priusquam auctor tanti sceleris filiam natu maximam vicariam victimam immolavisset. quae vox ut ad exercitum venit, omnes duces Agamemnonem adeunt eumque primo orare recusantemque ad postremum cogere, uti malo obviam properaret. sed ubi obstinate renuere vident, nec ulla vi queunt flectere, plurimis conviciis insecuti ad postremum regio honore spoliavere: ac ne tanta vis exercitus sine rectore effusius ac sine modo militiae vagaretur, praeficiunt ante omnes Palamedem dein Diomedem et Aiacem Telamonium, quartum Idomenea. ita per aequationem numeri atque partium quadripertitur exercitus.

XX. Neque interim ullus finis vastitatis: cum Ulixes simulata ex pertinacia Agamemnonis iracundia et ob id dom*ui*tionem confirmans magnum atque insperabile cunctis remedium excogitavit. profectus namque Mycenas nullo consilii participe falsas litteras tamquam ab Agamemnone ad Clytemestram perfert, quarum sententia haec erat: Iphigeniam, nam ea maior natu erat, desponsam Achilli: eumque non prius ad Troiam profecturum, quam promissi fides impleretur: ob quae festinaret eamque et quae nuptiis usui essent, mature mittere. praeterea multa pro negotio locutus ementito argumento fidem fecerat. quae ubi accepit Clytemestra cum propter gratiam Helenae, tum maxime, quod tam celeberrimi nominis viro filia traderetur, laeta Iphigeniam Ulixi committit. isque confecto negotio paucis die-

---

7 liniri *G* 12 rennuere *G* 18 muneris *maluit Obrechtus* 20 pertinatia *GB* 21 domimentionem *GB* *Mercerus* 22 inseparabile *G* inseperabile *B corr.* 26 disponsam *G* desponsam *B* 32 tunc *G* tum B

bus ad exercitum revenit, atque ex inproviso in luco Dianae cum virgine conspicitur. quis cognitis Agamemnon affectione paternae pietatis motus an ne tam inlicito immolationis sceleri interesset, fugam parat: eumque re cognita Nestor, longam exorsus orationem, ad postremum persuadendi genere, in quo praeter ceteros Graeciae viros iucundus acceptusque erat, a proposito prohibuit.

XXI. Interim virginem Ulixes et Menelaus cum Calchante, quibus id negotium datum erat, remotis procul omnibus sacrificio adornant: cum ecce dies foedari et caelum nubilo tegi coepit: dein repente tonitrua, corusca fulmina et praeterea terrae marisque ingens motus atque ad postremum confusione aeris ereptum lumen. neque multo post imbrium atque grandinis vis magna praecipitata. inter quae tam taetra nulla requie tempestatis Menelaus cum his, qui sacrificium curabant, metu atque haesitatione diversus agebatur: terreri quippe primo subita caeli permutatione idque signum divinum credere, dein, ne inceptum omitteret, detrimento militum commoveri. igitur inter tantam animi dubitationem vox quaedam luco emissa: aspernari numen sacrificii genus et ob id abstinendum a corpore virginis, misereri namque eius deam: ceterum pro tanto facinore satis poenarum Agamemnoni ab coniuge eius post Troianam victoriam conparatum *iri*. itaque curarent id, quod in vicem virginis oblatum animadverterent, immolare. dein coepere venti atque fulmina aliaque, quae in magno caeli motu oriri solent, consenescere.

XXII. Sed cum haec in luco aguntur, Achilles litteras seorsum missas sibi a Clytemestra cum auri magno pondere accepit, in quis ei filiam atque

---

5 cumque *GB* eum *ed. Merc. et Obr. Dederichus* eumque 7 acceptusque *B* acceptus *G* 8 cohibuit *P* 11 sacrificium G^1 13 per ea *G corr. P.* 27 iri *e coniectura addidi* 34 aura G^1

omnem domum suam commendaverat. quae postquam et Ulixis consilium patefactum est, omissis omnibus propere ad lucum pergit, magna voce Menelaum et qui cum eo erant, inclamans, ab inquietudine Iphigeniae cohiberent sese, comminatus perniciem, ni paruissent: mox attonitis his atque obstupefactis ipse supervenit reformatoque iam die virginem abstrahit. interim deliberantibus cunctis, quidnam vel ubi esset, quod immolari iuberetur, cerva forma corporis admiranda ante ipsam aram intrepida consistit: eam praedictam hostiam rati oblatamque divinitus conprehendere moxque immolant. quis peractis sedata lues instarque aestivi temporis *mare* reseratum est. ceterum virginem Achilles atque hi, qui sacrificio praefuere, clam omnes regi Scytharum, qui eo tempore aderat, commendavere.

XXIII. At ubi duces sedatam vim mali animadvertunt ventorumque flatus navigandi prosperos atque aestivam maris faciem, omnes laeti Agamemnonem adeunt, eumque interitu filiae permaestum consolati honorem regni rursus concelebrant. quae res pergrata atque accepta per exercitum fuit: eum quippe optimum consultorem sui non secus, quam parentem miles omnis percolebat. sed Agamemnon sive eorum, quae praecesserant, satis prudens, seu humanarum rerum necessitatem animo reputans et ob id adversus infortunia firmissimus, dissimulato quod ei acciderat, honorem suscipit atque eo die duces omnes ad se in convivium deducit. dein haud multis post diebus exercitus ordinatus per duces, cum opportunum iam tempus navigandi ingrueret, ascendit naves repletas multis rebus pretiosissimis, quae ab incolis regionis eius offerebantur. ceterum frumenta, vinum aliaque cibi necessaria Anius et

---

5 pernitiem *G* 13 mare *e conjectura addidi, v libros legitur* reseratum est coelum. 19 estiuar pergra G^1 25 *fort.* non satis 31 nam *G*.

eius filiae praebuere, quae oenotropae et divinae religionis antestites memorabantur. hoc modo ex Aulide navigatum est.

LIBER SECUNDUS.

I. Postquam ad Moesorum regionem universas classes venti appulere, propere omnes signo dato naves litori admovent. dein egredi cupientibus a custodibus loci eius obviam itum est: eos namque Telephus, qui tum Moesiae imperator erat, quo omnis regio ab incursione maritimorum hostium defensaretur, litori praefecerat. igitur ubi descendere prohibentur neque prius permittitur terram contingere, quam regi quinam essent nuntiaretur, nostri primo quae dicebantur neglegere et singuli navibus egredi, dein postquam a custodibus nihil remittebatur et summa vi resisti et prohiberi coeptum, duces omnes iniuriam manu vindicandam rati arreptis armis evolant navibus incensique ira custodes caedere neque versis his atque in fuga parcere, sed uti quisque fugientem conprehenderat, obtruncare.

II. Interim ad Telephum qui primi fuga Graecos evaserant veniunt: inruisse multa milia hostium eosque caesis custodibus litora occupasse et multa praeterea singuli pro metu suo adicientes nuntiant. dein re cognita Telephus cum his, quos circum se habebat, aliisque, qui in ea festinatione in unum conduci potuere, propere Graecis obviam venit ac statim condensatis utrimque frontibus vi magna concurritur. dein uti quisque in manus venerat, interficitur, cum interim his aut illis ex casu suorum perculsis vehementius invicem instaretur. Sed in ea pugna Thessandrus, quem Polynicis supra me-

---

1 quae in utropea *GB* quae oenotrope *P* 17 abreptis *G* 18 cedere *GB* 20 fuge *GB* 27 condensis satis *G* condensatis *editt. uett.* 30 Sed in ea pugna *om. ed. princ.*

moravimus, congressus cum Telepho ictusque ab eo cadit multis tamen hostium ante interfectis: in quis Telephi comitem, quem rex ob industriam virium atque ingenii inter duces habebat, strenue dimicantem obtruncaverat: atque ita paulatim elatus secundo belli eventu et ob id maiora viribus adgressus interficitur. atque eius cruentum corpus Diomedes, quod ei iam tum a parentibus coeptum cum eo societatis ius perseverabat, umeris extulit: idque igni crematum, quod superfuerat, patrio more sepeliit.

III. At ubi animadvertere Achilles et Aiax Telamonius magno suorum detrimento eventum belli trahi, exercitum in duas partes dispertiunt, ac pro tempore cohortati suos tamquam restauratis viribus acrius hostes incurrunt: ipsi duces principes certaminis, cum modo insequerentur fugientes, modo ingruentibus semet instar muri opponerent. atque ita omni modo primi aut inter primos bellantes praeclaram iam tum virtutis suae famam apud hostes atque inter suos effecere. interim Teuthranius, Teuthrante et Auge genitus, frater Telephi uterinus, ubi animadvertit Aiacem tanta adversum suos gloria dimicantem, propere ad eum convertit ibique pugnando ictus telo eius occubuit. eius casu Telephus non mediocriter perculsus ultionemque fraternae mortis expetens infestus aciem invadit atque ibi fugatis quos adversum ierat, cum obstinate Ulixem inter vineas, quae ei loco adiunctae erant, insequeretur, praepeditus trunco vitis ruit. id ubi Achilles procul animadvertit, telum iaculatus femur sinistrum regi transfigit. at Telephus inpigre resurgens ferrum ex corpore extrahit et protectus concursu suorum ab instanti pernicie liberatus est.

III Tzetz. Antehom. 265 seqq. Auctor τῶν Τρωϊκῶν in B. Uff. XXXIII.

15 ipsius *GB* 21 theuthranto *GB* alige *GB* Auge *V* 25 ulcionemque *GB* 29 praeteritus *G in marg. 1. m.* uel praepeditus uel praepeditus *B* 33 perniciae G

IV. Iamque diei plerumque processerat, cum utraque acie intenta proelium sine ulla requie iugi certamine ac strenue adversum se ducibus fatigaretur. namque nostros multorum dierum navigio in aliquantum exhaustos maxime praesentia Telephi debilitaverat. is namque Hercule genitus procerus corpore ac pollens viribus, divinis patriis virtutibus propriam gloriam aequiparaverat. igitur adventante nocte cunctis cupientibus requies belli facta: ac Moesi ad se domum, nostri ad naves digrediuntur. ceterum in ea pugna utriusque exercitus interfecti multi mortales, sed et vulnerati pars maxima: prorsus nullo aut perpaucis clade belli eius expertibus. dein secuta die legati invicem de sepeliendis, qui in bello ceciderant, mittuntur: atque ita induciis interpositis collecta corpora atque igni cremata sepeliuntur.

V. Interim Tlepolemus et cum fratre Antipho Phidippus, quos Thessalo genitos nepotes Herculis supra memoravimus, cognito Telephum in his locis imperitare fiducia cognationis ad eum veniunt eique, quinam essent et quibuscum navigassent, aperuere. dein multa invicem consumpta oratione ad postremum nostri acrius incusare, quod tam hostiliter adversum suos versaretur. Agamemnonem namque et Menelaum Pelopidas, non alienos generis sui eum exercitum contraxisse. dein quae circa domum Menelai ab Alexandro commissa essent raptumque Helenae docent: atque decere eum cum propter consanguinitatem tum praecipue ob scelus violati communis hospitii Graecis ultro ferre auxilium, in quorum gratiam ipsius etiam Herculis plurima laborum monumenta per totam Graeciam existere. ad ea Telephus, etsi dolore vulneris inmodice afflictabatur, benigne tamen re-

---

3 strenuis *V* *In ed. Obr. legitur:* proelio sine ulla requie ac iugi certamine strenuis etc. *an scribendum* strenue aduersantibus ducibus? 8 aequiparauerat G^1 aequiper. G^2 15 caeciderant *G* 18 fidippus *GB* 25 generi G^1 generis G^2 28 sanguinitatem *G* 32 Gretiam *G* thelephus *GB* *hic et saepissime* etsi ccdd. *deteriores*, et *G*.

spondens ipsorum potius ait culpa factum, quod amicissimos et iunctos sibi generis adfinitate regno suo adpulsos ignoraverit: praemittendos etenim fuisse, per quos cognito eorum adventu obviam ire gratulantem oportuerit atque amice hospitio receptos donatosque muneribus, cum commodum ipsis videretur, remittere. ceterum militiam adversum Priamum recusare: Astyochen enim Priami iunctam sibi matrimonio, ex qua Eurypylus genitus artissimum adfinitatis pignus intercederet. dein propere popularibus, uti ab incepto desisterent, nuntiari iubet: atque ita nostris liberam egrediendi navibus potestatem permittit. Tlepolemus et qui cum eo venerant Eurypylo traduntur hique perfectis quae cupierant ad naves pergunt nuntiantes Agamemnoni ac reliquis regibus pacem concordiamque cum Telepho.

VI. Quae ubi accepere, apparatum belli laeti omittunt. dein ex consilii sententia Achilles cum Aiace ad Telephum pervenere, eumque iactatum magnis doloribus consolati, ut viriliter incommodum ferret deprecabantur. at Telephus, ubi aliquantum requies doloris intercesserat, Graecos incusare, quod ne nuntium quidem adventus sui praemisissent. dein percontatur, quinam et quanti Pelopidae in ea militia essent doctusque multis precibus orat, ut ad se omnes veniant. tunc nostri facturos se quae vellet polliciti desiderium regis reliquis nuntiavere. igitur omnes Pelopidae praeter Agamemnonem et Menelaum in unum congregati ad Telephum veniunt multumque gratulationis atque laetitiae praesentia sua regi optulere: ac deinde muneribus largiter donati hospitio recipiuntur. neque tamen miles reliquus, qui apud naves erat, munificentiae regis expers fuit, namque ex numero navium frumentum alia-

---

5 hospicio *G* 6 ipsius *GB* 8 astiochen *G* 9 eurypilus *G* 23 praemissent *G* 27 desiderio *G* 32 hospicio *GB* | recipiunt *G*.

que necessaria affatim portabantur. ceterum rex ubi Agamemnonem fratremque eius abesse animadvertit, multis precibus Ulixen deprecatur, uti ad eos acciendos pergeret. hi itaque ad Telephum veniunt ac more regio invicem acceptis datisque donis Machaonem et Podalirium Aesculapii filios venire ac vulneri mederi iubent, qui inspecta cura propere apta dolori medicamina inponunt.

VII. Sed ubi tritis aliquot diebus tempus navigandi remorari ac ventis adversantibus mare in dies magis magisque saevire occepit, Telephum adeunt eumque de opportunitate temporis consulunt: atque ab eo docti initio veris ex his locis ad Troiam navigandi tempus esse, reliqua adversa, cunctis volentibus Boeotiam revertuntur ibique subductis navibus singuli in regna sua hiematum discedunt. interim in eo otio regi Agamemnoni cum Menelao fratre exercere discordias vacuum fuit ob proditam Iphigeniam. is namque auctor et veluti causa luctus eius credebatur.

VIII. Per idem tempus, ubi de coniuratione universae Graeciae apud Troiam conpertum est, auctoribus nuntii eius S*cyth*is barbaris, qui mercandi gratia per omnem Hellespontum commutare res cum accolis sueti ultro citroque vagabantur, metus atque maeror universos invasere, cum singuli, quibus ab initio Alexandri facinus displicuerat, male actum adversum Graeciam et ob id paucorum pravitate in communem perniciem praecipitatum iri testarentur. inter quae tam sollicita magna cura plurimi ex omni ordine electi ad contrahenda ex finitimis regionibus auxilia ab Alexandro aliisque pessimis consultoribus dimittuntur hisque mandatur,

---

7 inspecto crure *Vindingius*, infecta cura *Wasseus*, suscepta cura *Wopkensius* 11 seuire *G* | accepit *G* cepit *B* 12 oportunitate *GB* 23 sestis *G* scitis *B* Scythis *Mercerus* 29 pernitiem *G* | praecipitatam uiri G^1 *corr. 2. m.*

uti quamprimum expedito negotio remearent: quod ea gratia maxime a Priamidis festinabatur, uti propere instructo exercitu tempus profectionis antecaperent atque omne quod parabatur bellum in regiones Graeciae transportaretur. 5

IX. Dum haec apud Troiam geruntur, Diomedes incepti eorum certior factus magna celeritate per omnem Graeciam pervagatus universos duces convenit hisque consilium Troianorum aperiens monet atque hortatur, uti quamprimum instructi 10 rebus bello necessariis ad navigandum festinarent. neque multo post re cognita Argos ab omnibus convenitur: ibi Achilles regi indignatus, quod propter filiam renueret profectionem, ab Ulixe in gratiam reductus est. is namque diu maesto ac luctu obsito 15 Agamemnoni insinuans, quae circa filiam eius evenissent, animum atque ornatum regis reformavit. igitur cunctis praesentibus quamquam a nullo officia militiae neglegebantur, praecipue tamen Aiax Telamonius et Achilles cum Diomede curam maximam 20 studiumque inportandi belli susceperant: hisque placet, uti praeter contractam classem naves, quibus loca hostilia incursarent, praeparentur: ita diebus paucis quinquaginta navium classem instructam omni genere conpingunt. ceterum ab incepto militiae eius 25 octavo iam anno ad hoc usque tempus consumpto initium noni occeperat.

X. At ubi instructae omni modo classes et mare navigio patens neque ulla res impedimento erat, Scythas, qui forte mercandi gratia eo adpulerant, 30 conductos mercede duces profectionis eius delegere. per idem tempus Telephus dolore vulneris eius, quod in proelio adversum Graecos acceperat, diu afflictatus, cum nullo remedio mederi posset, ad postremum Apollinis oraculo monitus, uti Achillem atque 35

---

14 rennueret *G* 21 studium *G*[1] que *add. 2 m.* 28 omni modo *G* 29 patiens *GB*, *Orellius* patens, navigii patiens *V* 32 thelephus *G* dolorem G.

Aesculapii filios adhiberet, propere Argos navigat. dein cunctis ducibus causam adventus eius admirantibus oraculum refert atque ita orat, ne sibi praedictum remedium ab amicis negaretur. quae ubi accepere Achilles cum Machaone et Podalirio adhibentes curam vulneri brevi fidem oraculi firmavere. ceterum Graeci multis immolationibus deos adiutores incepto invocantes Aulidam cum praedictis navibus veniunt atque inde propere navigare incipientibus dux Telephus ob acceptam gratiam factus. ita ascensis navibus ventos nacti paucis diebus ad Troiam pervenere.

XI. Per idem tempus Sarpedon Lycius Xanthi et Laodamiae frequentibus nuntiis a Priamo accitus cum magna armatorum manu adventabat. is ubi animadvertit procul magnam vim classium admotam litori, ratus ut negotium erat, propere suos instruit Graecosque degredi incipientes invadit. neque multo post re cognita Priamidae arreptis armis accurrunt: cum interim Graeci infensis hostibus et omni modo instantibus neque degredi sine pernicie neque arma capere turbatis omnibus et ob id cuncta impedientibus possent. ad postremum tamen hi, quibus in ea festinatione armandi semet potestas fuit, confirmati inter se invicem acriter hostes incurrunt. sed in ea pugna Protesilaus, cuius navis prima omnium terrae admota erat, inter primos bellando ad postremum telo Aeneae ictus ruit. occidere etiam duo Priami filii neque reliqua multitudo utraque ex parte cladis eius expers fuit.

XII. Ceterum Achilles et Aiax Telamonius, quorum virtute Graeci sustentabantur, magna gloria dimicantes metum hostibus et fiduciam suis effecere. neque amplius resisti iam apud eos poterat,

---

XI. XII. Malal. 124 Cedren. P 125. 126 Tzetz. Antehom. 222—259 Auctor *τῶν Τρωϊκῶν* in B. Uff. XXIX.

---

10 dux] dum *GB* | accepti *maluit Obrechtus.*

quin paulatim decedentibus his, quos adversum ierant, ad postremum cuncti fugarentur. ita libero ab hostibus tempore Graeci subductas naves atque in ordinem compositas tuto conlocant. dein ex omnibus Achillen et Aiacem Telamonium, quorum virtute maxime fidebant, custodes deligunt hisque tutelam classium atque exercitus per latera atque cornua distribuentes tradunt. igitur ordinatis dispositisque omnibus Telephus, cuius ductu ad Troiam navigatum est, magna sui apud exercitum gratia domum discedit. neque multo post circa Protesilai sepulturam nostris occupatis nihilque tali tempore hostile metuentibus Cycnus, cuius haud procul a Troia regnum, cognito adventu nostro, clam atque insidiis Graecos invadit eosque ancipiti malo territos sine ullo ordine ac disciplina militari fugere coegit. dein propere reliqui, quibus non ea humatio demandata erat, re cognita armati eunt contra. in quis Achilles congressus cum rege eumque et magnam vim hostium interfecit, conversis in fugam hoc modo liberatis.

XIII. Ceterum sollicitis ducibus et multorum clade ob crebras hostium incursiones anxiis decernitur, uti primum finitimas Troiae civitates cum parte exercitus adeant easque omni modo incursent. ita omnium primam Cycni regionem invadunt vastantque circum omnia, sed ubi *Neandri*ensium civitatem, quae regni caput filiorum Cycni nutrix memorabatur, nullo resistente invasere atque ignem subicere coepere, cives eius multis precibus lacrimisque orare, uti ab incepto desisterent, per omnia humana atque divina nixi genibus deprecantes, ne delicta pessumi ducis civitatem innoxiam et paulo post fidam sibi

XIII. Malal. 125 init. Cedren. P 126.

1 aduersus eos *V*. 6 diligunt *G*[1] 12 nihilque in *V* 14 atque ex *ed. Daceria* 20 in fuga *GB*, in fugam *editt. uett.* atque in fuga *maluit Dederichus* 27 mentorensium *libri*, *Obrechtus* Methonensium, *Perizonius* Neandriensium hic et infra.

luere paterentur. hoc modo per miserationem servata civitas. ceterum regios pueros Cobin et Corianum eorumque sororem Glaucen expetentibus Graecis tradidere: quam nostri Aiaci ob fortia facta eius ex-
5 ceptam reliquae praedae habendam concedunt. neque multo post *Neandri*enses supplices et cum pace ad Graecos conveniunt amicitiam et omnia, quae imperavissent, facturos polliciti. quis perfectis Graeci Cillam aggressi expugnavere. neque tamen Coronen,
10 quae haud procul aberat, contingunt, in gratiam Neandriorum, qui domini civitatis eius fideles atque amicissimi nobis ad hoc tempus permanserant.

XIV. Eadem tempestate oraculum Pythii Graecis perfertur concedendum ab omnibus, uti per Pala-
15 meden Apollini Zminthio sacrificium exhiberetur: quae res multis grata ob industriam et amorem viri, quem circa omnem exercitum exhibebat, nonnullis ducum dolori fuerat. ceterum immolatio centum victimarum, sicuti praedictum erat, pro cuncto exercitu
20 exhibebatur, praeeunte Chryse loci eius sacerdote. interim re cognita Alexander congregata armatorum manu ad prohibendum venit: eum duo Aiaces, priusquam ad templum adpropinquaret, interfectis plurimis fugavere. sed Chryses, quem sacerdotem Zmin-
25 thii Apollinis supra diximus, utriusque exercitus offensam metuens, quisque partium ad eum venerat, cum his se adiunctum esse simulabat. interim in eo sacrificio Philocteta haud procul ab ara templi eius adstans morsu serpentis forte contingitur: dein
30 ab omnibus qui animadverterant clamore sublato Ulixes accurrens serpentem interficit: neque multo post Philocteta cum paucis, uti curaretur, Lemnum insulam mittitur, namque in ea sacra Vulcano antestites dei inhabitare ab accolis dicebatur solitos
35 mederi adversus venena huiusmodi.

---

5 predae *GB* 6 mentorenses *GB* ; suplices *G* 7 coronem *GB* 9 meandriorum *GB*, *Perizonius* Neandriorum 15 zminthio *sic GB* 24 Zminthii *GB* 26 ut quisque *Vindingius frustra locum temptans* 34 deinhabitare *G* inhabitare *B*.

XV. Per idem tempus Diomedes et Ulixes consilium de interficiendo Palamede ineunt, more ingenii humani, quod imbellum adversum dolores animi et invidiae plenum anteiri se a meliore haud facile patitur. igitur simulato quod thesaurum re- 5 pertum in puteo cum eo partiri vellent remotis procul omnibus persuadent, uti ipse potius descenderet eumque nihil insidiosi metuentem adminiculo funis usum deponunt ac propere arreptis saxis, quae circum erant, desuper obruunt. ita vir optimus 10 acceptusque in exercitu, cuius neque consilium umquam neque virtus frustra fuit, circumventus a quibus minime decuerat indigno modo interiit. sed fuere, qui eius consilii haud expertem Agamemnonem dicerent, ob amorem ducis in exercitum et quia 15 pars maxima regi ab eo cupiens tradendum ei imperium palam loquebantur. igitur a cunctis Graecis veluti publicum funus eius crematum igni, aureo vasculo sepultum est.

XVI. Interim Achilles ministras et veluti offi- 20 cinam belli proximas Troiae civitates ratus sumptis aliquot navibus Lesbum aggreditur ac sine ulla difficultate eam capit et Phorbanta loci eius regem multa adversum Graecos hostiliter molitum interficit atque inde Diomedeam filiam regis cum magna 25 praeda abducit. dein Scyrum et Hierapolin urbes refertas divitiis cunctis suorum poscentibus vi magna aggressus paucis diebus sine ulla difficultate excindit. ceterum qua pergebat agri referti iugi pace depraedati omnibusque vexati neque quicquam, 30

XV. Tzetz. Antehom. 297 seqq. Const. Manass. 26. 27 Auctor *τῶν Τρωϊκῶν* in B. Uff. XXXVIII.

XVI. XVII. Malal. 125. 126 init. Cedren. P 126 Tzetz. Antehom. 349 seq.

7 *fortasse scribendum est* persuadent ei 8 insidiose *GB* insidiosum *V* insidiosi *Cod. Heinsii.* amminiculo *G* 10 ita ut *G* 11 cuius que *GB* 12 nequae *G* fuerat *V* 14 Amen nomen *G* 15 in exercitu *Perizonius* 23 forbanta 26 preda *GB* phyrram *G* phyram *B*.

quod amicum Troianis videretur, non eversum aut vastatum relinqui. quis cognitis finitimi populi ultro ad eum cum pace accurrere ac ne vastarentur agri, dimidio fructuum pacti dant fidem pacis atque ab eo accipiunt. his actis Achilles ad exercitum regreditur magnam vim gloriae atque praedae adportans. eodem tempore rex Scytharum cognito adventu nostrorum cum multis donis adventabat.

XVII. Ceterum Achilles haud contentus eorum, quae gesserat, Cilicas aggreditur, ibique Lyrnesum paucis diebus pugnando cepit. interfecto dein Eetione, qui his locis imperitabat, magnis opibus naves replet, abducens Astynomen Chrysi filiam quae eo tempore regi denupta erat. propere inde Pedasum expugnare occepit, *Leleg*um urbem, sed eorum rex Brises ubi animadvertit in obsidendo saevire nostros, ratus nulla vi prohiberi hostes aut suos satis defendi posse, desperatione effugii salutisque attentis ceteris adversum hostes domum regressus laqueo interiit. neque multo post capta civitas atque interfecti multi mortales et abducta filia regis Hippodamia.

XVIII. Per idem tempus Aiax Telamonius Thracum Cherronesum omni modo infestabat. sed ubi eorum rex Polymestor virtutem atque gloriam viri cognovit, diffidens rebus suis deditionem occepit: tuncque Polydorus Priami filius, quem rex recens natum clam omnis alendum ei transmiserat, merces pacis ab eo traditur. aurum etiam aliaque dona huiuscemodi ad conciliandum hostium animos

XVIII. Malal. 128 med. 129 Cedren. P 126. 127.

10 lyrnesum *GB* 12 eaetione *GB* quibus locis *G* 13 astymonem *G* astinomen *B* 14 propera *G* 15 legeorum *GB* Lelegum *Mercerus e coniectura scripsit.* 16 brisses *GB* 18 desperacioni *G* 24 cherronessum *GB* 25 polimestor *G* 26 dedicionem *G* 28 clam *om. GB addit PV* | hominis *GB* omnes *PV* omnes homines *cod. Heinsii* 30 *Mercerus coniecit* cuiusquemodi.

affatim praebebantur. dehinc frumentum per omnem exercitum totius anni pollicitus naves onerarias, quas ob id Aiax secum habuerat, replet: multis execrationibus amicitiam Priami adversum Graecos renuens in pacis fidem receptus est. his actis Aiax iter ad Phrygas convertit ingressusque eorum regionem Teuthrantem dominum locorum solitario certamine interficit ac post paucos dies expugnata atque incensa civitate magnam vim praedae trahit, abducens Tecmessam filiam regis.

XIX. Igitur ambo duces multis vastatis atque expugnatis regionibus ipsi clari atque magnifici ingenti nomine, per diversa loca quasi de industria eodem tempore ad exercitum remeavere. dein per praecones conductis in unum cunctis militibus ducibusque progressi in medium singuli laborum atque industriae documenta in conspectu omnium exposuere. quae ubi Graeci advertere, favore ingenti ac laudibus eos prosecuti mediosque statuentes ramis oleae coronavere. dein consilium de dividenda praeda haberi coeptum Nestore et Idomeneo in decernendo optimis auctoribus. itaque cunctorum sententia ex omni praeda, quam Achilles adportaverat, exceptam Eetionis coniugem Astynomen, quam Chrysi filiam supra docuimus, ob honorem regium Agamemnoni optulere. ipse etiam Achilles praeter Brisi filiam Hippodamiam Diomedeam sibi retinuit, quod eiusdem aetatis atque alimonii non sine magno dolore divelli poterant et ob id iam antea genibus Achillis obvolutae, ne separarentur magnis precibus oraverant. ceterum reliqua praeda viritim ob singulorum merita distributa est. dein quae Aiax adportaverat, Ulixes et Diomedes rogatu eius in medios intulere,

---

3 habebat *V* 5 rennuens *G* 7 theutandrum *GB* 10 adducens *G* | tecmissam *GB* 15 precones *G* 20 pre- 21 idomenea *G* idomeneus *B* 22 sentencia *GB* ceptam *ut conieceral Vindingius V* excepta *GB* 24 es *GB* coniugem astynomen *G* 26 brissi *GB*.

ex quis auri atque argenti quantum satis videbatur Agamemnoni regi datur ac deinde Aiaci ob egregia laborum eius facinora Teuthranti filiam Tecmessam concedunt. ita divisis in singulos quae supererant, frumentum per exercitum dispertiunt.

XX. His actis fidem pacti, quod cum Polymestore intercesserat, traditumque Polydorum refert. ob quae cunctis decernitur, ut Ulixes cum Diomede profecti ad Priamum Helenam cum abreptis recuperarent, atque ita Polydorum regi traderent. igitur his pergentibus Menelaus, in cuius gratiam id negotium gerebatur, legationis officium eius pariter cum supradictis capit. itaque habentes Polydorum ad Troianos veniunt. sed ubi animadvertere populares electos ac magni nominis viros adventasse, propere senes omnes, quorum consilium haberi solitum erat, in unum ducunt Priamo a filiis domi retento. igitur reliquis praesentibus Graecorum Menelaus verba facit: secundo iam se ob eandem causam venisse. cum multa alia adversum se domumque suam admissa, tum magno cum gemitu filiae orbitatem per absentiam coniugis conqueri: quae cuncta ab amico quondam et hospite non secundum meritum suum evenisse. ea*m* seniores lamentationem inmodica*m* cum lacrimis accipientes ad omnia, quae ab eo dicebantur, tamquam iniuriae eius participes adnuere.

XXI. Post quem Ulixes medius adstans huiuscemodi orationem habuit: „credo ego vos, Troiani principes, satis compertum habere, nihil temere Graecos, nihil inconsultum incipere solere, ac semper his iam tum a maioribus provisum atque elaboratum,

---

1 uidebantur *G* 3 theutranti *G* tecmissam *GB*. 4 *fort.* inter singulos *scribendum est* 11 gratia *GB* gratiam *PV* 17 conducunt, *quod voluit Wopkensius PV* cf. c. 2 et 19, in unum coeunt c. 30 18 presentibus *G* 24 ea s. lamentatione inmodica *GB*, *corr. in ed. Crat.* 26 aduenere *GB* 27 quam *GB* 30 inconsulte, *quod optauerat Wopkensius, V* sed *cf. V, 6* ea quae antea gesta essent temere et inconsulta *31 laboratum non male PV*.

uti facta gestaque eorum laus potius, quam culpa sequeretur. et ut praeterita a me consulta omittam, hoc iam licet re cognoscere. iniuriis contumeliisque Alexandri paulo ante laesa Graecia non ad vim neque ad arma decursum est, quod iracundiae refugium esse solet. nam de consilii sententia legati ad recipiendam Helenam, ut meministis, cum Menelao venimus: quibus praeter superbas verborum minas et insidias occultas nihil a Priamo neque ab eius regulis remissum est. inperfecta igitur re, ut opinor, consequens fuit arma capere hisque per vim extorquere, quod amice impetrari nequitum est. itaque parato exercitu ac tot egregiis atque inclitis ducibus ne sic quidem proelium adversum vos inire consilium fuit: sed imitati morem modestiamque solitam iterato ad vos ob eandem causam oratum venimus. cetera in manu vestra sita sunt, Troiani: neque vos pigebit consensisse nobis, si modo sana mens est, decretis salubribus priora male consulta corrigere. XXII. Per deos inmortales, reputate cum animis vestris, quanta clades et veluti contagio huiusce exempli orbem terrarum occupatura sit. quis enim posthac, cui virile negotium est, recordatus Alexandri facinus non omnia suspecta atque insidiosa ab amico metuere cogetur? aut quis frater fratri aditum patefaciet? quis hospitem aut cognatum non tamquam hostem cavebit? denique si haec, quod *non* spero, probaritis, omnia foederis iura ac pietatis apud bar-

---

2 a me] bene *PV* 3 licere c. *GB* *licet re cog. V* 11 iusque *V* 12 impetrare *GB* impetrari, *ut Perizonius postulauerat P* 17 neque nos *G* neque uos *PB* 18 uobis *GB corr. Dederichus.* | *fort.* ac si 20 rep. cum an. *om. G* r. c. a. uestris *om. B habet PV* 21 clades et *libri*, *Daceria exp.* et *sine iusta causa* | huius *G*[1] 22 erit *GB* enim *V* 23 uirile ingenium *VP* 25 fratris *G* 26 quem *libri*, *iam dudum corr. nisi forte statuimus uerba* quem—cauebit *collocanda esse* u. 22 *post* cogetur 27 quod spero *GB ueri similius est excidisse* non, *quam quod add. V* haud 28 probaritis *G*[1].

baros Graecosque clausa erunt. quocirca, Troiani principes, bonum atque utile est Graecos receptis universis, quae per vim extorta sunt, amice atque uti par est domum mitti neque operiri, quoad duo regna inter se amicissima manus conserant. quae cum considero, dolendam hercule vicem vestram puto, qui innoxii et culpae eius vacui nati paucorum libidini paulo post alieni sceleris poenas subire cogemini. an vos soli ignoratis, ut affectae sint vicinae atque amicae vobis civitates, vel quae in dies residuis praeparentur? nam captum Polydorum atque apud Graecos retineri cognitum vobis est. qui, si Helena cum abreptis nunc saltim revocetur, inviolatus Priamo restitui poterit: alio pacto bellum differri non potest neque finis bellandi fiet, quin aut omnes Graeciae duces, qui singuli ad eruendam civitatem vestram satis idonei sunt, mortem obierint, aut, quod magis spero confore, capto Ilio crematoque igni posteris etiam exemplum impietatis vestrae relinquatur. quapropter dum adhuc res integra in manibus vobis est, etiam atque etiam providete."

XXIII. Postquam finem loquendi fecit, magno silentio cunctis, ut in tali negotio fieri solet, alienam sententiam expectantibus, cum se quisque minus idoneum auctorem crederet, Panthus clara voce: „apud eos" ait „Ulixe verba facis, quibus praeter voluntatem mederi rebus potestas nulla est." dein post eum Antenor: „omnia, quae memorata a vobis sunt, scientes prudentesque patiemur neque voluntas consulendi abest, si potestas concederetur. sed ut videtis summae rei alii potiuntur, quibus cupiditas utilitate potior est." quae ubi disseruit, mox per ordinem duces omnes, qui ob amicitiam Priami quique mercede conducti auxiliarem exercitum duxerant, introduci iubet. quis ingressis Ulixes secundam exorsus orationem iniquissimos appellare universos neque dispares Alexandri: quippe qui a bono honestoque elapsi

---

4 *opperiri G* 8 cogimini G^1 30 *An scribendum est* abesset?

auctorem pessimi facinoris sequerentur. neque ignorare quemquam, si tam atrox iniuria probanda sit, fore uti malo exemplo disseminato per mortales ipsos etiam, qui haud longe abessent, similia aut graviora hisce sequerentur. ea, ut erant atrocia, cuncti taciti inter se reputare animo atque ita exemplum huiusmodi abhorrentes indignatione rerum permoveri. dein solito more perrogatis seniorum sententiis pari consensu omnium Menelaum indigne passum iniuriam decernitur, solo omnium Antimacho in gratiam Alexandri adversum cunctos reclamante. ac statim, qui de omnibus nuntiatum ad Priamum mitterentur, electi duo: hique inter cetera, quae mandata erant, etiam de Polydoro docent.

XXIV. Ea ubi rex accepit, maxime consternatus filii nuntio ante ora omnium corruit. dein a circumstantibus refectus paulisper erigitur: atque ire in consilium cupiens ab regulis cohibitus est. ipsi namque relicto patre conventum inrumpunt ad id tempus, quo Antimachus multis in contumeliam Graecorum praeiactis probris tum demum dimitti Menelaum aiebat, si Polydorus redderetur, postremo eundem casum atque exitum utriusque custodiendum. adversum quae cunctis silentibus Antenor resistere, ac ne quid huiusmodi decerneretur, magna vi repugnare. sed postquam invicem multa consumpta oratione certamen eorum ad manus processerat, omnes qui aderant inquietum ac seditiosum Antimachum pronuntiantes e curia eiecere.

XXV. Sed ubi Priamidae ingressi sunt, Panthus Hectorem obsecrans, nam is inter regulos cum virtute tum consilio bonus credebatur, hortari, uti Helena nunc potissimum, cum Graeci supplices ob hanc causam venissent, cum amicitia redderetur: neque parum Alexandro ad explendum amorem, si quem circa Helenam habuerat, transactum. quocirca

2 quemquam quin *libri*, quin *deleuit Dederichus*. 29 nuntiante se *G* 31 his *G* 35 explendam G.

versari ante omnium oculos oportere praesentiam regum Graecorum eorumque facta fortia ac recens partam gloriam erutis amicissimis Troiae civitatibus. ob eam etiam causam Polymestorem exemplum admissi abhorrentem ultro Graecis Polydorum tradidisse. ex quo etiam verendum, ne quid tale commentae finitimae regiones perniciosa consilia adversum Troiam molirentur: nihil exploratum neque fidum, contra insidiosa cuncta atque adversa in obsidione fore. quae si omnes, ita uti *par* esset, animo reputarent, neque ulterius differendos legatos paterentur, et Helena cum gratia remissa *fore ut* maius atque artius amicitiae pignus inter duo regna coalesceret. quae ubi accepit Hector, recordatione fraterni facinoris tristior aliquantum suffusisque cum maerore lacrimis Helenam tamen prodendam minime rebatur, quippe supplicem domus et ob id fide interposita tuendam: si qua autem cum ea erepta docerentur, cuncta restituenda. namque pro Helena Cassandram sive Polyxenam, quam legatis videretur, nuptum cum praeclaris donis Menelao tradendam.

XXVI. Ad ea Menelaus iracunde atrox: „egregie hercules actum nobis est, siquidem proprio spoliatus commutare matrimonium pro arbitrio hostium meorum cogor.“ adversum quem Aeneas „ac ne haec quidem“ ait „concedentur contradicente ac resistente me reliquisque, qui adfines amicique Alexandro in rem eius consulimus. sunt enim atque erunt semper, qui domum regnumque Priami tueantur neque amisso Polydoro orbitas Priamum insequetur tot talibusque filiis superstitibus. an solis qui ex Graecia sunt raptus huiusmodi concederetur? quippe Cretae Euro-

---

4 polymestorum *GB* | exempli *GB* 5 abhorrente *G* adhorrentem *B* corr. *VP* 7 pernitiosa *GB* 8 neque fidum *GB* nihil exploratum neque fidum *PV*, *Mercerus coniecit* neque fidelius, *Obrechtus* neque fidei ius. *an scribendum* neque quicquam fidum? 10 ita uti par esset *scripsi*, *in libris legitur* ita uti res est 12 fore ut *e coniectura adieci* 32 concedetur *B*.

pam quidem a Sidona, Ganymeden ex hisce finibus atque imperio rapere licuerit? quid Medeam? ignoratisne a Colchis in Iolcorum fines transvectam? et ne primum illud rapiendi initium praetermittam, Io ex Sidoniorum regione abducta Argos meavit. hactenus vobiscum verbis actum: at nisi mox cum omni classe ex hisce locis aufugeritis, iam iamque Troianam virtutem experiemini: domi quippe iuventus perita belli abunde nobis est, atque in dies auxiliorum crescit numerus". postquam finem loquendi fecit, Ulixes placida oratione „et hercules ulterius" ait „differri inimicitias haud integrum vobis est: date igitur belli signum atque ut in inferendis iniuriis, ita et in inchoando proelio fite auctores: nos sequemur lacessiti". talibus invicem consumptis verbis legati consilio abeunt. ac mox per populum disseminatis quae adversum legatos Aeneas dixerat, tumultus oritur scilicet per eum universam Priami domum odio regni eius pessimo intercedendi exemplo eversum iri.

XXVII. Igitur ubi legati ad exercitum revenere, cunctis ducibus dicta gestaque Troianorum adversum se exponunt. itaque decernitur, uti Polydorum in conspectu omnium atque ante ipsos muros necarent. neque ulterius dilatum facinus: quippe productus in medium visentibus ex muris plerisque hostium lapidibus ictus fraternae impietatis poenas luit. ac mox unus ex praeconibus nuntiatum Iliensibus mittitur, uti Polydorum sepeliendum peterent. missusque ad eam rem Idaeus cum servis regiis foedatum ac dilaniatum lapidibus Polydorum matri eius Hecubae refert. interim Aiax Telamonius, ne quid quietum finitimis Troiae regionibus atque amicis relinqueretur, hostiliter eas ingressus Petyam Ze-

XXVII Malal. 129 Cedren. P 127.

2 qui *GB* quid *PV* 3 cholcis *G* colchis *B* | iolchorum *G* iolchorum *B*. 7 iamque *GB* iam iamque *V*. *ut uoluit Orellius* 8 quippe auxilio *GB* auxilio *recte om. A* 29 Ideus *GB* 32 reg. Tr. G^1 33 botiram cillamque GB corr. Dederichus.

XXXI. Tunc Agamemnon coniectans quod mox accidit, consilio tacitus egressus cunctos, quos secum habuerat, in armis esse iubet. id ubi Achilles animadvertit, commotus rei indignatione simul per-
5 nicie defessi exercitus anxius defunctorum corpora miserandum in modum confecta undique in unum colligi iubet atque in conventu ante ora omnium proici. quo spectaculo adeo commoti reges gentesque omnes, uti adversum Agamemnonem ab cunctis
10 pergeretur duce atque auctore Achille et si perstaret suadente exitio vindicandum. quae ubi regi nuntiata, pertinacia animi an ob amorem captivae cuncta extrema ratus experiri nihil remittendum de sententia destinaverat.

15 XXXII. Ea postquam Troiani cognovere, simul ex muris conflagrationem corporum assiduam crebrasque sepulturas animadvertere doctique etiam reliquos incommodo cladis eius debiles agere, cohortati inter se arma capiunt ac propere cum manu
20 auxiliari effusi portis pergunt advorsum. ac dein per campos exercitu bipertito Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti. tum nostri visis contra hostibus armati atque instructi pro negotio simplici forma aciem composuere circa cornua divi-
25 sis ducibus: dextrum Achilles cum Antilocho, alterum Aiax Telamonius cum Diomede curabant, medios accepere Aiax alter atque Idomeneus dux noster. hoc modo exercitu utrimque composito pergunt obviam. at ubi in manus ventum est, cohortati suos
30 quisque acie conflixere. tum vero in aliquantum tracto certamine plurimi utriusque partis cadunt praecellentibus in ea pugna barbarorum Hectore et Sarpedone, Graecorum Diomede cum Menelao. dein nox communis amborum requies proelium diremit.

---

2 que G^1 3 habuerat — animaduertit *G in marg.* 8 adeum *G* 12 pertinatia *G* 13 paratus *V*, *quod suspicatus est etiam Perizonius* 25 antiloco *GB* 31 plurimi *om. GB, habent PV* 32 barbarum G ^{ro} *1. m. sup. scr.*

ventu dissoluto singuli reges ad Agamemnonem adeunt eumque multis probris insecuntur, quippe qui ob amorem captivae mulieris seque et, quod indignissimum videretur, tanti numinis deum contemptui habuisset: ac mox universi execrati desc- 5 ruere ob id et memores Palamedis, quem gratum acceptumque in exercitu haud sine consilio eius Diomedes atque Ulixes dolo circumventum necavissent. ceterum Achilles in ore omnium ipsumque et Menelaum contumeliis lacerabat. 10

XXX. Igitur Chryses ubi iniuriam perpessus ab Agamemnone domum discessit neque multi fluxerant dies, incertum alione casu an, uti omnibus videbatur, ira Apollinis morbus gravissimus exercitum invadit principio grassandi facto a pecoribus, 15 dein malo paulatim magis magisque ingravescente per homines dispergitur. tum vero vis magna mortalium corporibus fatigatis pestifera aegritudine infando ad postremum exitio interibat. sed regum omnino nullus neque mortuus ex hoc malo neque 20 adtemptatus est. ceterum postquam nullus morbi modus et in dies plures interibant, cuncti duces converso iam in se quisque timore in unum coeunt ac dein flagitare Calchanta, quem futurorum praescium memoravimus, uti causam mali tanti ediceret. ille 25 enim perspicere se originem huiusce morbi, sed haud liberum esse cuiquam eloqui, ex quo accideret, uti potentissimi regis contraheret offensam. post quae Achilles reges singulos adigit, ut interposita iurisiurandi religione confirmarent nequaquam se ob ea 30 offendi. hoc modo Calchas, ubi cunctorum animos in se conciliavit, Apollinis iram pronuntiat: eum namque ob iniuriam sacerdotis infestum Graecis poenas ab exercitu expetere. dein perquirente Achille mali remedium restitutionem virginis pronuntiat. 35

---

12 fluxerunt *P* 15 facta G^1 24 chalchanta *GB* 25 *Wopkensius scribendum esse censuit:* ille autem 27 accederet *G* 28 *quam GB* 29 adegit G^2.

XXXI. Tunc Agamemnon coniectans quod mox accidit, consilio tacitus egressus cunctos, quos secum habuerat, in armis esse iubet. id ubi Achilles animadvertit, commotus rei indignatione simul per-
5 nicie defessi exercitus anxius defunctorum corpora miserandum in modum confecta undique in unum colligi iubet atque in conventu ante ora omnium proici. quo spectaculo adeo commoti reges gentesque omnes, uti adversum Agamemnonem ab cunctis
10 pergeretur duce atque auctore Achille et si perstaret suadente exitio vindicandum. quae ubi regi nuntiata, pertinacia animi an ob amorem captivae cuncta extrema ratus experiri nihil remittendum de sententia destinaverat.

15 XXXII. Ea postquam Troiani cognovere, simul ex muris conflagrationem corporum assiduam crebrasque sepulturas animadvertere doctique etiam reliquos incommodo cladis eius debiles agere, cohortati inter se arma capiunt ac propere cum manu
20 auxiliari effusi portis pergunt advorsum. ac dein per campos exercitu bipertito Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti. tum nostri visis contra hostibus armati atque instructi pro negotio simplici forma aciem composuere circa cornua divi-
25 sis ducibus: dextrum Achilles cum Antilocho, alterum Aiax Telamonius cum Diomede curabant, medios accepere Aiax alter atque Idomeneus dux noster. hoc modo exercitu utrimque composito pergunt obviam. at ubi in manus ventum est, cohortati suos
30 quisque acie conflixere. tum vero in aliquantum tracto certamine plurimi utriusque partis cadunt praecellentibus in ea pugna barbarorum Hectore et Sarpedone, Graecorum Diomede cum Menelao. dein nox communis amborum requies proelium diremit.

---

2 que G^1 3 habuerat — animaduertit *G in marg.* adeum *G* 12 pertinatia *G* 13 paratus *V*, *quod suspicatus est etiam Perizonius* 25 antiloco *GB* 31 plurimi *om. GB, habent PV* 32 barbarum *G* ^{ro} *1. m. sup. scr.*

Xantho genitus rector Lyciorum ex Solemo, Nastes et Amphimachus Nomionis de Caria, Antiphus et Mesthles genitore Talaemene Maeonii, Glaucus Hippolochi Lycius, quem sibi Sarpedon, quod praeter ceteros regionis eius consilio atque armis pollebat, participem bellicarum rerum adsciverat, Phorcys et Ascanius Phryges, *Chromius et Ennomus* Mygdones ex Moesia, Pyraechmes Axii Paeonius, Amphius et Adrastus Merope geniti ex Adrestia, Asius Hyrtaci de Sesto, dein alius Asius Dymante genitus Hecubae frater ex Phrygia. hos omnes, quos memoravimus, secuti multi mortales inconditis moribus ac dispari sono vocis, sine ullo ordine aut modo proelia inire soliti.

XXXVI. Quod ubi nostri animadvertere, in campum progressi more militiae aciem ordinant, magistro ac praeceptore conponendi Menestheo Atheniensi: ordinant autem per gentes atque regiones singulas, seorsum manente Achille cum Myrmidonum exercitu. is namque, quamquam ob inlatam ab Agamemnone iniuriam et abductam Hippodamiam nihil animi remiserat, tamen maxime indignatus, quod reliquis ducibus ad cenam deductis solus contemptui habitus intermitteretur. ceterum ordinato exercitu ac tunc primum omnibus copiis adversum se instructis hostibus, ubi neutra pars committere audet, paulisper in loco retentis militibus tamquam de industria utrimque receptui canitur.

XXXVII. Iamque Graeci regressi ad naves arma deponere ac singuli per loca solita corpus cibo curare occeperant, cum Achilles ultum ire cupiens

---

1 sole monastes *GB*, *expediuit Mercerus* 2 cara *GB* 3 talimeneo *GB* 4 ippolichy *GB* 6 porcys *GB* 7 prominus *GB* Chromius *Mercerus* et Ennomus *addidit Dederichus* 8 mydones *G* midones *B corr. Dederichus* | pureclimus *G* purechymus *B* | anxii *GB* Pyraechmes Axii *corr. Mercerus* 9 meropo *GB* | adrestina *GB corr. Mercerus* 10 asyus *GB* | *praepositionem* de *adieci ex B* | dymantho *GB* 25 tum *V* 30 curare *G. sup. scr. 1. m.*

tot bellorum victorias ac facta fortia Hippodamia concessum pro laboribus praemium per iniuriam abducta esset. dein venientes ad se duces aditu prohibere neque cuiquam amicorum ignoscere, qui se, adversum Agamemnonis contumelias cum defendere liceret, deseruissent. intus igitur manens Patroclum et Phoenicen, hunc morum magistrum, alterum obsequiis amicitiae carum, et aurigam suum Automedontem secum retinebat.

XXXV. Per idem tempus apud Troiam exercitus sociorum quique mercede conducti auxiliares copias adduxerant, tempore multo frustra trito *taedi*one an recordatione suorum domi seditionem occipiebant. quod ubi animadvertit Hector coactus necessitate militibus ut apud arma essent iubet ac mox, ubi signum daretur, sequerentur sese. igitur postquam tempus visum est et omnes in armis nuntiabantur, iubet egredi: ipse dux atque imperator militiae.

Res postulare videtur eorum reges, qui socii atque amici Troiae quique ob mercedem auxiliares ex diversis regionibus contracti Priamidarum imperium sequebantur, edicere. primus igitur portis erumpit Pandarus Lycaone genitus ex Lycia, dein Hippothous et Pyl*aeus Leth*i ex Larissa Pelasgidarum, Acamas *Euss*ori *et* Piros ex Thracia, post quos Euphemus Troezenius Ciconiis inperitans, Pylaemenes Paphlagonius patre Melio gloriosus, Odius et Epistrophus filii Minui A*lizo*norum reges, Sarpedon

XXXV Dares Phrygius c. XVIII.

8 automedentem *G* 12 frustrari tota editione *GV* frustra trito editione *B corr. Mercerus* 13 domiseditionem *libri*, domuitionem *Mercerus*, in domum reditionem *Dederichus* | accipiebant *GB* 20 axiliares *G* 24 yppothous *G* yppotous *B* | pylei *GB longe recedit a libris, quod proposuit Dederichus* et Pylaeus Lethi | pelagidarum *GB* 25 anieri pleri *G* ameri plena *B* Eussori et *admodum uiolenter correxit Dederichus* | pyros *GB* 26 tryzenius *G* 28 azanorum *G* atanorum *B* Alizonum *correxit Vindingius* | Alizonorum *Dederichus Eustathium secutus.*

Xantho genitus rector Lyciorum ex Solemo, Nastes et Amphimachus Nomionis de Caria, Antiphus et Mesthles genitore Talaemene Maeonii, Glaucus Hippolochi Lycius, quem sibi Sarpedon, quod praeter ceteros regionis eius consilio atque armis pollebat, participem bellicarum rerum adsciverat, Phorcys et Ascanius Phryges, *Chromius et Ennomus* Mygdones ex Moesia, Pyraechmes Axii Paeonius, Amphius et Adrastus Merope geniti ex Adrestia, Asius Hyrtaci de Sesto, dein alius Asius Dymante genitus Hecubae frater ex Phrygia. hos omnes, quos memoravimus, secuti multi mortales inconditis moribus ac dispari sono vocis, sine ullo ordine aut modo proelia inire soliti.

XXXVI. Quod ubi nostri animadvertere, in campum progressi more militiae aciem ordinant, magistro ac praeceptore conponendi Menestheo Atheniensi: ordinant autem per gentes atque regiones singulas, seorsum manente Achille cum Myrmidonum exercitu. is namque, quamquam ob inlatam ab Agamemnone iniuriam et abductam Hippodamiam nihil animi remiserat, tamen maxime indignatus, quod reliquis ducibus ad cenam deductis solus contemptui habitus intermitteretur. ceterum ordinato exercitu ac tunc primum omnibus copiis adversum se instructis hostibus, ubi neutra pars committere audet, paulisper in loco retentis militibus tamquam de industria utrimque receptui canitur.

XXXVII. Iamque Graeci regressi ad naves arma deponere ac singuli per loca solita corpus cibo curare occeperant, cum Achilles ultum ire cupiens

---

1 sole monastes *GB*, *expediuit Mercerus* 2 cara *GB* 3 talimeneo *GB* 4 ippolichy *GB* 6 porcys *GB* 7 prominus *GB* Chromius *Mercerus* et Ennomus *addidit Dederichus* 8 mydones *G* midones *B corr. Dederichus* | pureclimus *G* purechymus *B* | anxii *GB* Pyraechmes Axii *corr. Mercerus* 9 meropo *GB* | adrestina *GB corr. Mercerus* 10 asyus *GB* | *praepositionem* de *adieci ex B* | dymantho *GB* 25 tum *V* 30 curare *G. sup. scr. 1. m.*

iniurias ignaros consilii sui nostros et ob id otiose agentes clam invadere temptat. at ubi Ulixes a custodibus, qui eruptionem eius praesenserant, rem comperit, propere duces circumcursans magna voce monet atque hortatur, uti armis arreptis tuerentur sese, dein consilium inceptumque Achillis singulis aperit: quo cognito clamor ingens oritur festinantibus ad arma cunctis ac seorsum sibi singulis consulentibus. ita Achilles praeverso de se nuntio, ubi omnes in armis sunt neque conata procedere queunt, intemptato negotio ad tentoria regreditur. ac mox duces nostri rati repentino suorum clamore moveri Ilienses et ob id novi quid negotii incepturos, augendae custodiae causa mittunt duos Aiaces Diomeden atque Ulixen: hique inter se regionem, qua aditus hostibus erat, dispertiunt. quae res non frustra eos habuit. namque apud Troiam Hector causam tumultus eorum cupidus persciscere, filium Eumedi Dolonem multis praemiis promissisque inlectum ad postremum uti exploratum res Graecorum egrederetur mittit: isque non longe a navibus avidus ignara cognoscendi, dum cupit suscepti negotii fidem complere, in manus Diomedis, qui eum locum cum Ulixe custodiebat, devenit: ac mox ab his comprehensus refert cuncta atque occiditur.

XXXVIII. Dein diebus aliquot in otio tritis productio utriusque exercitus praeparatur: divisoque inter se campo, qui medius inter Troiam atque naves interiacet, ubi tempus bellandi videbatur, magna cura universus miles instructus armis utrimque procedere. dein signo dato densatis frontibus conflixere acies, composite Graecis ac singulis per distributionem imperia ducum exsequentibus, contra sine modo atque ordine barbaris ruentibus. ceterum in ea pugna interfecti utriusque partis multi mortales, cum neque instantibus cederetur et exemplo strenuissimi cuiusque, qui iuxta steterat aequiperare glo-

18 eumeli GB.

conditionem hiemis quietis nihilque hostile suspicantibus paravere eruptionem, quis Hector dux atque audendi auctor factus. is namque omnes copias instructas armis cum luce simul porta educit ac protinus cursu pleno ad naves tendere atque invadere hostes iubet. at Grai infrequentes tum incuriosique ab armis turbari simul et fugientibus, quos primos hostis incesserat, quo minus arma caperent, impediri, tum caesi multi mortales: iamque fusis qui in medio fuerant, Hector ad naves progressus ignem in proras iacere ac saevire incendiis coeperat nullo nostrorum auso resistere: qui territi atque inproviso tumultu exsangues genibus Achillis auxilium rennuentis tamen obvolvebantur: tanta repente mutatio animorum nostros atque hostes incesserat.

XLIII. Interea Aiax Telamonius adveniens cognito apud naves Hectore magna armorum specie ibidem apparuit ac dein mole sua urguens hostem multo sudore ad postremum navibus extra vallu mdetrudit. tum iam cedentibus acrior insistens Hectorem, qui advorsus eum promptus steterat, ictum inmani saxo ac mox consternatum deicit. sed eum concurrentes undique plurimi multitudine sua tectum bello atque Aiacis manibus eripiunt, seminecemque intra muros ferunt male prospera eruptione adversus hostes usum. ceterum Aiax saevior ob ereptam e manibus gloriam adsumptis iam Diomede et cum Idomeneo Aiace altero territos dispersosque sequi ac fugientes nunc telo eminus prosternere, modo adprehensos obterere armis prorsus nullo, qui in ea parte fuerat, intacto. inter quae tam trepida Glaucus Hippolochi Sarpedon atque Asteropaeus ad morandum hostem paulisper ausi resistere mox vulne-

---

7 a fugientibus *V* 8 primus *libri*, *Perizonius* primos 19 mole *G* molestia *B* mole sua *quod proposuit Obrechtus, habet V* 20 *vulgo legitur* a nauibus *contra libros* 33 asteropeus *G*.

impetu repressus est. igitur ab nostris clamore orto simulque cum ira indignantibus, quod duobus seorsum adversum se hisque maxime, quorum gratia bellum conflatum esset, decernentibus repente a Troianis pessimo more intercederetur, rursus globus barbarorum ingruens Alexandrum e medio rapit.

XLI. Interim in ea permixtione, dum nostri haesitant, Pandarus procul adstans multos Graecorum sagittis configit. neque prius finis factus, quam Diomedes atrocitate rei motus progressusque comminus telo hostem prosterneret. hoc modo Pandarus certaminis foedere violato atque ob id interemptis multis ad postremum poenas scelestissimae militiae luit. ceterum corpus eius liberatum ex acie Priamidae igni cremant: reliquiasque socii traditas sibi Lyciam in solum patrium pertulere. interim utriusque exercitus signo dato manus conserunt pugnantesque vi summa atque ancipiti fortuna bellum ad occasum solis producunt. sed ubi nox adventabat, utrimque reges subducta haud longe acie custodibus idoneis exercitus communivere. ita per aliquot dies tempus bellandi operientes militem frequentem apud arma frustra habuere. namque ubi hiems adventare et imbribus crebris compleri coepere campi, barbari intra muros abeunt. at nostri nullo palam hoste digressi ad naves munia hiemis disponunt moxque bipertito campo, qui reliquus non pugnae opportunus erat, utraque pars aratui insistere, frumenta aliaque, quae tempus anni patiebatur, parare. interim Aiax Telamonius instructo milite, quem secum adduxerat, habens etiam nonnullos de exercitu Achillis, ingressus Phrygiae regionem multa hostiliter vastat, capit civitates, ac post paucos dies praeda auctus ad exercitum victor revenit.

XLII. Isdem fere diebus barbari nostris per

---

6 de *G sed litera* d *erasa* 23 apud *om. G corr. V* in *B* 28 oportunus *G* 29 parare *om. G. habet g.* 35 isdem *V hisdem G.*

conditionem hiemis quietis nihilque hostile suspicantibus paravere eruptionem, quis Hector dux atque audendi auctor factus. is namque omnes copias instructas armis cum luce simul porta educit ac protinus cursu pleno ad naves tendere atque invadere hostes iubet. at Grai infrequentes tum incuriosique ab armis turbari simul et fugientibus, quos primos hostis incesserat, quo minus arma caperent, impediri, tum caesi multi mortales: iamque fusis qui in medio fuerant, Hector ad naves progressus ignem in proras iacere ac saevire incendiis coeperat nullo nostrorum auso resistere: qui territi atque inproviso tumultu exsangues genibus Achillis auxilium rennuentis tamen obvolvebantur: tanta repente mutatio animorum nostros atque hostes incesserat.

XLIII. Interea Aiax Telamonius adveniens cognito apud naves Hectore magna armorum specie ibidem apparuit ac dein mole sua urguens hostem multo sudore ad postremum navibus extra vallu mdetrudit. tum iam cedentibus acrior insistens Hectorem, qui advorsus eum promptus steterat, ictum inmani saxo ac mox consternatum deicit. sed eum concurrentes undique plurimi multitudine sua tectum bello atque Aiacis manibus eripiunt, seminecemque intra muros ferunt male prospera eruptione adversus hostes usum. ceterum Aiax saevior ob ereptam e manibus gloriam adsumptis iam Diomede et cum Idomeneo Aiace altero territos dispersosque sequi ac fugientes nunc telo eminus prosternere, modo adprehensos obterere armis prorsus nullo, qui in ea parte fuerat, intacto. inter quae tam trepida Glaucus Hippolochi Sarpedon atque Asteropaeus ad morandum hostem paulisper ausi resistere mox vulne-

---

7 a fugientibus *V* 8 primus *libri*, *Perizonius* primos 19 mole *G* molestia *B* mole sua *quod proposuit Obrechtus, habet V* 20 *vulgo legitur* a nauibus *contra libros* 33 asteropeus *G*.

ruentes arma equos regias opes et ad postremum quidque fors dederat praeripiunt.

XLVII. Hoc modo victores Grai deletis cum imperatore Thracibus onusti praeda atque victoria ad naves digrediuntur: cum interim Troiani ex muris respectantes nequiquam pro sociis intra moenia tamen trepidarent. igitur barbari tot iam adversis rebus fracti legatos indutias postulantes ad Graecos mittunt ac mox nostris conditionem adprobantibus interposito sacrificio fidem pacti firmavere. eodem fere tempore Chryses, quem sacerdotem Zminthii Apollinis supra memoravimus, ad exercitum venit actum gratias super his, quae in se recepta filia benigne ab nostris gesta erant, ob quae tam honorifica, simul quod Astynomen liberaliter habitam cognoverat, reductam secum Agamemnoni tradit. neque multo post Philocteta cum his, qui partem praedae ad eum portaverant, Lemno regreditur invalidus etiam tum neque satis firmo gressu.

XLVIII. Interea consilium Graecis agentibus Aiax Telamonius in medium progressus docet oportere mitti ad Achillen precatores, qui eum imperatorum verbis atque exercitus peterent remittere iras ac repetere solitam cum suis gratiam: minime quippe aspernandum talem virum, nunc vel maxime, cum secundis rebus Graeci et paulo ante victores non ob utilitatem sed honoris merito gratiam eius peterent. inter quae deprecari etiam Agamemnonem, daret operam simul voluntatemque agendo negotio adhiberet: namque tali tempore in commune ab omnibus consulendum, praesertim procul ab domo locis alienis atque hostilibus: neque se aliter inter tam gravia bella undique versus inimicis regionibus quam concordia tutos fore. at ubi finem loquendi fecit, cuncti duces laudare

---

2 uti quidque *V* uti *om. GB* 4 bonus *G* 6 *Perizonius maluit* despectantes, *idem Oudendorpius* | neque quicquam *G* (*in marg.* uel nequiquam), uel nequicquam neque *cuiquam B* 8 facti *G*.

quae anteposita civitati continenti eius adiungitur, secunda circiter vigilia ingressus Troianos campos explicitisque tentoriis ibidem operiebatur. quod ubi Diomedes cum Ulixe, vigilias in ea parte curantes procul animadvertere, rati Troianos a Priamo exploratum missos arreptis armis mox presso gradu circumspicientesque omnia pergunt ad eum locum. tum fatigatis ex itinere custodibus et ob id somno pressis eosque et interius progressi in ipsis tentoriis regem interficiunt. dein nihil ultra audendum rati currum eius et cum egregiis insignibus equos ad naves ducunt. ita reliquum noctis in suis quisque tabernaculis requiescentes transigunt: at lucis principio reliquos duces conveniunt, eos facinus ausum expletumque docent. ac mox rati barbaros incensos caede regis adire iubent omnes frequentes apud arma agere operirique hostem.

XLVI. Neque multo post Thraces, ubi expergefacti e somno regem interemptum, foedam faciem intra tentoria animadvertere et vestigia abducti currus manifesta sunt, raptim ac sine ullis ordinibus, ut quemque fors conglobaverat, ad naves evolant. quibus procul visis nostri conferti inter se atque imperia servantes eunt obviam. sed Aiaces duo in aliquantum progressi primos Thracum invadunt atque opprimunt. dein reliqui duces, ut quisque locum ceperat, caedere singulos et ubi conferti steterant, bini aut amplius congregati impetu suo dissolvere. ac mox dispersos palantesque interficere, ut nullus reliquus caedis fieret. ac statim Grai extinctis qui advorsum ierant signo dato ad tentoria eorum pergunt. at illi, qui custodes castris relicti soli supererant, visis contra hostibus terrore ipso miserandum in modum effeminati omnibus omissis ad moenia confugiunt. tum undique versus nostri ir-

---

1 antepositam ciuitatem *GB corr. P* 16 adire *GB* affore *V* 21 rapiunt *G* 25 aciem progressi *V* 27 coeperat *G* 34 amissis *G, corr. V*.

ruentes arma equos regias opes et ad postremum quidque fors dederat praeripiunt.

XLVII. Hoc modo victores Grai deletis cum imperatore Thracibus onusti praeda atque victoria ad naves digrediuntur: cum interim Troiani ex muris respectantes nequiquam pro sociis intra moenia tamen trepidarent. igitur barbari tot iam adversis rebus fracti legatos indutias postulantes ad Graecos mittunt ac mox nostris conditionem adprobantibus interposito sacrificio fidem pacti firmavere. eodem fere tempore Chryses, quem sacerdotem Zminthi Apollinis supra memoravimus, ad exercitum veni actum gratias super his, quae in se recepta fili benigne ab nostris gesta erant, ob quae tam honorifica, simul quod Astynomen liberaliter habitam cognoverat, reductam secum Agamemnoni tradit. neque multo post Philocteta cum his, qui partem praedae ad eum portaverant, Lemno regreditur invalidus etiam tum neque satis firmo gressu.

XLVIII. Interea consilium Graecis agentibus Aiax Telamonius in medium progressus docet oportere mitti ad Achillen precatores, qui eum imperatorum verbis atque exercitus peterent remittere iras ac repetere solitam cum suis gratiam: minime quippe aspernandum talem virum, nunc vel maxime, cum secundis rebus Graeci et paulo ante victores non ob utilitatem sed honoris merito gratiam eius peterent. inter quae deprecari etiam Agamemnonem, daret operam simul voluntatemque agendo negotio adhiberet: namque tali tempore in commune ab omnibus consulendum, praesertim procul ab domo locis alienis atque hostilibus: neque se aliter inter tam gravia bella undique versus inimicis regionibus quam concordia tutos fore. at ubi finem loquendi fecit, cuncti duces laudare

---

2 uti quidque *V* uti *om. GB* 4 ʰonus *G* 6 *Perizonius maluit* despectantes, *idem Oudendorpius* | neque quicquam *G* (*in marg.* uel nequiquam), uel nequicquam nequeciquam *B* 8 facti *G*.

consilium viri simulque praedicantes ad caelum tollere, scilicet quod cum virtute corporis, tum ingenio universos anteiret. post quae Agamemnon docere se et ante ad reconciliandum Achillen multos misisse et nunc nihil aliud cordi esse. ac mox Ulixen atque ipsum Aiacem orare, susciperent negotium atque ad eum nomine omnium irent, maxime quod Aiax cognatione fretus impetraturus veniam facilius credebatur. igitur his operam suam pollicentibus iturum se una Diomedes sponte ait.

XLIX. His actis Agamemnon adferre hostiam lictores iubet ac mox sublata super terram, cum duo, quibus imperatum erat, suspensam retinerent, gladium vagina educit eoque bifariam excisam hostiam in conspectu, uti diviserat, collocat: dein ferrum sanguine oblitum manu retinens inter utramque sacri partem medius vadit. interim Patroclus cognito quod parabatur in consilium supervenit. at rex sicut supra diximus transgressus ad postremum iurat inviolatam a se in eum diem Hippodamiam mansisse neque cupiditate ulla aut desiderio laesam sed ira, qua plurima mala conficiuntur, eo usque processisse. his addit cupere se praeterea, si ipsi etiam videretur, filiarum, quae ei cordi esset, in matrimonium dare decimamque regni omnis ac talenta quinquaginta doti adiungit. quae ubi accepere qui in consilio erant, ammirari magnificentiam regis maximeque Patroclus, qui cum oblatione tantarum opum, tum praecipue laetus, quod intacta Hippodamia adfirmaretur, ad Achillen venit eique universa gesta atque acta refert.

L. Dein ubi rex ea, quae audiverat, volutare animo ac deliberare secum ipse occepit, supervenit cum supradictis Aiax. tum ingressos eos ac iam benigne salutatos sedere hortatur iuxtaque se Aiacem. qui tempus loquendi nactus familiariter et ob id

23 *fort.* processisse se 24 etiam ipsi vulgata lectio est.

Menelaus. neque dubium, quin inter hos tamen praecelleret Philocteta, quippe Herculis sagittarum dominus et destinata feriundi arte mirabilis. at Troiani cum auxiliaribus laxiores militia neque circa exercitium solliciti socordius agitare ac saepe sine ullo insidiarum metu hi aut illi multis immolationibus Thymbraeo Apollini supplicabant. isdem fere diebus nuntius apportatur universas prope Asiae civitates descivisse a Priamo atque eius amicitiam execrari: namque facinoris exemplo suspectis iam per universos populos gentesque circa hospitium omnibus simul omnibus proeliis Graecos victores cognitum et eversio multarum in ea regione civitatum in animis haeserat, ad postremum grave odium filiorum regnique eius incesserat.

II. At apud Troiam forte quadam die Hecuba supplicante Apollini Achilles ad*in*veniens visere cerimoniarum morem cum paucis comitibus supervenit. erant praeterea cum Hecuba matronae plurimae, coniuges principalium filiorumque eius, partim honorem atque obsequium reginae tribuentes. reliquae tali obtentu pro se quaeque rogaturae supplicabant: etiam Hecubae filiae nondum nuptae Polyxena et Cassandra Minervae atque Apollinis antistites novo ac barbaro redimitae ornatu effusis hinc atque inde crinibus precabantur suggerente sibi Polyxena apparatum sacri eius. ac tum forte Achilles versis in Polyxenam oculis pulchritudine virginis capitur: auctoque in horas desiderio, ubi animus non lenitur, ad naves discedit. sed ubi dies pauci fluxere et amor magis ingravescit, accito Automedonte aperit ardorem animi: ad postremum quaesiit, uti ad

---

1 hos iam *BG* (*in quo antea uidetur fuisse* hoc tamen) 4 *Perizonius maluit* laxiore 10 exemplum *G* exemplo *B* 11 hostium *GB* hospitium, *quod iam tuetur P, Obrechtus e libris suis: idem addit e libris suis* simul omnibus, *quod om. GB* 14 est ira et ad *GB* haeserat et ad *P* 17 *adueniens libri*, auens *Mercerus*, adiuveniens *Peiper*.

Hectorem virginis causa iret. Hector vero daturum se in matrimonium sororem mandat, si sibi universum exercitum proderet.

III. Dein Achilles soluturum se omne bellum pro Polyxena tradita pollicetur. tum Hector: aut proditionem ab eo confirmandam, aut filios Plisthenis atque Aiacem interficiendos: alias de tali negotio nihil se auditurum. ea ubi Achilles accepit, ira concitus exclamat: se, cum primum tempus bellandi foret, primo proelio interempturum. dein animi iactatione saucius huc atque illuc oberrans interdum tamen, quatenus praesenti negotio utendum esset consultare. at ubi eum Automedon iactari animo atque in dies magis magisque aestuare desiderio ac pernoctare extra tentoria animadvertit veritus, ne quid adversum se aut in supradictos reges moliretur, Patroclo atque Aiaci rem cunctam aperit: hique dissimulato quod audierant cum rege commorantur. ac forte quodam tempore recordatus sui convocatis Agamemnone et Menelao negotium ut gestum erat desideriumque animi aperit: a quis omnibus ut bono animo ageret respondetur, brevi quippe dominum eum fore eius, quam deprecando non impetraverit. quae res eo habere fidem videbatur, quoniam iam summa rerum Troianarum prope occasum erat omnesque Asiae civitates execratae amicitiam Priamidarum ultro nobis auxilium societatemque belli offerebant, quis ab ducibus nostris benigne respondebatur: satis sibi esse praesentium copiarum neque auxiliorum egere: amicitiam sane, quam offerrent, ultro suscipere voluntatemque eorum fore gratam omnibus: scilicet quia fluxa fides et animi earum spectati neque tam subita mutatio sine dolo credebatur.

IV. Iamque exactis hibernis mensibus ver coeperat, cum Grai edicto prius, uti omnis miles in armis esset, mox signo belli edito exercitum in cam-

10 primo proelio *om. PV nescio an recte.*

pis productum ordinant: neque ea a Troianis segnius agebantur. igitur ubi utrimque instructae acies advorsum processere atque intra teli iactum ventum est, cohortati suos quisque manus conserunt in medio locatis equitibus et ob id primis congressis. tumque primum reges nostri atque hostium ascensis curribus bellum ineunt adscito sibi quisque auriga ad regendos equos. sed primus omnium Diomedes invectus Pyr*aechmen* regem Paeon*um* hasta fronte ictum interficit, dein ceteros, quos ob virtutem rex secum stipatores habuerat conglobatos inter se atque ausos resistere partim telo eminus fundit, alios curru per medios concito humi opterit. dein Idomeneus adhibito equis Merione Acamanta Thracum regem deicit, ruentique telo occurrit atque ita interficit. sed ubi Hector situs in parte alia medios suorum fundi accipit, dispositis satis strenuis ubi pugnabat accurrit auxilio laborantibus Glaucum secum ac Deiphobum et Polydamanta habens. neque dubium, quin deleta a praedictis regibus ea pars hostium foret, ni adventu suo Hector nostrosque ulterius progredi ac suos fugere cohibuisset. ita Graeci prohibiti caede reliquorum represso gradu advorsum eos, qui supervenerant, constitere.

V. Ac mox cognito per universum exercitum proelio in ea parte reliqui duces confirmati*s* ubi quisque pugnaverat undique eo confluunt. densatur utrimque acies et proelium renovatum est. igitur Hector ubi plurimos suorum adesse et satis tutum se intellegit, tollit animos. dein clamore magno singulos suorum nomine appellans confidentius in hostem pugnare hortatur: ac progressus intra aciem Dioren et Polyxenum Alios satis impigre pugnantes vulnerat. at ubi eum Achilles ita in hostem

---

9 pyrhechum *G* pyrathum *B iampridem corr.* | peanium *GB* paeonium *P* Paeonum *restituit Mercerus* 14 Agamanta *GB* 26 confirmati *GB* confirmatis *coniecerunt Barthius aliique* 30 *magna* G^1

promptum animadvertit, simul subvenire his, quos advorsum bellabat, cupiens et memor paulo ante repulsae in Polyxena contra tendit: progressusque in medio Pylaemenem Paphlagonum regem impedimento sibi oppositum comminus fundit non alienum sanguinis Priamidarum: perhibebatur quippe hic etiam ex his, qui a Phineo Agenoris originem propriam memoria repetebant: a quo etiam Olizonen genitam, postquam adoleverit deductam in matrimonium Dardani.

VI. Ceterum Hector postquam ad se agmine infesto tendi videt, causas odii recordatus non ulterius impetum viri experiri ausus ex acie subterfugit. tumque Achilles insecutus quantum acies hostium patiebatur, ad postremum iaculatus aurigam eius interfecit, postquam Hector per aliam partem relicto curru aufugerat. dein ereptum sibi e manibus inimicissimum omnium dolens rursus vehementius saevire extractoque ex corpore aurigae iaculo fundere obvios ac prostratos cum alios invaderet, *alios* desuper proculcans optereret. inter quae tam trepida cunctis fugientibus Helenus quaesitum ex occulto vulneri locum ubi nactus est, manum Achillis procul atque inprovisus sagitta transfigit. ita vir egregius bellandi, cuius adventu territus fugatusque Hector, multi mortales cum ducibus extincti, clam atque ex occulto vulneratus eo die finem bellandi fecit.

VII. Interim Agamemnon et cum eo Aiaces duo inter ceteram stragem ignotorum nacti plurimos Priami filiorum interficiunt, atque Agamemnon Arsacum cum Deiopite Archemachum Laudocum et Philenorem, Aiax Oilei et Telamonius

22 Ptolem. VI p. 35, 2.

12 tendi et causas *GB corr. P* 20 obuios ac pr. cum a. inu. ac des. pr. *GB* cum pr. a. inu. desuper ac proc. obtereret *A*, alios *e coniectura scripsimus* 21 opteret *G* | oppeteret *B* obtereret *g* 31 cum *om. G* | deiopitheo *GB nostrum Mercerus* 32 et *post* Oilei *om. GB*.

pis productum ordinant: neque ea a Troianis segnius agebantur. igitur ubi utrimque instructae acies advorsum processere atque intra teli iactum ventum est, cohortati suos quisque manus conserunt in medio
5 locatis equitibus et ob id primis congressis. tumque primum reges nostri atque hostium ascensis curribus bellum ineunt adscito sibi quisque auriga ad regendos equos. sed primus omnium Diomedes invectus Pyr*aechmen* regem Paeon*um* hasta fronte
10 ictum interficit, dein ceteros, quos ob virtutem re secum stipatores habuerat conglobatos inter se atque ausos resistere partim telo eminus fundit, alio curru per medios concito humi opterit. dein Idomeneus adhibito equis Merione Acamanta Thracu
15 regem deicit, ruentique telo occurrit atque ita inter ficit. sed ubi Hector situs in parte alia medio s suorum fundi accipit, dispositis satis strenuis ul i pugnabat accurrit auxilio laborantibus Glaucu n secum ac Deiphobum et Polydamanta habens. nequ e
20 dubium, quin deleta a praedictis regibus ea pa s hostium foret, ni adventu suo Hector nostrosqu e ulterius progredi ac suos fugere cohibuisset. i a Graeci prohibiti caede reliquorum represso grad u advorsum eos, qui supervenerant, constitere.

25 V. Ac mox cognito per universum exercitu proelio in ea parte reliqui duces confirmatis u quisque pugnaverat undique eo confluunt. densat utrimque acies et proelium renovatum est. igit Hector ubi plurimos suorum adesse et satis tutu
30 se intellegit, tollit animos. dein clamore magn singulos suorum nomine appellans confidentius hostem pugnare hortatur: ac progressus intra acie Dioren et Polyxenum Alios satis impigre pugna tes vulnerat. at ubi eum Achilles ita in hoste

---

9 pyrhechum *G* pyrathum *B iampridem corr.* | peanium *G* paeonium *P* Paeonum *restituit Mercerus* 14 Agamanta *G* 26 confirmati *GB* confirmatis *coniecerunt Barthius aliiq* 30 magna G^1

exercitus cadunt plurimi neque fortuna belli mutatur. sed postquam miles per multum diem bello intentus magis magisque fatigabatur et diei vesper erat, utrisque cupientibus pugna decessum.

IX. Tum apud Troiam circa Sarpedonis cadaver cunctis deflentibus ac praecipue feminis, luctu atque gemitu omnia completa sunt, quis non alii casus acerbissimi, de interitu Priamidarum prae desiderio eius cordi insederant. tantum in eo viro praesidium et interfecto spes ablata credebatur. at Graeci in castra regressi primum omnium Achillem revisunt eumque de vulnere percontati, ubi sine dolore agere vident, laeti ad postremum narrare occipiunt Patrocli facta fortia, dein reliquos, qui vulnerati erant, per ordinem circumeunt: ita inspectatis omnibus ad tentoria sua quisque digreditur. interim Achilles regressum Patroclum extollere laudibus, dein monere, uti reliquo quoque bello memor rerum, quas gesserat, hostibus vehementius ingrueret. hoc modo nox consumitur. at lucis principio corpora suorum quisque collecta igni cremant, dein sepeliunt. sed postquam dies aliquot triti et vulnerati convaluerant, arma expedire et producere militem placet.

X. Sed barbari more pessimo nec quicquam compositum, nihil aliud quam turbata atque insidiosa cupientes clam atque ante tempus egressi proelium praevertere: tuncque effusi ruinae modo clamorem inconditum simul et tela in hostes conciiunt semermos etiam tum atque incompositos. caesi itaque nostrorum multi, in quis Arcesilaus Boeotius et Schedius Cr*issa*eorum uterque duces optimi: ceterum vulnerata pars maxima, Me*g*es etiam et

---

8 ne interitus quidem *P* 9 uiuo *Obrechtus et Andreas Dacerius* 30 se emersos *GB* semiermes *P nostrum Mercerus* 31 archesilaus *GB* 32 scaedius *G* scedius *B* | treseorum *GB* creseorum *P* Crissaeorum *Mercerus* 33 mes *GB* Ameces *P* Meges *edit. Venet.* 1499.

Agapenor, alter Echinadibus imperator, Agapenor Arcadiae. inter quae tam foeda tanta inclinatione rerum Patroclus fortunam belli vincere aggressus, dum hortatur suos simul atque instat hostibus promptiore quam bellandi mos est, telo Euphorbi ictus ruit: statimque Hector advolans opprimit ac desuper vulneribus multis fodit: moxque enititur abstrahere proelio, scilicet insolentia gentis suae inludere cupiens per universa genera dehonestamenti. quod ubi Aiaci cognitum est, relicto ubi pugnaverat propere accurrit, iamque eripere cadaver occipientem proturbat hasta. interim Euphorbus a Menelao et Aiace altero summo studio circumventus scilicet auctor interempti ducis morte poenas luit. deinde occipiente vespera proelium dirimitur male et cum dedecore plurimis nostrorum interfectis.

XI. Sed postquam reductae utrimque acies et iam in tuto miles noster erat, cuncti reges Achillem conveniunt deformatum iam lacrimis atque omni supplicio lamentandi: qui modo prostratus humi, nunc cadaveri superiacens adeo reliquorum animos pertemptaverat, ut Aiax etiam, qui solandi causa adstiterat, nihil luctui remitteret: nec Patrocli tantum mors gemitum illum cunctis incusserat, sed praecipue recordatio vulnerum per loca corporis pudibunda: quod exemplum pessimum per mortales tum primum proditum est numquam antea a Graecis solitum. igitur reges multis precibus atque omni consolationis modo tandem Achillem flexum humo erigunt. dein Patrocli corpus elutum mox veste circumtegitur maxime ob tegenda vulnera, quae multimodis impressa haud sine magno gemitu cernebantur.

XII. His actis monet, uti custodes vigilias agere curarent, ne qua hostes detentis circa funus

---

1 hechinadibus *GB* 5 promptior *P* | euforbi *G* 13 *summo om. GB habet P* 20 suplicio *G*.

nostris more solito inruerent. ita per distributionem officia sua quisque procurantes igni plurimo in armis pernoctant. at lucis principio placet, uti ex omni ducum numero quinque in montem Idam vaderent silvam caesum, qua Patroclus cremaretur: decretum quippe ab omnibus erat, funus eius publice uti curaretur. iere igitur Ialmenus Ascalaphus Epios et cum Merione Aiax alter. moxque Ulixes et Diomedes busto locum dimetiuntur quinque hastarum longitudine totidemque in transversum. advecta dein ligni copia bustum extruitur impositumque desuper cadaver igni supposito cremant exornatum iam decore omni pretiosae vestis: id namque Hippodamia et Diomedea curaverant, quarum Diomedea nimium iuveni et omni affectu dilecta fuerat.

XIII. Ceterum paucis post diebus refectis ex labore vigiliarum ducibus cum luce simul exercitus in campum productus per totum diem in armis agit operiens barbarorum adventum. qui muris despectantes postquam nostros paratos proelio vident, eo die certamen distulere. ita occasu solis Graeci ad naves regressi. at vix principio diei Troiani rati etiam nunc incompositos Graecos, armati portis evolant temere et cum audacia, uti antea soliti: instantesque circa vallum certatim tela iaciunt crebra magis quam cum effectu nostris ad evitandos tantum ictus compositis. igitur ubi ad multum diem barbari intenti iaculis fessi iam neque ita vehementes animadvertunt, ex parte una nostri erumpunt, incursantesque sinistrum latus fundunt fugantque: neque multo post ex alio adnuentibus iam barbaris ac sine ulla difficultate versis.

XIV. Ita plurimi barbarorum, ubi terga ver-

---

5 quo *P* 25 audatia *GB* | *malim* erant soliti 27 tanto[s] ictu[s] *G* tantos ictus *B* *nostrum P* 30 animos uertunt *Wopkensius* animaduertuntur *Daceria* 32 annuentibus *B* abnuentibus *P* abeuntibus *Perizonius*.

tere, foede et vice inbellium ab insequentibus proculcati ad postremum dispereunt, in quis Asius Hyrtaco genitus et cum Hippothoo Pylaeus, hi Larisaeis, Asius Sesto regnantes. eodem die vivi a Diomede capiuntur duodecim, ab Aiace quadraginta. captus etiam Isus et Euander Priamidae. in ea pugna Graecorum *Gu*neus interfectus rex *Cyphius*, vulneratus etiam Idomeneus dux noster. ceterum ubi Troiani muros ingressi clausere portas et finis instandi factus est, nostri spoliata armis hostilia cadavera adportataque in flumine praecipitant memores paulo ante in Patroclo insolentiae barbarorum dein captivos omnes, uti quem ceperant, in ordine Achilli offerunt: isque vino multo sopita iam favilla reliquias in urnam collegerat: decretum quippe animo gerebat, secum in patrium solum uti adveheret, vel si fortuna in se casum mutaret, una atque eadem sepultura cum carissimo sibi omnium contegi. itaque eos, qui oblati erant, deduci ad bustum, una etiam Priami filios ibique seorsum aliquantum a favilla iugulari iubet, scilicet inferias Patrocli manibus: ac mox regulos canibus dilaniandos iacit confirmatque se non prius desinere pernoctando humi, quam in auctorem tanti luctus sui sanguine vindicasset.

XV. Sed nec multi transacti dies, cum repente nuntiatum Hectorem obviam Penthesileae cum paucis profectum: quae regina Amazonibus incertum pretio an bellandi cupidine auxiliatum Priamo adventaverat: gens bellatrix et ob id ad finitimos indomita, specie armorum inclita per mortales. igitur Achilles paucis fidis adiunctis secum insidiatum pro-

---

XV. XVI Malal. 156.

---

2 asyus yrtaco *G* 3 hii lariseis *GB* 6 pesus *G* peysus *B* Pisus *P corr. Mercerus* 7 cyneus *GB* | scyphus *GB utrumque emend. Mercerus* 17 maturaret *Perizonius malit* 21 iugulare *G*.

pere pergit atque hostem securum sui praevortit, tum ingredi flumen occipientem circumvenit. ita eumque et omnes, qui comites regulo dolum huiusmodi ignoraverant, ex inproviso interficit: at quendam filiorum Priami comprehensum mox excisis manibus ad civitatem remittit nuntiatum quae gesta erant ipse cum caede inimicissimi, tum memoria doloris ferox spoliatum armis hostem, mox constrictis in unum pedibus vinculo currui postremo adnectit, dein ubi ascendit ipse, Automedonti imperat, daret lora equis. ita curru concito per campum, qua maxime visi poterat, pervolat hostem mirandum in modum circumtrahens: genus poenae novum miserandumque.

XVI. At apud Troiam ubi spolia Hectoris desuper ex muris animadvertere, quae Graeci praecepto regis ante ora hostium praetulerant, et filius Priami praemissus ab Achille rem ut gesta erat disseruit, tantus undique versus per totam civitatem luctus atque clamor editur, ut aves etiam consternatae vocibus alto decidisse crederentur nostris cum insultatione reclamantibus. ac mox ex omni parte urbs clauditur: foedatur regni habitus atque in modum lugubrem funestumque obducta facies civitatis: cum, sicut in tali nuntio adsolet, repente cursus trepidantium fieret in eundem locum ac statim sine ulla certa ratione per diversum fuga: nunc planctus crebri, modo urbe tota silentium ex incerto. inter quae et spes extremas multi credidere cum nocte simul Graecos moenia invasuros excisurosque urbem securos interitu tanti ducis, nonnulli etiam pro confirmato habere Achillem exercitum eum, qui duce Penthesilea Priami rebus auxilio venerat, partibus

---

12 praeuolat *GB* peruolat *P* 17 et—Achille *addidi ex BP. cum desint in G, ceterum in B legitur* quae *ante* et. *vulgo legitur:* et ille qui excisis manibus acerbissimae rei indicium in se ipse pertulerat 22 mox portis *GB*.

tere, foede et vice inbellium ab insequentibus proculcati ad postremum dispereunt, in quis Asius Hyrtaco genitus et cum Hippothoo Pylaeus, hi Larisaeis, Asius Sesto regnantes. eodem die vivi a
5 Diomede capiuntur duodecim, ab Aiace quadraginta captus etiam Isus et Euander Priamidae. in ea pugna Graecorum *Gu*neus interfectus rex *Cyphi*us, vulneratus etiam Idomeneus dux noster. ceterum ubi Troiani muros ingressi clausere portas et finis
10 instandi factus est, nostri spoliata armis hostilia cadavera adportataque in flumine praecipitant memores paulo ante in Patroclo insolentiae barbarorum dein captivos omnes, uti quem ceperant, in ordine Achilli offerunt: isque vino multo sopita iam favilla
15 reliquias in urnam collegerat: decretum quippe animo gerebat, secum in patrium solum uti adveheret, vel si fortuna in se casum mutaret, una atque eadem sepultura cum carissimo sibi omnium contegi. itaque eos, qui oblati erant, deduci ad bustum, una
20 etiam Priami filios ibique seorsum aliquantum a favilla iugulari iubet, scilicet inferias Patrocli manibus: ac mox regulos canibus dilaniandos iacit confirmatque se non prius desinere pernoctando humi, quam in auctorem tanti luctus sui sanguine vindi-
25 casset.

XV. Sed nec multi transacti dies, cum repente nuntiatum Hectorem obviam Penthesileae cum paucis profectum: quae regina Amazonibus incertum pretio an bellandi cupidine auxiliatum Priamo ad-
30 ventaverat: gens bellatrix et ob id ad finitimos indomita, specie armorum inclita per mortales. igitur Achilles paucis fidis adiunctis secum insidiatum pro-

---

XV. XVI Malal. 156.

---

2 asyus yrtaco *G* 3 hii lariseis *GB* 6 pesus *G* pesus *B* Pisus *P corr. Mercerus* 7 cyneus *GB* | scyphus *G B* *utrumque emend. Mercerus* 17 maturaret *Perizonius malit* 21 *iugulare G.*

licius quam solertius confirmavit: ita dirupto vinculo columba cum maxima populi adclamatione decidit. praemia certaminis eius Meriones atque Ulixes tulere. Achilles duplici extra ordinem munere Philoctetam donat. 5

XIX. Cursu longo certantibus Oilei Aiax victor excipitur, post quem secundus Polypoetes. duplici campo Machaon, singulari Eurypylus, saltu Tlepolemus, disco Antilochus victores abeunt. praemia luctandi intacta permansere, quippe Aiax arripiens 10 medium Ulixen deicit, qui ruens pedibus eius circumvertitur, atque ita praepedito obligatoque nixu Aiax paene iam victor ad terram ruit. caestibus reliquoque manuum certamine idem Aiax Telamonius palmam refert. cursu in armis postremo Dio- 15 medes praevaluit. dein ubi praemia certaminis persoluta sunt, Achilles primum omnium Agamemnoni donum, quod ei honoratissimum videbatur, offert, secundo Nestori, Idomeneo tertio, post quos Podalirio et Machaoni, dein reliquis pro merito ducibus, 20 ad postremum eorum sociis, qui in bello occiderant. hisque mandatum, uti, cum tempus fuisset, domum ad necessarios eorum perferrent. postquam certandi praemiorumque finis factus et iam diei vesper erat, ad sua quisque tentoria discessere. 25

XX. At lucis principio Priamus lugubri veste miserabile tectus cui dolor non decus regium, non ullam tanti nominis atque famae speciem reliquam fecerat, manibus vultuque supplicibus ad Achillen venit cum Andromacha, in qua non minor quam in 30 Priamo miseratio. ea quippe deformata multiplici modo Astyanacta, quem nonnulli Scamandrium appellabant et Laodamanta parvulos admodum filios

XX—XXIV Malal. 157. 158 Cedren. P 127. 128 Tzetz. Homer. 307 seq. Const. Manass. P 29 Ptolem. VI p. 35, 5.

3 merionis *G* 11 circumuectitur *B* 19 idomeni *G* idomenei *B* 29 supplici *B*. 31 quocum Andromacha non *libri*, *corr. Peiper*.

prae se habens regi adiumentum deprecandi addiderat, qui maeroribus senioque decrepitus filiae Polyxenae umeris innitebatur. sequebantur vehicula plena auri atque argenti pretiosaeque vestis, cum super murum despectantes Troiani comitatum regis oculis prosequerentur. quo viso repente silentium ex ammiratione oritur ac mox reges avidi noscere causas adventus eius procedunt obviam. Priamus ubi ad se tendi videt, protinus in os ruit pulverem reliquaque humi purgamenta capiti aspargens: dein orat, uti miserati fortunas suas precatores secum ad Achillem veniant. eius aetatem fortunamque recordatus Nestor dolet, contra Ulixes maledictis insequi et commemorare, quae ad Troiam in concilio ante sumptum bellum ipse adversum legatos dixerat. ea postquam Achilli nuntiata sunt, per Automedontem eum accersi iubet, ipse retinens gremio urnam cum Patrocli ossibus.

XXI. Igitur ingressis ducibus nostris cum Priamo rex genua Achilli manibus complexus „non tu mihi“ inquit „causa huiusce fortunae, sed deorum quispiam, qui postremam aetatem meam, cum misereri deberet, in hasce aerumnas deduxit confectam iam ac defetigatam tantis luctibus filiorum. quippe hi fisi regno per iuventutem, cum semper cupiditates animi quoquo modo explere gestiunt, ultro sibi mihique perniciem machinati sunt. neque dubium cuiquam, quin contemptui sit adulescentiae senecta aetas. quod si interitu meo reliqui huiusmodi facinoribus temperabunt, me quoque, si videtur, exhibeo poenae mortis, cui misero confectoque maeroribus omnes aerumnas, quibus nunc depressus infelicissimum spectaculum mortalibus praebeo, cum

---

3 humeris *G* | sequebantur *om. GB* Deinde sequebantur *P* 4 uestes *GB* uestis *P* 8 causam *P* 13 docet *GB* dolet *P* | insequi et *editt. vett.* sinequiet *G* sine quiete *B* 30 *uideretur GB corr. P*

hoc exiguo spiritu simul auferes. adsum ultro, nihil deprecor, vel si ita cordi est, habe in custodia captivitatis. neque enim mihi quicquam iam superioris fortunae reliquum est, quippe interfecto Hectore cuncta regni concidere. sed si iam Graeciae univer- 5 sae ob meorum male consulta satis poenarum filiorum sanguine et meis aerumnis [persolvi, miserere aetatis] at deos recordatus retorque animos ad pietatem: concede parvulis saltim non animam parentis sed cadaver deprecantibus. veniat in animum 10 recordatio parentis tui omnes curas vigiliasque in te tuamque salutem inpendentis. sed illi quidem cuncta secundum sua vota proveniant longeque aliter neque mei similem senectam degat".

XXII. Interea dum haec commemorat, paula- 15 tim animo deficere ac dissolvi membris, dein obmutescere occipit, quod spectaculum longe miserrimum omnibus, qui tum aderant, dolori fuit. dein Andromacha parvulos Hectoris filios ante Achillen prosternit, ipsa fletu lamentabili orans, uti sibi ca- 20 daver coniugis intueri saltim concederetur. inter haec tam miseranda Phoenix Priamum sustollere atque uti animum reciperet hortari. tum rex ubi in aliquantum revolvit spiritum, nixus genibus atque utraque manu caput dilanians „ubi nunc illa est" ait, 25 „quae apud Graecos praecipue erat iusta misericordia? an solum in Priamum circumscribitur?"

XXIII. Iamque omnibus dolore permotis Achilles decuisse ait filios eum suos initio ab eo, quod admiserint, facinore cohibere neque ipsum conce- 30 dendo tanti delicti participem fieri. ceterum ante id decennium non ita defessum senecta fuisse, ut suis despectui esset, sed obsedisse animos eorum

---

1 adsum en *P quod Obrechtus e vestigiis edit. Mediol. addidit* 2 habe *G primitus* habens 7 persolui miserere aetatis *om. GB habet P* 8 at *GB* ac *P* 11 in te tuamque *editt. vett.* intentumque *G* intentum atque *B* tuam in *P* 21 *malim scribi* concederet 24 refouit *P* | nixis *libri*, nixus *editt. uett.*

prae se habens regi adiumentum deprecandi add[illegible]i-
derat, qui maeroribus senioque decrepitus filiae P[illegible]-
lyxenae umeris innitebatur. sequebantur vehicu[illegible]a
plena auri atque argenti pretiosaeque vestis, cu[illegible]m
5 super murum despectantes Troiani comitatum re[illegible]is
oculis prosequerentur. quo viso repente silentiu[illegible]m
ex ammiratione oritur ac mox reges avidi nosce[illegible]re
causas adventus eius procedunt obviam. Priam[illegible]us
ubi ad se tendi videt, protinus in os ruit pulver[illegible]m
10 reliquaque humi purgamenta capiti aspargens: d[illegible]in
orat, uti miserati fortunas suas precatores sec[illegible]m
ad Achillem veniant. eius aetatem fortunamque re-
cordatus Nestor dolet, contra Ulixes maledictis in-
sequi et commemorare, quae ad Troiam in conc[illegible]lio
15 ante sumptum bellum ipse adversum legatos dixe[illegible]at.
ea postquam Achilli nuntiata sunt, per Automed[illegible]on-
tem eum accersi iubet, ipse retinens gremio urn[illegible]am
cum Patrocli ossibus.

XXI. Igitur ingressis ducibus nostris [illegible]um
20 Priamo rex genua Achilli manibus complexus „[illegible]on
tu mihi“ inquit „causa huiusce fortunae, sed deo[illegible]um
quispiam, qui postremam aetatem meam, cum mi-
sereri deberet, in hasce aerumnas deduxit confec[illegible]tam
iam ac defetigatam tantis luctibus filiorum. qui [illegible]pe
25 hi fisi regno per iuventutem, cum semper cup[illegible]di-
tates animi quoquo modo explere gestiunt, u[illegible]tro
sibi mihique perniciem machinati sunt. neque du-
bium cuiquam, quin contemptui sit adulescentiae
senecta aetas. quod si interitu meo reliqui huius-
30 modi facinoribus temperabunt, me quoque, si vide-
tur, exhibeo poenae mortis, cui misero confectoque
maeroribus omnes aerumnas, quibus nunc depressus
infelicissimum spectaculum mortalibus praebeo, cum

---

3 humeris *G* | sequebantur *om. GB* Deinde sequebantur [illegible]
4 uestes *GB* uestis *P* 8 causam *P* 13 docet *G* [illegible]
dolet *P* | insequi et *editt. vett.* sinequiet *G* sine quiete [illegible]
30 *uideretur GB corr. P*

esset, tum recordatione filii ac parentis ne lacrimis quidem temperaverit. itaque manu oblata Polyxenam erigit praedicta prius mandataque cura Phoenici super Priamo. sed rex nil se luctus neque praesentium miseriarum remissurum ait. tum Achilles confirmare non prius cupitis eius satis futurum, quam mutato in melius habitu cibum etiam secum sumeret. ita rex veritus ne quae concessa videbantur ipse recusando impediret, de*m*isse omnia quaeque imperarentur facienda decrevit.

XXV. Igitur ubi excussus comis pulvis totusque lotus est, mox a iuvene ipseque et qui cum eo venerant, cibo invitantur. dein ubi saties omnes tenuit, hoc modo Achilles disseruit: „refer nunc iam mihi, Priame, quid tantum causae fuerit, cur deficientibus quidem vobis in dies copiis militaribus, ingravescentibus autem calamitatibus atque aerumnis Helenam tamen in hodiernum retinendam putetis neque velut contagionem infausti ominis propuleritis? quam prodidisse patriam parentesque et quod indignissimum omnium est fratres sanctissimos cognoveritis. namque hi execrati facinus eius ne in militiam quidem nobiscum coniuraverunt: scilicet ne, quam audiri incolumem nollent, ei per se reditum in patriam quaererent. eam igitur cum cerneretis malo omnium civitatem intravisse vestram, non eiecistis? non cum detestationibus extra muros prosecuti estis? quid illi senes, quorum filios pugna in dies conficit? nonne adhuc persenserunt eandem causam extitisse tantorum funerum? itane ergo divinitus vobis eversa mens est, ut nullus in tanta civitate reperiri possit, qui fortunam labentis patriae dolens de pernicie publica cum exitio eius trans-

1 filiae et *P* 3 praedicto *coniecit Wopkensius* 4 *post* Priamo *Obrechtus ex edit. Mediol. recepit* ut delutaretur 6 satis *om. GB habet P* 7 fauturum (*om.* satis) *Peiper* 9 dedisse *GB om. P cum signo lacunae* demisse *coniecit Dederichus* 14 iam nunc *ed. Crat.* 19 contagione *G* contagionem *B* | perpuleritis *G* prop. *B* 24 *Perizonius maluit* redire.

igat? ego quidem aetatis tuae contemplatione atque horum precum cadaver restituam neque umquam committam, ut quod in hostibus comprehenditur crimen malitiae ipse subeam".

5 XXVI. Ad ea Priamus renovato fletu quam miserabili non sine decreto divum adversa hominibus irruere ait: deum quippe auctorem singulis mortalibus boni malique esse neque quo*ad* beatum esse licitum sit, cuiusquam in eum vim inimicitias-
10 que procedere. ceterum se diversi partus quinquaginta filiorum patrem beatissimum regum omnium habitum ad postremum Alexandri natalem diem, quem evitari ne dis quidem praecinentibus potuisse. namque Hecubam foetu eo gravidam facem per
15 quietem edidisse visam, cuius ignibus conflagravisse Idam ac mox continuante flamma deorum delubra concremari omnemque demum ad cineres conlapsam civitatem intactis inviolatisque Antenoris et Anchisae domibus. quae denuntiata cum ad perniciem publi-
20 cam expectare aruspices praecinerent, internecandum editum partum placuisse. sed Hecubam more femineo miserationis clam alendum pastoribus Idae tradidisse: eum iam adultum, cum res palam esset, ne hostem quidem quamvis saevissimum ut inter-
25 ficeret pati potuisse: tantae scilicet fuisse eum pulchritudinis atque formae. quem coniugio deinde Oenonae iunctum cupidinem cepisse visendi regiones atque regna procul posita. eo itinere abductam Helenam urguente atque instigante quodam numine
30 cunctorum civium animis, sibi etiam laetitiae fuisse,

---

18 Tzetz. Antehom. 162. 163.

---

2 harum *edit. princ.* 8 quod *GB* quoad *editt. vett.* cui *ed. Obr.* 12 ad *add. P* 17 domum *GB* demum *P* 19 denuntiatum *GB* denunciata *P* 20 *vulgata lectio est* spectare 21 femineae *P* 22 in id dextra dedisse *G in margine* idae tradidisse, in id dextram dedisse *B* 27 oenoni *G* Oenonae *ed. Venet.* (1499) 29 urguentem a. instigantem *GB nostrum P*

neque cuiquam, cum orbari se filio aliove consanguineo cerneret, non acceptam tamen, solo omnium adversante Antenore, qui initio post Alexandri reditum filium suum Glaucum, quod eius comitatum sequutus erat, abdicandum a penatibus suis decreverit, vir domi belloque prudentissimus. ceterum sibi, quoniam ita res ruerent, optatissimum adpropinquare naturae finem omissis iam regni gubernaculis atque cura: tantum se in Hecubae filiarumque recordatione cruciari, quas post excidium patriae captivas incertum cuius domini fastus *ma*nerent.

XXVII. Dein omnia, quae ad redimendum filium advectaverat, ante conspectum iuvenis exponi imperat: ex quis quicquid auri atque argenti fuit tolli Achilles iubet, vestis etiam quod ei visum est: reliquis in unum collectis Polyxenam donat et cadaver tradidit. quo recepto rex in gratiamne impetrati funeris an si quid Troiae accideret securus iam filiae, amplexus Achillis genua orat, uti Polyxenam suscipiat sibique habeat: super quam iuvenis aliud tempus atque alium locum tractatumque fore respondit, interim cum eo reverti iubet. ita Priamus recepto Hectoris cadavere ascensoque vehiculo cum his, qui se comitati erant, ad Troiam redit.

LIBER QUARTUS.

I. Sed postquam Troianis palam est regem perfecto negotio inviolatum atque integro comitatu regredi, ammirati laudantesque Graeciae pietatem

XXVII. Malal. 159 init. Cedren. P 128.
I—III. Malal. 159—161 Cedren. P 128.

11 cui *G* | fastunerent *G* fastum sustinerent *B* *nostrum editt. vett.* 13 adnectauerat *G* aduectauerat *B* 20 quam *GB* qua *P*.

igat? ego quidem aetatis tuae contemplatione atque horum precum cadaver restituam neque umquam committam, ut quod in hostibus comprehenditur crimen malitiae ipse subeam".

5 XXVI. Ad ea Priamus renovato fletu quam miserabili non sine decreto divum adversa hominibus irruere ait: deum quippe auctorem singulis mortalibus boni malique esse neque quoad beatum esse licitum sit, cuiusquam in eum vim inimicitias-
10 que procedere. ceterum se diversi partus quinquaginta filiorum patrem beatissimum regum omnium habitum ad postremum Alexandri natalem diem, quem evitari ne dis quidem praecinentibus potuisse. namque Hecubam foetu eo gravidam facem per
15 quietem edidisse visam, cuius ignibus conflagravisse Idam ac mox continuante flamma deorum delubra concremari omnemque demum ad cineres conlapsam civitatem intactis inviolatisque Antenoris et Anchissae domibus. quae denuntiata cum ad perniciem publi-
20 cam expectare aruspices praecinerent, internecandum editum partum placuisse. sed Hecubam more femineo miserationis clam alendum pastoribus Idae tradidisse: eum iam adultum, cum res palam esset, ne hostem quidem quamvis saevissimum ut inter-
25 ficeret pati potuisse: tantae scilicet fuisse eum pulchritudinis atque formae. quem coniugio deinde Oenonae iunctum cupidinem cepisse visendi regiones atque regna procul posita. eo itinere abductam Helenam urguente atque instigante quodam numine
30 cunctorum civium animis, sibi etiam laetitiae fuisse,

18 Tzetz. Antehom. 162. 163.

2 harum *edit. princ.* 8 quod *GB* quoad *editt.* 12 ad *add. P* 17 domum *GB* demum cui *ed. Obr.* 19 denuntiatum *GB* denunciata *P* 20 *vulgata lectio* spectare 21 femineae *P* 22 in id dextra dedisse *in margine* idae tradidisse, in id dextram dedisse *B* oenoni *G* Oenonae *ed. Venet.* (1499) 29 urguentem a. stigantem *GB nostrum P*

Achille et reliquis ducibus pugnaretur. hoc modo instructo utrimque exercitu conflixere acies. cadunt sagittis reginae plurimi neque ab Teucris secus bellatum. interim Aiaces et qui cum his erant pedites, contra quos steterant, caedere ac restantes de- 5 trudere umbonibus, moxque repulsos obtruncare. neque, quoad deletae peditum copiae, finis fit.

III. Achilles inter equitum turmas Penthesileam nactus hasta petit, neque difficilius quam feminam equo deturbat manu conprehendens comam 10 atque ita graviter vulneratam detrahens. quod ubi visum est, tum vero nullam spem in armis rati fugam faciunt: clausisque civitatis portis nostri reliquos, quos fuga bello exemerat, insecuti obtruncant, feminis tamen abstinentes manus parcentesque sexui. 15 dein uti quisque victor, interfectis quos advorsum ierant, regrediebatur, Penthesileam visere seminecem etiam nunc admirarique audaciam. ita brevi ab omnibus in eundem locum concursum placitumque, uti, quoniam naturae sexusque condicionem 20 superare ausa esset, in fluvium reliquo adhuc ad persentiendum spiritu aut canibus dilanianda iaceretur. Achilles interfectam eam sepelire cupiens mox a Diomede prohibitus est. is namque percontatus circumstantes, quidnam de ea faciendum esset, con- 25 sensu omnium pedibus adtractam in Scamandrum praecipitat, scilicet poenam postremae desperationis atque amentiae. hoc modo Amazonum regina deletis copiis, quibuscum auxiliatum Priamo venerat, ad postremum ipsa spectaculum dignum moribus 30 suis praebuit.

IV. At sequenti die Memnon Tithoni atque

IV—VII. Malal. 161—164 Cedren. P 128. 129.

---

7 finis fuit *P* 12 cum uero *G corr. P* 15 manu *GB corr. P* 16 utique *GB* uti quisque *PV* 27 scilicet p||||t poenam *G Daceria maluit* poena *uel* in poenam, *Vindingius* luiturum p. 32 tithonis *GB* titoni *P*.

ad caelum ferunt: quippe quis animo ita haeser[illegible]rat
nulla spe impetrandi cadaveris ipsumque et qui cu[illegible]m
eo fuissent retineri ab Graecis, maxime ob Helen[illegible]ae,
quae non remitteretur, recordationem. ceterum vi[illegible]iso
5 Hectoris funere cuncti cives sociique adcurrent[illegible]tes
fletum tollunt, divellentes comam foedantesque o[illegible]ora
laniatibus, neque in tanta populi multitudine qu[illegible]iis-
quam in se virtutis aut spei bonae fiduciam crede[illegible]ere
illo interfecto, qui inclita per gentes fama rer[illegible]um
10 militarium, in pace etiam praeclara pudicitia, ex
qua haud minorem, quam reliquis artibus gloris[illegible]iam
adeptus erat. interea sepelivere eum haud longe[illegible]e a
tumulo Ili regis quondam. dein exorto quam n[illegible]ma-
ximo ululatu postrema funeri peragunt, hinc fe[illegible]mi-
15 nis cum Hecuba deflentibus, hinc reclamanti[illegible]bus
Troianis viris et ad postremum sociorum gentib[illegible]ous.
quae per dies decem concessa bellandi requie ab o[illegible]rtu
solis ad usque vesperam per Troianos gesta n[illegible]ullo
usquam remisso lugendi officio.

20 II. Interim per eosdem dies Penthesilea, de
qua ante memoravimus, cum magna Amazon[illegible]um
manu reliquisque ex finitimo populis superve[illegible]nit.
quae postquam interemptum Hectorem cognovit, [illegible]per-
culsa morte eius regredi domum cupiens ad pos[illegible]tre-
25 mum multo auro atque argento ab Alexandro in-
lecta ibidem operiri decreverat. dein exactis ali-
quot diebus copias suas armis instruit. at seor[illegible]um
ab Troianis ipsa suis modo bellatoribus satis fi[illegible]ens
in pugnam pergit: cornu dextro sagittariis, al[illegible]ero
30 peditibus instructo, medios equites collocat. co[illegible]tra
ab nostris ita occursum, ut sagittariis Menelaus at-
que Ulixes et cum Teucro Meriones, peditibus Aia[illegible]ces
duo Diomedes Agamemnon Tlepolemus et cum
Ialmeno Ascalaphus opponerentur, in equites ab

---

9 *Wopkensius* cui *uel* cuius inclyta *uel* qui inclyta — fama erat 13 elli *GB corr. P* 18 nulla *G* 30 *post* collocat *uulgo legitur* in quis ipsa, *quae om. GB, in V legitur in quis ipsis.*

telis aliis in alium modum formatis scutorum etiam et galearum multiformi specie horrendam belli faciem praebuerunt. at ubi triti aliquot dies et miles bellum cupit, simul cum luce exercitus omnis signo dato in proelium ducitur cumque his Troiani et qui intra moenia socii fuerant. at contra Graeci instructi pro tempore operiri, debilitati aliquantum animos metu ingentis atque incogniti hostis. igitur ubi intra teli iactum ventum est, tum vero barbari clamore ingenti ac dissono ruinae in modum inrumpunt, nostri confirmati inter se satis impigre vim hostium sustentavere. sed postquam acies renovatae atque in ordinem reformatae sunt et iaci hinc atque inde tela coepere, cadunt utriusque exercitus plurimi, neque finis fit, quoad Memnon curru vectus adhibito secum fortissimo quoque medios Graecorum invadit, primum quemque obvium fundens aut debilitans. ita iam plurimis nostrorum interfectis duces, ubi fortuna belli eversa neque spes reliqua nisi in fuga est, victoriam concessere. eo die incensae deletaeque naves omnes forent, ni nox perfugium laborantium ingruentesque hostes ab incepto cohibuisset: tanta in Memnone bellandi vis peritiaque et nostris advorsae res.

VI. Igitur Graeci, postquam requies est, perculsi inter se ac summae rerum diffidentes per universam noctem quos in bello amiserant sepelivere. dein consilium futuri certaminis adversum Memnonem ineunt: ac placet sorte eligi nomen ducis cum eo bellaturi. tunc Agamemnon Menelaum excipit, Ulixen, Idomeneum: reliquorum sors agi coepta Aiacem Telamonium votis omnium deligit. ita refectis cibo corporibus reliquum noctis cum quiete transigunt. at lucis principio armati instructique

---

3 praebuerunt *nos scripsimus, libri habent* praebuerant 8 uigentis *G* 18 primis *G* 19 uersa *V* 22 ingruentes *B* 31 Idomeneus *GB corr. V*

Aurorae filius ingentibus Indorum atque Aethiopum copiis supervenit, magna fama, quippe in unum multis milibus armatis vario genere spes etiam votaque de se Priami superaverat. namque omnia circum Troiam et ultra, quae visi poterant, viris atque equis repleta splendore insignium refulgebant. eos omnes iugis Caucasi montis ad Troiam duxit, reliquos neque numero inferiores imposito Phala duce atque rectore mari misit. qui adpulsi Rhodum, ubi animadvertere insulam Graecis sociam, veriti, ne re cognita incenderentur naves, ibidem operiebantur: ac mox divisi in Camir*um* et *I*alysum, urbes opulentas. neque multo post Rhodii Phalam incusare, quod paulo ante eversa ab Alexandro Sidona patria sua auxilium ei, a quo laesus sit, ferre cuperet: quo animos exercitus permoverent, confirmare haud dissimiles barbarorum videri eos, qui tam indignum facinus defenderent. multa praeterea, quae accensura vulgum et pro se facturi essent, disserere: quae res haud frustra fuit. Phoenices namque, qui in eo exercitu plurimi aderant, permoti querelis Rhodiorum an cupidine diripiendarum rerum, quas secum advexerant, Phalam lapidibus insecuti necant distributique per supradictas urbes aurum ac reliqua praedae inter se dispertiunt.

V. Interim exercitus, qui cum Memnone venerat, positis per locos patulos castris, nam intra moenia haud facile tanta vis hominum retineri poterat, diversi suo quisque genere exercebantur. neque eadem *in* arte simplex atque idem modus, sed ut quemque regionis suae mos adsuefecerat, ita

---

3 genere insignium *libri*, insignium *om. V quae vox fortasse huc e sequentibus irrepsit* 4 uotaque quae *G* 5 *Obrechtus non male* qua uisi poterat, *ut supra III 15* 12 camiram *GB* calysum *GB utrumque corr. Mercerus* 14 palam *GB* Phalam *P* 19 factura *VP* 23 aduexerant *GB* adduxerat *P*, *Dederichus* aduexerat 30 *praepositionem* in *addidi cum Hildebrando, habet eam post* neque *V*.

telis aliis in alium modum formatis scutorum etiam et galearum multiformi specie horrendam belli faciem praebuerunt. at ubi triti aliquot dies et miles bellum cupit, simul cum luce exercitus omnis signo dato in proelium ducitur cumque his Troiani et qui intra moenia socii fuerant. at contra Graeci instructi pro tempore operiri, debilitati aliquantum animos metu ingentis atque incogniti hostis. igitur ubi intra teli iactum ventum est, tum vero barbari clamore ingenti ac dissono ruinae in modum inrumpunt, nostri confirmati inter se satis impigre vim hostium sustentavere. sed postquam acies renovatae atque in ordinem reformatae sunt et iaci hinc atque inde tela coepere, cadunt utriusque exercitus plurimi, neque finis fit, quoad Memnon curru vectus adhibito secum fortissimo quoque medios Graecorum invadit, primum quemque obvium fundens aut debilitans. ita iam plurimis nostrorum interfectis duces, ubi fortuna belli eversa neque spes reliqua nisi in fuga est, victoriam concessere. eo die incensae deletaeque naves omnes forent, ni nox perfugium laborantium ingruentesque hostes ab incepto cohibuisset: tanta in Memnone bellandi vis peritiaque et nostris advorsae res.

VI. Igitur Graeci, postquam requies est, perculsi inter se ac summae rerum diffidentes per universam noctem quos in bello amiserant sepelivere. dein consilium futuri certaminis adversum Memnonem ineunt: ac placet sorte eligi nomen ducis cum eo bellaturi. tunc Agamemnon Menelaum excipit, Ulixen, Idomeneum: reliquorum sors agi coepta Aiacem Telamonium votis omnium deligit. ita refectis cibo corporibus reliquum noctis cum quiete transigunt. at lucis principio armati instructique

---

3 praebuerunt *nos scripsimus*, *libri habent* praebuerant
8 uigentis *G* 18 primis *G* 19 uersa *V* 22 ingruentes *B*
31 Idomeneus *GB corr. V*

sed priusquam ferire inter se acies, aut iaci tela coepere, barbari desolatis ordinibus fugam faciunt: caesique eorum plurimi, aut in flumen praeceps dati, cum hinc atque inde ingrueret hostis atque undique adempta fuga esset. capti etiam Lycaon et Troilus Priamidae, quos in medium productos Achilles iugulari iubet indignatus nondum sibi a Priamo super his, quae secum tractaverat, mandatum. quae ubi animadvertere Troiani, tollunt gemitus et clamore lugubri Troili casum miserandum in modum deflent recordati aetatem eius admodum inmaturam, qui in primis pueritiae annis cum verecundia ac probitate, tum praecipue forma corporis amabilis atque acceptus popularibus adolescebat.

X. Deinde transactis paucis diebus solemne Thymbraei Apollinis incessit et requies bellandi per indutias interposita. tum utroque exercitu sacrificio insistente Priamus tempus nanctus Idaeum ad Achillen super Polyxena cum mandatis mittit. sed ubi Achilles in luco ea, quae inlata erant, cum Idaeo separatim ab aliis recognoscit, cognita re apud naves suspitio alienati ducis et ad postremum indignatio exorta. namque antea rumorem proditionis ortum clementer per exercitum in verum traxerant. ob quae simul uti concitatus militis animus leniretur, Aiax cum Diomede et Ulixe ad lucum pergunt hique ante templum resistunt operientes, si egrederetur, Achillen simulque uti rem gestam iuveni referrent, de cetero etiam deterrerent in colloquio clam cum hostibus agere.

XI. Interim Alexander compositis iam cum Deiphobo insidiis pugionem incinctus ad Achillen ingreditur confirmator veluti eorum, quae Priamus pollicebatur moxque ad aram, quo ne hostis dolum

---

X. XI. Malal. 165. 166 Cedren. P 130 Tzetz. Posthom. 385—425 Const. Manass. P 29.

---

2 solutis V 18 nanctus *G* 34 ne qua *maluit Heinsius.*

persentisceret aversusque a duce, adsistit. dein ubi tempus visum est, Deiphobus amplexus inermem iuvenem quippe in sacro Apollinis nihil hostile metuentem exosculari gratularique super his, quae consensisset, neque ab eo divelli aut omittere, quoad 5 Alexander librato gladio procurrensque adversum hostem per utrumque latus geminato ictu transfigit. at ubi dissolutum vulneribus animadvertere, e parte alia, quam venerant, proruunt: re ita maxima et super vota omnium perfecta, in civitatem recurrunt. 10 quos visos Ulixes „non temere est," inquit, „quod hi turbati ac trepidi repente prosiluere." dein ingressi lucum circumspicientesque universa animadvertunt Achillen stratum humi exsanguem atque etiam tum seminecem. tum Aiax „fuit" inquit „confirmatum ac 15 verum per mortales nullum hominum existere potuisse, qui te vera virtute superaret, sed, ut palam est, tua te inconsulta temeritas prodidit." dein Achilles extremum adhuc retentans spiritum „dolo me atque insidiis" inquit „Deiphobus atque Alexander 20 Polyxenae gratia circumvenere." tum exspirantem eum duces amplexi cum magno gemitu atque exosculati postremum salutant. denique Aiax exanimem iam umeris sublatum e luco effert.

XII. Quod ubi animadvertere Troiani, omnes 25 simul portis proruunt eripere Achillen nitentes atque auferre intra moenia scilicet more solito illudere cadaveri eius gestientes. contra Graeci cognita re arreptis armis tendunt adversum: paulatimque omnes copiae productae: ita utrimque certamen brevi 30 adolevit. Aiax tradito his, qui secum fuerant, cadavere eius infensus Asium Dymantis Hecubae fratrem, quem primum obvium habuit, interficit. dein

XII. Malal. 167 Tzetz. Posthom. 425.

6 procurrensque *libri*, que *om. editt.* 9 uenerunt *GB*, *corr. VP* 11 quo uiso *V* 32 Asyum dimantis *G* Asium clymantis *B*.

plurimos, uti quemque intra telum, ferit, in quis *N*astes et Amphimachus reperti Cariae imperitantes. iamque duces Aiax Oilei et Sthenelus adiuncti multos interficiunt atque in fugam cogunt. quare
5 Troiani caesis suorum plurimis nusquam ullo certo ordine aut spe reliqua resistendi dispersi palantesque ruere ad portas neque usquam nisi in muris salutem credere. quare magna vis hominum ab insequentibus nostris obtruncantur.

10 XIII. Sed ubi clausis portis finis caedendi factus est, Graeci Achillen ad naves referunt. tuncque deflentibus cunctis ducibus casum tanti viri plurimi militum haud condolere, neque, uti res exposcebat, tristitia commoveri: quippe animo inhaese-
15 rat Achillen saepe consilia prodendi exercitus inisse cum hostibus: ceterum interfecto eo summa militiae orbata et ademptum conplurimum: et viro egregio bellandi ne honestam quidem mortem, aut aliter quam in obscuro oppetere licuer*at*. igitur propere
20 ex Ida adportata ligni vis multa atque in eodem loco, quo antea Patroclo, bustum extruunt. dein imposito cadavere subiectoque igni iusta funeri peragunt Aiace praecipue insistente, qui per triduum continuatis vigiliis labore non destitit, quam reli-
25 quiae coadunarentur. solus namque omnium paene ultra virilem modum interitu Achillis consternatus est, quem dilectum praeter ceteros animo summis officiis perc*ol*uerat quippe cum amicissimum et sanguine coniunctum sibi, tum praecipue plurimum vir-
30 tute ceteros antecedentem.

---

1 primus *G* cf. p. 73, 18 74, 22 2 rastes *GB corr. Mercerus* 4 fundunt *PV* interficiunt *B om. G* 5 numquam *GB corr. VP* 11 cumque *GB corr. BV* 13 cum dolore *libri*, *Orellius non male* condolere 14 quis *add. non male PV post* quippe | in animo haeserat *BVP* 16 summa m. orbata, *quod suspicatus sum*, *tuetur V* summam m. orbatam *rell.* 17 spei quam plurimum *VP* | et *GB* cui *V* 19 licuerit *libri*, *nos e coniectura scripsimus* licuerat 22 *funere G*[1] 28 perconsuluerat *GB*, *nostrum editt. uett.*

XIV. Contra apud Troianos laetitia atque gratulatio cunctos incesserat interfecto quam metuendo hoste: hique Alexandri commentum laudantes ad caelum ferunt, scilicet cum insidiis tantum perfecerit, quantum ne in certamine auderet quidem. inter quae nuntius Priamo supervenit Eurypylum Telephi ex Moesia adventare, quem rex multis antea inlectum praemiis, ad postremum oblatione desponsae Cassandrae confirmaverat. sed inter cetera, quae ei pulcherrima miserat, addiderat etiam vitem quandam auro effectam, et ob id per populos memorabilem. ceterum Eurypylus virtute multis clarus Moesiacis modo Ceteïisque instructus legionibus summa laetitia a Troianis exceptus spes omnes barbaris in melius converterat.

XV. Interim Graeci ossa Achillis urna recondita adiunctaque simul Patrocli in Sigeo sepelivere: cui sepulchrum etiam extruendum ab his, qui in eo loco habebant, mercede Aiax locat indignatus iam de Graecis, quod nihil in his dignum doloris iuxta amissionem tanti herois animadverterat. per idem tempus Pyrrhus, quem Neoptolemum memorabant, genitus Achille ex Deidamia Lycomedis superveniens offendit tumulum extructum iam ex parte maxima. dein percontatus exitum paternae mortis Myrmidonas gentem fortissimam et inclitam bellandi armis atque animis confirmat, impositoque faciendo operi Phoenice ad naves atque ad tentoria parentis vadit: ibi custodem rerum Achillis Hippodamiam animad-

---

9 Ptolem. VI p. 37, 14.
XV. Const. Manass. 29.

---

6 inter quae tam laeta *P* 13 ceterisque *GB* citisque *A Obrechtus coniecit* Ceteiisque cf. 8. 18. V 15. 19 habitabant *VP* 16 urnae *edit. princ.* 21 animaduerteret *BV* 25 doctusque *post mortis add. VP* 28 phynice *G* | contendit *B*.

vertit. moxque adventu eius cognito in eundem locum a cunctis ducibus concurritur: hique, uti animum aequum haberet, deprecantur. quis benigne respondens nec sibi ait ignoratum esse omnia, quae divinitus con*fie*rent, forti pectore patienda, neque cuiquam super fatum vivendi concessam legem: turpem namque ac detestandam viris fortibus condicionem senectae, contra imbellibus optabilem. ceterum sibi eo leviorem dolorem esse, quod non in certamine neque in luce belli Achilles interfectus esset, quo fortiorem ne optasse quidem quemquam existere nunc vel in praeteritum excepto uno illo Hercule. addit praeterea: solum virum dignum ea tempestate, sub cuius manibus excindi Troiam deceret, neque tamen abnuere quod imperfectum a patre relictum esset a se atque a circumstantibus perfici.

XVI. Postquam finem loquendi fecit, in proximum diem certamen pronuntiatum. duces omnes, ubi tempus visum est, solito ad Agamemnonem cenatum veniunt, in quis Aiax cum Neoptolemo, Diomedes Ulixes et Menelaus hique inter se eundem locum cenandi capiunt. interim inter epulas plurima iuveni patris fortia facinora numerare virtutemque eius commemorando efferre laudibus: quis Pyrrhus non mediocriter laetus accensusque industria se omni opere conari respondit, quo ne indignus patris meritis existeret. dein ad sua quisque tentoria quietum abeunt. at postero die simul cum luce iuvenis castris egressus offendit Diomedem cum Ulixe. quos salutatos quid causae foret percontatur hique aiunt interponendam *duorum* dierum moram ad reficiendos militum eius animos, longo itinere maris torpentibus etiam nunc membris et ob id nequaquam satis firmo nisu, ut solitis viribus agerent.

---

5 conferrent *GB* confierent *uett. editt.* 23 enumerauere *P* 25 industria enixurum *P* enissurum *V* 26 ope *BVg* conari *om. G habet Bg* 31 duorum *ante* dierum *e coniectura addidi.*

XVII. Itaque ex eorum sententia biduum interpositum, quo transacto omnes duces regesque suis quisque militibus instructis exercitum ordinant atque ad pugnam vadunt. in quis Neoptolemus regens medios circum se Myrmidonas statuit atque Aiacem, quem adfinitatis merito parentis loco percolebat. interim Troiani vehementer pavere, maxime quod suis in dies deficientibus auxiliis novus adversum se miles pararetur cum memorando duce: tamen Eurypyli hortatu arma capiunt: is namque adiunctis secum regulis copias suas Troianis mixtas porta educit: atque ita ordinata acie medium sese locat. tum primum Aeneas parato certamine intra muros manet execratus quippe Alexandri facinus commissum in Apollinem, cuius sacra is praecipue tuebatur. sed ubi signum bellandi datum est, manus conserunt magna vi utrimque decertantes caduntque plurimi. interim Eurypylus obvium forte nactus Peneleum proturbat hasta atque interficit. inde multo saevior Nirea aggressus moxque optruncat. iamque deturbatis qui in acie steterant, medios aggrediebatur: cum Neoptolemus re cognita comminus advolat deiectumque curru hostem et ipse desiliens gladio inpigre interficit. tum ablatum propere cadaver atque ad naves iussu eius perlatum. quod ubi animadvertere barbari, quibus spes omnis in Eurypylo fuerat, sine certo ordine aut rectore fuga proelium deserunt atque ad muros revolant, tum plurimi eorum in fuga interfecti.

XVIII. Igitur postquam fusis hostibus ad naves revertere Graeci, ex consilii sententia Eurypyli cremata ossa atque urnae condita patri remittunt, scilicet memores beneficiorum atque amicitiae. cremati etiam per suos Nireus atque Peneleus, seorsum sin-

---

7 pauere — miles *om. GB praebet V* 10 is *addit PV* 13 aspernato *VP* 15 apolline *GB corr. VP cf.* p. 92, 28 20 nerea *GB* Nirea *P* 21 aggrediebantur *G* 34 nereus GB.

vertit. moxque adventu eius cognito in eundem locum a cunctis ducibus concurritur: hique, uti animum aequum haberet, deprecantur. quis benigne respondens nec sibi ait ignoratum esse omnia, quae divinitus confierent, forti pectore patienda, neque cuiquam super fatum vivendi concessam legem: turpem namque ac detestandam viris fortibus condicionem senectae, contra imbellibus optabilem. ceterum sibi eo leviorem dolorem esse, quod non in certamine neque in luce belli Achilles interfectus esset, quo fortiorem ne optasse quidem quemquam existere nunc vel in praeteritum excepto uno illo Hercule. addit praeterea: solum virum dignum ea tempestate, sub cuius manibus excindi Troiam deceret, neque tamen abnuere quod imperfectum a patre relictum esset a se atque a circumstantibus perfici.

XVI. Postquam finem loquendi fecit, in proximum diem certamen pronuntiatum. duces omnes, ubi tempus visum est, solito ad Agamemnonem cenatum veniunt, in quis Aiax cum Neoptolemo, Diomedes Ulixes et Menelaus hique inter se eundem locum cenandi capiunt. interim inter epulas plurima iuveni patris fortia facinora numerare virtutemque eius commemorando efferre laudibus: quis Pyrrhus non mediocriter laetus accensusque industria se omni opere conari respondit, quo ne indignus patris meritis existeret. dein ad sua quisque tentoria quietum abeunt. at postero die simul cum luce iuvenis castris egressus offendit Diomedem cum Ulixe. quos salutatos quid causae foret percontatur hique aiunt interponendam *duorum* dierum moram ad reficiendos militum eius animos, longo itinere maris torpentibus etiam nunc membris et ob id nequaquam satis firmo nisu, ut solitis viribus agerent.

---

5 conferrent *GB* confierent *uett. editt.* 23 enumerauere *P* 25 industria enixurum *P* enissurum *V* 26 ope *BVg* conari *om. G habet Bg* 31 duorum *ante* dierum *e coniectura addidi.*

XVII. Itaque ex eorum sententia biduum interpositum, quo transacto omnes duces regesque suis quisque militibus instructis exercitum ordinant atque ad pugnam vadunt. in quis Neoptolemus regens medios circum se Myrmidonas statuit atque Aiacem, quem adfinitatis merito parentis loco percolebat. interim Troiani vehementer pavere, maxime quod suis in dies deficientibus auxiliis novus adversum se miles pararetur cum memorando duce: tamen Eurypyli hortatu arma capiunt: is namque adiunctis secum regulis copias suas Troianis mixtas porta educit: atque ita ordinata acie medium sese locat. tum primum Aeneas parato certamine intra muros manet execratus quippe Alexandri facinus commissum in Apollinem, cuius sacra is praecipue tuebatur. sed ubi signum bellandi datum est, manus conserunt magna vi utrimque decertantes caduntque plurimi. interim Eurypylus obvium forte nactus Peneleum proturbat hasta atque interficit. inde multo saevior Nirea aggressus moxque optruncat. iamque deturbatis qui in acie steterant, medios aggrediebatur: cum Neoptolemus re cognita comminus advolat deiectumque curru hostem et ipse desiliens gladio inpigre interficit. tum ablatum propere cadaver atque ad naves iussu eius perlatum. quod ubi animadvertere barbari, quibus spes omnis in Eurypylo fuerat, sine certo ordine aut rectore fuga proelium deserunt atque ad muros revolant, tum plurimi eorum in fuga interfecti.

XVIII. Igitur postquam fusis hostibus ad naves revertere Graeci, ex consilii sententia Eurypyli cremata ossa atque urnae condita patri remittunt, scilicet memores beneficiorum atque amicitiae. cremati etiam per suos Nireus atque Peneleus, seorsum sin-

---

7 pauere — miles *om. GB praebet V* 10 is *addit PV* 13 aspernato *VP* 15 apolline *GB corr. VP cf.* p. 92, 28 20 nerea *GB* Nirea *P* 21 aggrediebantur G 34 nereus GB.

guli. at postero die per Chrysen cognoscitur Helenum Priami fugientem scelus Alexandri apud se in templo agere: moxque ob id missis Diomede et Ulixe tradidit sese deprecatus prius, uti sibi partem aliquam regionis, in qua reliquam vitam degeret semotam ab aliis concederent. dein ad naves ductus ubi concilio mixtus est, multa prius locutus non metu ait se mortis patriam parentesque deserere, sed deorum coactum aversione, quorum delubra violari ab Alexandro neque se neque Aeneam quisse pati: qui metuens Graecorum iracundiam apud Antenorem ageret senemque parentem, de cuius oraculo imminentia Troianis mala cum cognovisset, ultro supplicem ad eos decurrere. tunc nostris festinantibus secreta dinoscere, Chryses nutu uti silentium ageretur significat atque Helenum secum abducit. a quo doctus cuncta Graecis uti audierat refert, addit praeterea tempus Troiani excidii idque administris Aenea atque Antenore fore. tum recordati eorum, quae Calchas edixerat, eadem cuncta congruentiaque animadvertunt.

XIX. Dein postero die egresso utrimque milite ad bellandum plurimi Troianorum cadunt, sed ex sociis auxiliariis pars maxima. at ubi vehementius ab nostris instatur et omni ope bellum finire in animo est, signo dato dux duci occurrit atque in se proelium convertunt. tunc Philocteta progressus adversus Alexandrum lacessit, si auderet, sagittario certamine. ita concessu utriusque partis Ulixes atque Deiphobus spatium certaminis definiunt. igitur primus Alexander incassum sagittam contendit, dein Philocteta insecutus sinistram manum hosti transfigit, reclamanti per dolorem dextrum oculum per-

XIX. Malal. 140 Cedren. P 130.

1 chrysin *GB* Chrysem *P* 10 nequisse *B* 12 agere *GB* ageret *P* 23 ad bellandum — maxima *PV* ab alexandro cadunt ad solis partem maximam *GB* 25 statur *GB corr. VP* 29 utrius *G*.

forat ac iam fugientem tertio consecutus vulnere per utrumque pedem traicit fatigatumque ad postremum interficit, quippe Herculis armatus sagittis, quae infectae Hydrae sanguine haud sine exitio corpori figebantur. 5

XX. Quod ubi animadvertere barbari, magna vi irruunt, eripere Alexandrum cupientes: multisque suorum interfectis a Philocteta negotium tamen peragunt, atque in civitatem reportant. tum Aiax Telamonius insecutus fugientes ad usque portam 10 pergit. ibi caesa vis multa hostium, cum festinantibus inter se et singulis evadere inter primos cupientibus magis in ipso aditu multitudine sua detinerentur. interim multi eorum, qui primi evaserant, super muros siti collecta undique cuiuscemodi saxa 15 super clipeum Aiacis deiecere, congestamque quam plurimam terram desuper volvere, scilicet ad depellendum hostem: cum supra modum gravaretur egregius dux, facili scuto decutiens haud segnius imminere. denique Philocteta eos, qui in muris locati 20 erant, eminus sagittis proturbat multosque interficit. neque secus ab reliquis in parte alia res gestae. atque eo die excisa eversaque moenia hostium forent, ni nox iam ingruens nostros ab incepto cohibuisset. qui ubi ad naves regressi sunt, 25 laeti Philoctetae facinoribus et ob id maximam animo fiduciam gestantes, summo favore ac laudibus ducem celebrant. qui simul cum luce adiunctis sibi reliquis ducibus in proelium egressus hostes metu sui adeo deterruit, ut vix se moenibus defensarent. 30

XXI. Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, postquam in auctorem paternae caedis vindicatum est, initium lugendi sumit, una cum Phoe-

---

XXI. XXII. Malal. 141. 142.

---

4 corporis *G* 11 pergit *G* peragit *B* peregit *V* 14 euaserunt G^1 16 deiecere *GB* deicere *PV* 22 aliqua *GB* alia *VP* *cf.* 54, 16 55, 16 56, 2 77, 8.

nice atque omni Myrmidonum exercitu comas sepulchro deponit pernoctatque in loco. per idem tempus filii Antimachi, de quo supra memoravimus, adiuncti Priami rebus ad Helenum veniunt eum-
5 que ut ad amicitiam cum suis redeat deprecati, ubi nihil proficiunt, ad suos remeantes Diomedi atque Aiaci alteri itineris medio occurrunt: ab quis comprehensi perductique ad naves, quinam essent et rem ob quam venerant omnem expediunt. tum
10 recordati patris eorum et quae adversum legatos dixerit molitusque sit, tradi eos popularibus atque ante conspectum barbarorum produci iubent, dein lapidibus iniectis necari. interim Alexandri funus per portam aliam ad Oenonen, quae ei ante Hele-
15 nae raptum nupserat, necessarii sui uti sepeliretur perferunt. sed fertur Oenonen viso cadavere Alexandri adeo commotam, uti amissa mente obstupefieret ac paulatim per maerorem deficiente animo concideret. atque ita uno eodemque funere cum
20 Alexandro contegitur.

XXII. Ceterum Troiani, ubi hostis muris infestus magis magisque saevit, neque iam resistendi moenibus spes ulterius est aut vires valent, cuncti proceres seditionem adversus Priamum extollunt at-
25 que eius regulos: denique accito Aenea filiisque Antenoris decernunt inter se, uti Helena cum his, quae ablata erant, ad Menelaum duceretur. quod postquam Deiphobus cognovit, traductam ad se Helenam matrimonio sibi adiungit. ceterum ingres-
30 sus concilium Priamus, ubi multa ab Aenea contumeliosa ingesta sunt, ad postremum ex consilii sententia iubet ad Graecos cum mandatis belli deponendi ire Antenorem: qui ex muris signum legationis ostendens, ubi a nostris recessum est, ad
35 naves venit. ubi benigne salutatus atque exceptus

---

3 de quibus *PV* 14 per partem aliam portae *GB* *nostrum Dederichus* 14 16 teononem *G* 31 in concilii *G* *cons. B* *ex cons. VP.*

summum fidei semper [illegible] [illegible] [illegible]

cum quis super tali negotio disceptaret: electique Agamemnon Idomeneus Ulixes atque Diomedes, qui secreto ab aliis proditionem componunt. praeterea placet, uti Aeneae, si permanere in fide vellet, pars praedae et domus universa eius incolumis, ipsi autem Antenori dimidium bonorum Priami regnumque uni filiorum eius, quem elegisset, concederetur. ubi satis tractatum visum est, Antenor ad civitatem dimittitur, referens ad suos composita inter se longe alia, in quis, donum Minervae parari a Graecis eosque cum gratia cupere recepta Helena acceptoque auro bellum omittere atque ad suos regredi. ita composito negotio Antenor traditoque sibi Talthybio, quo res fidem acciperet, ad Troiam venit.

LIBER QUINTUS.

I. Antenore Talthybioque civitatem ingressis cuncti populares sociique cognita re propere concurrunt, cupientes dinoscere, quae apud Graecos actitata essent, quis Antenor in proximum diem relata differt: atque ita dimisso conventu disceditur. cum inter epulas Talthybius interesset, filios suos monere Antenor nihil his in vita custodiendum, quam uti antiquissimam ducerent cum Graecis amicitiam, dein singulorum probitatem fidem atque innocentiam commemorando ammiratur. ita finito convivio tum disceditur. at lucis principio, omnibus iam in consilio expectantibus audire, si quis modus tantis malis fieret, cum Talthybio ipse venit neque multo post Aeneas, dein Priamus cum residuis regulis. denique ubi ea, quae a Graecis audierat, dicere iussus est, hoc modo disseruit.

---

4 aenea *GB corr. V* 14 acceperit *GB corr. V* 17 *acta B* 19 tum i. e. cum *V* 25 tum] quietum *PV*.

II. „Grave, Troiani principes vosque socii, grave bellum nobis extitisse adversum Graeciam; gravius vero multoque durius, mulieris causa hostesque effectos quam amicissimos, qui inde iam a Pelope orti adfinitatis etiam iure nobis coniuncti sunt. namque si praeterita mala summatim attingere oporteat, numquam civitas nostra depressa aerumnis ad requiem emersit. usquamne nobis defuere fletus, aut sociis imminutae calamitates? quando non amici parentes propinqui filii denique in bello amissi? et, ut ex me reliquorum luctuum memoriam recenseam, quidnam in Glauco filio toleravi? cuius interitus, quamquam acerbus mihi, tamen non ita dolori fuit, quam tempus illud, quo adiunctus Alexandro ad raptum Helenae comitatum sui praebuit. sed praeteritorum saties: futuris saltem parcendum ac consulendum est. Graeci homines custodes fidei ac veritatis, principes benivolentiae atque officiorum. testis his rebus Priamus, qui ipso strepitu discordiarum fructum tamen misericordiae eorum tulit: neque inferendo bellum quicquam prius temeratum ab his, quam perfidiam in ipsa legatione insidiasque ab nostris experti sunt. in qua re, dico enim quod sentio, Priamus eiusque filii auctores: in his etiam Antimachus, qui recens amissis liberis iniquitatis suae poenas luit. haec omnia in gratiam Helenae gesta, scilicet eius mulieris, quam ne Graeci quidem recipere gestiunt. retineatur igitur in civitate ea femina, ob quam nulla gens, nulli usquam populi amici aut non infesti huic regno. nonne sponte supplices, ut recipiant eam, rogabimus? non omni modo satisfaciemus laesis iam totiens per nos? non in futurum saltem reconciliabimus tales viros?

25 Tzetz. Antehom. 158.

3 hostes *B* 7 en unquam *P* *quod suspicatus est Mercerus cum signo interrogationis* 8 unquamne *P* 16 satis *V* 19 qui in *P* 26 gratia *GB* gratiam *P* 31 rogauimus *G* rogabimus *B*.

ego quidem abibo hinc iam et discedam longius, neque committam, ut ulterius intersim malis nostris. fuit tempus, quo manere in hac civitate iocundum erat: socii, amici, propinquorum salus, patria deni-
5 que incolumis adtinuere in hunc diem. contra nunc quid horum non imminutum, aut in totum sublatum nobis est? non feram me cum his morari, quorum opera cuncta mihi cum patria concidere. et eos quidem, quos in bello fortuna eripuit, utcumque iam
10 sepelivimus concedentibus ultro veniam hostibus, sed postquam deorum arae atque delubra sanguine humano per scelus infecta sunt, hoc etiam amisimus, quippe quis maiora supplicia post mortem carissimorum, quam in amissione subeunda sunt.
15 quae ne accidant, nunc saltem providete. auro atque aliis huiusmodi praemiis redimenda patria est. multae in hac civitate dites domus, singuli pro facultatibus in medium consulamus, postremo offeratur pro vita hostibus, quod mox interitu nostro ipsorum
20 futurum est. templorum etiam, si necesse erit, ornamentis pro incolumitate patriae utendum est: solus suas opes intus custodiat Priamus, solus divitias potiores civibus suis teneat, his etiam, quae cum Helena rapta sunt, incubet, videatque, quem ad
25 finem utendum putet patriae calamitatibus. nos victi iam sumus malis nostris."

III. Haec atque alia cum lacrimis disserente eo cuncti simul gemitum edunt, tendentes ad caelum manus annuere, tot adversis rebus Priamum
30 singuli vel inter se omnes finem miseriarum deprecantes, ad postremum uno ore patriam redimendam clamant. in quis Priamus dilanians caput fletu quam miserabili non solum iam se ait odio dis, verum suis hostem effectum, quippe cui non amicus antea,

---

3 qua *G* 5 *fort.* obtinuere 8 mihi *om. P* 14 ipsa *post* in *add. VP* 24 rapte sunt *G* rapta sunt *B* uideatque *B* uidereque *G* 29 abnuere *GB corr. VP* 33 uersum *G.*

non propinquus, non denique civis inveniri posset, qui aerumnis suis ingemesceret. namque optasse haec non nunc demum, verum vivis Alexandro atque Hectore agi coepta. sed quoniam praeterita revocare nulli concessum es*set*, praesentium habendam *curam* rationemque futuris adhibendam. se namque omnium, quae haberet, ad redemptionem patriae potestatem dare: quam rem Antenori agendam permittere. ceterum se, quoniam odio iam suis esset, abire e conspectu consentientem his, quae inter se decernerent.

IV. Tum separato rege placet, uti Antenor ad Graecos redeat exploratum voluntatem certam adiunctusque ei, uti voluerat, Aeneas. ita composita re disceditur. sed media ferme nocte Helena clam ad Antenorem venit suspicans tradi se Menelao et ob id iram derelictae domus metuens: itaque eum orat, uti inter cetera sui quoque apud Graecos commemorationem faceret ac pro se deprecaretur. ceterum, ut cognitum est, post Alexandri interitum invisa ei apud Troiam fuere omnia desideratusque ad suos reditus. at lucis initio quibus imperatum erat ad naves veniunt, decretum civium cunctis narrant: itaque cum quis antea ad confirmanda, quae tempus monebat, secedunt. ibi cum multa de republica ac summa rerum dissererent, voluntatem quoque Helenae docent veniamque orant et ad postremum confirmant inter se proditionis pactionem. dein ubi tempus visum est, cum Ulixe et Diomede ad Troiam veniunt cohibito Aiace ab Aenea, scilicet ne qua insidiis opprimeretur talis vir, quem solum barbari non secus quam Achillem metuebant. igitur postquam duces Graeci in civitate conspecti sunt, cuncti

---

5 esset *e coniectura scripsi, libri* est 6 curam *om. GB* futurisque adh. curam *Wopkensius*, rationem curamque f. adh. *Dederichus*, r. animumque f. adh. *Hildebrandus; nos* curam *ante* rationemque *inseruimus* 18 uti in *G* uti inter *B* 25 secedens *G* secedunt *B*.

cives tollunt spe animos existimantes finem belli atque discordiarum. itaque propere senatus habitus, ubi nostris praesentibus decernitur primum omnium Antimachum ex omni Phrygia exulandum, scilicet auctorem tanti mali. dein super condicione pacis tractari coeptum.

V. Inter quae repente strepitus ex Pergamo, ubi regia Priamo erat, clamorque ingens editur. qua re turbati qui in consilio erant foras prosiliunt, credentes insidias temptatas solito a regulis: itaque in templum Minervae propere concedunt. at paulo post ex his, qui ex arce descenderant, cognoscitur Alexandri filios, quos ex Helena susceperat, casu camerae extinctos. hique erant Bunomus Corythus atque Idaeus. quare consilio dilato duces nostri ad Antenorem abeunt ibique acceptis epulis pernoctant. praeterea cognoscunt ab Antenore editum quondam oraculum Troianis maximo exitio civitati fore, si Palladium, quod in templo Minervae esset, extra moenia tolleretur. namque id antiquissimum signum caelo lapsum, qua tempestate Ilus templum Minervae extruens prope summum fastigii pervenerat: ibique inter opera, cum necdum tegumen superpositum esset, sedem sui occupavisse: idque signum ligno fabrefactum esse. hortantibus dein nostris, uti secum ad ea omnia eniteretur, facturum se, quae cuperent, respondit. atque his praedicit publice se in consilio super qualitate eorum, quae postulaturi essent, exertius disserturum, scilicet ne qua suspitio sui apud barbaros oriretur. ita composito negotio cum luce simul Antenor ac reliqui proceres ad Priamum vadunt, nostri ad naves redeunt.

VI. Dein ubi iusta pueris facta sunt post diem tertium Idaeus supradictos duces accitum venit: quis

---

V Malal. 137 Cedren. P 130

---

10 solito *om. B* more *add. P* 12 descenderat *G* descenderant *B* 16 hique *G* ibique *B* 22 summo fastigio *GB*.

praesentibus *Panthus* ceterique, quorum consilium praevalebat, multa disserere atque docere ea, quae antea gesta essent temere et inconsulta, non per se, quippe qui contempti disiectique ab regulis arbitrio alieno agerent. ceterum quod arma adversus 5 Graecos tulissent, non sponte factum: namque qui sub imperio alieno agerent, expectandum his atque exequendum esse nutum eius, qui teneat. ob quae dignum esse Graecos data venia consulere eis, qui semper auctores pacis fuerint. ceterum a Troianis 10 ob male consulta satis poenarum exactum. dein multo hinc atque inde habito sermone ad postremum de modo praemiorum agi coeptum. tum Diomedes quinque milia talentorum auri ac totidem argenti optat, praeterea tritici centena milia: eaque per an- 15 nos decem. tum silentio habito a cunctis Antenor non Graecorum more agere eos adversum se ait, sed barbaro: namque quod inpossibilia postularent, palam fieri praetextu pacis bellum eos instruere: ceterum auri tantum atque argenti ne tum quidem, 20 priusquam in auxilia conducta dilaceraretur, civitati fuisse. quod si permanere in eadem avaritia vellent, superesse Troianis, uti clausis portis incensisque intus deorum aedificiis ad postremum idem sibi cum patria exitium peterent. contra Diomedes: „Non civi- 25 tatem vestram consideratum Argis venimus, verum adversum vos dimicaturi. quocirca, sive etiam nunc bellare in animo est, parati Graeci, sive, ut ais, igni dabitis Ilium, non prohibebimus: quippe Graecis affectis iniuria ulcisci hostes suos finis est.“ tum 30 Panthus in proximum diem veniam deliberandi orat. ita nostri ad Antenorem abeunt atque inde in aedem Minervae.

VII. Interim cognoscitur in apparatu rerum

---

1 Panthus] lampus *libri corr. Dederichus* 4 despectique *B at cf.* I 8 18 quod *uidetur esse in B* quo *G* cum *PV* 20 ne tũ *B* 23 troiani sicuti *GB corr. VP* 30 quoquo modo *add. VP ante* ulcisci.

divinarum portentum ingens: namque aris composita sacrorum consueta mox subiectus ignis non comprehendere neque consumere, uti antea, sed aspernari. qua re turbati populares, simul uti fidem nuntii noscerent, ad aram Apollinis confluunt, atque ibi superpositis extorum partibus ubi flamma admota est, repente cuncta, quae inerant, disturbata ad terram decidunt. quo spectaculo perculsis atque attonitis omnibus subito avis aquila stridore magno immittit sese atque extorum partem eripit moxque supervolans ad naves Graecorum pergit, ibique raptum omittit. id vero barbari non iam leve aut in obscuro, sed palam perniciosum credere. interim Diomedes cum Ulixe dissimulantes quae gerebantur obambulare in foro circumspicientes laudantesque praeclara operum civitatis eius. at apud naves auspicio tali monitis omnium animis Calchas, uti bonum animum gererent, hortatur, brevi quippe dominos fore eorum, quae apud Troiam essent.

VIII. Ceterum Hecuba re cognita placatum deos egreditur ac praecipue Minervam atque Apollinem, quis cum dona multa, tum victimas opimas admovet. sed in adolendo quae sacra aris reddebantur, eodem modo restingui ignes ac repente interire visi. inter quae tam sollicita Cassandra deo plena victimas ad Hectoris tumulum transferri imperat: deos quippe aspernari iam sacrificia indignatos ob commissum paulo ante scelus in Apollinem. ita tauris, qui immolati erant, ad rogum Hectoris, sicuti imperabatur, adportatis moxque igni subiecto consumuntur cuncta. inde, ubi iam vesperarat, domum discessum. atque eadem nocte Antenor clam in templum Minervae venit, ubi multis precibus vi mixtis Theano, quae ei templo sacerdos erat, persuasit,

---

VIII Malal. 138 143 Cedren. P 131

---

12 non tam *GB* 14 dissimulanter *G nostrum B* 17 *monitis]* motis *V*.

ut Palladium sibi traderet: habituram namque magna eius rei praemia. ita perfecto negotio ad nostros venit hisque promissum offert, verum id Graeci obvolutum bene, quo ne intellegi a quoquam posset, vehiculo ad tentoria Ulixi per necessarios fidosque suos remittunt. at lucis principio postquam senatus coactus et nostri ingressi sunt, Antenor veluti iracundiam Graecorum metuens veniam eorum orare, quae adversum eos pro patria exertius disseruisset. dein Ulixes: non se his moveri neque indignari, sed quod finis in tractando non adhiberetur: maxime cum opportunum ad navigandum tempus brevi praetervolet. tum multo invicem habito sermone ad postremum binis milibus talentorum auri atque argenti rem decidunt. quod uti ad suos referrent, Graeci ad naves abeunt. ibi conductis ducibus cuncta dicta gestaque exponunt: Palladium ablatum per Antenorem docent. dein ex omnium sententia reliquus miles rem cognoscit.

IX. Ob quae placet universis mitti Minervae donum quam honoratissimum. tum accitus ad eam rem Helenus cuncta, quae clam se gesta erant, ac si praesens adfuisset, ordine exponit additque finem iam advenisse Troianarum rerum: quippe quo maxime sustentaretur summa civitatis eius, Palladium fuisse, quo ablato exitium ingruere. ceterum donum Minervae fatale Troianis esse, equum ligno fabrefactum forma ingenti, cuius magnitudine muri solvendi essent, adnitente atque administro Antenore. dein recordatus parentem Priamum residuosque fratres fletum edit miserabilem, consternatus per dolorem atque obstupefactus ruit. tum Pyrrhus collectum eum refectumque animi ad se deducit custodesque

IX Const. Manass. P 29

4 *praepositionem* a *om. GB add. VP* 11 quo *GB* quod *VP* 12 peruolet *G corr. B* 17 dicta *om. GB addit P* 25 summam *G* summa *B*.

addit veritus, ne qua per eum hostibus, quae gesta erant, patefierent. quod ubi Helenus persensit, Pyrrhum, uti bonum animum gereret, hortatur, securum sui secretorumque: namque se cum eo etiam post patriae excidium multis tempestatibus in Graecia moraturum. itaque ut Heleno placuerat, multa materies, quae apta huiusmodi fabricae videbatur, per Epium atque Aiacem Oilei advecta.

X. Interim firmatores pactae pacis ad Troiam eunt decem lecti duces, Diomedes Ulixes Idomeneus Aiax Telamonius Nestor Meriones Thoas Philocteta Neoptolemus atque Eumelus. quos ubi in foro animadvertere populares, laeti animos tollunt finem iam aerumnarum credentes. itaque singuli plures, uti quisque occurrerat, benigne adeunt, salutant gratulantes atque exosculantur. tum Priamus pro Heleno orare Graecos multisque adhibitis precibus commendare carissimum sibi et inter ceteros dilectum magis propter prudentiam. dein ubi tempus visum est, convivium publice coeptum in honorem ducum adscitaeque pacis Antenore deserviente Graecis atque omni modo benigne exhibente cuncta. at lucis initio senes omnes in aedem Minervae conveniunt, in quis Antenor refert missos a Graecis super condicionibus praedictae pacis decem legatos viros. quos ubi deduci in senatum placuit et dextrae invicem datae atque acceptae sunt, statuunt inter se, uti proximo die campi medio atque in ore omnium aras statuant, in quis fidem pacis iurisiurandi religionibus firmarent. quis perfectis Diomedes atque Ulixes iurare occipiunt permansuros se in eo, quod sibi cum Antenore convenisset, testesque in eam rem Iovem summum Terramque

---

9 firmata res *GB* firmatores *P* 15 pluresue *edit. Venet. 1499* 16 atque gratulantes *Mercerus* 20 in honorem *ut Vindingius optauerat P*, *reliqui libri* in honore *28 in* medio *P*.

matrem Solem Lunam atque Oceanum fore. dein excisis in partes duas hostiis, quae ad eam rem admotae erant, ita uti pars ad Solem, residuum ad naves expectaret, per medium transeunt. dein Antenor in eadem verba placitum confirmat. ita perfecto negotio ad suos quisque abeunt. ceterum barbari Antenorem summis efferre laudibus, adventientem singuli quasi deum venerari: solum quippe omnium credere auctorem pacis eius adscitaeque cum Graecis amicitiae. ita sopito iam exinde bello passim, uti quisque partium voluerat, nunc Graeci cum Troianis rursusque hi apud naves amice agere. interim ubi foedus intervenerat, cuncti barbarorum socii, qui bello residui erant, gratulantes interventu pacis ad suos discedunt ne operientes quidem praemia tantorum discriminum atque aerumnarum, scilicet veriti, ne qua pacti fides apud barbaros dissolveretur.

XI. Interim apud naves, uti Heleno placuerat, equus tabulatis extruitur per Epium, fabricatorem eius operis, cui edito in inmensum ima, quae sub pedibus erant, rotis interpositis suspenderat, scilicet quo adtractu motus facilius foret: quem offerri donum Minervae maximum, omnium ore agitabatur. ceterum apud Troiam auri atque argenti praedictum pondus per Antenorem atque Aeneam summo studio in aedem Minervae portabatur. et Graeci, postquam auxilia sociorum dimissa cognitum est, inpensius pacem atque amicitiam agitavere nullo exinde barbarorum interfecto aut vulnerato, quo magis sine ulla discordiarum suspitione apud hostes fuere. dein equum compactum adfabre confixumque ad muros movent praenuntiato Troianis, uti cum religione susciperent, Minervae scilicet sacrum dicatumque.

XI. XII Cedren. P 131 132.

---

22 facilior *P*.

quare magna vis hominum portis egressa summa laetitia sacrificioque donum excipit attrahitque propius moenia. sed postquam magnitudine operis impediri per portas ingressum animadvertere, consilium destruendorum desuper murorum capiunt, neque quisquam secus prae tali studio decernebat. ita inviolatum multis tempestatibus murorum opus Neptunique, ut perhibebatur, atque Apollinis maxima monumenta nullo dilectu civium manibus dissolvuntur. sed postquam maior pars operis eius deiecta est, consulto a Graecis intercessum, confirmantibus non se passuros intra moenia induci equum, priusquam praedictum auri atque argenti pondus susceperint. ita intermisso opere semirutisque moenibus Ulixes cunctos civitatis Troianae artifices ad reficiendas naves conducit. composita dein universa classe, ubi cuncta navigia instructa et praemium persolutum est, iubent nostri peragere incepta. itaque destructa murorum parte cum ioco lasciviaque induxere equum feminis inter se atque viris certatim adtrahere festinantibus.

XII. Interim Graeci, ubi cuncta navibus imposita sunt, incensis omnium tabernaculis ad Sigeum secedunt, ibique noctem opperiuntur. fessis deinde multo vino atque somno barbaris, quae utraque per laetitiam securitatemque pacis intervenerant, multo silentio ad civitatem navigant servantes signum, quod igni elato Sinon ad eam rem clam positus sustulerat moxque omnes postquam intravere moenia divisis inter se civitatis locis, ubi signum datum est, magna vi caedere eos, quos fors obiecerat, atque optruncare passim per domos atque vias, loca sacra profanaque et si qui persenserant, priusquam armare se aut aliud pro salute capere quirent, opprimere: prorsus nulla requies stragis atque funerum, cum palam et in ore suorum liberi parentes-

---

9 multo GB nullo *P.*

que magno inspectantium gemitu necarentur mox-
que ipsi, qui spectaculo carissimorum corporum inter-
fuerant, miserandum in modum interirent. neque
segnius per totam urbem incendiis gestum positis
prius defensoribus ad domum Aeneae atque Ante- 5
noris. interim Priamus re cognita ad aram Iovis
anteaedificialis confugit, multique ex eo loco ad
reliqua deorum templa: in quis Cassandra in aedem
Minervae. sed postquam universos, qui in manus
venerant, foede atque inultos obtruncavere, occi- 10
piente luce domum, in qua Helena erat, aggrediun-
tur. ibi Menelaus Deiphobum, quem post Alexandri
interitum Helenae matrimonium intercepisse supra
docuimus, exsectis primo auribus brachiisque abla-
tis deinde naribus ad postremum truncatum omni 15
ex parte foedatumque summo cruciatu necat. dein
Priamum Neoptolemus sine ullo aetatis atque hono-
ris dilectu retinentem utraque manu aram iugulat.
ceterum Cassandram Oilei Aiax e sacro Minervae
captivam abstrahit. 20

XIII. Hoc modo consumptis cum civitate bar-
baris, deliberatio inita super his, qui ab deorum
aris auxilium vitae imploraverant decretumque ab
omnibus, uti per vim avulsi necarentur: tantus do-
lor iniuriae et ob id studium extinguendi Troiani 25
nominis incesserat. ita comprehensi qui cruciatum
praedictae noctis subterfugerant trepidantes ac vice
pecorum interficiuntur. dein more belli per templa
ac semiustas domos populatio rerum omnium et per
dies plurimos, ne quis hostium evaderet, studium 30
in requirendo. interim ad coacervandum auri atque
argenti materiam opportuna loca destinantur et alia

5 Tzetz. Antehom. 162 163.

1 magno spectaculo *GB reliquis omissis, fortasse* postquam spectaculo *scriptum fuerat, vulgatam lectionem praebet P* 7 anteaedificiales *G* ante aedificiale *B corr. P* 8 in quis *om. B* in *om. G* 18 aram *superscr. in G* ad aram *B* 31 inquirendi *P*.

ob pretiosam vestem. igitur ubi satias Troiani sanguinis tenuit et urbs incendiis complanata est, initium solvendae per praedam militiae capiunt, primo a feminis captivis puerisque adhuc inbellibus. itaque ex his prima omnium Helena sine sorte Menelao conceditur, dein Polyxena suadente Ulixe per Neoptolemum Achilli inferias missa, Agamemnoni Cassandra datur, postquam forma eius captus, quin palam desiderium fateretur, dissimulare nequiverat, Aethram et Clymenam Demophoon atque Acamas habuere. reliquarum sors agi coepta atque ita Neoptolemo Andromache adiunctis, postquam id evenerat, filiis eius in honorem tanti ducis, Ulixi Hecuba obvenere. hactenus nobilium feminarum cessere servitia. alii, ut quemque sors contigerat, praedam aut ex captivis, quantum pro merito distribuebatur, habuerc.

XIV. Interim super Palladio ingens certamen inter se ducibus exortum Aiace Telamonis expostulante in munus sibi pro his, quae in singulos universosque virtute atque industria sua contulerat. qua re coacti paene omnes, simul uti ne laederetur animus tanti viri, cuius praeclara facinora vigiliasque pro exercitu in animo retinebant, concedunt Aiaci renitentibus solis omnium Diomede atque Ulixe sua quippe opera insinuantibus id ablatum. contra Aiax adfirmare non labore aut virtute eorum rem gestam, Antenorem namque contemplatione communis amicitiae abstulisse. tum Diomedes honori eius per verecundiam concedens a certamine destitit. igitur Ulixes cum Aiace summa vi contendere inter se atque invicem industriae meritis expostulare adnitentibus Ulixi Menelao atque Agamemnone ob servatam paulo ante opera eius Helenam. namque post captum Ilium Aiax recordatus eorum, quae

XIV. XV Malal. 138—144 Cedren. P 132.

10 demophon a. achamas *GB* 24 retinentibus *G corr B.*

tantis tempestatibus propter mulierem experti perpessique essent, primus omnium interfici eam iusserat: iamque adprobantibus consilium Aiacis multis bonis Menelaus amorem coniugii etiam tunc retinens singulos ambiundo orandoque ad postremum perfecerat, uti intercessu Ulixis Helena incolumis sibi traderetur. itaque uti iudicio amborum merita expectantes, quis etiam nunc bellum in manibus atque hostiles multae nationes circumstreperent, nullo dilectu virorum fortium spretisque Aiacis egregiis facinoribus ac frumenti, quod ex Thracia advexerat, per totum exercitum distributione Ulixi Palladium tradunt.

XV. Quare cuncti duces qui memores virtutum Aiacis nihil praeferendum ei censuerant quique secuti gratiam Ulixi impugnaverant talem virum, studio in partes discedunt. interim Aiax indignatus et ob id victus dolore animi palam atque in ore omnium vindictam se sanguine eorum, a quis impugnatus esset, exacturum denuntiat. itaque ex eo Ulixes Agamemnon ac Menelaus custodiam sui augere et quo tutiores essent, summa ope invigilare. at ubi nox aderat discedentes uno ore omnes lacerare utrumque regem neque abstinere maledictis, quippe quis magis libido desideriumque in femina quam summa militiae potiora forent. at lucis principio Aiacem in medio exanimem offendunt perquirentesque mortis genus animadvertere ferro interfectum. inde ortus per duces atque exercitum tumultus ingens ac dein seditio brevi adulta, cum ante iam Palameden virum domi belloque prudentissimum nunc Aiacem, inclitum tot egregiis pugnis atque utrosque insidiis eorum circumventos ingemescerent. ob quae supradicti reges veriti, ne qua vis ab exercitu pararetur, intus clausi firmatique per necessarios manent. interim Neoptolemus ad-

---

10 preciisque *GB* spretis *P* 11 tot egregiis P.

vecta ligni materia Aiacem cremat reliquiasque urnae aureae conditas in Rhoeteo sepeliendas procurat brevique tumulum extructum consecrat in honorem tanti ducis. quae si ante captum Ilium accidere potuissent, profecto magna ex parte promotae res hostium ac dubitatum de summa rerum fuisset. igitur Ulixes veritus vim offensi exercitus clam Ismarum aufugit atque ita Palladium apud Diomedem manet.

XVI. Ceterum post abscessum Ulixi Hecuba, quo servitium morte solveret, multa ingerere maledicta imprecarique infesta omina in exercitum: qua re motus miles lapidibus obrutam eam necat sepulchrumque apud Abydum statuitur appellatum Cynossema ob linguae proterviam impudentemque petulantiam. per idem tempus Cassandra deo repleta multa in Agamemnonem adversa praenuntiat: insidias quippe ei ex occulto caedemque domi per suos compositam: praeterea universo exercitui profectionem ad suos incommodam exitialemque. inter quae Antenor cum suis Graecos orare, omitterent iras atque urgente navigii tempore in commune consulant. praeterea omnes duces ad se epulatum deducit: ibique singulos quam maximis donis replet. tunc Graeci Aeneae suadent, secum uti in Graeciam naviget, ibi namque ei simile cum ceteris ducibus ius regnique eandem potestatem fore. Neoptolemus filios Hectoris Heleno concedit, praeterea reliqui duces auri atque argenti quantum singulis visum est. dein consilio habito decernitur, uti per triduum funus Aiacis publice susciperetur. itaque exactis his diebus cuncti reges comam tumulo eius deponunt. atque exin contumeliis Agamemnonem fratremque agere eosque non Atrei sed Plisthenidas et ob id ignobiles appellare. quare coacti, simul uti odium

---

12 infestaque omnia omina *G* 33 patremque *G* fratremque *BP*.

sui apud exercitum per absentiam leniretur, orant, uti sibi abire e conspectu eorum sine noxa concedant. itaque consensu omnium primi navigant deturbati expulsique ab ducibus. ceterum Aiacis filii Aeantides Glauca genitus atque Eurysaces ex Tecmessa Teucro traditi.

XVII. Dein Graeci veriti, ne per moram interventu hiemis quae ingruebat ab navigando excluderentur, deductas in mare naves remigibus reliquisque nauticis instrumentis complent: atque ita cum his quae singuli praeda multorum annorum quaesiverant, discedunt.

Aeneas apud Troiam manet: qui post Graecorum profectionem cunctos ex Dardano atque ex proxima paeneinsula adit, orat, uti secum Antenorem regno exagerent. quae postquam praeverso de se nuntio Antenori cognita sunt, regrediens ad Troiam inperfecto negotio aditu prohibetur. ita coactus cum omni patrimonio ab Troia navigat devenitque ad mare hadriaticum multas interim gentes barbaras praevectus. ibi cum his, qui secum navigaverant civitatem condit appellatam Corcyram Melaenam. ceterum apud Troiam postquam fama est Antenorem regno potitum, cuncti, qui bello residui nocturnam civitatis cladem evaserant, ad eum confluunt brevique ingens coalita multitudo: tantus amor erga Antenorem atque opinio sapientiae incesserat: fitque princeps amicitiae eius rex Cebrenorum Oenideus.

Haec ego Gnosius Dictys comes Idomenei conscripsi oratione ea, quam maxime inter tam diversa loquendi genera consequi ac comprehendere potui, litteris Punicis ab Cadmo Danaoque traditis. neque sit mirum cuiquam, si quamvis Graeci omnes di-

---

2 concedunt *G* concedant *B* 5 eurysacis *GB corr. P* 21 praeuentus *GB* | nauigarent *G*[1] 22 appellatum *G* | melenam *G* menelam *B* 26 ingensque *GB*, que om. P 28 gebrenorum *libri, corr. in uett. editt.*

verso tamen inter se sermone agunt, cum ne nos quidem unius eiusdemque insulae simili lingua sed varia permixtaque utamur. igitur ea, quae in bello evenere Graecis ac barbaris, cuncta sciens perpes-
5 susque magna ex parte memoriae *pro*didi. de Antenore eiusque regno quae audieram retuli: nunc reditum nostrorum narrare iuvat.

LIBER SEXTUS.

I. Postquam impositis cunctis, quae singuli bello quaesiverunt, ascendere ipsi, solutis anchora-
10 libus navigant. dein a puppi secundante vento paucis diebus pervenere ad Aegaeum mare: ibi multa imbribus ventisque et ob id saeviente mari indigna experti passim, uti fors tulerat, dispalantur. in quis Locrorum classis perturbatis per tempestatem offi-
15 ciis nautarum et inter se implicatis ad postremum fulmine comminuta aut incensa est: et rex Locrorum Aiax postquam natando evadere naufragium enisus est aliique tabulis aut alio levamine fluitantes postquam ad Euboeam devenere, Choeradibus
20 scopulis adpulsi pereunt: eos namque re cognita Nauplius ultum ire cupiens Palamedis necem per noctem igni elato ad ea loca deflectere tamquam ad portum coegerat.

II. Per idem tempus Oeax Naupli filius, Pala-
25 medis frater cognito Graecos ad suos remeare Argos venit, ibi Aegialen atque Clytemestram falsis nuntiis adversum maritos armat praedicto ducere eos secum ex Troia uxores praelatas his. praeterea

---

II—IV. Malal. 168—171 Cedren. P 133.

---

5 memoria edidi *GB* memoriae tradidi *P*, *scripsi* prodidi 9 soluti *G* solutis *B* 18 per noctem *libri post* aliique, *quae verba ex seqq. huc irrepsisse editores non fugit* 20 scopuli *G* *scopul' B* 24 id *G* idem *B*.

addidere ea quis mobili suasu natura muliebre ingenium magis adversum suos incenderetur. itaque Aegiale advenientem Diomedem per cives aditu prohibet. Clytemestra per Aegisthum adulterio sibi cognitum Agamemnonem insidiis capit eumque interficit: brevique denupta adultero Erigonem ex eo edit. interim Talthybius Oresten Agamemnonis filium manibus Aegisthi ereptum Idomeneo, qui apud Corinthum agebat, tradit. eo Diomedes expulsus regno et Teucrus prohibitus Salamina a Telamone, scilicet quod fratrem insidiis circumventum non defendisset, conveniunt. interim Menestheus cum Aethra Thesei et Clymena filia eius ab Atheniensibus recipitur, Demophoon atque Acamas foris manent. ceterum ubi plures eorum, qui mare insidiasque suorum evaserant, apud Corinthum fuere, cavent, uti iuncti inter se singula aggrederentur regna belloque aditum ad suos patefacerent. eam rem Nestor prohibet suadens temptandos prius civium animos neque committendum, uti per seditionem Graecia omnis intestinis discordiis corrumperetur. neque multo post cognoscit Diomedes in Aetolia ab his, qui per absentiam eius regnum infestabant, *Oeneum* multis afflictari: ob quae profectus ad ea loca omnes, quos auctores iniuriae reppererat, interficit metuque omnibus circum locis iniecto facile ab suis receptus est. inde per omnem Graeciam fama orta suos quisque reges accipiunt: summam in his, qui apud Troiam bellaverant, virtutem neque in resistendo cuiusquam vires idoneas existimantes. ita nos quoque cum Idomeneo rege Cretam patrium solum summa gratulatione civium remeavimus.

---

1 mobile suapte *P* 13 aethera sei *GB* Aethra Thesei *P* 14 demofon *G* | achamas *GB* 15 qui mare insidiasque suorum *add. P om. G* mare insidiasque suorum *om. B* 24 aenean *GB* Oeneum *corr. Mercerus* 28 suas q. leges *GB corr. P.*

III. Dein ubi Orestes transactis pueritiae annis officia viri exequi coepit, orat Idomeneum, uti secum ex ea insula quam plurimos mitteret: cupere namque se Athenas navigare. itaque collecto numero eorum quos idoneos credebat Athenas venit, ab his auxilium contra Aegisthum orat. dein ad oraculum adit responsumque fert, uti matrem et cum ea Aegisthum interficiat: ex quo fore, uti regnum patrium reciperet. huiusmodi numine armatus cum praedicta manu ad Strophium venit: is namque Phocensis, cuius filia in matrimonium Aegisthi denupserat, indignatus, quod spreto priore coniugio Clytemestram superduxerit et regem omnium Agamemnonem insidiis interfecerit, ultro ei auxilium adversum inimicissimos optulerat. itaque conspirato inter se cum magna manu Mycenas veniunt statimque, quod Aegisthus aberat, primo Clytemestram interficiunt multosque alios, qui resistere ausi erant, dein cognito Aegisthum adventare insidias ponunt eumque circumveniunt. inde per omnem Argivorum populum dissensio animorum exorta, quod diversa inter se cupientes ad postremum in partes discederent. per idem tempus Menelaus adpulsus Cretam cuncta super Agamemnone regnoque eius cognoscit.

IV. Interea per omnem insulam postquam cognitum Helenam eo venisse, multi undique virili ac muliebri sexu confluunt ad*in*venientes dinoscere, cuius gratia orbis paene omnis ad bellum conspiravisset. ibi inter cetera Menelaus perfert Teucrum expulsum patria civitatem apud Cyprum Salamina nomine condidisse. multa etiam apud Aegyptum miranda refert et Canopi gubernatoris sui, *c*ui ubi morsu serpentium interierat, extructum magnificum monumentum. dein ubi tempus visum est, Mycenas na-

---

21 quod *GB* quoad *P* 22 capientes *GB* cupientes *P* 27 aduenientes *libri*, *nostrum Peiper* cf. p. 52, 17, *uulgo auentes* 29 refert *PV uulgo* profert 30 salaminam *B* 32 *qui libri*, cui *Peiper*.

vigat. ibi multa adversum Orestem molitur: ad postremum multitudine popularium cohibitus ab eo quod coeperat negotio restitit. inde placet cunctis Orestem super eo facinore causam dicere apud Athenienses, ubi Ariopagitarum iudicium severissimum per omnem Graeciam memorabatur: apud quos dicta causa iuvenis absolvitur. Erigona quae ex Aegistho edita erat, ubi fratrem absolutum intellegit, victa dolore inmodico laqueo interiit. Menestheus liberatum Oresten parricidii crimine purgatumque more patrio cunctis remediis quae ad oblivionem huiusmodi facinoris adhiberi solita erant, Mycenas remittit: ibique regnum ei concessum. dein transacto tempore accitu Idomenei Cretam venit neque multo post Menelaus: ibi multa in patruum saevi*ter* per eum ingesta, quod sibi per dissensionem popularium multimodis periclitanti ipse etiam insidiatus esset. ad postremum intercessu Idomenei uterque conciliatus sibi Lacedaemona discedit. ibi Menelaus, sicuti convenerat, Hermionam in matrimonium Oresti despondit.

V. Per idem tempus Ulixes Cretam adpulsus est duabus Phoenicum navibus mercedis pacto acceptis: namque suas cum sociis atque omnibus, quae ex Troia habuerat, per vim Telamonis amiserat scilicet infesti ob inlatam per eum filio necem, vix ipse liberatus industria sui. percontantique Idomeneo, quibus ex causis in tantas miserias devenisset, erroris initium narrare occipit: quo pacto adpulsus Ismarum multa inde per bellum quaesita praeda navigaverit adpulsusque ad Lotophagos atque adversa usus fortuna devenerit in Siciliam: ubi per

---

V Malal. 145—154 Cedren. P 132.

---

3 destitit *VP* 7 ex *superscr. pr. m. G* 15 saeuire *GB unde* seuere *VP nostrum Peiper* 17 periclitatus *GB corr. VP* 27 sua *VP* 30 Zismirnum GB nostrum P.

Cyclopa et Laestrygona fratres multa indigna expertus ad postremum ab eorum filiis Antiphate et Polyphemo plurimos sociorum amiserit, dein per misericordiam Polyphemi in amicitiam receptus filiam regis Arenen, postquam Alphenoris socii eius amore deperibat, rapere conatus, ubi res cognita est, interventu parentis puella ablata per vim, exactus per Aeoli insulas devenerit ad Circen atque inde ad Calypso utramque reginam insularum, in quis morabantur, ex quibusdam inlecebris animos hospitum ad amorem sui inlicientes: inde liberatus pervenerit ad eum locum, in quo exhibitis quibusdam sacris futura defunctorum animis dinoscerentur: post quae appulsus Sirenarum scopulis, ubi per industriam liberatus sit, ad postremum inter Scyllam et Charybdim mare saevissimum et inlata sorbere solitum plurimas navium cum sociis amiserit. ita se cum residuis in manus Phoenicum per maria praedantium incurrisse, atque ab his per misericordiam reservatum. igitur, uti voluerat, acceptis ab rege nostro duabus navibus donatusque multa praeda ad Alcinoum regem Phaeacum remittitur.

VI. Ibi ob celebritatem nominis per multos dies benigne acceptus cognoscit Penelopam ab triginta inlustribus viris diversis ex locis in matrimonium postulari: hique erant ab Zacyntho Echinadibus Leucata Ithaca. ob quae multis precibus persuadet regi, uti secum ad vindicandam matrimonii iniuriam navigaret. sed postquam devenere ad eum locum paulisper occultato Ulixe, ubi Telemachum rem, quae parabatur, edocuere, domum ad Ulixem clam veniunt: ubi multo vino atque epulis repletos iam procos ingressi interficiunt. dein per civitatem Ulixen adventasse popularibus cognitum est, a quis benigne et cum favore exceptus cuncta, quae domi

---

1 Cyclopam *GB* Cyclopa *editt.* 8 circenum *G* 15 *caribdim GB* 23 celeritatem *G* celebr. *B* 27 Leucada *G* *30 paucisper G* paul. *B*

gesta erant, cognoscit, meritos donis aut suppliciis afficit. de Penelopa eiusque pudicitia praeclara fama. neque multo post precibus atque hortatu Ulixis Alcinoi filia Nausica Telemacho denubit. per idem tempus Idomeneus dux noster apud Cretam interiit 5 tradito per successionem Merioni regno: et Laërta triennio post quam filius domum redit, finem vitae fecit. Telemacho ex Nausica natum filium Ulixes Ptoliporthum appellat.

VII. Dum haec apud Ithacam aguntur, Ne- 10 optolemus apud Molossos naves quassatas tempestatibus reficit: atque inde, postquam cognitum ab Acasto expulsum regno Pelea, ultum iri iniurias avi cupiens primo exploratum duos quam fidissimos et incognitos illis locis Chrysippum et Aratum Thes- 15 saliam mittit: hique cuncta, quae gerebantur, insidiasque ei paratas per Acastum ab Assandro non alieno Pelei cognoscunt. is namque Assandrus iniquitatem tyranni evitans, Peleo consenserat notusque adeo eius domus, uti inter cetera ori- 20 ginem etiam nuptiarum Pelei cum Thetide Chironis filia Chrysippo atque Arato narraverit. qua tempestate multi undique reges acciti domum Chironis inter ipsas epulas novam nuptam magnis laudibus veluti deam celebraverant, parentem eius 25 Chirona appellantes Nerea ipsamque Nereidam: et ut quisque eorum regum, qui convivio interfuerant, choro modulisque carminum praevaluerat, ita Apollinem Liberumque, ex feminis plurimas Musas cognominaverant: unde ad id tempus convivium illud 30 deorum appellatum.

VIII. Itaque ubi cuncta, quae voluerant, cognovere, ad regem redeunt et singula per ordinem narrant. ob quae coactus Neoptolemus adverso mari et multis regionis eius prohibentibus classem exor- 35

---

13 ire *PV* 19 euitans ad agrum Pelei concesserat *P* 29 cogminauerunt *G*.

nat adscenditque ipse. dein saevitia hiemis multum mare fatigatus adpulsusque ad Sepiadum litus, quod propter saxorum difficultatem nomen eiusmodi quaesiverat, omnes fere naves amittit vix ipse cum his, qui in eodem navigio fuerant, liberatus. ibi Pelea avum repperit occultatum spelunca abdita et tenebrosa, ubi senex vim atque insidias Acasti evitans assidue nepotis desiderio navigantes et si forte eo adpulsi essent speculari consuerat. dein ubi cuncta domus fortunarumque edoctus est, consilium aggrediendi hostes inire occipit: cum forte cognoscit filios Acasti Menalippum et Plisthenem venatum profectos devenisse ad ea loca. Itaque mutata veste *Iolcium* simulans iuvenibus offert sese eiusque cupitum sui interitum refert. ob quae iunctus his in venando, ubi seorsum ab ceteris Menalippum videt, eumque et paulo post fratrem eius insecutus interficit: in quorum inquisitionem servus quidam Cinyras nomine perquam fidus profectus in manus iuvenis devenit comprehensusque Acastum adfore nuntiat atque ita occiditur.

IX. Itaque Neoptolemus mutata Phrygia veste tamquam filius Priami Mestor, qui captivus cum Pyrrho ad ea loca navigaverat, Acasto obvius venit eique, quinam esset, indicat et Neoptolemum in spelunca fatigatum navigio somnoque iacere. ob quae anxius Acastus opprimere quam inimicissimum cupiens ad speluncam pergit atque in ipso aditu a Thetide, quae ad ea loca inquisitum Pelea venerat, re cognita reprimitur. dein cunctis, quae adversum domum Achillis inique et adversum fas gesserat, enumeratis increpatisque ad postremum intercessu suo manibus iuvenis liberat: persuadens nepoti, ut ne sanguine ulterius ulcisci cuperet ea, quae ante-

---

2 mari *VP* 8 si qui *P* 13 locrum *G* locium *B* locicum *A. Obrechtus coniecit* Iolcium 25 indicat *om. G habet B* 32 increpitasque *G, corr. B*

cesserant. itaque Acastus ubi se praeter spem liberatum animadvertit, sponte et in loco cuncta regni Neoptolemo tradit. inde iuvenis cum avo ac Thetide reliquisque, qui secum navigaverant, summam regni adeptus in civitatem venit. ibi a cunctis populari- 5 bus quique iuxta inhabitantes sub imperio eius agebant, benigne et cum gratulatione exceptus amorem sui brevi confirmat.

X. Haec ego cuncta ab Neoptolemo cognita mihi memoriae mandavi accitus ab eo, qua tempe- 10 state Hermionam Menelai in matrimonium susceperat. ab eo etiam de reliquiis Memnonis cognitum mihi, uti tradita ossa eius apud Paphum his, qui cum Pallante duce Memnonis mare ad Troiam profecti ductore interfecto ablataque praeda ibidem 15 morabantur: utque Himera, quam nonnulli materno nomine H*emer*am appellabant, soror Memnonis ad investigandum cadaver fratris eo profecta postquam reliquias repperit et de intercepta praeda Memnonis palam ei factum est, utrumque recipere cupiens 20 intercessu Phoenicum, qui in eo exercitu plurimi fuerant, optionem rerum omnium ac seorsum fratris acceperit, praelataque sanguinis affectione recepta urna Phoenicem navigaverit: delata dein ad regionem eius Phalliotim nomine sepultisque reli- 25 quiis fratris nusquam repente comparuerit: cuius opinio exorta triplex, seu quod post occasum solis cum matre Himera ex conspectu hominis excesserit, sive super modum dolore affecta fraternae mortis ultro *r*ecesserit: vel ab his, qui incole- 30 bant, ob eripienda, quae secum habuerat, circum-

---

2 inloco *G* inluco *B* inlico *P* 3 achatide *G* acutide *B* atque Thetide *P* 13 apud phaphum *G* apud paphum *B* apud Rhodum *coniecit Dederichus* 14 mari *B* 17 helenam *GB corr. in editt. uett.* 25 phalliotim *G* palliochin *B* 28 hominum *P* 29 supra *P* 30 praecesserit *GB* praeceps ierit *P nos* recesserit.

venta interierit. haec de Memnone eiusque sorore comperta mihi per Neoptolemum.

XI. Post quae profectus Cretam anno post nomine publico cum duobus aliis ad oraculum Apollinis remedium petitum venio. namque nulla certa causa ex inproviso tanta vis lucustarum insulam eam invaserat, uti cuncta fructuum, quae in agris erant, corrumperentur. itaque multis precibus suppliciisque responso editur, divina ope animalia interitura insulamque provectu frugum brevi redundaturam. dein navigare cupientes ab his, qui apud Delphos erant, prohibemur: inportunum namque et perniciosum tempus esse. Lycophron et Ixaeus, qui una ad oraculum venerant, contemptui habentes escendunt navem medioque fere spatio fulmine icti intereunt. interim, uti praedictum divinitus erat, eodem ictu fulminum sedata vis mali immersaque mari et regio omnis repleta frugibus.

XII. Per idem tempus Neoptolemus confirmato iam cum Hermiona matrimonio Delphos ad Apollinem gratulatum, quod in auctorem paternae caedis Alexandrum vindicatum esset, proficiscitur relicta in domo Andromacha eiusque filio Laodamante, qui reliquis iam filiorum Hectoris superfuerat. sed Hermiona post abscessum viri victa dolore animi neque pelicatum captivae patiens parentem suum Menelaum accitum mittit: cui multa conquesta super iniuria praelatae sibi a viro captivae mulieris persuadet, uti filium Hectoris necet. ceterum Andromacha re cognita instans periculum subterfugit auxilio popularium liberata: qui miserati fortunas eius ultro Menelaum contumeliis prosecuti vix a pernicie viri retenti sunt.

---

9 responsum *P* 10 prouentu *edit. Crat.* | redundaturum *G* 23 laodamanta *libri*, Laodamante *editt. uett.* 26 capiens *G* cupiens *B* patiens *P* 30 instantis *P* | periculi *uim libri*, *scripsi* periculum.

XIII. Interim Orestes adveniens rem cunctam cognoscit, hortatur Menelaum, ut incepta perageret, ipse dolens praereptum sibi a Neoptolemo Hermionae matrimonium insidias advenienti parare occipit. itaque primo ex his, quos secum habebat quam fidissimos, speculatum de adventu Neoptolemi Delphos mittit. quis cognitis Menelaus vitare huiuscemodi facinus cupiens Spartam concedit. sed illi, qui praemissi erant, regressi Neoptolemum Delphis esse negant. quare coactus Orestes ipse ad inquisitionem viri profectus alio quam ierat die remeat, ut sermo hominum ferebatur, negotio perfecto. dein post paucos dies fama perfertur interisse Neoptolemum: eumque sermone omnium circumventum insidiis Orestis per populum disseminatur. ita iuvenis, ubi de Pyrrho palam est, recepta Hermiona, quae sibi antea desponsa erat, Mycenas discedit. interim Peleus cum Thetide cognito nepotis interitu ad investigationem eius profecti cognoscunt iuvenem Delphis sepultum. ibi, ut mos erat, iusta persolvunt cognoscuntque in his locis interisse, ubi visus Orestes negabatur. ea res per populum haud credita, adeo praesumpta ante iam opinio de Orestis insidiis cunctorum animis inhaeserat. ceterum Thetis ubi Hermionam Oresti iunctam videt, Andromacham partu gravidam ex Neoptolemo Molossos mittit dolum Orestis eiusque coniugis de interimendo fetu evitans.

XIV. Per idem tempus Ulixes territus crebris auguriis somniisque adversis omnes undique regionis eius interpretandi somnia peritissimos conducit: hisque refert inter cetera visum sibi saepius simulacrum quoddam inter humanum divinumque vultum formae perlaudabilis ex eodem loco repente edi: quod complecti summo desiderio cupienti sibi por-

---

22 re *G* res *B* 23 oreste *G* orestis *B* 27 orestae *G* Orestis *P* 30 auguriis *om. G habet B.*

rigentique manus responsum ab eo humana voce sceleratam huiusmodi coniunctionem quippe eiusdem sanguinis atque originis: namque ex eo alterum alterius opera interiturum. dein versanti sibi vehementius cupientique causam eius rei perdiscere signum quoddam mari editum intervenire visum: idque secundum imperium eius in se iactum, utrumque diiunxisse. quam rem cuncti qui aderant uno ore exitialem pronuntiant adduntque, caveret ab insidiis filii. *quo* casu suspectus parentis animo Telemachus agris qui in Cephalenia erant, relegatur additis ei quam fidissimis custodibus: praeterea Ulixes secedens in alia loca abdita remotaque quantum poterat somniorum vim evitare nitebatur.

XV. Per idem tempus Telegonus, quem Circe editum ex Ulixe apud *Aea*eam insulam educaverat, ubi adolevit, ad inquisitionem patris profectus Ithacam venit gerens manibus quoddam hastile, cui summitas marinae turturis osse armabatur: scilicet insigne insulae eius in qua genitus erat: dein edoctus, ubi Ulixes ageret, ad eum venit. ibi per custodes agri patrio aditu prohibitus, ubi vehementius perstat et e diverso repellitur, clamare occipit indignum facinus prohiberi se a parentis complexu. ita credito Telemachum ad inferendam vim regi adventare acrius resistitur: nulli quippe compertum esse alterum etiam Ulixi filium. dein iuvenis ubi se vehementius et per vim repelli videt, dolore elatus multos custodum interficit aut graviter vulneratos debilitat. quae postquam Ulixi cognita sunt, existimans iuvenem a Telemacho immissum egressus lanceam quam ob tutelam sui gerere consue-

XV Cedren. P 133.

9 exitialem ei *P* 10 quo *om. GB, addit ed. princeps* 16 apud eam *GB corr. editt. uett.* 25 credito *G, quod Vindingius suspicatus erat* creditum *B* | telegonum *B*

verat, adversum Telegonum iaculatur. sed postquam huiusmodi ictum iuvenis casu quodam intercipit, ipse in parentem insigne iaculum emittit infelicissimum casum vulneri contemplatus. at ubi ictu eo Ulixes concidit, gratulari cum fortuna confiterique optime secum actum, quod per vim externi hominis interemptus parricidii scelere Telemachum carissimum sibi liberavisset. dein reliquum adhuc retentans spiritum iuvenem percontari quisnam et ex quo ortus loco se domi belloque inclitum Ulixem Laërtae filium interficere ausus esset.' tunc Telegonus cognito parentem esse utraque manu dilanians caput fletum edit quam miserabilem maxime discruciatus ob inlatam per se patri necem. itaque Ulixi, uti voluerat, nomen suum atque matris, insulam, in qua ortus erat et ad postremum insigne iaculi ostendit. ita Ulixes ubi vim ingruentium somniorum praedictumque ab interpretibus vitae exitum animo recordatus est, vulneratus ab eo, quem minime crediderat, triduo post mortem obiit senior iam provectae aetatis neque tamen invalidus virium.

---

11 laetae *G* lete *B corr. P* 21 prouectaeque *VP*.

Index Latinitatis.

Pagina et versus.

Ab deorum aris auxilium vitae implorare 97, 22 ab eorum filiis, *per filios* 106, 2
abdicari a penatibus 69, 5
abhorrere exemplum 33, 7 34, 5
abire consilio 35, 16
ablata brachia, *abscisa* 97, 14
ablativus tertiae declinationis in e [mare] 108, 2 109, 14
ablativi absoluti frequens usus in verbis cognito conspirato dissimulato praedicto praenuntiato simulato. dispositis satis strenuis ubi pugnabat 54, 18 confirmatis ubi quisque pugnaverat 54, 27 relicto ubi pugnaverat 58, 10
abnuere, *recusare* 80, 15
abolitus amor 39, 35
abscessus, *abitus* 100, 10 110, 25
absolutio cadaveris, *restitutio* 66, 33
abstinere a corpore virginis 16, 24
abstractio coniugis, *raptus* 4, 30
accipere epulas, *cibum sumere* 90, 16 *in regnum recipere* 103, 28 benigne acceptus 106, 24
accitu Idomenei, *accersitus ab Idomeneo* 105, 14
accusativus primae declinationis in an 109, 17 *in* en 21, 8 *26, 3 9 28, 13 etc. tertiae declinationis in* a 26, 28 32 27, 23 37, 24 48, 17 *etc. in* ea 15, 17 81, 20 108, 5 *etc. in* en 22, 3 25, 5 26, 14 35, 1 39, 31 42, 15 *etc. pluralis in* as 28, 10 29, 6
accusativus respectivus: ictus femur 43, 31 Deiphobum tibiam ferit 56, 22 debilitati animos 73, 8 ictus inguina 74, 24 pugionem incinctus 76, 32
acies simplici forma 38, 24
actitata, *acta* 86, 17
ad multum diem 59, 28 ad id tempus 33, 19 66, 5 ad finitimos indomita gens 60, 30 ad se agmine infesto tendi videt 55, 11 ad Troiam veniunt, *urbem ingrediuntur* 5, 17 *et ita* ad Troiam redit 69, 24 ad Troiam eunt 94, 9
addere aliquem adiumentum 64, 1
adempta fuga 76, 5
adfabre compactus equus 95, 32
adfinitas generis 8, 10 21, 2 adfinitatis pignus 21, 9 meritum 81, 6 ius 85, 29 87, 5
adflictari dolore 20, 33 23, 33
adhibere curam vulneri 24, 5 rationem futuris 89, 6 finem 93, 11 preces 94, 17 voluntatem negotio 48, 29

adhospitare sibi deum immolationibus, *propitium sibi reddere* (ἅπαξ λεγόμενον) 12, 8
adinveniens visere 52, 17
dinoscere 104, 27
adire civitates, *aggredi* 25, 25
aditus patrius, *ad patrem* 112, 22
adiumentum deprecandi 64, 1
adiunctae loco vineae 19, 28
adiunctum esse cum aliquo, *alicui* 26, 27 60, 32 81, 10 *etc.*
adiutores incepto deos 24, 8
adminiculo funis uti 27, 8
admissum 34, 4 admissa 30, 21
admovere naves litori 18, 6 24, 17 terrae 24, 27 flammam sacris 92, 6 dona *et* victimas diis 92, 22 hostias aris 95, 2
adniti alicui 98, 33 adnitente atque administro Antenore 93, 29
adnuere ad omnia 30, 26
adolevit brevi certamen 77, 31
adulta brevi seditio 99, 30
adornare virginem sacrificio 16, 11
adosculari manus (ἅπαξ λεγόμενον) 50, 31
adplicare naves terrae 5, 4
adprobare conditionem 48, 9
adscita pax 94, 21 amicitia 95, 9
adstans medius 9, 2
adstruens pacis commoda, *dicendo* 6, 14
adtemptari, *morbo corripi* 37, 21 39, 26
adtractus 95, 23
advectare 69, 13
adventu cuius *omissa praepositione* 7, 1
adversa voluntas 39, 18 adverso mari 107, 34 adversa fortunae bellique 75, 15
adversantes venti 22, 10
adversum *postpositum.* quos adversum ierat 19, 27 quos advorsum bellabat 55, 1
advertere, *animadvertere* 3, 1
aemulatio ad gloriam 12, 28
aequatio numeri atque partium 15, 17
aestivum tempus 17, 13 aestiva maris facies 17, 19
aestuare desiderio 53, 14
aetas postrema, *senectus* 64, 22 senecta aetas 64, 29
affectio paternae pietatis 16, 3 sanguinis 109, 23
affectu omni diligi 59, 15
afficere meritos donis aut suppliciis 107, 2, *delectari*, multo magis templi pulchritudine afficiebantur 4, 12 *adflictari*, ut affectae sint civitates 32, 9
agere, *esse.* agens in primis annis 3, 27 quae ob necessitudinem cum Helena agebant 4, 23 debiles agere 38, 18 otiose 42, 2 sine terrore 46, 29 sine dolore 57, 13 apud arma 47, 17 in armis 59, 19 bono animo 53, 22 apud aliquem 82, 11 apud se in templo 82, 1 alieno arbitrio 91, 5 sub imperio alicuius 109, 6 amice cum aliquo 95, 12 diverso inter se sermone 102, 1 edoctus ubi Ulixes ageret 112, 21 egregie actum nobis est 34, 23 consilium agere 48, 20 sors agitur 73, 31 98, 11 contumeliis aliquem agere 100, 34
agitare socordius 52, 5 pacem atque amicitiam 95, 29 omnium ore agitatur 95, 24
agmine infesto, *impetu* 55, 11
alias, *alio pacto* 53, 7
alienus sanguinis 55, 5 generis 20, 25 non alieno Pelei 107, 18 alienus ab amicitia 46, 31 aliena loca, opp. patria 48, 31

in aliquantum 20, 5 38, 30 65, 24 74, 13
alimonii et aetatis eiusdem esse 29, 28
alius super alium cum praecipitarentur 46, 5 alia parte quam venerant 77, 9
alter *praecedente* hic 40, 7
alto decidere 61, 21
amat fieri, *solet* 4, 27
amissio, *mors* 79, 21 88, 14
amittere locum, *relinquere* 46, 1
amor abolitus 39, 35 amorem exhibere circa exercitum 26, 17
anceps malum 25, 15 fortuna 44, 18
anchoralia solvere 102, 9
animi refectus 93, 33 nihil animi, *irae* 41, 22 bonum animum gerere 7, 31 animum aequum habere 80, 2 animum recipere 65, 23 bono animo agere 53, 22 animo gerere 60, 15 in animo habere 62, 3 animo deficere 65, 16 animo deficiente 84, 18 animo haeret alicui 70, 1 resumptis animis 74, 30 animi, *pluralis pro singulari* 65, 8 animos tollere 94, 13 omnibus animis adversum pergit 43, 19 paratos armis atque animis 43, 20
annis in primis pueritiae 76, 12
antea amicus, *pristinus amicus* 88, 34
anteaedificialis Iupiter 97, 7
antecapere tempus 23, 3
antecedere aliquem 78, 30
ante conspectum alicuius exponi 69, 13 produci 84, 12
anteposita civitati paeninsula 46, 33
antiquissimam ducere amicitiam, *maximi aestimare* 86, 22
antestites divinae religionis *18, 2* Vulcani 26, 33
anxius rebus 7, 5 pernicie defessi exercitus, *ne in perniciem daretur* 38, 5
aperire rem 53, 17
apparatus belli 10, 8 classium 14, 5 rerum divinarum 91, 34
appellunt venti ad Cyprum 5, 20 ad Moesorum regionem 18, 4 Rhodum 72, 9 Cretam 104, 23 105, 22 ad Lotophagos 105, 31 appulsus regno 21, 2 scopulis 102, 20
apta dolori medicamina 22, 8
apud Lacedaemonam, *in urbe Sparta* 5, 23 apud Troiam, *Troiae* 6, 5 9, 25 *et saepius*, apud naves, *in navibus* 21, 33 apud arma agere, *in armis esse* 47, 17 habere 44, 23 apud barbaros, *a barbaris* 95, 17
aratus, *aratio* 44, 28
ardebat studio belli omnis Graecia 12, 25
armare milites in unum, *in unum locum conducere* 72, 3 Aegialen atque Clytemestram adversum maritos 102, 27 huiusmodi numine armatus 104, 3 armati atque instructi pro negotio 38, 23
arreptis armis 18, 17 24, 19 42, 5
ars sagittarum, *sagittandi* 62, 27
ascensionem properare 5, 30
aspargere purgamenta capiti 64, 10
attollere favorem 51, 7
attracta pedibus Penthesilea 71, 26
auctor minus idoneus 32, 25 auctores optimi in decernendo 29, 22 auctor audendi, *princeps* 45, 3 in re 35, 14
auctus praeda 44, 34 aucto desiderio 52, 29
audentius resistere 56, 21

auersio deorum 82, 9
auidi noscere 64, 7
avis aquila 92, 9
ausum facinus expletumque, *passive* 47, 15
auxiliares duces 40, 20 manus 38, 20 copiae 40, 11 auxiliares *scil. milites* 38, 22 auxiliarii socii 82, 24
auxilium vitae implorare 97, 23

Bellare, *pugnare* 42, 29
bellatrix gens 60, 30
bellum, *pugna* 20, 13 15 43, 2 *et saepius.* bellum transportare 23, 5 sumere 64, 15 instruere 91, 19 domi belloque 69, 6 99, 31 113, 10
benigne acceptus 106, 24 salutare 4, 5 7, 31 49, 35 respondere 20, 33 53, 29 80, 3 adire 94, 15
bini aut amplius 47, 28
bonus cum virtute tum consilio 33, 32 boni, *principes* 99, 4 bonum atque utile 32, 2 boni honestique sectator 6, 31 a bono honestoque elabi 32, 37

Caelestis ira 14, 29
camerae casus 90, 14
campester exercitus, *terrester* 12, 20
campus singularis, *simplex i. e. cursus a carceribus ad scopum factus* duplex, *cursus et recursus* 63, 7
capere locum 47, 27 testimonium 84, 35
casus camerae 90, 14 casus, *sors* 33, 23 60, 17 casus, *mors* 5, 27 76, 10 78, 12 casum vulneri contemplatus 113, 4 haud sane dissimili casu, *eventu* 43, 28 quo casu, *facto* 112, 10 casu quodam, *occasione* 113, 2
cavere, *decernere* 103, 17 paratus ad cavendum 43, 28
cedere, *incedere* 43, 23 cessere hactenus servitia 98, 14
cerimoniarum mos 52, 17
certamen solitarium, *singulare* 29, 7 43, 12 columbae contingendae maximum, *studium* 62, 31 manuum 63, 14 sagittarium 82, 28 spatium certaminis 82, 30
certare cursu 63, 6
choro modulisque carminum praevalere 107, 28
circa aliquid occupatus 25, 11 sollicitus 52, 5 suspectum 52, 10 detentus 58, 35 circa domum commissa 20, 26 amor circa aliquem 26, 17
circum vastant omnia 25, 27 omnibus circum locis 103, 26
circumcursans duces 42, 4
circumscribitur dolor laetitia, *lenitur* 62, 12 misericordia, *intercluditur* 65, 27
circumspicientes omnia 47, 7
circumstrepunt hostiles nationes 99, 9
circumtegitur corpus veste 58, 30
clam omnis 17, 15 28, 28
clarus atque magnus 12, 18 virtute multis clarus 79, 12 clari et magnifici ingenti nomine 29, 12
classes, *naves* 14, 5 24, 16 25, 7 *etc.*
clausa erunt iura 32, 1 clausi intus manent 99, 35
clementer ortus rumor 76, 24
coadunare, *coniungere* 78, 25
coalescit amicitiae pignus inter duo regna 34, 13 coalita multitudo 101, 26
cognoscere de oraculo 82, 12
cognitum *substantive* 52, 13 cognito 20, 19 36, 12 49, 18 113, 12

cohibere *sequente infinitivo* 54, 22
colligere sese in arma 56, 10
collectus, *ad se rediens* 93, 32
comitatum sequi 10, 13 69, 4
comitatum sui praebere, *comitem esse* 87, 15
comites regulo 61, 3
commentum Alexandri 79, 3
committere *scil. proelium* 41, 26 non committam ut 68, 3 circa domum commissa 20, 26 in aliquem 81, 15 92, 28
commodum videtur 21, 6
commorari cum aliquo 53, 18
in commune redigere praedam 50, 19
communire exercitus custodibus 44, 21
commutare res, *merces* 22, 24 matrimonium 34, 24
comparuit nusquam 109, 26
complanata urbs incendiis 98, 2
completa omnia luctu atque gemitu 57, 7 armis atque cadaveribus 74, 33
componere aciem 38, 24 insidias 76, 31 proditionem 86, 3 caedem 100, 19 ad evitandos ictus compositus 59, 28 in armis compositus 56, 20 compositae naves omni instrumento 5, 3 conposita classis 96, 16 naves in ordinem compositae 25, 4 composita inter se longe alia 86, 9
conata procedere nequeunt, *passive* 42, 10
concedere parvulis deprecantibus, *morem gerere* 65, 9 honori 98, 13 victoriam 73, 20 intueri 65, 21
concelebrare honorem regni 17, 21
conciliare in se animos cunctorum 37, 32 conciliatus sibi, *in gratiam reductus* 105, 19
concitus ira 53, 9 curru concito 54, 13 61, 11
concurrens cum Deiphobo, *una accurrens* 43, 8
condensatae frontes 18, 27
condere tilias tumulo 2, 12 ossa urnae 81, 32 reliquias urnae 100, 2
conditio hiemis 45, 1 naturae sexusque 71, 20 dilato conditionibus bello 51, 18
condolere 78, 13
conducere concilium 6, 7 senes 7, 15 in unum 29, 15
conferti inter se 47, 23
confieri 80, 5
configere destinatum 62, 33
confirmare, *conciliare* 79, 9 confirmati inter se invicem 24, 25 confirmatum ac verum 77, 15 pro confirmato habere 61, 31
confirmator rerum 76, 33
confluere ad aliquem 4, 5 eo confluxerant 5, 10 confluentibus in unum tot adversis 75, 25
confore 32, 18
confusio aëris 16, 14
conglobat fors 47, 22 conglobati 54, 11
congregati in unum 21, 29 congregata armatorum manu 26, 21
conhivente Achille 39, 14
conicere clamorem et tela 57, 29
coniugium, *coniunx* 99, 4 104, 12 coniugio iunctus alicui 68, 27
coniunctio generis, *consanguinitas* 8, 21 amicitiae 11, 1 scelerata, *coitus* 112, 2
coniurare cum aliquo in militiam 67, 23
conpingere classem 23, 25
conprehendere comam 71, 10
consanguinitas, *consanguinei* 4, 16

consenescere coepere venti 16, 31
consentire aliquid 77, 5
consequi aliquem vulnere 83,1
consequens fuit 31, 11
consilii particeps 15, 23 expers 27, 14 consilium de re inire 27, 2 habere 29, 20 agere 48, 20 dimittere 6, 30 consilio atque armis pollere 41, 5 a recto consilio praepedire 8, 26
conspirare ad bellum 104, 28 conspirato inter se 104, 15
consternari ob 5, 1 consternatus nuntio 33, 15 interitu Achillis 78, 26 per dolorem 93, 31 consternatam deicere 45, 23 consternatae vocibus aves 61, 20
constructio: ex uno verbo pendet accusativus cum praepositione et supinum ad indignationem ultumque iniurias rapiebat 5, 13
consularis *scil. legatus* 2, 22
consulere in rem alicuius 34, 28 in commune 48, 30 in medium 88, 18 male consulta 31, 19 85, 8 91, 11
consumpta invicem multa oratione 20, 22 consumpto anno 23, 26
contagio huiusce exempli 31, 21 infausti ominis 67, 19
contegi sepultura 60, 18 cautius contectus, *de pugnante* 56, 11
contemplatio, *consideratio* aetatis 68, 1 amicitiae 98, 28
contemplatus casum vulneri 113, 4
contendere sagittam 82, 31
contentus alicuius rei 28, 9 re 36, 1
contestari, *repugnare* 9, 8
contingere terram, *exire in terram* 18, 12 civitatem, *aggredi* 26, 10 genua 50, 31 contingi morsu serpentis 26, 29
continuante flamma 68, 16
contracta bello gestaque 1, 19
convenire aliquem 9, 19 23, 9 58, 19 ad aliquem 26, 7 in unum 9, 27 Argos 11, 23 in aedem 94, 23 sibi cum matrimonio 9, 6
convertere ad aliquem 19, 23 iter ad Phrygas 29, 6 timorem 37, 23 spes alicui in melius 79, 15 in se proelium 82, 27
cordi est mihi maxime 39, 7
corusca fulmina 16, 13
credere in se fiduciam 70, 8 in muris salutem 78, 8
crimen malitiae 68, 4
criminose obiecta 6, 21
cruciatu summo necare 97, 16
cruentus suo hostilique sanguine 66, 15
cuiuscemodi, *cuiuscunque modi* 36, 4
cum laetitia 4, 9 pace 26, 6 lacrimis 30, 25 88, 27 amicitia 33, 34 gratia 34, 12 86, 11 summa gloria 43, 32 ira 44, 2 audacia 59, 25 effectu 59, 27 quiete 73, 33 religione 95, 33 ioco lasciviaque 96, 19 suffusis cum maerore lacrimis 34, 15 haec Idomeneus cum Merione seorsum habuere 3, 18 *cf.* 12, 21 16, 9 21, 18 30, 8 62, 32 92, 14 cum — tum praecipue 36, 26 76, 12 78, 28
cuncta regni 65, 5 109, 2 domus 108, 9 fructuum 110, 7
cupidus persciscere 42, 18
cupita 67, 6
cura, *curatio* 22, 7 exsurgendi 75, 25 curam adhibere 24, 5
curare sacrificium 16, 18 aciem 38, 26 corpus cibo

41, 30 corpus vino atque epulis 75, 16 vigilias 47, 4 funus 59, 7 uti curaretur, *sanaretur* 26 32 *sequente infinitivo* curarent immolare 16, 27 uti custodes vigilias agere curarent 58, 35
currus bellici 14, 6
cursus, *concursus* 61, 25 cursu longo certare *pertinet ad recti spatii longitudinem* 63, 6 cursus in armis 63, 15
custodia captivitatis 65, 2 sui 99, 21
custodire, *cavere* 33, 23 86, 21
custos atque rector Achillis 11, 2 custodes castris relicti 47, 32

Dare lora equis 61, 11 igni Ilium 91, 29
dativus saepe pro genitivo: adiutores incepto 24, 8 Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti 38, 22 quis Hector dux — factus 45, 2 custodes castris 47, 32 Echinadibus imperator 58, 1 regina Amazonibus 60, 28 comites regulo 61, 3 quis dux Alexander 75, 29 testis his rebus 87, 19 regia Priamo 90, 8 templo sacerdos 92, 34 hastile, cui summitas 112, 18. *dativus pro accusativo cum praepositione:* necessarii apparatui 14, 13 res bello necessariae 23, 11 sacrificio adornant 16, 11 nati libidini 32, 7 actum nobis est egregie 34, 23 pugnae opportunus 44, 27 adhibitus equis 54, 14 busto locum dimetiuntur 59, 9 paratus proelio 59, 21. *dativus apud verba passiva:* cunctis decernitur 30, 8 fugientibus impediri 45, 7 barbaris intercedi 74, 17 cui inveniri posset 88, 34
de consilii sententia 31, 6 de suo numero 85, 32 speculatum de adventu Neoptolemi 111, 6
decedere bello 43, 2 proelio 74, 5
decernere *scil. armis* 44, 4
decidere rem 93, 15
decima *scil. pars* 49, 25
declinare ictum, *avertere* 43, 29
decrepitus maeroribus senioque 64, 2
decurrere ad vim et arma 31, 5
decus regium, *dignitas regia* 39, 6 63, 27.
deducere ad se in convivium 17, 29 in matrimonium 55, 9 in aerumnas 64, 23
defendere necem, *ulcisci* 5, 33 fratrem, *malum ab eo propulsare* 103, 12 adversum 40, 5 a 74, 9
defensare 18, 10 se moenibus 83, 30
defetigatus 64, 24
deflere 5, 27 57, 6
deformatus lacrimis 58, 19 multiplici modo 63, 31
degere cum aliquo 36, 13 39, 12
dehonestamenti per universa genera 58, 9
dehonestari insigni iniuria 50, 21
deicere consternatum, *sternere* 45, 23
delapsus Phoenicem, *navigans* 5, 21
deliberare, *dubitare* 17, 8
demum, *denique* 68, 17
densatis frontibus 42, 31
denubere, *nubere* 3, 22 28, 14 103, 6 107, 4 in matrimonium Aegisthi 104, 12
deperire amore 106, 6
deponere aliquem puteo 27, 9 bellum 84, 32 comas sepulchro 84, 2 comam tumulo 100, 32

depraedati agri *passive* 27, 30
deprecari 21, 21 65, 10 nihil deprecor 65, 2
depressa aerumnis civitas 87, 7
deserere bellum, *desistere a bello* 12, 6
deservire *in* convivio 94, 21
desiderium in femina 99, 25
designare nomen litteris 12, 13
desinere pernoctando humi 60, 23
desolati ordines 76, 2
despectare muris 59, 20 super murum 64, 5
despectui esse alicui 65, 33
desperatio effugii salutisque 28, 18 postrema desperatio atque amentia 71, 27
despondere in matrimonium 105, 21
destinare animo nuptias 7, 12 duces 12, 20
destinata ferire 52, 3 destinatum configere 62, 32
destruere muros 96, 5
desuper alios proculcare 55, 21 impositum desuper cadaver 59, 12 desuper ex muris 61, 15 destruere desuper muros 96, 5
detentus circa aliquid 58, 35
deterrere hostes, *terrere* 83, 30 *sequente infinitivo* 76, 29
detrahere, *distrahere* 71, 11
detrimentum militum, *strages* 16, 21 19, 12
detrudere hostem navibus 45, 21
devenire in manus alicuius 42, 24
dicebatur *sequente accusativo cum infinitivo* 26, 34
dicta gestaque 93, 17
in eum diem 49, 20
difficultas saxorum 108, 3
dignum ad memoriam 3, 27 nihil dignum doloris 79, 20
dignum, *par* 91, 9 dignus sub cuius manibus excindi Troiam deceret, *pro* excinderetur Troia 80, 13
dilacerari in auxilia conducta 91, 21
dilectu nullo 96, 9 97, 18 99, 10
dirimit nox proelium 38, 34
discedere in partes 104, 22
discerni animo ab aliquo 85, 19
discessus, *discessio* 11, 11
discutere otiosi animi desidiam 1, 17
dispalari, *passive* 102, 13
dispar sonus vocis 41, 13
dispergitur morbus per homines 37, 17
disseminata fama 9, 26
dissensio animorum 104, 21
dissimulato 17, 27 53, 18
dissolvere fidem 95, 17 muros 96, 9 dissolvi membris 65, 16 vulneribus 77, 8
distribuere exercitus per cornua 25, 8
divelli conplexu 8, 29 non sine dolore 29, 29 ab aliquo 77, 5
diversis ad officia sua quibusque 51, 23
diversus agebatur metu atque haesitatione 16, 19 diversi suo quisque genere exercebantur 72, 29 per diversum fuga 61, 27 diversa inter se cupientes 104, 21 e diverso repellitur 112, 23
dividere consanguinitatis originem 8, 12 hostiam orienti occidentique 12, 1 in singulos 30, 4
divinum signum 16, 20
divulgatur fama in maius 4, 27
divum, *deorum* 68, 6
dolores animi, *invidia* 27, 3 dolor in casu Memnonis 75, 19 iuxta amissionem tanti he-

rois 79, 21 iniuriae 97, 24 fraternae mortis 109, 29
dominus sagittarum Herculis *appellatur* Philocteta 52, 3
domuitio 15, 21
domus, *res familiaris* 5, 23 domum ad se volentes deducit 6, 31
dubitatio animi 16, 22
ducere in unum, *conducere* 30, 17
dux atque auctor 38, 10 atque imperator 40, 18 atque rector 72, 9 Troianis 38, 21

Ecce. cum ecce dies foedari coepit 16, 11
edicto 53, 36
educere gladium 43, 34 49, 14
effectum habere, *effici* 39, 16 cum effectu 59, 27
effeminati, *ignavi facti* 47, 34
effera morum inpatientia 10, 31
efficere famam virtutis 19, 20 metum hostibus et fiduciam suis 24, 33 iussa 39, 22 mandata 51, 14 vitis auro effecta 79, 11 hostis effectus 87, 4 88, 34
effusi portis 38, 20 palantes effusique 46, 3 effusis crinibus 52, 25 effusius vagari 15, 15
egregius bellandi 55, 25 78, 17
elaboratum et provisum 30, 31
elapsi a bono honestoque 32, 37
elatus secundo belli eventu 19, 5 dolore 112, 28
ellipses: *intelligendum* est 37, 22 81, 20 sunt 38, 12 57, 22 87, 18 erat 70, 10 esset 50, 21 essent 66, 12 fuisset 73, 22 esse 84, 17 adesse 56, 19 90, 2 94, 14 fore 100, 20 mutatio sine dolo credebatur *53, 34*
ementitum argumentum, *passive* 15, 30
emergit civitas ad requiem 87, 8
eniti ad aliquid 90, 26
enumerationem facere 50, 10
eo, *ideo* 53, 24
ephemeris belli Troiani 1, 1
eruere civitates 34, 3
erumpere portis 40, 23
evadere Graecos fuga 18, 21 nocturnam civitatis cladem 101, 25 naufragium 102, 17 mare insidiasque 103, 15
evenisse cuncta non secundum meritum suum 30, 24
eventus iaculi 43, 25
eversa divinitus mens 67, 31 fortuna belli 73, 19
eversio communis hospitii 6, 9
evolare navibus 18, 17 portis 59, 24 ad naves 47, 22
ex Minoe *scil. natus* 3, 14 ex consilii sententia 5, 13 10, 6 *et saepius*. ex aequo dividere 3, 16 ventis ex sententia flantibus 5, 7 ex numero navium, *pro* 21, 34 mortuus ex hoc malo 37, 20 ex labore refectus 59, 17 ex alio *scil.* latere 59, 32
excidere hostiam bifariam 49, 14 in partes duas 95, 2 manus 61, 5 vinculum 62, 35 urbem 61, 30
excidere consilio 5, 2
excipere praedae 26, 5 ex praeda 29, 23 certantibus Aiax victor excipitur 63, 7 Agamemnon Menelaum excipit *scil. sortitioni* 73, 30
excussus comis pulvis 67, 11
exemerat eos fuga bello 71, 14
exemplum facinoris 7, 1 52, 10 intercedendi 35, 19 impietatis 32, 19 admissi 34, 4
exercere *scil. se* 51, 27 discor-

dias 22, 18 superbiam atque odium 85, 30
exercitium *militare* 52, 5
exercitus, *milites* 12, 30
exertius disserere 90, 29 93, 9
exhaustus navigio 20, 5
exhibere epulas 4, 7 sacrificium 26, 15 amorem 26, 17 immolationem 26, 20 36, 23 sacra 106, 12 exhibeo me poenae mortis 64, 31
exigere poenas 91, 11 vindictam 99, 20
exitus, *mors* 33, 23 mortis 79, 25 vitae 113, 18
exosculari 77, 4 94, 16
expectare, *spectare* 68, 20 95, 4 99, 8 alienam sententiam 32, 24
expedire arma 57, 23 expedito negotio 23, 1
expers clade 20, 13 cladis 24, 30 munificentiae 21, 33 consilii 27, 14
expetere poenam sacrilegii ab exercitu 15, 6 poenas ab exercitu 37, 34 ultionem mortis 19, 26
exponere, *enumerare* 11, 21
exposcebat militia 51, 20 uti res exposcebat 78, 13
expostulare sibi in munus 98, 19 invicem industriae meritis 98, 32
exsangues atque territi inproviso tumultu 45, 13
exsecare hostiam in partes 12, 1 nervis exsectis 56, 13 aures exsecare 97, 14
exsurgendi curam omittere 75, 25
externus homo, *peregrinus* 113, 6
extollere laudibus 57, 17 seditionem 84, 24
extorquere aliquid per vim 31, 11
extrema metuere 36, 34 cuncta experiri 38, 13
extructio operum 4, 11
extruere sepulchrum 79, 18
exulare, *in exilium mitti* 90, 4

Fabrefactum ligno 90, 25 93, 27
fabricare naves 12, 29
fabricator operis 95, 20
facere enumerationem 50, 11 fugam 71, 13 76, 2 navem ascendere facit 5, 6
facies decora 10, 28 foeda 47, 19 civitatis obducta 61, 24 maris 17, 19 faciem horrendam belli praebere 73, 2
facultas opum regnique 12, 34
fama bellandi 62, 6
fari, *vaticinari* 15, 5
fata proferre, *vitam producere* 11, 7
fatigat lues multa milia 14, 31 proelium fatigatur 20, 3 qui antea fatigabantur relaxari 39, 27 fatigari necessariorum penuria 14, 4 pestifera aegritudine 37, 18 navigio 108, 26
favorem attollere 51, 7 62, 33
ferire *occidere* 78, 1 destinata 52, 3 inter se acies 76, 1
ferre praemia certaminis 63, 3 fructum misericordiae 87, 20 ad caelum 70, 1 75, 18 79, 4 non feram me morari 88, 7 fertur *sequente accus. cum inf.* 84, 16 sermo hominum ferebatur 111, 12
fessi vino atque somno, *sopiti* 96, 24
festinare munia militiae 12, 28 cuncta 51, 21 ad navigandum 23, 11 ad arma 42, 7 quod festinabatur 23, 2
festinatio navigandi 14, 23
fides pacis 29, 5 94, 29 pacti 30, 6 48, 10 95, 17 fidem facere 15, 30 promissi implere 15, 28 promissi confirmare 62, 36 oraculi firmare 24, 6 negotii complere 42, 22 res

accipit 86, 14 in fidem recipi 8, 14
fiducia Graecis aucta 74, 20 cognationis 20, 20
figere corpori sagittas 83, 5
finis bellandi 55, 27 instandi 60, 9 finis, *consilium* 91, 30 quem ad finem 88, 25 finis in tractando non adhibetur 93, 11
finitimum, *confinium* 70, 22
firmatores pacis 94, 9
firmo gressu 48, 19 nisu 80, 34 firmissimus adversus infortunia 17, 27
fite auctores 35, 14
flagitare aliquem 37, 24
flatus ventorum navigandi prosperi 17, 18
fluunt dies 37, 12 52, 30
fluxa fides 53, 32
foeda facies 47, 19 inter quae tam foeda 58, 2 foede et vice imbellium 60, 1 foede et inultos obtruncare 97, 10
foedare ora laniatibus 70, 6 foedatur dies 16, 12 regni habitus 61, 23
foedus certaminis 44, 12
foratus telo umbo 74, 13
fors quos conglobaverat 47, 22 quidque dederat 48, 2 ut evenerat 51, 16 quos obiecerat 96, 31 ut tulerat 102, 13 forte quadam die 52, 16
fortuna in me casum mutat 60, 17 eversa 73, 19
fractis rebus 62, 17
frumentum totius anni 29, 1
functus vita, *mortuus* 3, 27
funus, *cadaver* 70, 5 *cadaver et sepultura* 27, 18 *funesta clades* 15, 2
in futurum 87, 33

Gaudium laetitiaque 51, 8
nera bellandi varia 51, 22
miro genere orationis 6, 27 persuadendi genere, *persuadendo* 16, 6 classis instructa omni genere, *omnibus rebus* 23, 25
genitivus *omissa voce filius vel filia:* 3, 20 24 25 8, 5 10, 26 *etc. gerundii insolentior:* flatus navigandi prosperi 17, 18 egregius bellandi 55, 25 78, 17 inclitus bellandi 79, 26
gerere inique et adversum fas 108, 31 bonum animum 7, 32 negotium 30, 12 53, 21 animo gerere 60, 16 in se benigne gesta 48, 14 incendiis gestum est 97, 4
germanus, *frater* 12, 15
gerundium non raro pro gerundivo usurpatur, ad conciliandum hostium animos 28, 30 cupido regiones visendi 68, 27 ad coacervandum auri atque argenti materiam 97, 31 consilium aggrediendi hostes 108, 10 interpretandi somnia peritissimus 111, 31
gestare animo fiduciam 83, 27
globus barbarorum 44, 5
gradu pleno 43, 22 presso 47, 6 represso 54, 23
Graeci homines 87, 17
grassari lues per pecora atque exercitum 15, 1 principio grassandi facto a pecoribus 37, 15
gratiam sequi 99, 16 ea gratia 23, 2 magna sui apud exercitum gratia 25, 10 in gratiam 26, 10 33, 10 69, 17 87, 26 ob acceptam gratiam 24, 10 propter gratiam Helenae 15, 32 cum gratia 34, 12 86, 11
gratulari interventu pacis 95, 14 cum fortuna 113, 5
gratulatio atque laetitia 21, 30 79, 1

gravati vulneribus 46, 1
grave, *malum* 87, 1

Habere in eo loco, *habitare* 79, 19 inter duces 19, 4 senatus habitus 90, 2 largiter magnificeque eos habuere 4, 8 quod non frustra eos habuit 9, 16 quae res non frustra eos habuit 42, 16 Astynomen liberaliter habitam 48, 15 reguli habentes Helenam 9, 6 habentes Polydorum 30, 13 habens etiam nonnullos 44, 31 Glaucum secum habens 54, 19 Astyanacta prae se habens 64, 1
habitus regni 61, 23
haesitatione atque metu 16, 18
hiberni menses 53, 35
hinc inde 56, 31 hinc—hinc 70, 14 hinc—illinc 51, 24
in hodiernum *scil. diem* 67, 18
homines Graeci 87, 17
in horas 52, 29
hortari ad considendum 62, 21 *sequente infinitivo* 49, 35 54, 32
hortatu, *hortatione* 7, 30 81, 10
hospes *opp.* hostis 31, 26
hospitalis vir 6, 30
hostilis metus 62, 13 sanguis 66, 16
humanitatis modum supergredi 66, 8
humi ponere 56, 20 humo erigere 58, 29

Iacere aliquem canibus dilaniandum 60, 22 71, 22
iactari doloribus 21, 19 animo 53, 13
iactatione animi anxius 53, 10
intra teli iactum venire 43, 23 54, 3 73, 9
iam iamque 35, 7 43, 17
ictus femur 43, 31 74, 23
ictu geminato 77, 7
ignarus, *ignotus* 42, 21
igni plurimo pernoctare 59, 2
ignoratum sibi non esse, *non ignotum* 80, 4
ignoti, *ignobiles* 55, 29
imbellus 27, 3
immittit se aquila 92, 10 immissus a Telemacho iuvenis 112, 31
in immensum editus equus 95, 21
impendere curas et vigilias in aliquem 65, 12
imperator Echinadibus 58, 1
imperia exequi 42, 33 servare 47, 24
impossibilia postulare 91, 18
in medio progressus 55, 4 in campo producere 53, 37 in flumine praecipitant 60, 11 in honorem ducum 94, 20 repulsa in Polyxena 55, 3 insolentia in Patroclo 60, 12 miseratio in Priamo 63, 30 dolor in casu 75, 19 in primis pueritiae annis 76, 11 in praeteritum 80, 12
incedit vespera 46, 32 odium 52, 15 dolor metus 75, 21 solemne 76, 16 laetitia 79, 2
incensus ira 18, 17 proelium incenditur 56, 29
inceptum militiae, *initium* 23, 15
incertum *absolute* 37, 13 silentium ex incerto 61, 28
inchoare proelium *i. e. bellum* 35, 14
incinctus pugionem 76, 32
inclamare aliquem 17, 4
inclinatio rerum 58, 2
inclitus fama bellandi 62, 6 bellandi 79, 26
inconditi mores 7, 19 41, 12 66, 3 inconditus clamor 57, 29
inconsulta vis 10, 30 temeritas 77, 18
incubare divitiis 88, 24
incuria navigandi 12, 31

incuriosi ab armis 45, 6
incurrere hostes 19, 15
incursare loca hostilia 23, 23 civitates 25, 25
incutere indignationem 6, 16 venerationem 36, 17
indicativus loco coniunctivi in oratione indirecta 33, 36 *et saepius*
indigna experiri 102, 12 106, 1 indigne rapta 5, 26 commissa 9, 10
indignari de aliquo 79, 19 ob aliquid 92, 27
industria virium atque ingenii 19, 3
infandum exitium 37, 18
infecta sanguine humano deorum arae atque delubra 88, 12
inferias mittere 98, 7
infinitivus praesentis ponitur loco infinitivi futuri: duces nostri rati moveri Ilienses 42, 12 suspicans se tradi 89, 16 *infinitivi* insolentior usus: cupido disserere 1, 16 optio regredi 9, 4 consilium proelium inire 31, 14 voluntas mederi 32, 27 cupidus persciscere 42, 18 *infinitivus post verba* curare 16, 27 58, 35 deterrere 76, 29 hortari 49, 35 54, 32 petere 48, 23 *nominativus cum infinitivo post* negabatur 111, 22 *accusativus cum infinitivo post* dicebatur 26, 34 fertur 84, 16
ingerere maledicta 100, 11 saeva 105, 16
ingredi regiones 35, 32
ingressus per portas 96, 4
ingruere hostibus 57, 19
inhabitare in insula 26, 34
inhaerere animis 111, 24
iniuria sacerdotis, *sacerdoti facta* 37, 33
inmodice afflictari 20, 33
inpatientia morum 10, 31
inperfecto negotio 9, 16 36, 34 101, 18 inperfecta re 31, 7
inpigre resurgens 19, 31 satis 73, 11
inponere medicamina 22, 8 inpositus dux atque rector, *praepositus* 72, 8 inpositus faciendo operi 79, 27 regno inpositus 85, 11
inportare bellum, *inferre* 23, 21
inprecari omina in exercitum 100, 12
inpressa vulnera 58, 32
inprudens religionis, *ignarus* 14, 27
ab inquietudine Iphigeniae cohiberent sese, *ab inquietando* 17, 4
inrumpere consilium 7, 18 conventum 33, 19
inruunt adversa hominibus 68, 7
insequi conviciis 15, 13 probris 37, 2 maledictis 64, 13 lapidibus 72, 24
insidiis aliquem necare 5, 22 invadere 25, 15 capere 103, 5 interficere 104, 14
insimulare, *accusare* 6, 20
insinuare, *indicare.* insinuans quae circa filium eius evenissent 23, 16 98, 26
insistere aratui 44, 28
insolentia gentis 58, 8 in Patroclo 60, 12
inspectare 97, 1 inspectatis omnibus 57, 15
insperabile cunctis remedium 15, 22
instans pernicies 19, 33 periculum 110, 30 instatur invicem vehementius 18, 30
instar aestivi temporis 17, 13 muri 19, 17
instructus et praeparatus 14, 19 paratique 62, 16 cornu peditibus instructum 70, 30

instrumenta militiae 12, 23 nautica 101, 10 omni instrumento conpositae naves 5, 3
intacto nullo 45, 32
integra res est 32, 20 haud integrum est alicui 35, 12
intemptato negotio 42, 11
inter quae tam taetra 16, 16 foeda 58, 2 trepida 45, 32 55, 21 inter quae et spes extremas 69, 21 inter primos, *in primis* 19, 18 24, 27 inter se ducibus, *inter duces* 98, 19
intercedit pactum cum aliquo 30, 7 intercedi barbaris, *a barbaris* 74, 17
intercessus, *intercessio* 99, 6 105, 18 108, 32 109, 21
intercipere matrimonium 97, 3 ictum 113, 2
interea dum 65, 15
interiaciens memoriam 6, 11
intermitti, *excludi* 41, 24
internecare 68, 20
ad internecionem usque gentium pervenire 6, 12
interposita iurisiurandi religione 9, 27 interpositae pedibus rotae 95, 22
interventus procerum 7, 26 pacis 95, 14 hiemis 101, 7
invadit lues 14, 30
invalidus virium 113, 21
invigilare summa ope 99, 22
invitare inter se 51, 11 invitari cibo 67, 13
ira derelictae domus, *ob domum relictam* 89, 17
iracunde atrox 34, 22
iter maris 80, 32
iubere alicui ut 40, 15
iuge certamen 20, 2 iugis pax 27, 29
iugis duxit, *de montibus* 72, 7
ius societatis 19, 9 foederis ac pietatis 31, 28 adfinitatis 85, 27 87, 5
iusta funeri peragere 78, 22 iusta persolvere 111, 20 facere 75, 13 90, 33
iuxta se 49, 35 dolor iuxta amissionem herois 79, 20

Labens patria 67, 32
labor vigiliarum 59, 18 laborum monumenta 20, 31 facinora 30, 3 l. atque industriae documenta 29, 16
lacerare, *conviciari* 99, 24 contumeliis 37, 10
lacessere ad bellandum 75, 28 certamine 82, 28
legatus pacis 85, 32 legati viri 94, 26
levamen solitudinis 66, 26
lex concessa, *conditio* 80, 6
libens mandata efficit 51, 14
libera egrediendi navibus potestas 21, 11 libero ab hostibus tempore 25, 2 haud liberum esse cuiquam eloqui 37, 27
liberatum ex acie corpus 44, 14 liberatus, *servatus* 108, 5
libidinem desideriumque in femina 99, 25
locum amittere 46, 1 capere 47, 26 vulneri invenire 43, 25 quaesitum vulneri nancisci 55, 23 busto dimetiri 59, 9 cenandi capere 80, 22
longe, *procul.* subducta haud longe acie 44, 20
lora dare equis 61, 11
luctus *(pluralis)* filiorum, *ob filios* 64, 24 luctu obsitus, *maestus* 23, 15
luere delicta 26, 1 poenas 35, 27 43, 18 44, 14 *etc.*
lues invadit 14, 30 sedata 17, 13
lugubri veste tectus 63, 28

lumen *scil. solis* ereptum 16, 15
lux. lucis principio 47, 13 59, 3 63, 26 73, 34 initio 89, 22 94, 23 cum luce simul 45, 4 59, 18 90, 31 simul cum luce 73, 4 80, 28 in luce belli interfici 80, 10

Magis in suos superbiam exercere 85, 29 quis magis libido desideriumque in femina, quam summa militiae potiora forent 99, 25 non Plisthenis magis quam Atrei dicebantur 3, 25 in dies magis magisque 14, 31 22, 11 *etc.*
magister morum 40, 7 ac praeceptor conponendi 41, 17
magnificare praesentiam dei, *revereri* 36, 19
magnifice transiere *scil. tempus* 4, 2 eos habuere 4, 8
magnis precibus 29, 30
in maius fama divulgatur 4, 27 maiora viribus 19, 6
male prospera eruptio, *adversa* 45, 26 male desipiens 85, 13
malo omnium, *ad perniciem omnium* 67, 26
mandare, *indicare* 53, 2 ita ab Agamemnone mandatum acceperant 14, 4 cum mandatis mittere 76, 19
manent me fastus 69, 11
manu iniuriam vindicandam rati 18, 16 libelli in manus nobis veniunt 1, 14 uti quisque in manus venerat 18, 28 qui in manus venerant 97, 9 in manus Diomedis devenit 42, 23 ad manus certamen processerat 33, 27 in manus ventum est 38, 29 sub cuius manibus excindi Troiam deceret 80, 14 bellum in manibus est 99, 8
mare *ablativus* 108, 2 109, 14
matrimonium, *coniunx* 34, 24 in matrimonium deducere 55, 9 matrimonio sibi adiungere 84, 29
maxime, *longissime* 61, 12
meavit Argos 35, 5
mederi *absolute* 23, 34 adversus venena 26, 35
medicina ars 11, 9
non mediocriter laetus 80, 25
medius adstans 30, 27 medius inter 49, 17 medium se locare 81, 12 medio itineris 84, 7 campi 94, 28 medii suorum 54, 16 medios statuere 29, 19 collocare 70, 30 in medios inferre 29, 33 progredi in medio 55, 4 in medio locare 54, 5
in melius mutare 67, 7 convertere 79, 15
memorare, *appellare* 79, 22 memorandus dux 81, 9
memoria repetere, *memoriter* 55, 8
metus summae rerum 75, 20 pro metu suo 18, 23 metu sui 83, 29
militia inconsulta 46, 13 opes militiae 46, 25 militiam adversum aliquem recusare 21, 7
ministra et veluti officina belli 27, 20
mirabilis arte 52, 3
miranda referre 104, 31
misceri inter se, *consuescere cum aliquo* 51, 17 mixtus Graecis 51, 5 concilio 82, 7
miserabile tectus veste 63, 27 miserabilis fletus 68, 6 88, 33 113, 13
miserandum in modum 38, 6 47, 33 76, 10 97, 3
miseratione aetatis 3, 28
miserati fortunas 110, 31
modo — nunc 58, 20

moduli carminum 107, 28
modus simplex atque idem 72, 30 nullus funeri 15, 2 militiae 15, 15 nullus morbi 37, 22 tantis malis 86, 26 praemiorum 91, 13 alia in talem modum 4, 29 in hunc m. 7, 22 multimodis 58, 31
mole sua urguens hostem 45, 19
monumenta laborum Herculis 20, 31
morari cum aliquo 88, 7
mortales multi 20, 12 28, 21 41, 12 42, 35 *etc.*
mos modestiaque solita 31, 15 humanae conditionis 66, 12 more ingenii humani 27, 2 militiae 41, 16 belli 97, 28 ex more 7, 17 dignum moribus spectaculum 71, 30
motus: quo adtractu motus facilius foret 95, 23
multum fatigatus 108, 1 ad multum diem 59, 28 per multum diem 57, 2 per multam noctem 75, 17
munia militiae 12, 28 hiemis disponere 44, 26
mutare vestem, *sumere* 108, 22
mutatio aëris 14, 29 animorum 45, 15

Nancisci ventos 24, 11
nati paucorum libidini 32, 7
naturae finis, *vitae finis* 69, 8
navigare, *venire* 9, 5
navigium, *navigatio* 5, 19 20, 4 23, 29 *etc.*
nauticus apparatus 14, 11
ne — an. irane caelesti an 14, 29 taedione an recordatione 40, 13 alione casu an 37, 13 ne — ne barbarine Graecine 66, 17
nec, *non* sed nec multi transacti dies 60, 26
necdum, *nondum* cum necdum tegumen superpositum esset 90, 23
necessaria cibi 14, 2 17, 34
necessitas humanarum rerum 17, 26
negotium virile 31, 23 praesens 53, 12 datum est 16, 10 gerere 53, 21
neque — et 34, 11 42, 36 neque — aut 84, 20
nequitum est impetrari 31, 12
neutra pluralia sequente genitivo: adversa fortunae bellique, consueta sacrorum, cuncta domus fructuum regni, praeclara operum, quaedam ornamentorum, reliqua praedae
nixi genibus 25, 32 nixus genibus 65, 24
nomen Troianum, *Troiani* 97, 26 ingenti nomine virtutis atque corporis 10, 10 nomine omnium 49, 7 publico 110, 4
nominativus, ubi accusativum expectamus: non magis confisi ingenio *praecedente* avidos 1, 16 *nominativus absolutus* neque vulneratus quisquam 56, 8
notus domus, *gnarus familiae* 107, 20
nox, cum nocte simul 61, 29
nubilo tegi 16, 12
nunc — modo 8, 28 45, 30 nunc — rursus 8, 28 nunc demum 43, 16
nuptum tradere 34, 21
nutat acies 56, 31

Obducta facies civitatis 61, 24
oblatio opum 49, 28 Cassandrae 79, 8
obligato nixu 63, 12
obsequiis amicitiae carus 40, 7
obsidet animos desiderium 65, 33
obsitus luctu 23, 15

obtentus, *praetextus* 52, 22
obviam properare malo 15, 11 ire sententiis 36, 32
obvolvi genibus, *genibus advolvi* 29, 30 45, 14 66, 32
prope occasum esse 53, 26
occupatus circa aliquid 25, 11
offerre multum laetitiae, *conparare* 21, 31
officina belli 27, 20
officium lugendi 70, 19 officia nautarum turbata 102, 14 officia viri exequi 104, 2
omittere inceptum 16, 21 omnia 17, 2 47, 34 apparatum 21, 18 gubernacula regni 69, 8 curam exurgendi 75, 26 raptum aliquem, *discedere* 77, 5
onustus praeda atque victoria 48, 4
opes belli parare 10, 6 summis opibus 8, 22
oppetere mortem 78, 19
optare, *postulare* 91, 15
optionem offerre 9, 2 accipere 109, 22
opus murorum 96, 7 inter opera 90, 23
orare *sequente coniunctivo* 75, 14
oratio, *facundia* 6, 27
orbis *scil. terrarum* 104, 28
ordinare aciem 41, 16 ordinatus exercitus 17, 30 41, 24 ordinatus, *destinatus* 2, 6 postrema ordinans, *testamento* 3, 14
ex omni ordine electi 22, 31 extra ordinem 63, 4 in ordine 60, 13 per ordinem 32, 32 57, 15 107, 33
ornatu redimitus 52, 25
in os ruere 64, 9 ore omnium 99, 18
ostentatio regiae magnificentiae 5, 25

Pacti dimidio fructuum 28, 4
pactio proditionis 89, 28
pacto mercedis 105, 23
palam ei factum est de praeda 109, 20 de Pyrrho palam est 111, 16 nullo palam hoste 44, 25
parare inimica hostiliaque 36, 24 paratus armis atque animis 43, 20
parcendum futuris ac consulendum 87, 16
parcus in suo appetens alieni 85, 15 parcius quaeso 6, 19
pars maxima vulnerati 20, 12 loquebantur 27, 17 pars — residuum 95, 3
particeps consilii 15, 23
participii fut. pass. insolentior usus: sepeliendum petere 35, 28
partim — alii 7, 1 reliquae 52, 21
parvus, *infans* 3, 26
patens mare navigio 23, 29
patientia eorum, *indulgentia* 39, 36
patitur tempus 5, 6 44, 29 patienda omnia 80, 5 nihil pensi aut consulti patientes 7, 13
patrius aditus, *ad patrem* 112, 22 patriae virtutes 20, 7
pedes confligit 74, 11
pedestres milites 14, 7
pelicatum pati 110, 26
per idem tempus 4, 15 *etc.* dolum 9, 14 pecora 15, 1 aequationem numeri 15, 17 ordinem 32, 32 57, 15 *etc.* per omnia. *in omnibus rebus* 36, 30 iniuriam 40, 2 loca solita 41, 30 distributionem 42, 32 59, 1 dedecus 50, 22 mortales 60, 31 77, 16 gentes 62, 6 iuventutem, *iuuenili levitate* 64, 25 per se 67, 24

memorabilis per populos 79, 11 dolorem 82, 33 93, 31 per scelus 88, 12 laetitiam 96, 25 urbem 97, 7 vim 97, 24 106, 7 domos atque vias 96, 32 praedam 98, 3 verecundiam 98, 30 absentiam 101, 1 103, 23 moram 101, 7 industriam 106, 14 successionem 107, 6 *ob*: vetustatem 1, 5 miserationem 26, 1 misericordiam 106, 19 *etc.*
peragere negotium 83, 7 iusta funeri 78, 22 postrema funeri 70, 14 incepta 96, 18 111, 2
percolere, *colere* 78, 28
perdiscere, *discere* 112, 5
pergere ad 17, 3 47, 7 31 *etc.* advorsum 38, 20 43, 19 75, 30 obviam 38, 28 56, 7
permaestus 17, 20
permanserant fideles atque amicissimi 26, 12
permixta miserationi vis 6, 29
permixtio, *perturbatio* 44, 7
permutatio subita caeli 16, 20
perrogare seniorum sententias 33, 8
persciscere, *cognoscere* 42, 18
persentire 67, 29 71, 21 96, 33
persentiscere 77, 1
perseverabat ei a parentibus coeptum cum eo societatis ius 19, 9
persolvere poenas 65, 7 iusta 111, 20
pertemptatis corporibus, *contactis* 14, 30
pervolare per campum 61, 12
petere gratiam 48, 27 exitium 91, 25 *sequente infinitivo* 48, 23 uti Polydorum sepeliendum peterent 35, 28
petitu Hesionae 85, 13
placitum confirmare 95, 5
plena deo mulier 15, 4 92, 25 pleno gradu 43, 22 cursu 45, 5
plerumque diei, *maxima pars* 20, 1
populares 7, 24 86, 16 *etc.*
portio praedae 39, 30
positus ad eam rem 96, 28 posita procul regna 68, 28
postquam *sequente indicativo praesentis* 5, 10 *et saepissime*
postrema ordinans *testamento* 3, 14 funeri peragere 70, 14 desperatio et amentia, *extrema* 71, 27 postremo 7, 3 *etc.* ad postremum 6, 13 8, 13 *et saepissime*
potior utilitate cupiditas 32, 31
prae tali studio 96, 6
praecellere inter 52, 2
praeceps cupidine animi 7, 24 dati 76, 3
praecinentibus dis 68, 13 praecinerent aruspices 68, 20
praecipitata vis magna imbrium 16, 16 praecipitatum in perniciem 22, 29
praeclara operum 92, 16
praeconium grande fidei 10, 3
praeda multorum annorum 101, 11 praeda auctus 44, 33 *pluralis* 46, 21
praedictus 17, 11 24, 3 *etc.* praedicto 74, 8
praeiacere probra 33, 21
praemia bigarum 62, 24 luctandi 63, 9 victorum statuere 62, 19
praenuntiato 95, 33
praepedire a recto consilio 8, 27 praepeditus trunco vitis 19, 29 praepedito nixu 63, 12
praescius futurorum 11, 30 37, 24
praesenti refutatione aliquid diluere 6, 22 praesenti negotio uti 53, 12

praesumpta opinio 111, 23
praeter ceteras feminas, *prae ceteris* 4, 20
in praeteritum 80, 12
praevehi, *praetervehi* 101, 21
praeverso de se nuntio 42, 9 101, 16
praevertere proelium 57, 28 hostem 61, 1
praeviso hostium agmine 56, 19
precatores 48, 22 64, 11
pressus somno 47, 9 presso gradu 47, 6
primi aut inter primos 19, 18
primum ante omnes 62, 22 omnium 63, 17
princeps certaminis 19, 15 benivolentiae atque officiorum 87, 18 amicitiae 101, 28
principales, *principes* 52, 20
pro tempore 5, 4 facultate opum regnique 12, 33 negotio 15, 30 38, 23 74, 1 metu 18, 23 pro confirmato habere 61, 31
procedere, *prospere cedere* 68, 10
procurare officia 59, 2 reliquias sepeliendas 100, 2
prodere aliquid in lucem 1, 10 *perdere*. tua te inconsulta temeritas prodidit 77, 18
producere bellum, *proelium continuare* 44, 19
productio exercitus 42, 27
proelium, *bellum* 31, 14
profectionis dux 23, 31
profectus in inquisitionem 108, 19
proferre fata 11, 7
prohibere aditu 101, 18 Salamina 103, 10 descendere 18, 11
promisce 15, 1 *et saepius*
promotae res hostium forent 105, 5
promptus stetit 45, 22 in hostem *55*, 1 instat promptiore quam bellandi mos est 58, 5 promptiores animos omnium ad bellum facit 11, 26
pronuntiare iram 37, 32 restitutionem 37, 35 certamen in proximum diem 80, 18
properatio navigii 5, 19
propria origo, *sua* 55, 8 ad propria remittere 3, 8
propulsare corpore 56, 14
proruere 77, 9
prosequi laudibus 29, 19 contumeliis 110, 32
prosper navigandi 17, 18
protervia linguae 100, 15
provectus frugum 110, 10
provisum atque elaboratum 30, 31
prudens rei, *gnarus* 17, 25 scientes prudentesque 32, 29
publicum bonum 8, 31
pure lauti 12, 7
purgamenta humi capiti spergere 64, 10

Qua pergebat 27, 29 36, 8 uisi poterat 61, 12 ne qua 58, 35 94, 1
quadriiugis equis victor declaratus 62, 22
quadripertire 15, 18
quaedam ornamentorum 36, 15
quaerere, *rogare* 51, 12 52, 32
quam, *valde* miserabili 68, 5 88, 32 113, 13 metuendo 79, 2 *omisso prius* non destitit quam 78, 24 *omisso magis*: nihil his in vita custodiendum quam uti 86, 22
quanti quot 6, 15 21, 24
que — et 4, 21 37, 3 9 51, 9 *etc.* que — ac 54, 22
qui reliquus 44, 27 qui ex Graecia sunt, *Graeci* 34, 31
quietum, *cubitum* abire 80, 28
quisque, *quicunque* quisque partium ad eum venerat 26, 26 singuli quisque 4, 2 converso

iam in se quisque timore 37, 23 adscito sibi quisque auriga 54, 7 suis quisque militibus instructis 81, 3
quo ne, *ne* 76, 34 80, 26
quondam amicus 30, 23 rex 70, 13

Rapere ad indignationem ultumque iniurias 5, 13
raptim ac sine ullis ordinibus 47, 21
ratus ut negotium erat 24, 17 *certus* 38, 13
recedere *scil. a vita* 109, 30
recipere animum [65, 23 hospitio recipi 21, 32
reclamare, *mutuum clamorem tollere* 61, 22 70, 15
recognocere aliquid cum aliquo 76, 21
recondere reliquias urna 79, 16
recordatio facinoris 34, 14 suorum domi 40, 13 exercitus 51, 2 vulnerum 58, 25 parentis 65, 11 filii 67, 1 Hecubae filiarumque 69, 9 *etc.*
recordatus causas odii 55, 12 deos 65, 8 aetatem 64, 12 76, 11 sui, *sui compos factus* 53, 19
rector, *dux* 12, 9 15, 14 46, 2
redarmare 43, 30
redduntur aris sacra 92, 23
redigere res in unum volumen 1, 21 praedas in commune 50, 19
redimitus ornatu 52, 25
refectus ex labore 59, 17 animi 93, 33
referti pace agri 27, 29
reformare animum atque ornatum regis 23, 17 aciem in ordinem 73, 13 reformato iam die 17, 7
refugium iracundiae 31, 5
regina Amazonibus 60, 28
regnantes Sexto 60, 4
reguli, *Priamidae* 7, 18 *et saepe*
relata differre 86, 18
relaxari qui antea fatigabantur 39, 28
relegari agris 112, 11
religatum linum 62, 28 religata columba 62, 34
religio numinis, *sanctitas* 36, 14 iurisiurandi religiones 94, 30 per religionem *scil. iurisiurandi* 12, 5
relinquere nihil quietum 35, 33 nihil non eversum aut vastatum 28, 1 relicto ubi pugnaverat 58, 10
reliqui praedae 5, 28 caedis 47, 30 reliquum noctis 47, 12 73, 33 reliqua praedae 72, 25 reliquum nihil est 62, 20 65, 4 nullam spem reliquam salutis rati 46, 2 speciem reliquam facere, *relinquere* 63, 28 reliquis filiorum superfuerat 110, 24
remeare 23, 1 29, 14 *etc.*
remittere iras 48, 23 50, 2 nihil luctui 58, 23 nihil de sententia 38, 13 nihil a custodibus remittebatur 18, 15 nihil a Priamo remissum 31, 10
rennuere profectionem 23, 14 amicitiam 29, 5 auxilium 45, 14
repletus deo 100, 16 donis 100, 24 vino atque epulis 106, 32 frugibus 110, 18
reprimi in ipso impetu 44, 1 in ipso aditu 108, 28 represso gradu 54, 23
repulsa in Polyxena 55, 3
reputare cum animo 31, 20
requies tempestatis 16, 17 doloris 31, 22 belli 20, 9 bellandi 70, 17 76, 16 funerum 75, 19 stragis atque funerum 96, 35 funeri 15, 2
reservatus per misericordiam 106, 19

residuus bello, *reliquus* 95, 14 101, 24
resistere moenibus 84, 22, *desistere* 105, 3
respectantes ex muris 48, 6
responso editur 110, 9
restitutio virginis 37, 35 eius 39, 9
retardare profectionem 14, 20
retentare manum 51, 9 spiritum 77, 19 113, 8
retexere, *enarrare* 8, 13
retinere hostiam suspensam 49, 13 retineri intra moenia 72, 28
retorquere animos ad pietatem 65, 8
revisere aliquem 57, 12
revolare ad muros 81, 28
revolvere spiritum 65, 24
rogatu eius 29, 33
ruere ad portas 78, 7 *in proelium* 42, 34 res ita ruunt 69, 7 ictus ruit 24, 28 58, 6 in os 64, 9
ruinae modo 46, 5 57, 28 in modum 73, 10
rumore secundo 12, 14

Sacerdos ei templo 92, 34
saevit mare 22, 11 102, 12
saevitia hiemis 108, 1
sagittarium certamen 82, 28 ars sagittarum, *sagittandi* 62, 26
salubria decreta 31, 19
salubritas renovata 39, 29
sanctitas morum 9, 18
saties tenet omnes 67, 13 incedit Graecos 75, 5 satias sanguinis 98, 1
satis futurum cupitis 67, 6
saucius animi iactatione 53, 11
scelus violati hospitii 20, 29 domum in scelus proprium convertit 5, 24
scientes prudentesque 32, 28
secreto ab aliis 86, 3
sectator boni honestique 6, 31
secundante vento 102, 10
securitas pacis 96, 26
securus sui 61, 1 94, 4 filiae 69, 18 interitu 61, 31
non secus quam, *non minus* 17, 23 89, 32 non segnius 97, 4
seditionem extollere adversus 84, 24
sed nec, *sed non* 60, 26
semiruta moenia 96, 14
semota ab aliis vita 82, 5
senecta aetas 64, 29
separatim ab aliis 76, 21
separato rege, *amoto* 89, 12
sepulchrum, *bustum* 79, 18
sequi societatem militiae 14, 14 comitatum 69, 5 facta eorum laus potius quam culpa sequitur 31, 1 secuta die 7, 30 secutis temporibus 2, 12
servantes imperia 47, 24 signum 96, 27
servitium, *servitus* 100, 11 sui 66, 32
seu—sive—vel 109, 27
sexu virili ac muliebri 104, 27
sibi, *ei* 52, 26
silentio facto 9, 2 habito 91, 16 multo 96, 27 aliquid remittere 46, 18
silvam caedere 59, 5
simile cum ceteris ius 100, 26, lingua, *opp.* varia permixtaque 102, 2
simulato 27, 5
singillatim 11, 21
singuli plures 94, 14 pluresve 51, 15
sistuntur spes atque opes militiae in viro 46, 25
situs in alia parte, *versatus* 54, 16 super muros 83, 15 sita sunt in manu vestra 31, 17
sive—seu 17, 25

societas militiae 14, 13 belli 53, 28
socordius agitare 52, 5
solari, *consolari* 58, 22
solitarium certamen, *singulare* 29, 7 43, 12 56, 4
solito *scil.* more 90, 10 solitis viribus agere 50, 34
sollicitus his rebus 15, 3 circa 52, 5
solvere bellum 53, 4 militiam 98, 3 servitium morte 100, 7 ancoralia 102, 9
somno iacere, *dormire* 108, 26
sopire bellum, *finire* 95, 10
sors agitur 73, 31 98, 11 ut quemque sors contigerat 98,15
spartum 62, 30
species armorum tanti nominis atque famae 63, 28
spectaculum infelicissimum 64, 33 longe miserrimum 65, 17 dignum moribus 71, 30
spectati animi 53, 33
speratum divinitus levamen 39, 27
spes est in aliquo 81, 26 spes bona 70, 8 nulla spe *abl. absol.* 70, 2
stipatores secum habere 54, 11
stipatus armatis fratribus 7, 25
studio belli ardere 12, 24 summo studio 58, 13 summis studiis 51, 20
suasu mobili 103, 1
subducere naves 22, 15 25, 3 aciem 44, 20
succidere poplitem 56, 12
suffusis lacrimis 34, 15
suggerere apparatum sacri 52, 26
sui consultor 17, 23 gratia 25, 10 veneratio 36, 17 servitium 66, 33 metus 83, 30 comitatus 87, 15 commemoratio 89, 18 sedes 90, 24 suspitio 90, 30 custodia 99, 21 odium 101, 1 industria 105, 27 amor 106, 11 109, 8 interitus 108, 14 tutela 112, 32
sumere bellum 64, 15 initium 83, 33
summa belli atque exercitus 12, 14 rei 32, 31 rerum Troianarum 53, 25 militiae 78, 16 civitatis 93, 25 regni 109, 4
summitas, *cuspis* 112, 19
superducere aliquam, *aliam in matrimonium* 104, 13
superesse reliquis 110, 24 vires consilio superfuerant 62, 7
superpositum tegumen 90, 23 extorum partes 92, 6
supervenire, *advenire intervenire* 72, 2 79, 6 23 *etc.*
supini frequentissimus usus in verbis abire, deducere, discedere, egredi, ire, mittere, pergere, proficisci, redire, surgere, tradere, venire
supplicium inpietatis 6, 17 lamentandi 58, 20 *supplicationes* 110, 8
suscipere amice 5, 22 quos Anaxibia susceperat 10, 19 in se 12, 15 quos ex Helena susceperat 90, 13 in matrimonium 109, 11
suspenderat ima rotis, *elevaverat* 95, 22
sustollere, *erigere* 65, 22

Tabulatis extruere equum 95, 20
temeratum nihil ab his 87, 21
temere non est 77, 11 nihil temere nihil inconsultum incipere 30, 30
tempestatibus tantis, *tamdiu* 99, 1
tempus profectionis 23, 3 anni 44, 29 bellandi 44, 22 53, 9 *scil. opportunum* 22, 14 in tempus, *aliquamdiu* 51, 19
tendere contra se 43, 20 55, 3

incassum, *contendere* 62, 32 manus ad caelum 88, 28
tenere *scil. imperium* 91, 8
testari ultionem 9, 11
testimonium fidei benevolentiaeque capere 84, 34
testis his rebus 87, 19 in eam rem 94, 33
tiliae 2, 11
tolerare militiam 66, 17
tollere animos 54, 30 clamorem 56, 16 fletum 70, 6 gemitus 76, 9 ad caelum 49, 1
torpent membra 80, 33
toto biennio 12, 26 quinquennio 14, 18 in totum, *plane* 88, 6
tractare, *deliberare* 76, 8
tractatus, *deliberatio* 69, 21
trahere praedam 29, 9 rumorem proditionis in verum 76, 24 *producere.* eventum belli 19, 13 certamen 38, 31
traicere per utrumque pedem 83, 2
transacti dies 60, 26 pueritiae anni 104, 1
transfigere per utrumque latus 77, 7
transigere reliquum noctis 47, 13 73, 34 dies 76, 15 annos 104, 1 de pernicie publica cum exitio alicuius 67, 33 transactum non parum ad explendum amorem 33, 36
transire *scil. tempus* 4, 2 per medium 12, 2
transportare bellum, *transferre* 23, 5
transversi agebantur praeda atque libidine 7, 14
tribuere honorem et obsequium 52, 21
tritis aliquot diebus 22, 9 42, 26 tempore multo frustra trito 40, 12
turbata atque insidiosa cupere *57, 26*
turturis marinae os 112, 19
tuto conlocant naves 25, 4

vacuus culpae 32, 7 vacuum fuit exuere discordias 22, 18
vadere ad pugnam 81, 4 ad Priamum 90, 32 in montem 59, 4
valuit maxime consilium 6, 7
uaria uictoria 62, 5
vastare multa hostiliter 44, 33
vastitatis finis 15, 19
veluti contagio elades 31, 21
venia humandi 75, 9
venit vox ad exercitum 15, 9
verba maledicta acria 43, 9 verborum minae 31, 8 verbis imperatorum petere 48, 23
versare vehementius 112, 4 hostiliter adversum aliquem 20, 24
vertere in latus 74, 15
vesper diei erat 57, 3 63, 24
vesperascere 92, 31
vicaria mors 11, 7 victima 15, 8 munus 39, 12
vices diurnae vigiliarumque 12, 22 invicem 16, 28 vicem dolere 32, 6 vice alicuius uti 3, 23 vice hastarum 51, 24 inbellium 60, 1 pecorum 97, 27
victoria Troiana, *de Troianis reportata* 16, 27 victoriae bellorum 40, 1
videbat ut moverentur 6, 24 videri, *esse* 8, 8
vigilias curare 47, 4 agere 58, 34
vincere fortunam belli 58, 3 victus malis 88, 25 dolore 99, 18 110, 25
vindicare manu iniuriam 18, 16 aliquem exitio 38, 11 matrimonii iniuriam 106, 28 in auctorem alicuius rei 60, 24 83, 32
virgo, *nupta* 37, 35
viri legati 94, 26

viriliter ferre incommodum 21, 20
vis magna navium, *multitudo* 12, 29 mortalium 37, 17 multa hostium 83, 11 tanta lucustarum 110, 6 mali 17, 17 110, 17 bellandi 73, 23 somniorum 112, 14 magna vi 81, 17 83, 7 96, 31 summa vi 98, 31
ulcisci ad indignationem ultumque iniurias 5, 13 ultum ire 41, 31
umbo scuti 74, 13
undique versus 47, 35 48, 32 61, 19
vocativi Palamede 6, 19 Ulixe 32, 26
vocibus consternatae aves, *lugentium clamore* 61, 20
volentes domum deducit 6, 32 volentibus cunctis 22, 15
volvere desuper terram 83, 17
voluntas mederi 32, 26
urget navigii tempus 100, 22
ut erant atrocia 33, 5 ut in tali certamine 74, 4 ut quisque—ita 107, 27 uti quidque 15, 2 ut ne 108, 32
uterinus frater 19, 21
uti properatione 5, 19 eruptione 45, 26 fortuna 105, 32 praesenti negotio 53, 12
utrique, *de duobus dictum* 99, 33
vulnere aliquem consequi 83, 1
vultus dei, *simulacrum* 36, 15 vultu condemnare facinus 6, 26

Index nominum et rerum.

Liber et caput.

Abydus V 16
Acamas Thracum rex, Eussori filius II 35 ab Idomeneo interficitur III 4
Acamas et Demophoon I 14 Troia capta Aethram et Clymenam habuerunt V 13 ab Atheniensibus non recipiuntur VI 2
Acarnania I 17
Acastus Peleum regno expulit VI 7 eius filii VI 8 Neoptolemo regnum reddere debet VI 9
Achaia *i. q.* Graecia *Prolog.*
Achilles filius Pelei et Thetidis I 14 ex Pelasgico I 17 navium praefectus deligitur I 16 praeclarus virtute II 3. 12 Iphigeniae immolationi resistit I 22 irascitur Agamemnoni expeditionem recusanti, ab Ulixe in gratiam reducitur II 9 Telephum vulnerat II 3 postea curat II 10 curam belli Troianis inferendi habet II 9 Cycnum interficit II 12 proximas Troiae civitates expugnat et vastat II 16 Astynomen Hippodamiam et Diomedeam abducit et sibi retinet II 17. 19 Agamemnonem et Menelaum vehementissime impugnat II 29. 31 *eius ira* ob abreptam Hippo*damiam II 33* seorsum manet II 36 insidias struit exercitui II 37 legatio Graecorum ad eum II 48 flectitur ira II 52 Polyxena amore capitur III 2 Pylaemenem occidit III 5 Hectoris aurigam interficit, multos duces fundit Hectorem in fugam vertit III 6 ab Heleno vulneratur III 6 Patrocli mortem luget III 11 Hectorem ex insidiis interficit eiusque corpus circumtrahit III 15 praemia certaminum in honorem Patrocli distribuit atque dona offert III 19 Priamo supplici corpus filii tradit III 25 Penthesileam vulnerat IV 3 Memnonem obtruncat IV 6 Asteropaeum IV 7 Lycaonem et Troilum iugulari iubet IV 9 ab Alexandro interficitur IV 11 funus Achillis IV 13 una cum Patroclo in Sigeo sepelitur IV 15
Admetus pater Eumeli vicaria morte coniugis fata propria protulerat I 14
Adrastus Meropis filius ex Adrestia II 35
Adrestia II 35
Aeaea insula Circes VI 15
Aeantides filius Aiacis Telamonii et Glaucae V 16
Aegaeum mare VI 1

Aegiale Diomedem maritum redeuntem patria prohibet VI 2
Aegisthus Clytemestrae adulter, pater Erigoni et Erigonae VI 2. 4 antea Strophii filiam uxorem habuit VI 3 occiditur VI 3
Aegyptus VI 4
Aeneas comes Alexandri cum Helenam raperet I 3 Protesilaum interficit II 11 in pugna vulneratur II 38 pius IV 17 prodit patriam IV 22 V 1 eius domus in excidio Troiae defenditur V 12 Troiam relinquit, Corcyram Melaenam condit V 17
Aeoli insulae VI 5
Aëropa uxor Plisthenis, mater Agamemnonis Menelai Anaxibiae I 1
Aesculapius pater Podalirii et Machaonis I 14 II 6 10
Aesyetes pater Antenoris IV 22
Aethiopes in Memnonis exercitu IV 4
Aethra et Clymena Menelai adfines una cum Helena rapiuntur I 3 Troia capta habuerunt eas Acamas et Demophoon V 13 Athenas redeunt VI 2 Aethra Thesei filia (?) VI 2
Aetolia I 14. 17 VI 2
Agamemnon filius Aeropae et Plisthenis I 1 cnm contumelia Plisthenides appellatus V 16 ex Mycenis I 17 pater Orestis VI 2 aurum dividit inter socios expeditionis I 15 dux deligitur in templo Iunonis I 16 regio honore spoliatur I 19 summam belli recipit I 23 cum fratre Menelao ob proditam Iphigeniam discordias exercet II 7 auctor habitus est Palamedis interfecti II 15. 29 Astynomen dono accipit II 19 patri eius Chrysi repetenti recusat II 29 reddit sed pro ea Achilli Hippodamiam eripit eiusque iram excitat II 33 postea a patre Astynomen ultro recipit II 47 in gratiam cum Achille redit II 52 Arsacum Deiopitem Archemachum Laodocum et Philenorem interficit III 7 in ludis Patroclo institutis primum donum accipit III 19 Glaucum occidit IV 7 Troia capta Cassandram accipit V 13 Troiam relinquit pulsus a ducibus V 16 a Clytemestra occiditur VI 2
Agapenor Arcadiae imperator I 17 vulneratur III 10
Agathon ab Aiace Telamonio interficitur IV 7
Agavus ab Aiace Telamonio interficitur IV 7
Agenor auctor litterarum *Epist.* Agenoris posteri I 9
Aiax Oileus ex Locride I 14. 17 V 9 complures filios Priami occidit III 7 victor est cursu III 9 Ilioneum et Philenorem interficit IV 7 Cassandram e sacro Minervae abstrahit V 12 naufragio perit VI 1
Aiax Telamonius e Salamine I 13 17 19 uirtute praeclarus II 3 12 affinis Achillis II 48 IV 13 nauium praefectus deligitur I 16 Teuthranium occidit II 13 maximam curam habet belli Troianis inferendi II 9 Glaucen Cycni filiam accipit II 13 Thracum Chersonesum infestat, Polymestor se ei dedit, Polydo-

rus ei a Polymestore traditur, Teuthrantem occidit, Tecmessam abducit II 18 Tecmessam dono accipit II 19 multas ciuitates capit II 27 41 Hectorem repellit II 43 legatus ad Achillem mittitur II 48 complures filios Priami occidit III 7 Hectorem Patrocli corpus eripere cupientem hasta proturbat III 10 Patrocli mortem luget III 11 quadraginta hostes vivos capit III 14 in ludis Patroclo institutis cestibus palmam refert, non luctando III 19 cum Memnone confligit IV 6 Polydamantem Antiphonum Agauum Agathonem Glaucum interficit IV 7 Achillem exanimem e luco Thymbraeo effert IV 11 Asium Nastem et Amphimachum occidit IV 12 necem Achillis luget IV 13 ei sepulchrum extruendum curat IV 15 cum Ulixe capit Antimachi filios IV 21 Helenam interfici iubet V 14 certamen cum Ulixe de Palladio V 14 15 ferro interfectus, sepultus a Neoptolemo in Rhoeteo V 15 funus Aiacis V 16 eius filii Teucro traduntur V 16

Alcinous rex Phaeacum VI 5

Alexander Phrygius Priami filius, natalitia et educatio III 26 Oenones maritus III 26 IV 21 Helenam rapit I 3 II 8 21 22 domum rediens ad Cyprum defertur, inde ad Phoeniciam nauigat Sidoniorumque regem interficit I 5 IV 4 bellum cum Graecis parat II 8 a duobus Aiacibus fugatur II 14 *singulare* certamen cum Menelao II 39 40 Achilli insidias struit eumque necat IV 11 cum Philocteta certans interficitur IV 19 funus Alexandri IV 21 filii eius casu camerae extincti V 5

Alizoni II 35

Alphenor socius Ulixis a filia Polyphemi dilectus VI 5

Amazones gens bellicosa III 15 IV 2

Amphiaraus pater Amphilochi I 14

Amphilochus filius Amphiarai I 14

Amphimachus e Caria Nomionis filius II 35 ab Aiace Telamonio interficitur IV 12

Amphimachus ex Elide I 17

Amphius Meropis filius ex Adrestia II 35

Amyclas Lacedaemonis filius Argali pater I 9

Anaxibia filia Aeropae et Plisthenis, Nestori denupta I 1 13

Anchises filius Capyis IV 22

Andraemon pater Thoantis I 13

Andromacha cum Priamo supplex ad Achillem uenit III 20 22 Troia capta Neoptolemo obtigit V 13 Hermiona ei insidias parat VI 12 quas ut effugeret Molossos missa est VI 13

Anius eiusque filiae Graecis in Aulide frumentum aliaque necessaria praebent I 23

Antenor filius Cleomestrae et Aesyetae legatos Graecorum hospitaliter recipit I 6 morum sanctitas I 11 12 II 24 pater Glauci III 26 IV 7 V 2 alii eius filii IV 22 V 2 cum Graecis de patria prodenda agit IV 18 22 V 1 iterum legatus cum Aenea

ad Graecos mittitur V 4 Graecis Palladium prodit V 8 domus eius in excidio Troiae servatur III 26 V 12 expulso Aenea regno potitur V 17
antestites soliti mederi aduersus uenena II 14
Antilochus Nestoris et Anaxibiae filius I 13 in ludis Patroclo institutis uictor disco III 19 occiditur a Memnone IV 6 funus eius IV 8
Antimachus solus e partibus Alexandri est II 23 24 insidias parat legatis Graecorum V 2 in exilium mittitur V 4 filii eius lapidibus iniectis necantur IV 21 V 2
Antiphates et Polyphemus filii Cyclopis et Laestrygonis VI 5
Antiphonus ab Aiace Palamonio interficitur IV 7
Antiphus Priami filius caesus II 43
Antiphus filius Talaemenis e Maeonia II 35
Antiphus filius Thessali, nepos Herculis I 14 17 II 5 legatus ad Telephum mittitur II 5
Apollo III 2 V 8 Aminthius II 14 47 Thymbraeus II 52 III 1 IV 10 moenia Troiae struxisse creditus est V 11 ara Apollinis V 7 eius oraculum Cretae VI 11 ira II 30 deae nomine appellati sunt in convivio deorum reges VI 7
Aratus VI 7
Arcesilaus Boeotius I 13 17 interficitur III 10
Archemachus Priami filius ab Agamemnone interficitur III 7
Arene filia Polyphemi, rapuit eam Ulixes VI 5
Aretus Priami filius ab Ulixe interfectus IV 7
Argalus filius Amyclae, pater Oebali I 9
Argi I 14 17 II 9 10 26 V 6 Diomedis regnum I 12 eo conueniunt Graecorum duces in Troiam profecturi I 15 iterum conueniunt II 9 ibi Iunonis templum I 16
Ariopagitarum iudicium, de Oreste iudicat VI 4
Arisba ab Aiace capta II 27
Arsacus Priami filius ab Agamemnone interficitur III 7
aruspices III 26
Ascalaphus Orchomenius I 13 17 IV 2 in montem Idam uadit caesum siluam, qua Patroclus cremaretur III 12
Ascanius e Phrygia II 35
Asia III 1 3
Asius filius Dymantis, Hecubae frater e Phrygia II 35 ab Aiace Telamonio interficitur IV 12
Asius filius Hyrtaci e Sesto II 35 cadit III 14
Assandrus affinis Peleo VI 7
Assaracus filius Cleomestrae IV 22
Asteropaeus vulneratur II 43 ab Achille occiditur IV 7
Astyanax Hectoris et Andromachae filus III 20
Astynome Chrysis filia, Eetionis uxor ab Achille abducitur II 17 Agamemnoni traditur II 19 patri redditur II 33 Agamemnoni denuo datur a patre II 47
Astynous Priami filius ab Aiacibus interficitur III 7
Astyoche Priami filia Telephi uxor II 5
Athenae VI 3 Athenienses II 36
Atlas pater Electrae I 9

Atreus Agamemnonem Menelaum Anaxibiam educauit I 1
Atridae *Prolog.*
Atticae litterae *Epist.*
Auge mater Teuthranii, uxor Teuthrantis II 3
auguria VI 14
Aulis Boeotiae, eo reges classes praemittunt I 17 inde proficiscuntur I 23 iterum ibi conueniunt II 10
Aurora mater Memnonis IV 4
Automedon Achillis auriga II 34 III 3 15 20
Axius pater Pyraechmis II 35

Bias ab Idomeneo interficitur IV 7
bibliotheca graeca *Prolog.*
Boeotia I 17 II 7
Brises rex Lelegum laqueo interiit II 17
Bucolion filius Laomedontis IV 22
Bunomus Alexandri et Helenae filius casu camerae extinctus V 5

Cadmus auctor litterarum *Epist.* V 17 in Achaiam eas detulit *Prolog.*
Calchas Thestoris filius ex Acarnania, vates I 15 17 Iphigeniam sacrificio adornat I 21 deorum voluntatem enuntiat II 30 IV 18 V 7
Calypso VI 5
Camirus urbs Rhodi opulentissima IV 4
Canopus gubernator Menelai serpentium morsu in Aegypto moritur VI 4
Capaneus pater Stheneli I 14
Capys filius Assaraci, pater Anchisae IV 22
Caria II 35
Cassandra Hecubae filia, Mineruae et Apollinis sacerdos II 25 III 2 Eurypylo desponsa offertur IV 14 in aedem Mineruae fugit, ab Aiace Oilei abstrahitur V 12 Agamemnoni traditur V 13 multa mala ei uaticinatur V 16
Caucasus Indiae IV 4
Cebreni V 17
Cephalenia VI 14
certamen Alexandri et Philoctetae IV 19
certamina in Patrocli honorem celebrata III 17
cerva forma corporis admiranda I 22
Ceteii IV 14
Charybdis VI 5
Chersonesus Thracum ab Aiace infestatur II 18
Chiron Thetidis pater I 14 VI 7
Choerades scopuli ad Euboeam VI 1
Chromius e Moesia II 35
Chrysa urbs Troadis ab Aiace capta II 14 27
Chryses Apollinis sacerdos II 14 IV 18 filiam Astynomen ab Agamemnone frustra repetit II 28 29 postea receptam (II 33) ultro Agamemnoni tradit II 47
Chrysippus a Neoptolemo in Thessaliam mittitur VI 7
Cicones II 43
Ciconii II 35
Cilices ab Achille infestantur II 17
Cilla a Graecis expugnata II 13
Cinyras servus Acasti a Neoptolemo caesus VI 8
Circe VI 5 15
Cleomestra filia Trois, mater Assaraci IV 22
Clonius Boeotius I 13 17
Clymena mater Palamedis et Oeucis I 1

Clymena Menelai adfinis una cum Helena rapitur I 3 cf. Aethra. Aethrae filia (?) VI 2
Clytemestra I 20 Iphigeniam filiam Achilli commendat I 22 Agamemnonem reuersam necat VI 2 interficitur VI 3
Clytius Laomedontis filius IV 22
Cobis Cycni filius Aiaci traditur II 13
Colchi II 26
Colophon I 17
Concordia I 15
convivium deorum VI 7
Corcyra Melaena ab Aenea condita V 17
Corianus filius Cycni Aiaci traditur II 13
Corinthus VI 2
Corone urbs, cui parcitur a Graecis II 13
Corython ab Idomeneo interficitur IV 7
Corythus Alexandri et Helenae filius casu camerae extinctus V 5
Creta *Prol.* I 1 17 II 26 V 17 VI 2 11
Crissaei III 10
Cyclades I 17
Cyclops VI 5
Cycnus Graecos ex insidiis aggreditur et fugat, postea poenas dat II 12
Cynossema tumulus Hecubae V 16
Cyprus I 5

Danaus I 9 litterarum Punicarum auctor V 17
Dardanus filius Iovis et Electrae pater Trois I 9 IV 22 maritus Olizonae III 5 IV 22 pater Erichthonii IV 22
Dardanus urbs V 17
Deidamia filia Lycomedis, mater Neoptolemi IV 15
Deiopites Priami filius ab Agamemnone occiditur III 7
Deiphobus Priami filius solus Helenam retinendam esse censet I 10 a Patroclo vulneratur III 8 cum Alexandro Achilli insidias parat eumque interficit IV 11 Helenam in matrimonium ducit IV 22 maximis cruciatibus necatur a Menelao V 12
Delphicum oraculum VI 11 13
Demophoon *cf.* Acamas
Deucalion pater Idomenei *Prol.* I 1
deus auctor singulis mortalibus boni malique III 26
Diana pestem Graecis mittit I 19 eius lucus in Aulide I 19 20
Dictys Cretensis cum Idomeneo militauit e Gnoso ciuitate de bello Troiano scripsit *Epist. Prol.* I 13 V 17 VI 10 cum Idomeneo in patriam rediit VI 2 sequenti anno ad oraculum Apollinis mittitur VI 11
Diomedea Phorbantis filia ab Achille abducitur II 16 19 Patroclo dilecta III 12
Diomedes ex Argis I 12 17 19 reges qui Argis conuenerunt hospitio recepit I 15 campestri exercitui praeponitur I 16 reges Argos convocat II 9 maximam curam habet belli Troianis inferendi II 9 consilium de interficiendo Palamede init cum Ulixe II 15 praedam dividit II 19 legatus ad Priamum mittitur II 20 fortissimus II 32 Pandarum occidit II 41 legatus missus ad Achillem II 48 Pyraechmem aliosque interficit, ab Hectore vulneratur III 4 duodecim hostes vivos

capit III 14 locum busto Patrocli dimetitur III 12 in ludis Patroclo institutis bigarum certamine victor est III 17 item cursu in armis III 19 Penthesileam in Scamandrum praecipitat IV 3 Telestem interficit IV 7 Palladium secum retinet V 15 domum reversus ab uxore Aegiale adventu prohibetur Corinthum se confert, Oeneum in regnum restituit, postea ipse in regnum recipitur VI 2
Diores Phylei filius ex Elide I 13 17 ab Hectore vulneratur III 5
Dolon Eumedis filius exploratum missus ab Ulixe et Diomede necatur II 37
Doryclus Priami filius ab Aiacibus interficitur III 7
Dryops ab Idomeneo interfectus IV 7
Dulichium I 17
Dymas pater Hecubae I 9 pater Asii II 35

Echemmon Priami filius ab Ulixe interficitur IV 7
Echinades insulae I 17 VI 6
Eetion rex Lyrnessi ab Achille interficitur II 17
Eion pater Rhesi II 45
Electra filia Hesionae et Atlantis, mater Dardani I 9 IV 22
Elephenor ex Euboea I 17
Elis I 17
Ennomus e Moesia II 35
Epistrophus filius Minui Alizonum rex II 35
Epistrophus Phocensis I 13 17
Epius ex insulis Cycladibus I 17 naues ab Hectore incensas restituit II 44 sagittarius III 1 in montem Idam uadit III 12 V 9 equi lignei fabricator V 11
equus Troianus donum Minerae Troiam inductus est V 9 11
Erichthonius filius Dardani et Olizonae IV 22
Erigon filius Aegisthi et Clytemestrae VI 2
Erigona filia Aegisthi et Clytemestrae laqueo interiit VI 4
Euaemon pater Eurypyli I 13
Euander captus Patrocli manibus inferias mittitur III 13
Euboea I 17 VI 1
Eumedes Dolonis pater II 37
Eumelus Pheraeus Admeti filius I 14 17 uulneratur II 38 in ludis Patrocli uictor quadriiugis equis declaratur III 17 legatus de pace V 10
Euphemus Troezenius Ciconiorum dux II 35 interfectus II 43
Euphorbus vulneratus proelio excedit II 38 Patroclum vulnerat, a Menelao et Aiace Oilei occiditur III 10
Eupraxides *Prolog.*
Europa Phoenicis filia a Cretensibus ex Sidone rapta II 26 in insula Creta summa religione colitur, pater ei multas res pretiosas Cretam transmittit I 2
Euryalus Mecistei filius I 14
Eurypylus Euaemonis filius Ormenius I 13 17 in ludis Patrocli victor est currendo III 19
Eurypylus Telephi et Astyochae filius virtute clarus II 5 IV 14 Peneleum et Nireum occidit, a Neoptolemo interficitur IV 17 eius ossa combusta Graeci patri remittunt IV 18

Eurysaces filius Aiacis Telamonii et Tecmessae V 16
Eussorus pater Acamantis Thracis II 35

funus Achillis IV 13 Aiacis V 16 Hectoris IV 1 Patrocli III 12

Ganymedes Trois filius IV 22 a Cretensibus raptus II 26
Gargarum urbs ab Aiace Telamonio capta II 27
Gergitha urbs ab Aiace Telamonio capta II 27
Glauce Cycni filia Aiaci traditur II 13 mater Aeantidis V 16
Glaucus Antenoris filius III 26 cum Alexandro Helenam rapit V 2 ab Agamemnone interficitur IV 7 V 2
Glaucus Hippolochi filius ex Lycia II 35 43 vulneratus II 38
Glaucus ab Aiace Telamonio interfectus IV 7
Gnosus ciuitas *Prolog.* sedes regni Cretensis *Epist.*
Gorgythion Deiphobi frater a Patroclo necatur III 8
Graeci *vel* Grai I 4 I 14 II 42 46 47 III 4 14
Graecia *Epist.* II 5 8 9 21 26 III 21 IV 1 VI 2
Guneus rex Cyphius occiditur I 17 III 13

Hadriaticum mare V 17
Hector consilio et uirtute praeclarus II 25 32 ignem in naues Graecorum iacit II 42 ab Aiace Telamonio repellitur II 43 Diorem et Polyxenum vulnerat III 5 Pylaemenem fundit III 5 fugit ex acie III 6 Patroclum occidit III 10 23 ab Achille insidiis necatur III 15 luctus Troianorum III 16 corpus redimitur III 20 eius filii Heleno conceduntur V 16
Hecuba Dymae filia I 9 mater Polydori II 27 III 2 IV 1 eius somnium III 26 Troia capta Ulixi sorte obtigit V 13 lapidibus obruta necatur V 16 eius tumulus V 16
Helena Tyndari filia Alexandro et Hecubae affinis I 9 20 admirabilis pulchritudinis I 3 ab Alexandro rapta I 3 III 26 non invita eum secuta est I 10 tres eius filii casu camerae extincti V 5 Alexandro interfecto Deiphobus eam in matrimonium ducit IV 22 Troia capta Menelao conceditur V 13 cum Menelao Cretam accedit VI 4
Helenus vulneratus II 38 Achillis manum ex occulto vulnerat III 6 tradit se Graecis IV 18 excidium Troiae praedicit IV 18 eo auctore equus ligneus fabricatur V 9 prudentia eius laudatur V 10 filios Hectoris accipit V 16
Hellespontus II 8
Hemera Memnonis mater et soror reliquiis filii sepultis nusquam comparuit VI 10
Hercules auus Antiphi et Phidippi II 5 eius discessus ad deos I 14 laborum monumenta plurima per totam Graeciam II 5 fortitudo IV 15 arma IV 19
Hermiona Menelai filia Oresti desponsa VI 4 Neoptolemo nubit VI 10 Andromachae insidiatur VI 12 Neoptolemo occiso Oresti nubit VI 13
Hesiona Danai filia I 9 mater Electrae IV 22

Ilicetaon Laomedontis filius IV 22
Hierapolis urbs opulentissima ab Achille diruta II 16
Himera *cf.* Hemera
Hippodamas Priami filius ab Aiacibus necatur III 7
Hippodamia Brisis filia ab Achille abducta II 17 19 Achilli ab Agamemnone abstrahitur II 33 inviolata mansit II 49 rursus ei redditur II 52 custos rerum Achillis IV 15
Hippolochus pater Glauci ex Lycia II 35
Hippothous Lethi filius e Larissa Pelasgidarum II 35 cadit III 14
Hippothous Priami filius ab Aiacibus interficitur III 7
hostia II 49 IV 10
Hydra IV 19
Hyrtacus pater Asii II 35 III 13

Ialmenus Orchomenius *Epist.* I 13 17 IV 2 in montem Idam uadit III 12
Ialysus urbs Rhodi opulenta IV 4
Ida III 12 26 IV 13 Idaeus mons II 27
Idaeus filius Alexandri et Helenae, casu camerae extinctus V 5
Idaeus praeco Troianus II 27 V 6 ad Achillem missus IV 10
Idomeneus Deucalionis filius Cretensis *Epist. Prolog.* I 1 17 19 praedam inter duces dividit II 19 Acamantem occidit III 4 vulneratur III 14 in ludis Patroclo institutis donum accipit III 19 Dryopem Biantem Corythonem (?) interficit IV 7 legatus de *pace V 10* Troia capta Corinthum, inde in patriam se confert VI 2 Orestem et Menelaum reconciliat VI 4 ibi moritur VI 6
Ilioneus Priami filius ab Aiace Oilei interficitur IV 7
Ilium *Prolog.* I 15 II 22 III 23 IV 6 V 14 15 Ilienses II 27 37
Ilus rex Trois filius IV 22 Ili et Pelopis discordia I 6 templum Minervae exstruit V 5 eius tumulus IV 1 pater Tithoni et Laomedontis IV 22
immolatio centum victimarum II 14 28
Indi IV 4
inferiae Patrocli manibus III 13
insigne insulae VI 15 iaculi *ibid.*
Io ex Sidone Argos abducta II 26
Iolci III 26
Iolcius VI 8
Iphiclus pater Protesilai I 14
Iphigenia Achilli desponsa Ulixi committitur I 20 immolatur I 21 Scytharum regi commendatur I 22
ira Apollinis II 30
Ismarum V 15 VI 5
Isus captus Patrocli manibus inferias mittitur III 14
Iuno Argiua I 16
Iupiter pater Dardani et Lacedaemonis I 9 summus V 10 anteaedificialis V 12
Ixaeus fulmine ictus periit VI 11

Lacedaemon urbs I 5 12 17
Lacedaemon Iouis et Taygetae filius, Amyclae pater I 9
Laerta mortuus VI 6
Laestrygon frater Cyclopis VI 5
Lampus Laomedontis filius IV 22

Laodamas paruulus Hectoris et Andromachae filius III 20 insidias ei struxit Hermiona VI 12
Laodamia Sarpedonis mater II 11
Laodocus Priami filius ab Agamemnone interficitur III 7
Laomedon rex Troiae, Ili filius, pater Hicetaonis Clytii Lampi Timoetis Bucolionis et Priami, periurus adversus Herculem IV 22
Larissa Pelasgidarum II 27 35
Leda affinis Hecubae I 9
Leitus Boeotiae princeps I 13 17
Leleges, eorum urbs Pedasus II 17
Lemnus sacra Vulcano II 14 33 47
Leonteus I 13 17
Lesbus ab Achille capitur II 16
Lethus pater Hippothoi et Pylaei II 35
Leucata VI 6
Liber hoc nomine appellati sunt reges in convivio deorum VI 7
litterae Atticae *Epist.* Punicae, Phoenicum *Epist.* *Prolog.* V 17
Locris I 14 Locrorum classis VI 1
Lothophagi VI 5
ludi funebres III 17
lues I 19 II 30 sedata I 22 II 33
Luna testis inuocatur V 10
Lycaon Pandari pater II 35
Lycaon Priami filius captus Achillis iussu ingulatus IV 9
Lycii I 18 II 35
Lycomedes pater Deidamiae IV 15
Lycophron comes Dictyis fulmine ictus periit VI 11
Lyrnessus Cilicum urbs ab Achille capitur II 17
Machaon Aesculapii filius Triccensis I 14 17 II 6 10 Telephi vulneri medetur II 6 10 in ludis Patroclo institutis victor est currendo III 19
Maeonia II 35
Magnes I 17
manes Patrocli III 14
Mars I 15
Mecistheus pater Euryali I 14
Medea a Colchis in Iolcorum fines transuecta II 26
Meges e Dulichio Phylei filius I 13 17 Echinadibus imperator III 10 interficitur III 10
Melius Priami filius occiditur III 7
Melius pater Pylaemenis II 35
Memnon Tithoni et Aurorae filius IV 4 5 Antilochum interficit, ab Achille interficitur IV 6 funus eius IV 8 reliquiae ab Hemera quaesitae VI 10
Menalippus Acasti filius a Neoptolemo occiditur VI 8
Menelaus filius Aeropae et Plisthenis I 1 17 Troiam ad Helenam repetendam mittitur I 4 cum Ulixe et Calchante Iphigeniam sacrificio adornat I 21 eius dissensio cum Agamemnone II 7 ad Priamum legatus mittitur II 20 fortitudine praeclarus II 32 certamen singulare cum Alexandro II 39 uulneratur II 40 sagittandi peritus III 1 IV 2 in ludis Patroclo institutis bigarum certamine uictor est III 17 Deiphobum crudelissime necat V 12 Helenam recipit V 13 14 Troiam relinquit V 16 Cre-

tam venit VI 3 Oresti filiam suam despondet VI 4
Menestheus Atheniensis I 14 17 aciem ordinat II 36 Troia capta ab Atheniensibus in regnum recipitur VI 2 Orestem adiuvat VI 4
mercatores II 8
Meriones Moli filius Cretensis *Prol.* I 1 13 17 vulneratur II 38 sagittandi peritus III 1 18 IV 2 in montem Idam uadit III 12 legatus de pace V 10 regnum Cretae recipit VI 6
Mesthles filius Talaemenis ex Maeonia II 35
Mestor Priami filius cum Pyrrho captiuus in Graeciam ierat VI 9
Methona I 17
Minerua IV 12 V 5 6 8 9 10 11
Minos Iouis filius I 1
Minuus pater Odii et Epistrophi II 35
Moesia, Mysi II 1 4 35
Molossi VI 7
Molus pater Merionis *Prol.* I 1
Mopsus Colophonius I 17
Musae nominantur feminae in convivio deorum VI 7
Mycenae I 15 17 20 VI 3 4 13
Mygdones ex Moesia II 35
Myrmidones gens fortissima II 36 IV 15

Nastes Nomionis filius ex Caria II 35 ab Aiace Telamonio interficitur IV 12
Nauplius Palamedis et Oeacis pater I 1 igni elato ad Euboeam Graecos perdit VI 1
Nausica Alcinoi filia Telemacho nubit VI 6
Neandrienses II 13
Neoptolemus Achillis et Deidamiae filius IV 15 Eurypylum occidit IV 17 eius luctus ad tumulum patris IV 21 legatus de pace V 10 Priamum necat V 12 Polyxenam Achilli inferias sacrificat, Andromacham sorte accipit V 13 Hectoris filios Heleno concedit V 16 Troia relicta apud Molossos naves reficit, postea ad Sepiadum litus omnes fere naves amittit, Pelea avum in spelunca reperit, expulsum regno ab Acasto VI 7 vindictam sumit de Pelei hostibus et patris imperium recipit VI 9 Hermionam in matrimonium ducit VI 10 Delphos profectus ab Oreste necatur VI 12 ibi sepelitur VI 13
Neptunus moenia Troiae struxisse creditus est V 11
Nereus et Nereis *scilic.* Chiron et Thetis VI 7
Nero Caesar Romanus *Epist. Prolog.*
Nestor Anaxibiae coniunx, maritus Antilochi et Thrasymedis I 13 14 facundia excellit I 20 praedam inter Graecos dividit II 19 in ludis Patroclo institutis ab Achille primus post Agamemnonem dona accipit III 19 legatus de pace V 10
Nireus pulcher ex Syme I 14 17 interfectus ab Eurypylo IV 17 cremantur ossa IV 18
Nomion pater Nastis et Amphimachi II 35

Oceanus testis invocatus V 10
Odius filius Minui II 35
Oeax Nauplii et Clymenae filius, Palamedis frater I 1 VI 2 Argis Graecorum ducum feminas contra maritos e bello redeuntes excitat VI 2

Oebalus Argali filius, pater Tyndari I 9
Oeneus a Diomede in regnum restituitur VI 2
Oenideus rex Cebrenorum V 17
Oenone coniunx Alexandri III 26 eodem funere atque Alexander sepelitur IV 21
Oenotropae vocantur filii Anii I 23
Oileus Aiax I 17
Olizona filia Phinei, uxor Dardani III 5 IV 22
oracula et vaticinia I 19 II 10 14 IV 18 V 5 7 9 11 VI 3
Orchomenii I 17
Orestes Agamemnonis filius, Aegisthi manibus a Talthybio ereptus Idomeneo traditur VI 2 matrem et Aegisthum necat VI 3 Ariopagitarum iudicio Athenis absolutus paternum regnum accipit Cretam proficiscitur, ibi Menelaus ei Hermionam despondet VI 4 Neoptolemum interficit, Hermionam uxorem ducit VI 13

Paeonius II 35
Palamedes Nauplii et Clymenae filius I 1 II 14 Menelaum ob raptam uxorem consolatur, legatus Troiam mittitur ad Helenam a Priamo repetendam I 4 eius prudentia domi bellique et mira eloquentia I 6 V 15 praeponitur campestri exercitui I 16 princeps Graecorum deligitur I 19 per eum Graeci Chrysae sacrificium exhibent Apollini Zminthio II 14 ab Ulixe et Diomede interficitur II 15 eius necem ulciscitur Nauplius VI 1
Palladium Minervae signum, ex ligno factum, fatale Troianis V 5 rapitur V 8 Aiacis et Ulixis de eo certamen, Ulixi conceditur V 14 apud Diomedem manet V 15
Pallas Phoenix vel Phallas dux classis Memnonis necatur IV 4 VI 10
Pammon Priami filius caesus II 43
Pandarus Lycaonis filius e Lycia I 35 ex occulto Menelaum et multos Graecos vulnerat II 40 a Diomede occiditur II 41
Panthus Troianorum consultor II 23 25 V 6
Paphlagones II 35
Paris *vid.* Alexander
Patroclus amicus Achillis I 14 II 34 III 23 orat Achillem, ut iram remittat II 51 52 ob virtutem ab Achille praedicatur III 9 Sarpedonem certamine singulari necat III 7 Deiphobum vulnerat, Gorgithionem occidit III 8 ab Euphorbo vulneratus ab Hectore occiditur III 10 lugetur III 11 funus III 12 ludi funebres in eius honorem celebrantur III 17 amavit Diomedeam III 12
Pedasus Lelegum urbs ab Achille capitur II 17
Pelasgidae II 35
Pelasgium I 17
Peleus regno expulsus ab Acasto VI 7 eius fugit insidias VI 8 cum Thetide Neoptolemo iusta persolvit VI 13 Pelei cum Thetide nuptiae VI 7
Pelopidae I 12 II 5 6
Pelops I 4 12 14 II 6 eius et Ili discordiae I 6 divitae III 23
Peneleus Boeotiae princeps

I 13 ab Eurypylo occiditur IV 17 cremantur ossa IV 18
Penelope Ulixis uxor pudica VI 6
Penthesilea Amazonum regina auxiliatur Priamo III 15 16 IV 2 vulneratur ab Achille, qui eius amore capitur IV 2 a Diomede in Scamandrum deicitur IV 3
Pergamum, ubi Priamo regio est V 5
Perrhaebae I 17
pestis in Graecorum exercitu saeviens I 19 II 31
Petya ab Aiace expugnata II 27
Phaeaces VI 5
Phalis Sidoniorum rex I 18
Phalliotis regio Phoenices, ubi Memnonis ossa sepulta sunt VI 10
Pherae I 17
Phidippus Thessali filius, nepos Herculis insignis armorum specie I 14 17 II 5 legatus ad Telephum II 4
Philenor Priami filius occiditur ab Agamemnone III 7 ab Aiace Oileo interficitur IV 7
Philocteta Poeantis filius, comes Herculis sagittas hydrae sanguine infectas accipit I 14 17 morsu serpentis contingitur, Lemnum mittitur, ut ibi a sacerdotibus Vulcani sanetur II 14 portio praedae ei Lemnum mittitur II 33 Lemno regreditur II 47 sagittandi arte omnes Graecos superat III 1 18 Alexandrum interficit, multos Troianos occidit, quare virtutis maximam gloriam *consequitur* IV 20 legatus *de pace* V 10
Phineus Agenoris filius I 9 III 5
Phineus pater Olizonae IV 22
Phocis I 17
Phoenice terra Syriae I 5 VI 10
Phoenices Phalam lapidibus necant IV 4 Phoenicum litterae *Prolog.* I 10 naves VI 5 Phoenices per maria praedantes, a quibus Ulixes reservatur VI 5
Phoenix custos et rector Achillis I 14 II 33 praefectus navium deligitur I 16 orat Achillem, ut iras remittat II 51 Priamum qui ob Hectoris cadaver ad Achillem venerat, humo erigit et recreat III 22 24
Phoenix Sidoniorum rex, pater Europae I 2 5
Phoenix Agenoris filius I 9
Phorbas rex Lesbi ab Achille necatur II 16
Phorcys ex Phrygia II 35
Phrygia II 35 41 44 V 4
Phylaca I 17
Phyleus pater Megetis I 13
Piros ex Thracia II 35
Plisthenes Acasti filius a Neoptolemo caesus VI 8
Plisthenes mature mortuus, coniunx Aeropae, pater Agamemnonis Menelai Anaxibiae, eius filios educavit Atreus, unde illis Atridarum nomen I 1
Plisthenidae appellantur cum contumelia Agamemnon et Menelaus V 16
Podalirius Aesculapii filius Triccensis inclitus medicina I 14 17 Telephi vulneri medetur II 6 10 in ludis Patroclo institutis donum accipit III 19
Podarces Iphicli filius Pro-

tesilai frater ex Phylaca I 14 17
Poeas Philoctetae pater I 14
Polites Priami filius caesus II 43
Polydamas vulneratus pugna excedit II 38 fortiter pugnat III 4 ab Aiace Telamonio interficitur IV 7
Polydorus Priami filius clam Polymestori committitur, a quo proditur Aiaci III 18 ob eum legatio ad Priamum mittitur II 20 22 lapidibus obruitur et sepelitur II 27
Polymestor Chersonesi rex Aiaci se dedit, amicus Graecorum fit, Polydorum prodit Aiaci II 18
Polynices Thessandri pater I 14 17 II 2
Polyphemus VI 5
Polypoetes I 17 in ludis Patroclo institutis cursu longo victor est III 19
Polyxena, eius amore capitur Achilles III 2 *sqq.* Priamum ob Hectoris cadaver ad Achillem sequitur III 20 Achillis genibus obvoluta sponte servitium sui pro absolutione cadaveris pollicetur III 24 Achilles eam recusat, vestibus donat III 27 Priamus Idaeum de Polyxena ad Achillem mittit IV 10 Achilli inferias mittitur V 13
Polyxenus ex Elide I 17 II 25 ab Hectore vulneratur III 6 portenta V 7 8 VI 14
Praxis *Epist.*
Priamus Laomedontis filius admodum parvulus petitu Hesionae regno inpositus est IV 22 pater quinquaginta filiorum III 26 Hectoris cadaver redimit III 20 cuncti proceres seditionem adversus Priamum movent IV 22 pacem cum Graecis optat V 3 ad aram Iovis anteaedificialis a Neoptolemo necatur V 12
Priamidae I 1 1 III 8 11 35 41 *etc.*
proci Penelopae epulis repleti necantur VI 6
Protesilaus Iphicli filius ex Phylaea I 14 17 primus occiditur ab Aenea III 11 sepelitur II 12
Prothoenor Boeotiae princeps I 13 17
Prothous Magnes I 17
Ptoliporthus Telemachi et Nausicae filius VI 6
Punicae litterae *Epist. Prolog.* II 16 a Cadmo Danaoque Graecis traditae V 17
Pylaemenes Melii filius Paphlagonus II 35 a Phineo originem repetebat, ab Achille necatur III 5
Pylaeus Lethi filius e Larissa II 35 cadit III 14
Pyraechmes Axii filius e Paeonia II 35 a Diomede occiditur III 4
Pyrrhus Achillis filius IV 15
Pythii oraculum II 14

Religio lucus I 19
Rhesus Eione genitus ab Ulixe et Diomede in tentorio interficitur II 45
Rhodii auctores caedis Phorbantis IV 4
Rhodus insula Graecis socia I 17
Rhoeteum promontorium, ibi Aiacis sepulchrum V 15
rogus Hectoris V 8
Romana civitas *Prolog.*
Rufinus *Epist.*
Rutilius Lupus consularis *Prolog.*

Sacrificia I 2 15 II 14 49 V 8 10
Salamina Cyprina a Teucro condita I 17 VI 2 4
Sarpedon Lycius ex Solemo Xanthi et Laodamiae filius II 11 33 43 vulneratus pugna excedit II 38 43 a Patroclo interficitur III 7 luctus III 9
Scamandrius *i. q.* Astyanax III 20
Scamandrius fluvius, in quem Penthesilea praeceps datur IV 3
Scepsis ab Aiace capta II 27
Schedius Phocensis I 15 17 interficitur III 10
Scylla VI 5
Scyrus urbs opulenta ab Achille capta II 16
Scythae barbari, mercatores II 8 10 duces viae II 10 Scytharum rex cum donis ad Graecos venit II 16 Scytharum regi Iphigenia servata committitur I 22
seniores primi sententiam rogantur II 23
Sepiadum litus VI 8
sepulchrum Achillis et Patrocli IV 15
Sicilia VI 5
Sidona I 2 II 6 Sidonii I 5 II 26
Sigeum, ubi Achillis sepulchrum IV 15 eo secedunt Graeci ibique noctem operiuntur V 12
Sinon Graecis signum dat igni clato V 12
Sirenarum scopuli VI 5
Sol testis invocatur V 10
Solemus II 35
somnia interpretandi periti VI 14
Spartae concio Graecorum *I 4 altera I* 12
Sthenelus Argivus Capanei filius I 14 fortiter pugnat IV 12
Strophius Phocensis, cuius filia Aegistho nupserat, adiuvat Orestem VI 3
Syme I 17

Talaemenes II 35 pater Antiphi et Mesthlis e Maeonia II 35
Talthybius praeco IV 20 V 1 Orestem Aegisthi manibus ereptum Idomeneo tradit VI 2
Taygeta Agenoris filia, mater Lacedaemonis I 9
Tecmessa Teuthrantis filia ab Aiace abducta II 18 mater Eurysacis V 6 Aiaci conceditur V 19
Telamon Ulixi naves cum sociis adimit VI 5 Teucrum Salamina prohibet VI 2
Telegonus Circes et Ulixis filius patrem occidit VI 15
Telemachus Ulixis et Penelopes filius Nausicam in matrimonium ducit, pater Ptoliporthi VI 6 patri suspectus agris Cephaleniae relegatur VI 14
Telephus Moesiae imperator II 1 Herculis filius procerus corpore et pollens viribus II 4 Atridis adfinis II 5 Thessandrum interficit II 2 ab Achille vulneratur II 3 Priami filiam Astyochen uxorem habet, ex qua Eurypylus natus est II 5 IV 14 hospitio excipit Agamemnonem et Menelaum atque muneribus donat II 6 Machaon et Podalirius eius vulneri mederi iubentur *ibid.* Argis ab Achille sanatur, dux Graecorum fit ad Troiam II 10 domum redit II 12

Telestes Priami filius a Diomede necatur IV 7
Terra mater testis invocatur V 10
Teucri i. q. Troiani IV 2
Teucrus Aiacis frater I 13 sagittandi peritus III 1 Salamina a patre pulsus in Cypro urbem Salaminam condit VI 2 4
Teuthranius Teuthrantis et Auges filius, frater Telephi uterinus, ab Aiace occiditur II 3
Teuthras pater Teuthranii, Phrygum rex ab Aiace interficitur II 18
Thalpius ex Elide I 17
Theano Antenoris uxor, Minervae sacerdos Palladium rapit V 8
Thebae I 17
Thessalia VI 7
Thessandrus Polynicis filius Thebanus I 14 Telephi comitem occidit, a Telepho occiditur II 2
Thestor pater Calchantis I 15
Thetis Chironis filia I 14 nova nupta Pelei in convivio celebrata atque Nereis appellata VI 7 Acastum Neoptolemi manibus liberat VI 9
Thoas Andraemonis filius ex Aetolia I 13 17 legatus de pace V 10
Thraces II 18 46 47
Thracia I 35 V 14
Thrasymedes Nestoris et Anaxibiae filius I 13
Thymbraeus Apollo II 52 III 1 IV 10
Timoetes Laomedontis filius IV 22
Tithonus Ili filius IV 22 Memnonis pater IV 4
Tlepolemus Rhodius Herculis filius I 14 17 IV 2 legatus ad Telephum Eurypylo traditur II 5 in ludis Patroclo institutis victor est saltu III 10
Troezenia II 35
Troia, eius moenia Apollinis et Neptuni monumenta V 12 obsessa a Graecis IV 20 ab Aenea et Antenore prodita IV 22 V 1 *sqq.* capta V 12 regno potitur Antenor V 17
Troiani inde a Pelope Graecis adfines V 2 Troiana victoria I 21 Troianum bellum *Prolog.*
Troitus Priami filius captus et iugulatus est per Achillem, a Troianis lugetur IV 9
Tros Dardani filius I 9 Erichthonii filius, pater Ili Ganymedis Cleomestrae IV 22
tumulus Achillis IV 21 Hectoris V 8
turturis marinae os quo armatum erat Telegoni hastile VI 15
Tyndarus pater Helenae I 9

Vaticinatio I 21
Ulixes Ithacensis ad Priamum legatur ad Helenam repetendam I 4 17 II 20 *sqq.* terrestri exercitui praeponitur I 16 Iphigeniam per dolum Mycenis Aulidem deducit I 20 sacrificio adornat cum Menelao et Calchante I 21 reconciliat Achillem et Agamemnonem II 9 auctor caedis Palamedis II 15 *sqq.* Telephus cum persequitur II 3 vulneratus pugna excedit II 38 legatus ad Priamum II 48 sagittandi peritus III 18 locum busto Patrocli dimetitur III 12 Ulixis et Aiacis luctatio III 19 in Hectoris redemptione Pria-

mum maledictis persequitur III 20 Arctum et Echemmonem Priami filios occidit IV 7 Antimachi filios cum Aiace capit IV 21 in proditione Troiae praecipuas partes agit IV 22 V 4 *sqq.* tentoria Ulixis V 8 Hecubam sorte accipit V 13 Helenam opera sua servavit V 14 Palladium accipit V 8 14 de quo cum Aiace certat V 14 seditione orta clam Ismarum venit V 15 Cretam appulsus est, omnes naves per Telemachum amiserat VI 5 eius errores VI 5 Ithacam revertitur VI 6 a Telegono filio vulneratus triduo post mortuus est VI 15
Vulcano sacra Lemnos II 14

Xanthus pater Sarpedonis II 11 35

Zacynthus insula VI 6
Zelea urbs ab Aiace capta II 27
Zminthius Apollo II 14

BIBLIOTHECA GRAECA

CURANTIBUS

FR. JACOBS ET VAL. CH. FR. ROST.

Aeschinis oratio in Ctesiphontem, notis instr. I. H. Bremi. 8. mai. 1826 . . . . . — 7½

Aeschyli Agamemno, illustr. R. H. Klausen. Ed. II. ed. R. Enger. 8. mai. 1863 . . . . . 1 7½

—— Choephorae, illustr. R. H. Klausen. 8. mai. 1835 — 22½

Anacreontis carmina, **Sapphus** et **Erinnae** fragmenta, annotatt. illustr. E. A. Moebius. 8. mai. 1826 . . . . — 6

Aristophanis Nubes. Ed. illustr. praef. est W. S. Teuffel. Ed. II. 8. mai. 1863 . . . . . — 12

Delectus epigrammatum Graecorum, novo ordine conc. et comment. instr. Fr. Jacobs. 8. mai. 1826 . . . . — 18

Demosthenis conciones, rec. et explic. H. Sauppe. Sect. I. (cont. Philipp. I. et Olynthiacae I—III.) Ed. II. 8. mai. 1845 . . . . . — 10

Euripidis tragoediae, ed. Pflugk et Klotz. Vol. I, II et III. Sect. I—III. 4 27

Einzeln:

Medea. Ed. II. 15 ngl — Hecuba. Ed. II. 12 ngl
Andromacha. Ed. II. 12 ngl Heraclidae. Ed. II. 12 ngl
Helena. Ed. II. 12 ngl — Alcestis. Ed. II. 12 ngl
Hercules furens. 18 ngl — Phoenissae. 18 ngl — Orestes. 12 ngl — Iphigenia Taurica 12 ngl — Iphigenia quae est Aulide. 12 ngl

Hesiodi carmina, recens. et illustr. C. Goettling. Ed. II. 8. mai. 1843 . . . . . 1 —

Einzeln:

Theogonia. 7½ ngl — Scutum Herculis. 5 ngl — Opera et dies. 10 ngl — Homeri certamen, fragmenta et vita Hesiodi. 15 ngl

Homeri Ilias, varietat. lect. adi. Spitzner. Sect. I—IV. 8. mai. 1832—36 . . . . . 1 15

Einzeln:

Sect. I. lib. 1—6. 9 ngl — Sect. II. lib. 7—12. 9 ngl
Sect. III. lib. 13—18. 13½ ngl — Sect. IV. lib. 19—24. 13½ ngl

Die einzige Ausgabe der Ilias, welche den kritischen Apparat vollständig enthält.

Lysiae et **Aeschinis** orationes selectae, ed. I. H. Bremi. 8. mai. 1826 . . . . . — 15

Lysiae orationes selectae, ed. I. H. Bremi. 8. mai. 1826 — 9

Pindari carmina cum deperditarum fragm., variet. lect. adi. et comment. illustr. L. Dissen. Ed. II. cur. G. Schneidewin. Vol. I. 1843. . . . . 1 9

—— Vol. II. Sect. I. II. (Comment. in Olymp. et Pyth.) 1846. 47. (à 15 Ngr.) . . . . . 1 —

Platonis opera omnia, recensuit, prolegomenis et commentariis instruxit G. Stallbaum. X Voll. (21 Sectiones). 8. mai. 1836—65., compl. 21 15

Platonis opera omnia. Einzeln: ℳ ₰

Apologia Socratis et Crito. Ed. IV. 1858. 24 ngℳ — Phaedo. Ed. IV. 1866. 27 ngℳ — Symposium c. ind. Ed. III. 1852. 22½ ngℳ — Gorgias. Ed. III. 1861. 24 ngℳ Protagoras. Ed. III. c. ind. 1865. 18 ngℳ — Politia sive de republica libri decem. 2 Voll. Ed. II. 2 ℳ 15 ngℳ Einzeln: Vol. I. Lib. I—V. 1858. 1 ℳ 12 ngℳ, Vol. II. Lib. VI—X. 1859. 1 ℳ 3 ngℳ — Phaedrus. Ed. II. 1857. 24 ngℳ — Menexenus, Lysis, Hippias uterque, Io. Ed. II. 1857. 27 ngℳ — Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. 1857. 27 ngℳ — Cratylus cum ind. 1835. 27 ngℳ — Euthydemus. 1836. 21 ngℳ — Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae et Hipparchus. 1836. 1 ℳ 12 ngℳ — Timaeus et Critias. 1838. 1 ℳ 24 ngℳ — Theaetetus. 1839. 1 ℳ — Sophista. 1840. 27 ngℳ — Politicus et incerti auctoris Minos. 1841. 27 ngℳ — Philebus. 1842. 27 ngℳ — Leges. Vol. I. Lib. I—IV. 1858. 1 ℳ 6 ngℳ, Vol. II. Lib. V—VIII. 1859. 1 ℳ 6 ngℳ, Vol. III. Lib. IX—XII. — Epinomis. 1860. 1 ℳ 6 ngℳ

Sophoclis tragoediae, rec. et explan. E. Wunderus. 2 Voll. 8. mai. 1847—57 . . . . . 3 —

Einzeln:

Philoctetes. Ed. III. 12 ngℳ — Oedipus tyrannus. Ed. IV. 12 ngℳ — Oedipus Coloneus. Ed. III. 18 ngℳ — Antigona. Ed. IV. 12 ngℳ — Electra. Ed. III. 12 ngℳ — Aiax. Ed. III. 12 ngℳ — Trachiniae. Ed. II. 12 ngℳ

Thucydidis de bello Peloponesiaco libri VIII, explan. E. F. Poppo. 4 Voll. 8. mai. 1856—1866 . . . . . 4 —

Einzeln:

Lib. I. Ed. II. 1 ℳ — Lib. II. Ed. II. 22½ ngℳ — Lib. III. 18 ngℳ — Lib. IV. 15 ngℳ — Lib. V. 15 ngℳ — Lib. VI. 18 ngℳ — Lib. VII. 15 ngℳ — Lib. VIII. 15 ngℳ — Indices et de historia Thucydidea commentatio. 20 ngℳ

Xenophontis Cyropaedia, comment. instr. F. A. Bornemann. 8. mai. 1838 . . . . . — 15

—— Memorabilia (Commentarii), illustr. R. Kühner. 8. mai. 1858. Ed. II. . . . . — 27

—— Anabasis (expeditio Cyri min.), illustr. R. Kühner. 1852. 1 6

Einzeln à 18 ngℳ:

Sect. I. Lib. I—IV. Sect. II. Lib. V—VIII.

—— Oeconomicus, rec. et explan. L. Breitenbach. 8. mai. 1841. . . . . — 15

—— Agesilaus ex ead. recens. 8. mai. 1843 . . . . — 12

—— Hiero ex ead. rec. 8. mai. 1844. . . . . — 7½

—— Hellenica, Sect. I. (lib. I. II.), ex ead. rec. 8. mai. 1853. — 12

—— —— Sect. II. (lib. III—VII.) ex ead. rec. 8. mai. 1863. 1 18

UNIV. OF MICHIGAN,

OCT 21 1912